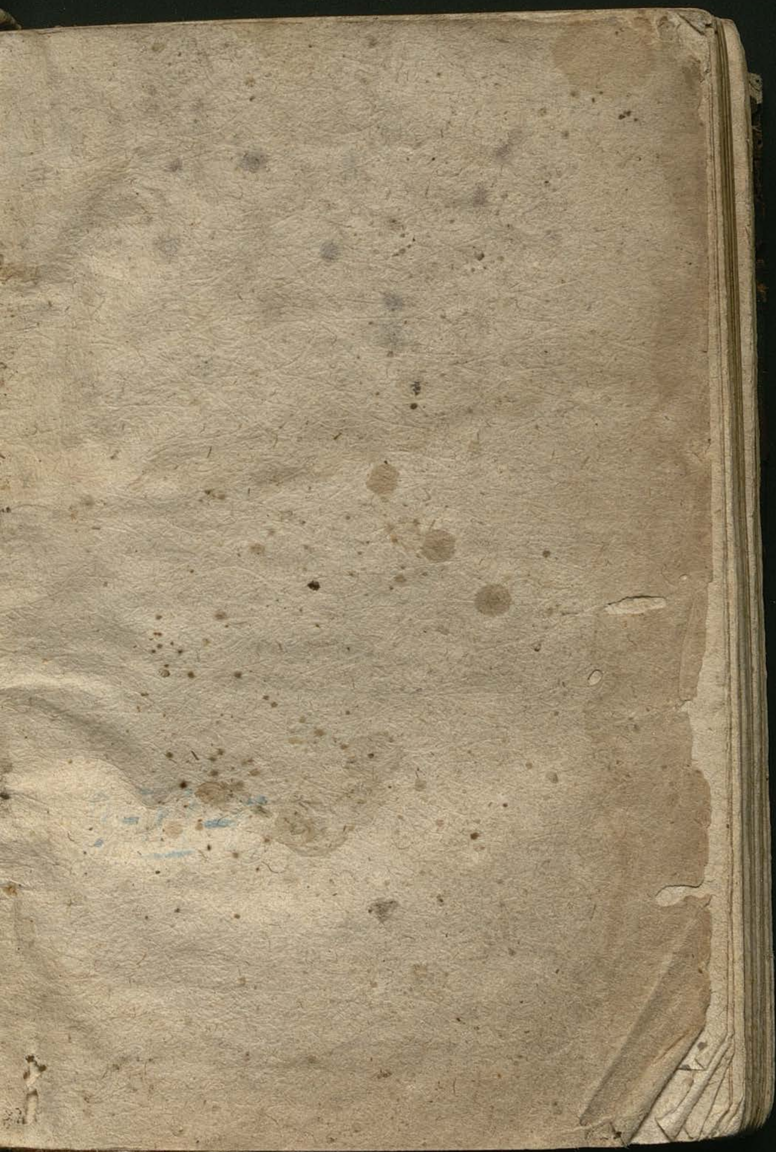

DECRETA
SACRÆ SEDIS APOSTOLICÆ,

Quotannis à Regularibus temporibus certis legenda,

Eremitarum Camald

Cum dubitationibus & Resolutionibus suis, ex DD. variis collectis, & digestis.

Monti Argentini

PER

REVERENDISSIMUM PATREM FRATREM

IOANNEM KERY

Ordinis Sancti Pauli Primi Eremitæ Priorem Generalem, AA. LL. & Philosophiæ, nec non Sacræ Theologiæ Doctorem,

Editio Secunda.

Anno Domini M. DC. XC. IV.

Typis Clari Montis Częstochoviensis

Imprimatur.
Balthasar à Nolaren p. t.
Un: Vien: Rector.

Judico dignum impreßione.
MICHAEL SICUTEN,
Decanus Theologiæ.

AD MO-

ADMODUM REVERENDIS, REVERENDIS, VENERABILIBUS RELIGIOSIS

in Christo Patribus, Fratribus, Ordinis S. Pauli Primi Eremitæ Professis.

QUod multis votis omnibus expetiſtis, in unum colligo, lucemq; profero, Sanctiones nẽpe Pontificia præceptione ſtatutis tẽporibus legi præſcriptas. Has, ut explicatiùs proponerem, perbrevibus Dubitationibus, & Reſolutionibus illuſtravi. Utinam earum lectioni ſic noſtræ incumbant mentes, ut perfectioni conſequendæ manus, animoſq; dedamus, ut Decretis tam ſanctis, mores noſtros conformemus, ut ad horũ normam, vitam effingamus. In hũc finem hic labor ſuſceptꝰ eſt. Precor ego Cœlites interim ut Divinam nobis omnibus gratiã concilient, & Sanctionum tam ſalutariũ obſervãtiam imprimant.

Veſtrum omnium

in Christo Servus

Fr: Ioannes Kery.

AD LECTOREM.

DUm Opuſculum hoc evulgo, non exiſtima me à Sacroſanctis Apoſtolicæ Sedis legibus, vel latum unguem recedere velle. Ita enim affectus animo ſum, ut malim opera mea univerſa, hactenus edita, & fortaſſe in futurum edenda, manu propria in ignem abijcere, quàm ut ijs inſit quidpiam, quod Sedis illius honori, vel voluntati repugnet, pro cuius dignitate tuenda, vitam ipſam profundere non vereor.

Nolim igitur Decreta hæc Sanctæ Sedis authoritate edita, declarare, interpretative juridicè, quod prohiberi me non latet, nec Reſolutiones has majus pondus obtinere, aut plus fidei, quàm Libri obtineant, à quibus eæ depromptæ ſunt. Quæcunque hic afferuntur, pure doctrinalia ſunt qualiter Conſtitutiones etiam Pontificias exornare, nullâ ſententiâ vetitum legi.

Sed altius id explicandum eſt, & ſcrupulus omnis, qui quorundam animos ſtimulare poſſet, ac pungere, penitus evellendus.

Ergo Declaratio, interpretatio, &c. duplex eſt. Iuridica *una*, neceſſaria, & obligans *ad ſui obſervantiam, quæ non minorem vim habet, quam Conſtitutio ipſa. Et hæc in dubietatibus circa leges Pontificias ortis, ad Pontificem pertinet.* Cap: Cùm veniſſent de

judic.

judic: 2. Cap: Venerabilem, qui filij sint legitimi. *Altera interpretatio, declaratio, &c. est non* necessaria, *nec* juridica, *aut* publica, *sed* privata, *non* obligans doctrinalis *tantùm, & cui plùs aut minus defertur, juxta declarantis, ac interpretantis authoritatem. Et hoc modo posse DD. omnes leges interpretari, & declarare, &c. docent.* Sà in aphorismis *verbo* Interpretatio n. 5. Barbosa in prologo suarum Remissionum in Concilium *alios adducens.* Salas de Legibus Disp: 21. sect: 2. Reginal: Lib: 20. praxis n. 53. *versu* Adverte verò. Rodriq: Tom: 1. quæst: Regul: quæst, 11. a. 5. Panormit: in cap. Inter alia de sent: excom: n. 2. Miranda Tom: 2. Manual: Prælat: q. 7. a. 8. *Quo pacto licet prohibitum sit Decreta* Concilij Tridentini *interpretari, interpretantur tamen, & declarant quotididie DD.*

Quam doctrinam extendunt prætacti DD. etiam ad casum, in quo Princeps dicat: Nemini liceat hanc paginam nostram aliter interpretari. *Nam tunc solùm prohibentur interpretationes frivolæ, & quæ sunt contra mentem planè ipsius, neque juri, neque rationi innixæ, ut docent præcitati DD. & suffragantur* Probus in cap: Exijt de verb: signif: in 6. n. 1. Penna L. unica, C. de Profes: qui in Urbe Const: Lib: 12. C. 4. & 6.

Sunt mihi deinde præ manibus Lezana *Sacræ Congregationis* Iudicis *quondam Consultor, & in sapientia Romana publicus Lector, cuius opera primùm Romæ typis data sunt.* Bordonus *sancti* Officij *Consultor*, Peyrinis Ord: Sancti Francisci de Paula. *in Provincia Genuensi Vicarius Generalis, & Sanctissimæ* Inquisitionis *contra hæreticam pravitatem Vicarius*, Franciscus Pellizarius, *qui in suo manuali Regularium, difficultates in Religionibus occurrentes, sapientissimè discutit.* Ascanius Tamburinius de Iure Abbatum. *qui omnes, (ut cæteros præteream) Decreta Pontificia Commentarijs, Annotationibus, &c. explicuerunt.*

Imò Lezana *teste* Tom: 1. cap: 6. n. 97. *doctrinalem interpretationem, seu declarationem, &c. Constitutionibus Pontificijs adhiberi posse, communis DD. est opinio.*

Quanquam si hoc etiam in genere inscius hallucinor, si quid hic scriptum, non satis Apostolicæ sedis definitionibus consentaneum, Testificor, id me ipsum repudiare, ac damnare, utpote qui mori millies malim, quam in sacræ sedis illius auctoritatem vel levissime peccare.

IN-

INDEX

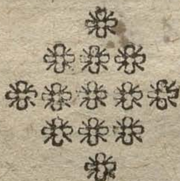
Decretorum Sacræ Sedis Apostolicæ, à Regularibus quotannis certis temporibus legendorum.

Decre-

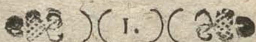
Decreta Sacræ Congregationis Concilij S. D. N. Urbani VIII. jussu edita, de Regularibus Apostatis & Ejectis sub pœna privationis omnium officiorum, vocisque activæ ac passivæ, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa imposterum obtinenda, bis in anno legenda, die â Superiore præscribenda. 279

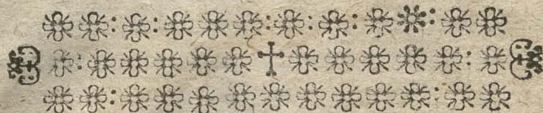
Decreta Clementis VIII. de Reformatione Regularium, sub pœna privationis omnium officiorum, vocisque activæ & passivæ, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa imposterum obtinenda, bis in anno legenda, diebus à Superiore designandis. 325

Decreta Clementis VIII. de Receptione Professione, ac Institutione Novitiorum sub pænis ut supra, bis in anno legenda, diebus à Superiore designandis. 1.417

CON-

CONSTITUTIO CLEMENTIS VIII.

DE LARGITIONE MUNERUM,

Unà cum ejus confirmatione facta ab Urbano VIII. *sub pœna privationis officij, vocisq; activæ & passivæ, ipso jure incurrendis, Mense Ianuario legenda.*

REligiosæ Congregationes, ab insigni sanctitate viris Spiritus Sancti afflatu institutæ, tantas Ecclesiæ Dei utilitates omni tempore attulerunt, ut ad eas conservandas, & instaurandas Romani Pontifices prædecessores nostri, magnam jure optimo diligentiam semper adhibuerint: nam cum ea sit rerum humanarum conditio, & natura, ut etiam, quæ optime fundata, & constituta sunt, partim ho-

minum imbecillitate, & ad malũ proclivitate, partim dæmonis aſtutia, paulatim deficiant, ac niſi cura pervigili ſuſtententur, in deteriùs prolabantur; idcircò Summorum Pontificum vigilantia, magnopere laboravit, ut Regularium Ordinum diſciplina, aut labefactata in priſtinum reſtitueretur, aut ſalutaribus Conſtitutionibus communita, integra atque incolumis permaneret. Quorum Nos veſtigijs pro eodem Officij munere inſiſtere, & Paſtoralẽ illorum ſollicitudinem (quantum poſſumus) Divina adiutrice gratia, cupimus imitari. Quare ne ex muneribus, quæ à pluribus Religioſæ vitæ profeſſoribus, ex Chriſti patrimonio, quibuſvis hominibus quavis ex cauſa ſæpe tribuũtur, gravia incommoda, & mala, etiam boni ſpecie exiſtant, præcavere ſtudentes, hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione univerſis, & ſingulis cuiuſcunque Ordinis mendicantium, vel non mendicantium,

um,

um bona immobilia, & reditus certos ex indulto Apoſtolico poſſidentium, vel non poſſidentium, ſeu cuiuſvis Congregationis, Societatis, & inſtituti (non tamen Militiæ) Regularibus perſonis utriuslibet ſexus omnem, & quamcunque largitionem, & miſſionem munerum penitus interdicimus. Sub qua prohibitione comprehendi volumus omnia, & ſingula Capitula, Conventus, & Congregationes, tam ſingulorum Conventuum, Monaſteriorum, Prioratuum, præpoſiturarum, Præceptoriarum, domorũ, & locorum, quàm Provincialia, aut Generalia cuiuslibet Provinciæ, ſive univerſi Ordinis, Societatis, aut inſtituti: eorumq́ue vel earum Camerarios, Commiſſarios, & q́uoſcunq́ue Officiales, & ſingulares Perſonas: ipſos etiam Ordinũ, Congregationũ, & Societatum huiuſmodi Superiores quaſcunq́ue dignitates obtinentes, etiam Generales, & Provinciales, Magiſtros,

Miniſtros, & quocunque nomine Præfectos nec non Conventuum, Monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarum, Præceptoriarum, domorum, & locorum quorumcunq; Abbates, Priores, Præpoſitos, Præceptores, etiam maiores, Guardianos, Miniſtros, Rectores, atque Abbatiſſas, Prioriſſas, & alio quovis titulo Præſidentes, tam ipſis Regularibus, quàm locorum Ordinarijs, ſeu quibuſvis Superioribus ſubiectas utriuslibet ſexus ad vitam, vel ad tempus deputatos: adeò, ut nemò unquam eorum, vel earum directe, vel indirecte, palàm, vel occulte, tam communi, quàm particulari, & proprio nomine, etiam ſub quovis Statuti, vel conſuetudinis, ſeu veriùs corruptelæ, aut alio prætextu, vel quacunque cauſa niſi in Generali Capitulo, aut alia Generali Congregat: re mature diſcuſſa unanimi conſenſu omnium, Superiorumq; permiſſu cauſa approbata fuerit, quicquam tale attentare valeat. Id au-

Id autem ita absolute, & generatim vetitum intelligatur, ut neq; omninò fas sit quicquam donare, tam ex fructibus, reditibus, & proventibus, collectis, vel contributionibus, aut oblationibus, sive eleemosynis, aut subsidijs certis, vel incertis, ordinarijs, seu extraordinarijs, mensæ, seu massæ communis, vel cuiusvis Fabricæ, & Sacristiæ, quorum bona communiter, ut præfertur, administrantur, seu quæ rationibus reddendis sunt obnoxia, quâm ex pecunijs etiam, quæ à singulis quovis modo acquisitæ in cõmune conferendæ omninò sunt. Neç si per viam voluntariæ contributionis in commune congerantur. Neç si forsan privatim, & nominatim cuilibet Religioso à suis Superioribus, vel à proprijs affinibus, propinquis, familiaribus, amicis, aut benevolis, vel à pijs Christi fidelibus, etiam eleemosynæ, aut charitatis, & illius propriæ personæ intuitu attributæ, seu

quoquomodo per quemlibet Religiosum suo Monasterio, Domui, aut loco acquisitæ, eique ut ad libitum de eis disponant per Superiores concessæ fuerint: præterquàm leviora esculenta, aut poculenta, seu ad devotionem, vel Religionem pertinentia munuscula communi tantum, nunquam verò particulari nomine (ubi Superiori de consensu Cõventus videbitur) tradenda.

Sed & huiusmodi missiones munerum ipsis Religiosis utriuslibet sexûs non solùm per se, verùm etiam per alios, tàm directe, quam indirecte, prohibitas declaramus.

Neque verò quispiam ab hac generali prohibitione se excusare valeat, etiamsi munera miserit, cuivis personæ Laicæ, vel Ecclesiasticæ cuiuscunque status, gradus, dignitatis, ordinis, vel conditionis, & quavis non solùm mundana, & Ducali, Regia, Imperiali, verùm etiam Ecclesiastica, &

Ponti-

Pontificali, aut alia maiori, etiam S. R. Ecclesiæ Cardinalatus dignitate fulgenti, etiam proprio Loci ordinario, etiam ex causa, & occasione benedictionis, vel susceptionis habitus Regularis, tonsionis, aut Professionis Monialium, tàm sibi subditarum, quàm non subditarum, aut ipsi etiam proprio Ordinis, vel Congregationis Protectori, Vice-Protectori, Generali, vel Provinciali, aut cuiusvis Monasterij, Prioratus, domus, aut cuiuslibet alterius loci Regularis Superiori, aut alio quocunque officio, munere, aut dignitate fulgenti, vel cuicunque etiam simplici, & particulari Religioso. Ita ut inter ipsos quoque Religiosos (ne prava ambitione impulsi pro consequendis in sua Religione gradibus, & dignitatibus alter alterius gratiam, aut benevolentiam aucupetur) quæcunque largitio, aut donatio munerum (nisi rerum minutarum, de licentia expressa, & in scriptis Superiorum) sit penitus interdicta. In

Inſuper prohibemus, ne unquam eiſdem Regularibus liceat ullas pecunias quoquomodò erogare in alicuius etiam Benefactoris, aut Protectoris, vel Ordinarij honorem, etiam occaſione tranſitus, vel primi ingreſſus, aut ad beneficiorum acceptorum memoriam, gratique animi teſtificationem, ſeu pro prædictis perſonis quavis auctoritate, vel dignitate fulgentibus honorifice laute, & oppipare excipiendis, ſeu pro quibuſvis convivijs eiſdem, aut cuivis alteri quacunque occaſione, vel cauſa exhibendis, vel pro commeſſationibus, aut compotationibus, quibusvis perſonis, tâm eiuſdem Ordinis, Congregationis, Monaſterij, domus aut loci, quàm extraneis largiendis, aut pro exhibendis ſpectaculis, etiam pijs, intra Eccleſias, Monaſteria, & domos ſacras, ſeu pias, vel extra eas, in quibusvis publicis, aut privatis, ſacris, aut profanis locis, etiam ubi Sanctorum, & San-

ctarum

ctarum vita, aut res pie gestæ, etiam in memoriam Passionis Dominicæ populis spectandæ proponuntur, aut alias in prædictis, sive in quibusvis rebus supervacaneis, ad pompam, & ostentationem, aut ad oblectationem, vel paucorum lucrum, & privata commoda quomodolibet pertinentibus, nisi re ipsa pro Divino cultu, & veris Christi pauperum indigentijs, servato in hoc charitatis ordine, & habita necessitatis ratione de consilio, & consensu Superiorum sublevandis, aut alias in rebus licitis, & per Capitulum Generale, aut Provinciale non prohibitis, vel taxam ibi forsan præscriptam non excedentibus, sumptus huiusmodi fiant.

Declarantes tamen per hæc laudabilem & Apostolica doctrina, sacrisque Canonibus commendatam hospitalitatem præsertim erga pauperes & peregrinos, nequaquam imminui, aut prohiberi. Quinimo si qui reditus ad

 id, vel

id, vel ex fundatione, vel ex institutis, statutis, aut consuetudinibus aliquorum Monasteriorum, ordinum, aut regularium huiusmodi locorum, aut ex testatorum, vel donantium voluntatibus, sive alias applicati, aut donati sunt, eos omnino (ut decet) integre in usus pios hospitalitatis huiusmodi erogandos esse; & præsertim in Monasterijs, seu locis desertis, & ab Laicorum ædibus longiùs remotis, ubi tamen pauperum, & vere egenorum ratio inprimis habeatur.

Si quos verò ditiores occasione transitus, sive alias ex devotionis aut necessitatis causa eò divertere contigerit, eos sane deceret Refectorio cõmuni cum Religiosis; mensaque & ferculis communibus, nequaquam à cæteris distinctis contentos esse. Verùm omnino ipsi Regulares in hospitibus huiusmodi potentioribus excipiendis ita se gerant, ut in eis frugalitas, & paupertas religiosa prorsus eluceat.

Pari etiam ratione diſtricte inhibemus, ne quiſpiam ex prædictis, Laicus alias, quàm ut ſuperiùs dictum eſt, vel Clericus ſæcularis, vel regularis quocunque honore, præeminentia, nobilitate, aut excellentia etiam S. R. E. Cardinalatus dignitate præditus etiam Protector, Viceprotector, loci Ordinarius, Prælatus Generalis, Provincialis, aut Monaſterij, Domus, vel loci cuiuslibet ſuperior, eorumve affines, propinqui, familiares, aut Miniſtri utriuslibet ſexus, quicquam contra hanc ſuperiùs expreſſam prohibitionem recipiant.

Quod ſi, uel ab aliquo particulari Religioſo, vel à ſuperiore quopiam, Generali, Provinciale, aut alio quocunque officio fungente, aut a Conventu, Capitulo vel Congregatione; ſive ab univerſo ordine & Religione quicquam receperint; id quod acceperint, ſuum non faciant. Verùm ipſo facto abſque aliqua monitione, Iu-

dicis

dicis decreto, ſententia, aut declaratione ad illius reſtitutionem omnino in utroque foro teneantur: adeo ut reſtitutione ipſa realiter non facta, neque etiam in foro conſcientiæ abſolvi poſſint.

Hanc autem reſtitutionem fieri volumus non privatim ei Religioſo, qui donavit, ſed ei Monaſterio, Domui, vel alteri loco, de cuius bonis facta eſt largitio, vel ſi non de eius bonis donatum eſt, in quo idem Religioſus donans profeſſionem emiſit, vel ſi nomine totius Capituli, aut Congreg: vel univerſi Ordinis, ſeu Religionis donatio facta extiterit; pariter communi menſæ, aut maſſæ, cuius nomine donatum fuerit, accepta munera reſtituantur, ita ut necqui donavit, neç Conventus, Capitulum, Congreg: Ordo, aut Religio, cui reſtitutio facienda eſt, illam remittere, & iterum condonare, aut recipientem ab obligatione reſtituendi eximere, vel ut in

paupe-

pauperes eroget concedere, quoquomodo possit.

Quod si quis ex supradictis Regularibus utriuslibet sexûs, cuiuscunque gradus, ordinis, dignitatis, ac ubilibet locorum existentibus, coniunctim cum cæteris, seu divisim, nostrarum huiusmodi prohibitionum, statutorum, ordinationum, jussionum, decretorum, mandatorum transgressor fuerit, statuimus, ut omnibus, & singulis per eum obtentis dignitatibus, gradibus, muneribus, & officijs eo ipso privatus, ac ad illa & alia similia, vel dissimilia in futurum obtinenda, inhabilis perpetuò, & incapax, ac perpetua infamia, & ignominia notatus existat. Et præterea privationem vocis activæ, & passivæ absq; ullo Superioris decreto, aut ministerio, ipso facto incurrat, nec non ultra huiusmodi pœnas, etiam tanquam contra furti, & simoniæ criminum reum, tam per viam denunciationis, accusatio-

ſationis, aut querelæ quàm etiam ex officio procedi, & inquiri, condignisque ſupplicijs affici debeat.

Pœnis alijs à jure ſtatutis ac per alias Conſtitutiones Apoſtolicas, aut propria cuiusvis Ordinis, Congregationis, Monaſterij, aut loci, ſtatuta, vel conſuetudines contra perſonas aliquid præmiſſorum committentes forſan decretis, & inflictis, nihilominus in ſuo robore permanſuris.

Quocirca univerſis, & ſingulis modernis, & pro tempore exiſtentibus locorum ordinarijs, eorumq; Vicarijs, & Officialibus, nec non quorumcunque Ordinum, Prioratuum, Monaſteriorum, & domorum Superioribus, etiam Generalibus, ſeu Provincialibus, cæteriſque ad quos ſpectat, per Apoſtolica ſcripta mandamus; quatenus ipſi, & eorum ſinguli, quantum ad eos pertinet, curent omni ſtudio, diligentia, auctoritate, & vigilantia præſentem Conſtitutionem firmiter,

& invi-

& inviolate obſervari, & contra inobedientes, vel tranſgreſſores condignis pœnis animadverti. Eosdem inobedientes, nec non contradictores quoslibet, & rebelles per opportuna juris, & facti remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato etiam ad hoc (ſi opus fuerit) auxilio brachij ſæcularis.

Non obſtantibusCōſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, dictorumque Monaſteriorum, Prioratuum, Domorum, Locorum nec non Ordinum, Congregationum, Collegiorũ, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus: privilegijs quoque indultis, & literis Apoſtolicis quorumcunque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel ad verbum non inſerta effectus præſentis noſtræ Conſtitutionis impediri quomodolibet valeat, vel differri, & de quibus quorumque totis te-

tis te-

tis tenoribus habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis. Quæ omnia quatenus præmiſſis in aliquo adverſẽtur, prorſus tollimus, & abrogamus; cæteriſque contrarijs quibuſcunque.

Volumus autem, ut præſentes literæ in valuis S. Io: Lateranen: & Principipis Apoſtolorum de Urbe Baſilicarum, & in acie Campi Floræ publicentur affixis inibi earum exemplis, & dimiſſis. Quodque earum exempla, ſeu illorum compendia in libris quorumcunque Statutorum prædictorum Monaſteriorũ, Prioratuum, Collegiorum, Domorum, Ordinum & Congregationum (quoad Moniales, in vernaculum, & vulgarem cuiuſque Regionis ſermonem verſa) & à loci ordinario, qui id quamprimùm fieri curet, ſubſcripta inſerantur; & ſaltem quotannis in Capitulis, ſive Cõgregationibus cuiuſque earum alta, & intelligibili voce legantur. Et nihilominus poſt ſexaginta dies à die publicati-

blicationis (ut præfertur) in Rom: Curia facienda unumquemque citra montes: ultra montes verò poſt quatuor menſes, perinde arctent, & afficiant, ac ſi cuique perſonaliter intimatæ, & per eos juratæ fuiſſent.

Quodque earum tranſumptis etiam impreſſis manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ obſignatis, eadem prorſus fides in iudicio, & extra illud ubique adhibeatur, quæ adhiberetur eiſdem præſentibus, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam noſtrorum interdicti, prohibitionis, declarationis, inhibitionis, ſtatuti, mandati, ſublationis, abrogationis, & volnntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis DEI, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe noverit incurſurum. Dat: Ro-

mæ in Monte Quirinali, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo quingentesimo nonagesimo quarto, Tertio decimo Kalend: Iulij, Pontificatus nostri anno tertio.

S. D. N. D. Urbani divina providentia Papæ VIII. Confirmatio declarationis Cõstitutionis Clementis Papæ VIII.

DE

LARGITIONE MUNERUM REGULARIBUS UTRIUSQUE SEXUS INTERDICTA.

NUper à Congregatione nonnullorum Romanæ Curiæ Prælatorum, coram dilecto filio nostro Antonio tituli S. Petri ad Vincula, Presbytero Cardinali S. Onuphrij nuncupato, maiori Pœnitentiario ac nostro in alma Urbe Provicario in spiritualibus generali, & nostro secundùm carnem fratre germano, à Nobis deputata emanuit declaratio tenoris subse-

ſubſequentis, videlicet: Cum circa interpretationem Conſtitutionis fel: rec: Clementis VIII. ſub dat: 13. kal: Iulij, Pontificatûs ſui anni III. de Largitione munerum, Regularibus utriuſque ſexûs interdicta, nonnullæ difficultates, & ambiguitates, ſint exortæ; Congregatio ſpecialiter á Sanctiſſimo D. N. Urbano Divina Providentia Papa VIII. coram Eminentiſſimo Card: S. Onuphrij maiori Pœnitētiario, ac Urbis Provicario deputata, auctoritate ſibi attributa declaravit, & declarat, munera à Religioſis utriuſq; ſexûs tribui poſſe, ex cauſis gratitudinis conciliationis benevolentiæ, eiuſque conſervationis erga ipſam Religionem, vel Conventum, alijſve cauſis ex ſui natura actum virtutis, & meriti continentibus, modeſte tamen, ac diſcrete & dummodo id non fiat, niſi de Superiorum localium licentia, ac etiam cum conſenſu maioris partis Conventûs, ſi talis conſenſus de jure,

vel ex conſtitutionibus, ſeu conſuetudinibus cuiuſque Religionis reſpective, in huiuſmodi caſibus requiratur. Conſenſum verò Conventûs in §. 3. eiuſdem Conſtitutionis ad leviora eſculenta aut poculenta, ſeu ad devotionem, & religioſitatem pertinentia, munuſcula largienda &c requiſitum intelligi debere de conſenſu aliàs de jure requiſito, & ubi concurrit ambitionis ſuſpicio, qua ceſſante, nec in his requiri licentiam Superiorum in ſcriptis in §. 4. eiuſdem bullæ requiſitam, ſed ſufficere licentiam, etiam oretenus eiſdem conceſſam, declarat. Commeſſationes autem, compotationes, & convivia in excipiẽdis præſertim Benefactoribus, Protectoribus, vel Ordinarijs honorifice, & laute, de quibus in §. 5. & 6. eiuſdem Cõſtitutionis, cenſeri tantummodo prohibita, ſi decentiæ ſtatus Regularis adverſentur. Reſtitutionem verò receptorum Conventibus fa-

bus faciendam, de qua in §. 7. ibidem cautum eſt, intelligi debere de Conventibus, ad quos data, donataſeu miſſa de jure pertinent, ſi id commode fieri poteſt, alias Cõventui eiuſdem Religionis viciniori loco, ubi petita fuit abſolutio, reſtituantur. Inſuper eadem facultate ſibi tributa, omnes, qui hucuſque adverſus ſupradict: Conſtitutiones, Capitula hîc moderata largiti fuerunt, vel receperunt, à pœnis quibuſcunque in eadem conſtitutione inflictis, & incurſis poſſe, & debere à proprijs Confeſſarijs abſolvi in foro conſcientiæ, etiam non facta priùs huiuſmodi rerum donatarum, ſeu datarum reſtitutione. Quoad eos verò, qui præter modum prædictum graviori Religionis detrimento largiendo, vel recipiendo tranſgreſſi ſunt, ſed ob inopiam reſtituere nequeunt, eadem Sanctitas concedit maiori Pœnitentiario, vel de præteritis uſque ad diem da-

tæ præſentium, in foro conſcientiæ abſolvat, diſpenſet, & condonet, ſeu abſolvi, diſpenſari, & condonari mandet, prout in Domino magis expedire iudicaverit. Et ne prædictæ Clementis VIII. Conſtitutionis memoria dilabatur, Superiores locales cuiuſcunque Monaſterij, Conventûs, Domûs, ac Collegij Regularis, ſub pœna privationis officij, vociſque activæ, & paſſivæ ipſo jure incurrendæ, efficere teneantur, ut in perpetuum ſingulis annis menſe Ianuario, non ſolum prædicta Conſtitutio (quam in reliquis eius partibus eadem Sanctitas omninò obſervare jubet, & quatenus opus ſit, innovat, quemcunque prætenſum non uſum, aut prætenſum uſum, ſeu prætenſam conſuetudinem damnando, & irritando) verùm etiam hoc Decretum in aliqua publica Congregatione, vel ſaltem in publica menſa perlegantur. Omnibus, tàm Eccleſiaſticis perſonis etiam Regularibus,

ribus, quàm Laicis cuiuſcunque ſint Ordinis, cõditionis gradús, ac dignitatis, etiam ſpeciali nota dignis, & qui ſub generali diſpoſitione non comprehenderentur, prædictam Clementis Conſtitutionẽ cõtra præſentis Decreti tenorem declarandi, vel interpretandi, facultate penitùs interdicta, ſuper quibus Sanctiſſimus mandavit expediri Breve. Datum Romæ die 25. Septembris, 1640. Quapropter, ut præmiſſa firmiùs ſubſiſtant, & inviolabiliter obſerventur, quantùm cum Domino poſſumus, providere volentes: Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, declarationem præinſertam cum omnibus, & ſingulis in ea contentis, tenore præſentium perpetuò confirmamus, & approbamus, illiſque inviolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adjicimus, ac omnes, & ſingulos, tàm juris, quàm facti defectus, ſi qui de-

ſuper quomodolibet intervenerint, ſupplemus, aliaque inviolabiliter ab omnibus, ad quos ſpectat, & ſpectabit in futurum, obſervari, ſicque & non aliter in præmiſſis per quoſcunque Iudices ordinarios, & delegatos, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, & quoſvis alios quacunq; auctoritate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debet: ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his â quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attētari, decernimus. Non obſtantibus quoad ea, quæ declarationi prædictæ, & præſentibus ſunt contraria, vel diverſa, Conſtitutione fel: rec. Clementis Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri prædicti, ac omnibus illis, quæ idem Clemens in Conſtitutione huiuſmodi voluit non obſtare,

cæteri-

cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem ſub Annulo Piſcatoris, die, 16. Octobris, 1640. Pontificatûs noſtri Anno decimo octavo.

DUBITATIONES
Ad Hoc Decretum.

QUæres 1. Ad quosnam Superiores ſpectet hanc conſtitutionem legi facere? Reſpondeo, ſpectare in conventibus ad Superiores locales. Probatur: Quia lex reſpicit communiter contingentia, omiſſio autem lectionis præfatæ communiter accidit ex defectu Prælati localis, qui in ſuo Conventu ſemper degit, Generali ac Provinciali modò ad hoc, modò ad illud monaſterium abeuntibus. Et hoc clariùs exprimitur in Decretis de celebratione miſſarum, dum in illis dicitur, quòd Superiores locales procurare debeant, ut ea in publica menſa perlegantur.

Et hoc procedit in casu, quo Prior eo tempore, quo fieri debet ea lectio, sit alibi, & Supprior dictam lectionem intermittat. Cùm enim hic tunc temporis succedat in Iurisdictionem Prioris, fiatque immeditam habens gubernationem Conventûs, ad eum spectat talem lectionem facere, & si omittat, præfatas pænas incurret.

Quæres 2. An præsens prohibitio obliget sub peccato mortali? Respondeò obligare, nisi parvitas materiæ excuset. Et probatur tùm ex gravitate pœnarum, quæ apponuntur huic prohibitioni, tùm ex qualitate verborum, quibus ipsa prohibitio proponitur; tùm ex materia prohibitionis, quæ cùm concernat votum paupertatis, utique est gravis.

Sufficit autem ad peccandum mortaliter contra præsentem prohibitionem, ea quantitas, quæ requiritur ad mortaliter peccandum contra votum paupertatis. Quia conditiones

aggra-

aggravantes malitiam violationis voti paupertatis, omnes concurrunt etiam in violatione iſtius prohibitionis, nec eſt ulla ratio ſuadens, maiorem quantitatem requirendam eſſe in violatione huius prohibitionis, quàm requiratur in violatione voti paupertatis.

Quia autem prædictæ pœnæ rigidiſſimæ ſunt, & pœna debet eſſe proportionata culpæ, ideò ſine dubio non pro quacunque largitione, ſeu donatione munerum, etiam contra Bullam facta, illæ incurruntur. Quare Religioſus donans ſine licentia rem eius valoris, quæ eſt ſufficiens materia in furto ad peccandum mortaliter, & violandum graviter votum paupertatis, adhuc non incurret pœnas huius Bullæ, niſi donatio excedat duos aureos, idque ex declaratione ipſiuſmet Clem: VIII. vivæ vocis oraculo facta P. Claudio Aquavivæ Soc: IESU Generali, cuius declarationis ea forte

fuit

fuit ratio, quòd communiter ſumma duorum aureorum in jure dicatur ſumma *modica*, ut patet ex *L. ſi oleum 15. fin: juncta L. ſeq: ubi Gloſſa, ff. de dolo cum Felin: in c. Interfeciſti, de Homicid.* Cui taxæ videtur omninò ſtandum, niſi legitimus Superior aliud determinaverit.

Quæres 3. Cùm recipientes à Regulari munera iuxta diſpoſitiones Clem: VIII. teneantur ad reſtitutionem rei acceptæ, an præfata reſtitutio fieri debeat etiam ante ſententiam Iudicis? Et ratio dubitandi eſt, quòd talis reſtitutio videatur habere rationem pœnæ, pœna autem non debetur niſi poſt ſententiam. Reſpõdeo, debere fieri etiam ante ſententiam Iudicis. Patet, quia ita recipiens, ſuum non facit quod recipit, ut expreſſe habet Pontifex; quodſi autem ſuum non facit, quo quæſo titulo id retinere poteſt? ſi autem juſtũ non habet titulum retinendi, patet

eum

eum teneri reſtituere, & quidem ante omnem judicijs ſententiam, cùm iſta reſtitutio proprie non ſit pœna, quæ ad ſui executionem requirat ſententiam ſaltem declaratoriam criminis, ſed debitum procedens ex ipſo jure naturali, quod utique obligat ante iudicis ſententiam. Modò quis tamen abſque ſuo gravi damno, ac incommodo reſtituere poſſit, ſiquidem leges Eccleſiaſticæ benigne explicandæ ſunt.

Quæres 4. Quibus perſonis interdicatur hæc largitio? Reſpondeo. Cõſtitutio hæc cõprehendit omnes Regulares perſonas utriuſq; ſexûs. Non tamen Milites Regulares, ut patet ex contextu. Nec etiam eos, qui non emittunt tria vota ſubſtantialia Religionis, cùm hi revera non ſint Religioſi. Nec novitios, ob eandem rationem, (excipe Novitium profeſſum, qui translatus ad alium Ordinem ibi perageret Novitiatum, hic enim, cum

vere

vere ſit Religioſus ratione prioris Profeſſionis, ſubiacet ipſi prohibitioni) nec Epiſcopos Religioſos, quia ipſi habent tam liberam adminiſtrationem bonorum ſui Epiſcopatûs, quam alij Epiſcopi non Regulares, vide *Lezanam tom: 1. cap: 17. num: 5. & 6.* & alios. Nec eiectos, quamdiu manent extra Religionem, cùm præfata conſtitutio ſolùm prohibeat donationem eorum, quæ ſubſunt diſpoſitioni Prælatorum Regularium, ſicque ad eam requirente ipſorum licentiam, & conſenſum.

Qui verò prohibeantur recipere dona à Regularibus, ab ipſo Pontifice exprimuntur, & quidem ij omnes meritò, cùm per ejuſmodi donationes multi Regulares aliàs indigni ſibi oſtium aperiant ad gradus, honores, dignitates & officia Religionis, ſicq; foveatur ambitio, & hinc multa alia, & graviſſima mala procedant in Religionibus ut quotidiana docet experientia.

Quæ-

Quæres 5. An vi huius Bullæ prohibeantur Regulares donare partus ingenij, nimirum Lectiones, Conciones, & alia id genus? Respondeo, non prohiberi, licet aliàs plurimi æstimentur, & magno pretio vendi possint. Patet, tùm quia hîc solùm prohibetur largitio facta ex bonis Monasterij, eiusmodi autem partus ingenij non videantur cōnumerandi inter bona Monasterij, utpote qui sunt Religiosi particularis, ita ut communiter possit absque Superioris licentia secùm deferre, quocunque ierit, & quidem etiamsi transeat ad aliam Religionem, quod *Valerus* testatur factū fuisse à quodam viro doctissimo se transferente ad Ordinem Carthusiensium; tùm quia teste *Corialano de Cas: reserv: p. 2. casu 16. num 19.* ipsemet Clemens declaravit Religiosos sine contraventione huius Constitutionis posse inter se donare supradictos partus ingenij, cùm tamen

attinet

ſit eadem ratio, & quoad alios, quod attinet ad præfatam prohibitionem.

Quæres 6. An ſtante præſente prohibitione poſſint Regulares donare magnum numerum Miſſarum ad aucupandam benevolentiã Magnatùm, viam dignitatibus, honoribus, & gradibus ſibi aperiendam? Reſpondeo poſſe, ſi ſolas miſſas donent, non autem lucrum, quod inde ipſis proveniat. Ratio eſt, quia hîc solùm prohibetur donatio facta ex bonis Monaſterij, Miſſæ autem ut ſic (ſi alias non ſint obligatæ Monaſterio) non ſunt Monaſterij, ſed ipſorum Religioſorum, ac proinde de ijs libere poſſunt diſponere. Dixi: *ſi ſolum Miſſas donent*, ſi enim donent ſtipendium debitum pro illis Miſſis ſcientes ſtipendium dãdum eſſe illi, cui donant Miſſas, tunc violarent præſentem prohibitionem, cum ſic donent bonum temporale, quod eſt Monaſterij iuxta Regulam: *Id, quod Monachus acquirit, Monaſterio acquirit.*

Quæres

Quæres 7. Utrum Religioſus acquirens aliquid ad propriũ uſum, poſſit id, quod parce vivendo ſibi detrahit, pio fine alijs donare? Reſpondet Beja affirmative, nam ſi illud poteſt in uſus proprios convertere, multò magis in uſus animæ. Unde infert, quòd quando Prælati reditus cõcedunt Magiſtris ſui Ordinis, qui Cathedras in publicis Univerſitatibus legunt, poſſe illos de ijs, quæ parciùs, & religioſiùs vivendo ſuperſunt ſibi, conſanguineis pauperibus ſubvenire.

Quæres 8. An prohibitione hac ſtante, poſſint Regulares facere donationes, ſi detur caſus, quòd vi illarum non diſſipentur bona Religionis, neque detur occaſio ambitionis? Reſpondet Diana Reſol: 33. cum Granado, & Megala, poſſe, cùm ſic ceſſet finis præſentis prohibitionis, qui fuit tollere occaſionem ambitionis, ac dilapidationis bonorum Monaſterij, ut conſtat ex tenore Conſtituti-

onis; cessante autem fine legis etiam in particulari, cessat lex, ut tradunt multi Doctores apud eundem Dianam loco citato. Sed hæc Regula ampla satis est, & multis periculis exposita, & ex alia parte quæcunque donatio à Religioso facta, fit cum aliquali dilapidatione bonorum Religionis, cùm quæcunque Monachus acquirit, sint bona Religionis, fieri tamen potest ea largitio inter Religiosos invicem, si nullum subsit periculum ambitionis, cùm Pontificia prohibitio fundetur in præsumptione ambitionis ut colligitur ex illis verbis: *Ne prava ambitione impulsi*, hoc ipso autē quòd præsumptio deficit, prohibitio ampliùs non obligat, aliunde in eo casu, quicquid acquiritur, Religioni acquiritur.

Quæres 9. An vi istius prohibitionis tollatur quo minùs Religiosi possint facere donationes remuneratorias? Respondeo non tolli. Et ratio

est,

eſt, quia hîc vetita eſt donatio, ſeu largitio munerum, donatio autem ea ſimpliciter dicitur, quæ fit pure, ac liberaliter, non item quæ fit ob cauſam, & dicitur donatio *antidoralis*. Confirmatur, nam aliàs tolleretur ex Religionib9 virtus gratitudinis, quod ſine dubio eſſet magnum inconveniens, nec ullo modo fuit intentum à Clemente; unde ſacra Congregatio in allegato decreto, declarans mentem Pontificis, ait, non obſtante ea Conſtitutione, munera â Religioſis utriuſque ſexûs tribui poſſe ex cauſis gratitudinis, conciliationis, benevolentiæ &c.

Cavendum tamen eſt, ne donatio hæc nimis excedat merita, ſiquidem quâ parte excederet, eſſet donatio proprie ac ſtricte, & conſequenter caderet ſub ipſam prohibitionem. Ex quo patet, quid reſpondendum ſit ad verba Pontificis excludentia donati-

onem etiam, quæ fiat *ad beneficiorum acceptorum memoriam.*

Quæres 10. An Regulares vi istius constitutionis prohibeantur facere donationes ad redimendam vexationem, ut, cùm quis dat aliquid Advocato, ut lites habeant bonum finem &c. Respondeo non prohiberi; tum quia etiam in materia Simoniæ titulus redimendæ vexationis iniustæ excusat à labe Simoniæ, ut colligitur *ex c. Dilecti, de Simonia.* Et ratio est, quia in tali casu temporale traditur pro temporali, non pro spirituali, ipsa enim vexatio est temporale impedimentum, Simonia autem non committitur, dùm temporale traditur pro temporali, ergò magis excusabit à transgressione in præsenti casu, tùm quia, qui dat aliquid pro redimenda tali vexatione in jure sibi iam acquisitò, vel in re, quam possidebat, dat illud pro conservatione rei, quæ conservatio jure

naturali

naturali eſt licita, ac proinde negari non poteſt per ius poſitivum.

Quæres II. Qualia convivia ſtantibus verbis adductis apparare poſſint Regulares caſu, quo perſonam aliquã primariam, ſive Eccleſiaſticam, ſive ſæcularem ad ipſos divertentem excepturi ſint? Reſpondeo, poſſe regulariter, qualia ipſa perſona excepta ſolet communiter habere in propria menſa, ſic enim ſervatur frugalitas comparatione perſonarum, quæ invitantur, & exhibetur debita charitatis oſtenſio, ut proinde ſacra Congregatio in eo decreto dicat: Commeſſationes, compotationes & convivia cenſeri tantummodo prohibita, ſi decentiæ ſtatûs Regularis adverſentur. Quod videtur indicaſſe etiam Clemens in ſua Conſtitutione, dùm ait: Quod ſicut, ſi quos ditiores occaſione tranſitûs, ſive aliàs ex devotione, aut neceſſitatis causâ eò (ad Monaſteria Regularium) divertere

contigerit, deceret eos Refectorio communi cum Religiosis, mensaque & ferculis communibus nequaquam à cæteris distinctis contentos esse, ita ipsi Regulares in huiusmodi hospitibus potentioribus excipiendis se gerere debeant, ut in eis frugalitas & paupertas Religiosa semper eluceat. Utrum verò attentis juribus citatis, licitum sit Regularibus consultò invitare ad convivium eiusmodi personas? Respondet Bonacina de Largitione Munerum, p. 5. n. 6. negative. Et movetur ex ijs verbis, quæ habentur in Bulla Clementis: *Si Quos verò ditiores occasione transitûs, sive aliàs ex devotione, aut necessitate eò divertere contigerit*, ubi vides designari casus, in quibus dictæ personæ convivio excipi possunt à Regularibus.

Quæres 12. An Regulares violent hanc prohibitionem, si donationem aliquam insignem faciant Principi, ad au-

ad aucupandum eius favorem, ſed ei largiendo rem ab amico ipſis datam præciſe ad hunc effectum? Reſpondeo non violare, tum quia Religioſus in hoc caſu non facit donationem, ſed ille alius, qui rem donandam dedit, iuxta illud *qui per alium facit, per ſe ipſum feciſſe videtur*, ſicque Religioſus ſe habet ut merus executor. Tûm quia Bulla hæc ſolùm loquitur de bonis Monaſterij, in iſto autem caſu donatio non fit ex bonis Monaſterij, ſed amici, qui eam tradit. Tùm quia in iſto caſu Monaſterium non damnificatur, ſicque ceſſat finis huius prohibitionis.

Quæres 13. An Regularis violet hanc prohibitionem, & incurrat pœnas in in eà latas, ſi in caſu vetito faciat notabilem donationem, externe quidem ſub prætextu eleemoſynæ, ſed interne ad conciliandam benevolentiam donatarij, ſicque eius auxilio ad obtinendum id, quod intendit,

verbi gratia Prælaturam? Reſpondeo violare quo ad forum conſcientiæ, cùm vere faciat id, quod interdicitur in hac prohibitione, nempe donationem ex ambitione de bonis Monaſterij, non tamen incurrit pænas. Nam ad incurrendam cenſuram, petitur actus, qui in ipſo opere externo ſit ſufficiens ad peccatum mortale, in caſu autem allato non habetur extrinſece malitia donationis indebitæ, ſed ratio eleemoſynæ.

Quæres 14. An violet hanc prohibitionem Religioſus, qui facit Amico donationem, ſciens, ſe ab eo tantundem, imò plus accepturum eſſe? Reſpondeo non violare. Quia amico reddente tantundem, imò plùs, Monaſterium non fit minùs habens, ceſſat ergò finis prohibitionis. Modò tamen non fiat donatio ex ambitione, tunc enim finis huius prohibitionis ceſſaret ſolùm inadæquate, adeoque non ceſſaret prohibitio.

Quæres 15. An & quomodo Visitatores à munerum receptione cavere debeant? Respondeo præscribi legem ab *Innocentio Papa IV. in c. Romana,* §. *Procuratores de Censibus in 6.* ubi dicitur: *Caveat Visitator, ne ipse, vel quisquam suorum aliquod munus quodcunque sit, & qualitercunque offeratur, præsumat recipere, ut non quæ sua sunt, videatur quærere, sed quæ IESU Christi.* Tandem contra illius Transgressores pœnam imponens ait: *Quodsi fuerit contra præsumptum, recipiens maledictionem incurrat, à qua nunquam nisi duplum restituat, liberetur.* Unde constat eos peccare mortaliter, nullus enim incurrit maledictionem, nisi per peccatum mortale. Et in *Trident: sess: 24. de refor: cap: 3.* habetur *Nec munus quodcunque sit, & qualitercunque offeratur, suscipiant. Non obstante quacunque consuetudine etiam immemorabili exceptis victualibus.* Simi-

 lem le-

lem legem ſtatuit *Gregor: X. in Conci: Lugdunenſi*, ut habetur *in cap: Exigit de cenſibus in 6.* ubi plures ſtatuuntur pœnæ, quas omnes Concil: Trid: ubi ſupra, renovat & confirmat.

Cavendum quoque viſitatoribus eſt, ne nimis gravent Viſitatos in cibo & potu, petendo ab eis cibos delicatos, & pretioſa vina, ſed debent eſſe mediocritate contenti, ut advertit *Gloſſa in cap: Cum Apoſtolus, Verbo ſumptuoſè decens.* Videatur *Azor p. 2. lib: 3. c. 42.*

Verùm tamen eſt, quòd quando Prælatus Provinciam, vel Monaſterium viſitat, teneri viſitatos facere expenſas ad tales viſitationes conſuetas, & Viſitatori neceſſarias. Ita enim habetur *in c. Romana de Cenſ:* & *in cap: ſi Epiſcopus de Offic: Ordin: in 6.*

Quodſi tamen Prælatus Ordinarius, Generalis verbi gratià, aut Provincialis, haberet aliquos redditus ad hunc effectum viſitationis, tunc

viſitati

visitati non tenerentur providere Visitatori nisi de victualibus, id est, esu & potu pro Visitatore, eiusque familia, equis, &c. Cætera autem necessaria, ut equos, vestes, expensas pro itinere, pro dicto Visitatatore & Socijs, teneretur tribuere Generalis ipse, vel Provincialis, qui ad hunc effectũ habet dictos redditus. Habetur dicto *cap: Si Episcopus*.

Quæres 16. An excusentur Prælati illi, qui ex negligentia, vel inconsideratione prætermittunt legere, vel legi facere præfixo tempore hoc decretum & sequentia? Respondeo in foro externo non excusari, unde dicit *Lezana, Tom: 2. Verbo lectio quoad Regulares, n. 10.* sepiùs se vidisse præfatos fuisse coactos ad subeundas pœnas in dictis Decretis designatas, & dispensationem in ipsis Romæ à Sede Apostolica postulâsse. Specialiter die 3. Augusti eadem sacra Congregatio absolutionem dedit cuidam Priori, qui

ori qui neglexit facere legi Decretum *de celebratione Miſſarum*. Exiſtimabat ergò Prælatum incurriſſe in pœnas illius. Sunt tamen Prælati etiam quoad forum externum excuſabiles, quoties propter aliquam rationabilem cauſam, aut impedimentum alicuius momenti id faciunt, quia cum pœnæ impoſitæ in dictis Decretis valde graves ſint, non debent cenſeri incurriſſe, niſi propter malitiam, dolum, negligentiam notabilem, aut dilationem, ſine cauſa factam, & ita præſumendum de benignitate ſac: Congregationum eas imponentium.

Illud certum, ſi omittatur ipſorum Decretorum lectio die præfixa, non propterea ceſſare ipſius obligationem, ſed adimpleri debere, quamprimum fieri poteſt. Non enim ponitur terminus talium dierum ad finiendam obligationem, ſed ne differatur. Neque enim pœnæ ibi ſtatutæ ſunt ad

canoni-

canonizandum diem illic præfixam; ſed ſolùm ad obligationem inducendam lectionis dictarum Conſtitutionum, ne ullò unquam tempore in oblivionem, aut deſuetudinem abeant, quod eſt finale motivum dictæ lectionis, unde ſi dicta ſtatuta non leganatur determinato die, legi debent die ſequenti, & ſic deinceps.

Quæres 17. An ſubditi teneantur monere Superiorem de dictis ſtatutis legendis, & quo iure? Reſpondeo affirmative, ratione iuſtitiæ, ex eo quòd Prælatus, & Subditus debent eodem iure cenſeri. Prælatus autem ratione iuſtitiæ tenetur adiuvare ſubditũ ſuum quantum poteſt, ut egregie probat *Laurentius Peyrinis Tom: 2. quæſt: 1.* Unde ſubditus ſcienter omittens monere Prælatum ſuum, ut die ſtatuto legi faciat legenda Decreta, mortaliter peccat, propter grave damnũ, quod ex ſua omiſſione malitioſa infert Prælato ſuo.

Quæres

Quæres 18. Quid ſentiendum de prohibitione Regularibus, cæteriſque facta quoad munerum largitionem causâ obtinendi juſtitiam, aut gratiam apud Sedem Apoſtolicam! Reſpondeo emanâſſe hanc Conſtitutionem à *Bonifacio VIII. in Extravaganti*, quæ incipit *Excommunicamus*, & poſtea, cùm (ut aliqui volunt) revocata eſſet à *Clemente V.* confirmata, & aucta fuit à *Gregorio XIII. Conſtitutione* 24. & demum à *Clemente VIII.* extenſa in Bulla, quæ incipit, *Pro Commiſſa nobis*, per quam Conſtitutionem Pontificiam excommunicantur quodquod pactum, vel promiſſionem faciunt de dando aliquid, vel qui dant quid ex pacto, vel promiſſione, vel acceptum pactum, vel promiſſum de dando aliquid, vel acceptam habent occulte, & manifeſte, donationem factam, ex pacto, vel promiſſione pro iuſtitia, vel gratia obtinenda ſive pro ſe ſive pro alio, in

causis,

causis, vel judicijs, vel aliàs per literas Apostolicas, & quibuslibet alijs modis apud Sedem Apostolicam. Unde actiones prohibitæ in ea constitutione, sunt pactio, vel promissio de dando aliquid, donatio ex pacto, vel promissione factæ post justitiam, vel gratiam obtentam: donatio facta ad obtinendam justitiam, vel gratiam etiam ex pacto, vel promissione: acceptatio pacti, vel promissionis, vel donationis pro iustitia, vel gratia obtinenda apud Sedem Apostolicam, promissio, vel pactio facta tertio interventuro, vel mediaturo in favorē eius, qui justitiam, vel gratiam est impetraturus, denique acceptatio prædictæ pactionis, vel promissionis, vel donationis.

Hæ actiones vetitæ erant in Extravagante Bonifacij, quibus addidit Gregorius alias sex actiones, quarum tres sunt Principales, & aliæ tres sunt accessoriæ. Prima actio Principalis, est

eſt Nundinariorum, qui cupiditate lucri negotiorum expeditiones conquirunt nixi ſuffragationibus potentiorum. Secunda eſt actio eorum, qui ambiunt pollicitationibus, aut donis, ut pro ſe, vel pro alio gratiam, aut juſtitiam obtineant apud Sedem Apoſtolicam. Tertia eſt eorum, qui mentiendo confingunt ſe dediſſe pretium, aut munera pro opera præſtãda, vel præſtita ab ijs, qui gratia valent apud eum, qui eſt conceſſurus gratiam, vel juſtitiam. Denique actiones acceſſoriæ additæ à *Gregorio XIII.* ſunt; prima, auxiliari; ſecunda, conſulere; tertia, favere in aliqua ex præcedentibus actionibus contentis in Bulla *Bonifacij*, *&* *Bulla Gregorij.*

Imponuntur autem in ejuſmodi Cõſtitutionibus plures pœnæ. 1. Excommunicatio ipſo facto. 2. Iuſtitia, vel gratia contra conſtitutionem impetrata eſt irrita & nulla. 3. Quidquid accipitur, reſtituendum eſt Pauperibus,

peribus, nec absolvi quis potest, nisi restituat. 4. Utens gratia, vel justitia sic obtenta est ipso facto excōmunicatus. 5. Privatio omnis beneficij Ecclesiastici, & omnis officij sive Ecclesiastici Sæcularis, perpetui, & tēporalis. 6. Infamia. 7. Inhabilitas ad quævis officia obtinenda. 8. Sciens delictum contra hanc Constitutionem commissum, nec denuntians intra triduum, ipso facto est excommunicatus.

Non comprehendūtur sub hac prohibitione Cardinales, cum enim hi sunt personæ spectatissimæ notâ dignæ non censentur comprehendi in odiosis, nisi exprimantur, præsertim quia Pontifices, dum in suis Constitutionibus eos comprehendere intendunt, addere solent, illa verba: *Cuiuscunque dignitatis, gradus, aut præeminentiæ*, quæ in Constitutionibus *Bonifacij, & Gregorij* non sunt. Idem dici potest de Episcopis fere rationem, &

quia ipsi *cap: periculosum, de sentent: Excommunicat in 6.* excluduntur à generalibus sententijs suspensionis, & interdicti, nisi exprimantur. Hoc tamen intellige de Constitutionibus *Bonifacij, & Gregorij*, non de illa *Clementis VIII*, ubi pœnas dictarum Constitutionum extendit, ad *personas etiã speciali nota dignas*, quibus haud dubie Cardinales, & Episcopi designantur. Adde opinionem dictæ prohibitioni Cardinales, & Episcopos subijcientẽ probabiliorem esse, & *Bonacina* teste *de Censur: in partic: disput: 2. q. 3. n. 1:* usu pœnitentiariæ comprobatam. Cuius ratio fortassis est' quod & ipsi sint Clerici, & quia lex generalis omnes ligat, *cap: 1. de Constitut:*

Neque subiacet dictis pœnis quoad Deum, qui ad obtinendam gratiam, aut justitiam ficte promittit habens animum non implendi promissionem, cùm promissio ficta vere non sit pro-

ſit promiſſio, & alias iuxta Doctores ad incurrendam cenſuram requiratur actus completus, præterquam quòd ſumus in materia pœnali, quæ ampliari non debet. Confirmatur ex *Caietano, Soto, Toleto, Leſsio, &c.* docentibus non eſſe Simoniacum illum, qui pro beneficio Eccleſiaſtico aliquid temporale promittit animo non ſolvendi. Sic tamen ficte promittens peccat graviter, nam eatenus proximum ad peccandum inducit. Dixi, *quoad DEUM*, quia in foro externo non excuſatur, cùm in eo conſtet de illius promiſſione, non item de fictione: & quilibet præſumatur loqui, quod habet in corde.

Excuſatur etiam ab his pœnis, qui ad obtinendam gratiam, vel juſtitiam iniuſte denegatam, dat. Cûm hoc non ſit dare ſimpliciter pro gratia, aut iuſtitia obtinenda, ſed potiùs ad redimendam iniuſtam vexationem, quod eſſe licitum dixi *q. 1.*

Excuſatur etiam qui ad obtinendam gratiam, vel juſtitiam dat Miniſtris Papæ moraliter certus id ipſum eſſe gratum Papæ ; nam in tali caſu cenſetur Papa diſpenſare in hac prohibitione, aut illam abrogare quo ad eam partem.

Non etiam contrahit has pœnâs, qui ad obtinendam iuſtitiam, aut gratiam dat promittenti ſe maiori diligentia, ac induſtria procuraturum expeditionem gratiæ, dummodò non detur plus quàm illa mereatur maior diligentia ac induſtria, quæ adhibetur. Ratio eſt, quòd hæc donatio non fit pro obtinenda gratia, ſed pro maiori diligentia & induſtria, quæ adhibetur. Unde nec illas incurrit propter eandem rationem, qui ob merā liberalitatem, & benevolentiam ſine ullo reſpectu ad gratiam, vel juſtitiam obtinendam quidpiam dederit. Nec qui dat ad recompenſandum aliquod damnum, quod Procurator, aut

Solli-

Sollicitator passus est ultra id, quod tenebatur.

Existimo etiam his pœnis non affici eum, qui dat ad obtinendam gratiam, quam aliàs omninò erat obtenturus. Et suadetur. Quia in tali casu cessat finis huius prohibitionis, qui est, ut tollatur habendi cupiditas ut non corrumpatur Princeps, ut non committatur iniustitia; cessante autem causâ finali cessat dispositio *cap: Cum cessante de appellat.*

Sed nec ijs pœnis subijcitur qui dat bona fide ad obtinendam gratiam &c. ignorans talem dationem prohiberi. Pœna enim est mensura delicti, *L. sancinus, ff. de pœnis*, & alioquin bona fides excusat á delicto: unde & excusari debet à pæna maxime si gravissima sit, cuiusmodi sunt eæ, de quibus hîc agitur. Præterquam quòd in *Extravagante Gregorij XIII.* præsupponitur audacia, seu præsumptio, ut constat ex ijs verbis *Ad audentes*

quocunque horum facinorum ; bona autem fides tollit audaciam, ſeu præſumptionem, ſicut & ignorantia.

Nec præfatas pœnas incurrit dans ad gratiam obtinendam quid modicum. Et probatur, tùm quia ad incurrendas iſtas pœnas requiritur peccatum mortale, quod nequit ſtare cum parvitate materiæ, tùm quia de modicis non eſt curandum. *c. reverà de conſec: diſt: 2.* tùm quia quod dicitur in Bulla hac *Gregorij XIII. ſeu quid magnum, aut parvum promitterent*, explicari debet de re magna, vel parva, quæ etiam ante dictam Bullam ſufficeret ad peccatum mortale. Dijudicanda eſt autem in hoc parvitas materiæ, arbitrio viri prudentis, ut penſatis circumſtantiis dantis & accipientis, videat an promiſſa res ſufficiens ſit ad movendum vel iuſtitiæanimum collatoris gratiæ, ad ipſam conferendam.

Non afficitur etiam his pœnis, qui

dat

dat post gratiam obtentam. Quia hæ pœnæ imponuntur danti ad obtinendam gratiam, aut justitiam, & nos hîc agimus de dante post illam obtentam. Accedit in hoc casu non eandem militare rationem, quæ militat in primo, cùm dare antea, tendat ad corrumpendum judicem, non item dare postea, quod potiùs tendit ad insinuandum animi gratitudinem.

Incurrit autem has pœnas promittens, etiamsi promissio acceptata non sit; Pontifex enim, ut patet ex verbis Constitutionis *Bonifacij*, distinguit promissionem à receptione ptomissionis, & utramque actionem distincte prohibet.

Idem sentio in casu, quo quis promittat animo se obligandi solùm ex gratitudine. Quia talis promissio ex natura sua inflectit collatorem gratiæ, seu justitiæ ad eam concedendam intuitu illius, quod est contra

 inten-

intentionem Pontificum in dictis Constitutionibus.

Credo id ipsum de dante pro auferenda, aut differenda justitia, quia non est vero simile, Papam voluisse minùs punire eos, qui dant pro sententia iniusta, qualis est ea, per quam aufertur, vel differtur vera justitia, quâm eos qui dant pro sententia justa obtinenda, & alias ut iura dicunt: *Mens legis est potiùs attendenda, quàm verba.*

Incurruntur autem præfatæ pœnæ toties, quoties datur, aut accipitur aliquid antequam obtineatur gratia. Et probatur, quia semel ligatus unâ censurâ, est subiectum capax alterius censuræ, non solùm diversæ rationis, sed etiam eiusdem. Quomodo affectus excommunicatione ob percussionem Clerici, si iterum percutiat eundem, aut alium Clericum, iterum incurret excommunicationem.

Nota etiam pœnas harum Constitutio-

tutionum incurri per quamlibet ex actionibus prædictis, etiam non secuto effectu obtentionis gratiæ, seu justitiæ. Ratio est, quia licet regulariter loquendo ad incurrendam aliquam censuram requiratur actus completus, & consummatus, nec sufficiat conatus, aut actus imperfectus, hinc enim excommunicatio *cap: si quis 18. quæst: 4. contra percussores Clericorũ* non incurritur ab eo, qui sagittam, vel lapidem in Clericum jecit, si illũ non tetigit, quando tamen conatus ipse, seu actiones imperfectæ, per se & principaliter prohibentur, tunc per illas præcise incurretur censura. Hoc autem contingit in proposito, nam facere pactum, vel promissionem, dare, vel recipere, prohibentur principaliter & separatim, ut patet ex cõtextu *Bonifaciÿ*, ideò illæ solæ sufficiunt, ad incurrendas pœnas. Ita *Navarrus, Molina, Azor, &c.*

Porrò verbis illis: *Apud Sedem*

 Aposto-

Apostolicam : intelligitur Summus Pō-tifex, non ut Princeps temporalis in Urbe, alijsq́; Civitatibus, sed solùm ut habet jurisdictionem spiritualem à Christo acceptam, & consequenter intelligūtur Ministri ipsius secundum hanc considerationem. Ita enim dicendo magis conformamur proprietati verborum; Sedes enim Apostolica proprie, & formaliter sumpta, solùm importat potestatem spiritualem, qualis fuit in Apostolis, non temporalem; Verba autem proprie & formaliter accipienda sunt *L. in dilectis*, §. *extraneus*, *ff. ad legem.*

Nomine etiam *Sedis Apostolicæ* intelligi debet curia & domus ipsius Papæ, sive ipse ibi sit, sive non, hoc enim denotat *Gregorius* in Constitutione relata, dum in ipsius initio dixit. *Ab ipso Pontificatûs nostri principio, quàm maximè possumus enitimur, atque contendimus, ut domus, & curia nostra à sordibus expurgetur.* Non

tamen

tamen intelliguntur Sedis Apoſtolicæ nomine quoad præſens ſpectat, ubi ſunt Legati Papæ, Nuntij, Epiſcopi, illa enim non ſunt curia, aut domus Papæ.

Advertit tamen *Filliucius tract: 15. n. 139.* & cum ipſo *Bonacin: diſp: 2. de Cenſur: in partic: q. 3. n. 4.* Sacram pœnitentiariam comprehendere ſub hac prohibitione etiam dantes expro cauſis temporalibus, ſiquidem expeditiones à Papa procedentes, ut eſt Princeps tēporalis, expediuntur quoque ſub nomine *Sedis Apoſtolicæ.*

Dicta intellige de relatis Conſtitutionibus *Bonifacij & Gregorij*, loquendo enim de Conſtitutione *Clementis VII.* quam ſupra citavi, ea extenditur ad delinquentes in actionibus prohibitis in dictis Conſtitutionibus circa bona communitatum ditionis ſtatûs Eccleſiaſtici, *Non ſolùm apud Sedem Apoſtolicam ſed in quibusvis tribunalibus, & eorum quibuscunq; judicibus,*

etiam

etiam Laicis Almæ Urbis ac tam in Romana curia, quàm extra eam in quibuslibet temporali ditioni nostræ mediate vel immediatè subjectis Provincijs Civitatibus, oppidis, terris & locis, ut ait Pontifex.

Ubi nota editam esse hanc Bullam pro bono regimine, ad quod utique confert, ut pro gratia, aut justitia obtinenda non detur quidquam.

Addunt præterea Pontifices, scientes culpabilem in prædictis, nec intra triduum denuntiantes, excommunicationem incurrere, quod puto verũ etiã de existente extra Curiam, cùm obligatio sit generalis, & lex generaliter loquens, generaliter debet intelligi.

Illa verò tridui præscriptio ad denuntiandum, non est ad finiendam, sed ad sollicitandam actionem. Vide dicta q. 16. modò tamen id commode fieri possit, nec enim credibile est Papam velle pauperes ab extremis terræ finibus accedere ad Apostolicã

Sedem

Sedem ad denuntiandos tales delinquentes, lex enim debet esse accommodata fragilitati humanæ.

Moneo tamen antequam talis denuntiatio fiat debere delinquentem admoneri per correctionem fraternam, cùm id præcipiat Christus Matthæi 19. & præcepto Christi, quodcunque præceptum humanum cedat oportet.

DECRETA

S. Congregationis Concilij S. D. N. Urbani Divinâ Providentiâ Papæ VIII. auctoritate edita.

DE CELEBRATIONE MISSARUM.

Sub pœna privationis officij, ac vocis activæ, & passivæ, ipsofacto incurrendis, legẽda sexto quoq; Mense, id est Feriâ 2. post primã Dominicã Adventûs, & Feria 6. post octavã Corporis Christi.

CUm sæpe cõtingat, in quibusdam, Ecclesijs tam magnum Missarum celebran-

celebrandarum numerum ex varijs defunctorum relictis, aut piorum eleemosynis impositum esse, ut illis pro singulis diebus præscriptis nequeat satisfieri; & tamen nova onera Missarum in dies suscipiantur; indeque fiat, ut depereant piæ testantium voluntates, obstricta benefactoribus fides violetur, defunctorũ animæ suffragijs priventur, Ecclesijs debitus subtrahatur cultus, ac Christi fideles gravi scandalo affecti, plerumque â similibus charitatis operibus retrahantur: cumque his malis maximum inter cætera fomentum præbeat, aut quod ij, qui Missas supra vires celebrandas suscipiunt, sperent illas brevi ad pauciorem numerum à Superioribus reductum iri; aut quòd Ecclesijs, forte pecuniarum absumptâ, plerumque nuda remaneant onera Missarum absque ullo emolumento, aut quòd eleemosyna pro illis celebrandis sit adeò tenuis, ut non facile in-

le inveniantur, qui velint huic se muneri subijcere, & redditus Ecclesiæ, aut Monasterij adeò exigui, ut Sacerdotes pro necessaria sua sustentatione nimijs se oneribus obstringere cōpellantur: SACRA CONGREGATIO CARD: CONCIL: TRID: INTERPRETUM animadvertēs, facturam se rem DEO gratissimam, charitatisque, ac iustitiæ maxime cōsentaneā, si pro viribus satagat, hunc deterrimum abusum e Christiana Republica convellere, atque eradicare Sanctiss: D. N. Urbani Divinà providentià Papa VIII. authoritate sibi specialiter attributa, infrascriptia decreta edidit.

Ac primò directe prohibet, atque interdicit, ne Episcopi in Diœcesana Synodo, aut Generales in Capitulis Generalibus, vel aliàs quoquomodo reducant onera ulla Missarum celebrandarum, aut post idem Concilium imposita, aut in limine fundationis; sed pro

ſed pro his omnibus reducendis, aut moderandis, vel commutandis ad Apoſtolicam Sedem recurratur, quæ, re diligenter perſpecta, id ſtatuet, quod magis in Domino expedire arbitrabitur; alioquin reductiones, moderationes, & commutationes huiuſmodi, ſi quas contra huius prohibitionis formam fieri contigerit, omninò nullas, atque inanes decernit.

Deinde, ubi pro pluribus Miſſis, etiam eiuſdem qualitatis celebrandis plura ſtipendia, quantumcunque incongrua, & exigua, ſive ab una, ſive à pluribus perſonis collata fuerunt, aut conferentur in futurum Sacerdotibus Eccleſijs, Capitulis, Collegijs, Hoſpitalibus, Societatibus, Monaſterijs, Conventibus, Cõgregationibus, Domibus, ab locis pijs quibuſcunque tam Secularibus, quàm Regularibus, SAC: CONGREGATIO ſub obteſtatione Divini Iudicij mandat, ac præcipit, ut abſolute tot Miſſæ celebrentur,

brentur, quot ad rationem attributæ eleemoſynæ præſcriptæ fuerint; ita ut alioquin ij, ad quos pertinet, ſuæ obligationi non ſatisfaciant, quinimò graviter peccent, & ad reſtitutionem teneantur.

Id verò, ut deinceps obſervetur exactiùs, SAC: CONGREG: eadem authoritate revocat privilegia, & indulta omnia quibuſvis perſonis Eccleſijs, ac locis pijs, tam Sæcularibus, quàm Regularibus cuiuſcunque Ordinis, Congregationis, & Inſtituti, quamcunque ob cauſam conceſſa, quibus indulgetur, ut certarum Miſſarum, vel Anniverſariorũ celebratione, aut aliquibus collectis, ſeu orationibus, plurium Miſſarum oneribus in futurũ ſuſcipiendis ſatisfiat.

Ac ſimiliter omne damnabile lucrum ab Eccleſia removere volens, prohibet Sacerdoti, qui Miſſam ſuſcepit celebrandam cum certa eleemoſyna, ne eandem Miſſam alteri, parte

eiuſdem eleemoſynæ ſibi retentâ, celebrandam committat.

Præterea, ne in Eccleſijs, in quibus onera Miſſarum in perpetuum impoſita ſunt, Sacerdotes in eis, ut par eſt, adimplendis eò tepidiores, ac ſegniores reddantur; quòd onera huiuſmodi cum nulla, aut parva ſint utilitate coniuncta: ſtatuit, atque decernit, ut pecuniæ, ac bona mobilia Eccleſijs, Capitulis, Collegijs, Hoſpitalibus, Societatibus, Congregationibus, Monaſterijs, Conventibus, ac locis omnibus, tam Sæcularibus, quàm Regularibus, atque illorum perſonis in futurū ſimpliciter acquirenda cum onere perpetuo miſſarum celebrandarum, ab ijs, ad quos pertinet, ſub pœna interdicti ab ingreſſu Eccleſiæ ipſo facto incurrenda à die realis acquiſitionis, ſtatim deponi debeant penes ædem Sacram, vel perſonam, fide, & facultatibus idoneam, ad effectum illa, ſeu illorum pretiū quamprimùm

inve-

investiendi in bonis immobilibus fructiferis, cum expressa, & individua mentione oneris, quod illis annexum reperitur: ac, si eadem bona immobilia auctoritate Apostolica deinceps alienari contigerit, eorundem pretium sub eadem pœna, ut supra, deponi, atque in alijs bonis stabilibus itidem fructiferis, cum eiusdem oneris repetitione, atque annexione converti debeat.

Ad hæc SAC: CONGREGATIO quibusvis Capitulis, Collegijs, Societatibus, & Congregationibus, nec non omnibus & singulis Ecclesiarum, ac piorum locorum, tàm Sæcularium, quàm Regularium Superioribus, vel alijs ad quos pertinet, districte prohibet, ne imposterum onera perpetua suscipiant missarum celebrandarum: Sæculares quidem sine Episcopi, vel eius Generalis Vicarij, Regulares verò sine Generalis, vel Provincialis cōsensu, & licentia in scriptis, & gratis

 conce-

concedenda: alioquin Sæcularis, qui huius prohibitionis transgressor extiterit, ab ingressu Ecclesiæ interdictus sit eo ipso: Regularis verò pœnam privationis omniũ officiorum, quæ tunc obtinebit, ac perpetuæ inhabilitatis ad alia obtinẽda vocisque activæ & passivæ absq; alia declaratione incurrat. Eleemosynas verò manuales, & quotidianas pro missis celebrandis, ita demûm ijdẽ accipere possint, si oneribus antea impositis ita satisfecerint, ut nova quoque onera suscipere valeant: alioquin omninò abstineant ab hujusmodi eleemosynis, etiam sponte oblatis in futurum recipiendis, & capsulas auferant ab Ecclesijs cum inscriptione illa, Eleemosyna pro Missis, vel alia simili, sub ijsdem pœnis ipso facto incurrendis, ne fideles hac ratione frustrentur. Episcopus verò, seu eius Vicarius, aut Generalis, vel Provincialis, ubi de licentia pro perpetuis oneribus fuerint requisiti, in singulis,

gulis casibus diligenter inquirant de singulis Missarum celebrandarum obligationibus cuique Ecclesiæ, Monasterio, aut loco pio incumbentibus: nec antea assenssum huiusmodi aut licentiam præbeant, quam eis legitime constiterit, illius Sacerdotes tam novo oneri suscipiendo, quâm antiquis jam susceptis satisfacere posse: præcipuamque rationem habeant, ut reditus, qui Ecclesijs, & locis pijs relinquuntur, omninò respondeant oneribus adiunctis, secundum morem cuiusque Civitatis, vel Provinciæ: intelligantque si in re tanti momenti desides, aut negligentes fuerint, in novissimo die se huius prætermissi muneris rationem esse reddituros.

Postremò ILLUSTRISS: PATRES, non sine gravi animi dolore intelligentes, mala fere omnia, quæ regularem disciplinam evertunt, ac præcipue nimiam hanc facilitatem fovent in oneribus Missarum supra vires su-

res ſuſcipiendis; velut ex infecta radice, pullulare ex maiori Regularium numero, quàm ferant reditus, & eleemoſynæ cuiuſque Monaſterij: Inhærentes ſummorum Pontificum, ac Sac: Trid: Concil: decretis hac de re editis, Sanctiſs: D. N. authoritate præcipiunt, ac mandant omnibus & ſingulis Generalibus, Provincialibus, Commiſſarijs, Miniſtris, Præſidentibus, Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, Guardianis, Vicarijs, & quibuſcunq́ue alijs Superioribus Monaſteriorũ, Conventuum, ac Domorum Regularium bona immobilia poſſidentium, vel non poſſidentium, cuiuſcũq́ue Ordinis, Congregationis, & Inſtituti exiſtentium intra fines Italiæ, & Inſularum adiacentium, ut ſinguli, ad quos pertinet, in qualibet Provincia, adhibitis duobus, aut tribus Regularibus ſui Ordinis, vel Congregationis probatioribus, & rerum uſu peritioribus, bona immobilia, cenſus, reditus

ditus & proventus omnes, consuetas item eleemosynas, & obventiones, tàm communes Monasteriorum, Conventuum, & Domorum eiusdem Provinciæ, quàm etiam singularibus personis Religiosis assignatas seu permissas, in communem usum deinceps, conferendas, decem annorum immediate præcedentium habita ratione, diligenter, & mature recognoscant, ijs omnibus detractis, quæ reparationes, præstationes, grandines, sterilitates, alijve cuiuslibet generis onera consueverunt absorbere; eaque omnia scripto fideliter exarata, idem Superior, cuius interest, in proximo Capitulo, seu Congregatione Generali, vel Provinciali coram tribus Iudicibus ab ipsomet Capitulo, seu Cõgregatione deligendis proponat, qui computatis huiusmodi reditibus, eleemosynis, & obventionibus universis, & oneribus, ut supra detractis, sedulo examinent, quot religiosi ho-

 mines,

mines, connumeratis etiam Laicis, alijſque neceſſarijs ſervientibus, in unoquoque Monaſterio, Conventu, & Domo regulari, juxta religionis, & proprij inſtituti morem, victum, & veſtitum, & medicinalia in communi habentes, competenter valeant ſuſtentari. Tum eorundem bonorum, redituum, eleemoſynarum, & onerum præciſam notam ipſimet Capitulo, ſeu Congregationi exhibeant: ut in illo diligenter omnibus diſcuſſis cuiuſque familiæ Monaſterij, Conventûs, ac Domûs regularis, in ſingula quaque Provincia certus earum tantùm perſonarum numerus, Patrum capitularium voto præfigatur, quæ reditibus, eleemoſynis, & obventionibus, ut ſuperiùs, ſufficienter ali poſſint. Ne verò Superiores, qui id præſtare debent, ſeriùs aut remiſſiùs, quâm par eſt, ſuo muneri ſatisfaciant, mandat SAC: CONGREGATIO, ut infra annum, poſt proximum Capitu-

lum generale, vel Provinciale computandum, omnia hoc de genere particulariter geſta, in authenticam formam redacta ad ſacram ipſam Congregationem Concilij ſinguli mittant: Numerumq́ue familiæ, ſingulorumq́; Conventuum, Monaſteriorum, & Domorum huiuſmodi regularium, Capituli, ſeu Congregationis Generalis, vel Provincialis ſententia, & authoritate præfinitum, ijdem Superiores, tàm Generales & Provinciales omnes, quàm locales perpetuò ſervare omninò teneantur, nec poſſint illum quoquomodo augere, etiam prætextu augmenti redituum abſque Sacræ ipſius Congregationis licentia. Superiores autem huiuſmodi, qui prædicta omnia in præfixo termino non præſtiterint, vel numerum ut ſupra præſcriptum quovis modo augere præſumpſerint, privationis omnium officiorum, quæ tunc temporis obtinebunt, vociſque activæ, ac paſſivæ, &
 ad o-

ad omnia ſuæ Religionis officia, & gradus inhabilitatis perpetuam pœnam eo ipſo incurrere, atque alijs etiam gravioribus à Sede Apoſtolica infligẽdis pœnis Sac: Congregatio ſubiacere voluit, & declaravit.

Deinceps verò Monaſterium, Conventus, domus, Congregatio, vel Societas Religioſorum, ſeu Regularium nullibi, recipiatur, niſi præter alia ad id requiſita, in ſingulis eiuſmodi locis, duodecim ſaltem Fratres, aut Monachi, ſeu Religioſi degere, & ex reditibus, & conſuetis eleemoſynis, detractis omnibus, ut ſupra, detrahendis, competenter ſuſtentari valeant, ad præſcriptum decreti fel: record: Greg: XV. hac de re editi. Alioquin Monaſteria, & loca huiuſmodi poſt hac recipienda, in quibus duodecim Religioſi, ut ſupra, ſuſtentari, atque inhabitare non poterunt, & actu non inhabitaverint, Ordinarij loci viſitationi, correctioni atque omnimodæ

modæ jurisdictioni subiecta esse intelligantur.

Porrò, ne ullo unquam tempore hæc in oblivionem, seu desuetudinem abeant, Superiores locales cuiusque Monasterij, Conventus ac Domûs Regularis, curare, atque efficere teneantur sub pœna privationis Officij, vocisque activæ & passivæ ipso facto incurrenda, ut in perpetuum, sexto quoque mense, id est feria secunda post primam Dominicam Adventûs, & feria sexta post Octavam Corporis Christi, præsentes ordinationes in publica mensa perlegantur. Omnibus tàm Ecclesiasticis personis, cuiuscunque sint Ordinis, conditionis, & gradûs, quàm Laicis quocunque honore, ac potestate præditis, præsentia Decreta declarandi, vel interpretandi facultate penitùs interdicta.

Non obstantibus, quoad suprascripta omnia, & singula in præsentibus Decretis contenta, constitutionibus,

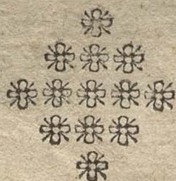
& Or-

& Ordinationibus Apoſtolicis in favorem quarumcunque perſonarum, atque Ordinum, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium, Militiarum, etiam S. Ioan: Hieroſolymitani, Congregationũ, Societatum, ac cuiuslibet alterius Inſtituti, etiam neceſſariò, & individuo exprimendi, Eccleſiarũ, Monaſteriorum, Conventuum, Collegiorum, Capitulorum, Hoſpitalium, Confraternitatum, & aliorum quorũcunque, tam Sæcularium, quàm Regularium locorum, nec non illorum, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam immemborabilibus, privilegijs quoque indultis, & literis Apoſtolicis, etiam Mari magno, ſeu Bulla aurea, aut alias nuncupatis, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijſque efficatioribus, & inſolitis clauſulis, nec non irritantibus De-

bus Decretis, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet etiam per viam communicationis, ſeu extenſionis conceſſis, & iteratis vicibus approbatis, & innovatis, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, & formis ſpecialis, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſuras generales, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ſervanda eſſet tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habens, quibus, quoad ea, quæ præſentibus adverſantur, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ſacra Congregatio, Sanctitatis ſuæ authoritate, & ſpecialiter, & expreſſe derogat, cæteriſque contrarijs quibuscunque.

Et ne

Et ne præmiſſorum ignorantia à quoquam prætendi poſſit, voluit eadem SACRA CONGREG: ut præſentes Ordinationes in valuis Baſilicarum S. Ioannis Lateranenſis, & Principis Apoſtolorum de Urbe, ac in acie Campi Floræ, ut moris eſt, affixæ, omnes ad quos pertinent, ita arctent & afficiant, ac ſi unicuique perſonaliter intimatæ fuiſſent. Utq; earundem præſentium tranſumptis, etiam impreſſis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ die 12. Iunij 1625.

DE-

DECLARATIONES

Aliquot Sac. Concilij S. D. N Urbani Papæ VIII. auctoritate editæ ſuper Decretis ejuſdem Congregat.

DE CELEBRATIONE MISSARUM,

SUper primo Sacræ Congregationis Decreto, de celebratione Miſſarum, quo prohibetur, ne Epiſcopi in Diœceſana Synodo, aut Generales in Capitulis Generalibus, vel alias quomodolibet, reducant onera ulla Miſſarum celebrandarum, aut poſt idem Concilium impoſita, aut in limine fundationis.

Quæritur, quid ſi legatum ſit ita tenue, ut non ſit, qui velit onus illi injunctum ſubire; &, ſi recurrendum ſit ad Sedem Apoſtolicam pro moderatione oneris, totum, aut fere totum inſumendum ſit pro expenſis ad id neceſſarijs.

Et

Et quid, si permittatur Episcopo in fundatione, ut possit hujusmodi onera moderari?

Secundò, super secundo eiusdem Congregationis Decreto, quo cavetur, ut celebrentur tot Missæ, quot ad rationem tributæ eleemosynæ præscriptæ fuerint.

Quæritur, an verba illa (præscriptæ fuerint) intelligenda sint de præscriptione facta ab offerente, vel ab Ordinario?

Tertiò, an cum Ordinarius præscripserit eleemosynam congruam juxta qualitatem loci personarum, ac temporum Sacerdotes accipientes stipendium minus congruũ, teneantur Missas illas ab offerente præscriptas celebrare?

Quartò, an Sacerdotes, qui tenentur Missas celebrare ratione Beneficij, seu Capellæ, legati, aut salarij, possint etiam manualem eleemosynam, pro Missis votivis, aut defunctorum, recipe-

recipere, & unico Missæ sacrificio utrique oneri satisfacere?

Quintò, posito, quòd Testator relinquat, ut celebrentur pro eius anima centum Missæ, absque ulla præscriptione eleemosynæ. Quæritur, an liberum sit hæredibus eleemosynam sibi bene visam determinare vel an præscribenda sit ab Ordinario?

Sextò, super tertio Congregationis Decreto, in quo eadem Congregatio revocat privilegia, quibus indulgetur, ut certarum Missarum, vel anniversariorum celebratione, aut aliquibus collectis, seu orationibus plurium Missarum oneribus in futurum suscipiendis satisfiat.

Quæritur, an verba (in futurum suscipiendis) intelligenda sint de oneribus suscipiendis post privilegium?

Septimò, super quarto eiusdem Congregationis Decreto, quo prohibetur Sacerdoti, qui Missam suscepit celebrandam cum certa eleemosyna,

ne eandem Miſſam alteri, parte eiuſdem eleemoſynæ ſibi retenta, celebrandam committat.

Quæritur, an permittendum ſit administratoribus Eccleſiarum, ut retineant aliquam eleemoſynarum portionem pro expenſis manutentionis Eccleſiæ, Altarium inſervientium paramentorum, luminum, vini hoſtiæ, & ſimilium?

Octavo, an hoc Decretum habeat locum in beneficijs, quæ conferuntur in titulum, id eſt, an Rector Beneficij, qui poteſt per alium celebrare, teneatur Sacerdoti celebranti dare ſtipendium ad rationem redituum Beneficij?

Nonò, an Sacerdotes, quibus aliquando offertur eleemoſyna maior ſolita pro celebratione Miſſæ, debeant dare eandem integram eleemoſynam ijs, quibus Miſſas celebrandas committunt. An verò ſatis ſit, ut dent, celebrantibus eleemoſynam conſuetã?

Deci-

Decimò, ſuper quinto eiuſdē Congregationis Decreto, quo inter cætera ſtatuitur in hæc verba: Eleemoſynas verò manuales, & quotidianas pro Miſſis celebrandis, ita demum ijdem accipere poſſint, ſi oneribus antea impoſitis ita ſatisfecerint, ut nova quoq; onera obire valeant; Alioquin omninò abſtineant ab huiuſmodi eleemoſynis, etiam ſponte oblatis in futurum recipiendis, & capſulas auferant, &c.

Quæritur an hoc Decretum prohibeat abſolute, quo minus accipiant novas eleemoſynas ij, qui acceptis non ſatisfecerunt: & quid ſi congruo tempore poſſint omnibus ſatisfecere?

Undecimò, quid, ſi offerens eleemoſynas, audito impedimento conſentiat, ut Sacerdos Miſſam celebret cùm primum poterit?

Duodecimò, an pœna interdicti, & aliæ appoſitæ in eodem Decreto afficiant tâm eos, qui accipiunt elee-

mosynas contra formam ibi præscriptam, quàm eos, qui non auferunt capsulas ab Ecclesijs ut ibidem præcipitur?

Decimotertiò, an in hoc decreto comprehendantur illæ capsulæ, quæ apponi solent in Ecclesijs in die Commemorationis Omnium Sanctornm, & vulgò dicuntur (*casse de Morti.*)

Decimoquartò. an Administratores Ecclesiæ magnæ devotionis, & concursus, possint eleemosynas pro Missis celebrandis accipere, si ijsdem Missis nonnisi post longum tempus satisfacere valeant, ne aliàs cultus Ecclesiæ, & devotio, ac concursus fidelium, ut aiunt, minuantur?

Decimoquintò, quia prohibitio dicti Decreti videtur aliquibus directa solis Capitulis, Collegijs, Societatibus, Congregationibus, nec non omnibus, & singulis Ecclesiarum, & piorum locorum, tàm Sæcularium, quàm Regularium Superioribus, de

quibus

quibus ſit expreſſa mentio, non autem privatis Sacerdotibus, qui tamen comprehendi videntur ſub clauſula Generali (& alijs, ad quos pertinet) ſupplicatur pro opportuna declaratione.

Decimoſextò, ſuper ſeptimo eiuſdem Sacræ Congregationis Decreto, quo cavetur, ut in ſingulis Monaſterijs Religioſorum præfigatur numerus, qui ex conſuetis reditibus, aut eleemoſynis commode poſſit ſuſtentari.

Quæritur, an ubi hæc præfixio facta jam fuit in vim ſimils Decreti ſan: mem Pauli V. abſque tamen computatione redituum cuiuſque Religioſi, ſit denuò facienda, nec ne?

Decimoſeptimò, an Novitij ad habitum Regularem admiſſi, poſſint admitti ad profeſſionem in Monaſterijs, in quibus habita ut ſupra, præfixione numeri, commodè ali non poſſunt?

Decimooctavò, ſuper ultimo, quo cavetur, ut nullibi recipiantur Con-

ventus Regularium, nisi præter alia ad id requisita, duodecim saltem fratres in eis degere, & competenter sustentari valeant, ita ut alioquin subsint jurisdictioni Ordinarij.

Quæritur, an hoc Decretum, quod videtur editum in ordine ad celebrat. Missarum, comprehendat eas Religiones, quæ non consueverut onera Missarum recipere, ut sunt Religiones Capuccinorum, ac Societatis Iesu?

Ultimò an idem Decretum, ubi disponit, ut nullibi recipiantur Monasteria, nisi &c. habeat locum in Italia duntaxat ad quam est restrictum Decretum proxime antecedens, an verò etiam extra Italiam?

SAcra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum, authoritate sibi à Sanctiss. D. N. attributa, ad singula dubia superiùs proposita ad hunc modum respondit videlicet.

Ad pri-

Ad primum, etſi legatum ſit adeò tenue, nihilominus, pro reductione oneris, ut ſupra, impoſiti ab ijs, ad quos pertinet, Sedem Apoſtolicam eſſe adeundam, quæ abſque ulla impenſa id ſtatuet, quod magis in Domino e re eſſe judicaverit; verumtamen ſi in ipſa Beneficij erectione expreſſe cautum fuerit, ut liceat Epiſcopo iniunctum onus reducere, ac moderari, legem hanc fundationis, quam Decreta hac de re edita non ſuſtulerunt, eſſe validam, & obſervandam.

Ad ſecundum, eſſe intelligenda de præſcriptione facta ab eo, qui eleemoſynam tribuit, non autem ab Ordinario. Quod ſi tribuens eleemoſynam numerum Miſſarum celebrandarum non præſcripſerit, tunc tot Miſſas celebrari debere, quod præſcripſerit Ordinarius ſecundùm morem ſuæ Civitatis, vel Provinciæ.

Ad tertium teneri.

Ad quartum, Sacerdotes, quibus diebus tenentur Miſſas celebrare ratione beneficij, ſeu capellæ, legati, aut ſalarij, ſi eleemoſynas pro alijs etiam Miſſis celebrandis ſuſceperint, non poſſe eadem Miſſa utrique obligationi ſatisfacere.

Ad quintum, cenſuit, ubi nullam certam eleemoſynam teſtator reliquit, eſſe ab Epiſcopo præſcribendam eleemoſynam congruam, quæ respondeat oneribus Miſſarum celebrandarum ſecundùm morem Civitatis, vel Provinciæ.

Ad ſextum, ita eſſe intelligenda.

Ad ſeptimum reſpondit, permittẽdum non eſſe, ut Eccleſiæ, ac loca pia ſeu illorum adminiſtratores, ex eleemoſynis Miſſarum celebrandarum ullam, utcunque minimam portionem retineant ratione expenſarum, quas ſubeunt in Miſſarum celebratione, niſi cùm Eccleſiæ, & loca ipſa alios non habent reditus, quos in uſum earundem

dem expensarum, erogare licite possint, & tunc, quam portionem retinebunt, nullatenus debere excedere valorem expensarum, quæ pro ipsomet tantùm Missæ sacrificio necessariò sunt subeundæ, & nihilominus eo etiam casu curandum esse, ut ex pecunijs, quæ supersunt, expensis, ut supra deductis, absolute tot Missæ celebrentur, quod præscriptæ fuerint ab offerentibus eleemosynas.

Ad octavum, non habere locum, sed satis esse ut Rector beneficij, qui potest Missam per alium celebrare, tribuat Sacerdoti celebranti eleemosynam congruam, secundùm moremCivitatis, vel Provinciæ, nisi in fundatione ipsius beneficij aliud cautum fuerit.

Ad decimum, debere absolute integram eleemosynam tribuere Sacerdoti celebranti, nec ullam Illius partem sibi retinere posse.

Ad undecimum, respondit, non pro-

 hibere

hibere absolute: Ac propterea, etsi oneribus jam susceptis non satisfecerint, posse tamen nova etiam onera suscipere Missarum celebrandarum dummodò infra modicum tempus possint omnibus satisfacere.

Ad duodecimum, quamvis onera suscepta infra modicum tempus adimpleri nequeant, si tamen tribuens eleemosyuam pro aliarum Missarum celebratione, id sciat, & consentiat, ut illæ tunc demum celebrentur, cùm susceptis oneribus satisfactum fuerit, Decretum non prohibere, quo minùs eo casu eleemosyna accipiatur pro ijsdem Missis juxta Benefactoris consensum celebrandis.

Ad decimumtertium, has pœnas non habere locum, nisi in suscipientibus onera perpetua Missarum celebrandarum sine licentia Episcopi, vel eius Generalis Vicarij, aut Generalis, vel Provincialis.

Ad decimumquartum, comprehendi.

Ad de-

Ad decimumquintum, non posse nisi de consensu eorum, qui eleemosynas tribuunt, ut supra in responsione âd duodecimum.

Ad decimum sextum, comprehendi etiam privatos Sacerdotes.

Ad decimumseptimũ, numeri præfixionem esse iterum faciendã, servata forma ultimi Decreti hac de re editi.

Ad decimumoctavum, esse admittendos ad professionem si alias habiles existant, ac deinde in aliquo alio Monasterio eiusdem Religionis esse collocandos, ubi commode ali possint.

Ad decimumnonum, censuit comprehendere.

Ad ultimum, habere locum etiam extra Italiam.

DUBITATIONES AD HOC DECRETUM.

QUæres I. an Prælati Locales, die præscripta teneantur curare, ut hæc Decreta legantur? Respond:

Reſpond: ex declaratione Sacræ Congregationis facta *21. Mart: 1638.* ad inſtantiâ Procuratoris Generalis *Eremitarum S. Auguſt:* lectionem præſentium decretorũ poſſe fieri ſive ipſa die præſcripta in illis, ſive infra terminũ decem dierũ immediate ſequentium, ſive etiam infra terminũ unius Menſis immediate ſequẽtis, prout declaravit eadem Sacra Congregatio 16. Aprilis 1628. ad petitionem Canonicorũ Regularium Lateranenſiũ S. Auguſtini.

Ad eorundem petitionem declaravit Sacra Congregatio 11. Februarij 1648. tempus faciendi commonitionem circa decreta iuſſu Urbani VIII. edita die 7. Iunij 1633. & infra mox afferenda, extendi per totum menſem Auguſtum, & hanc extenſionem ſuffragarj omnibus Religioſis. Occurrente tamen iuſtâ causâ, poteſt anticipari præfata commonitio cùm præfixio temporis non ſit in cultum ipſius temporis, & plus ſolvat, qui ſolvit ante tempus. Quæres

Quæres II. an prohibitio non recipiendi multiplex ſtipendium pro una, ac eadem Miſſa, adſtringat Regulares ubicunque exiſtentes, etiam extra Italiam? Reſpondeo, adſtringere. Et prob: tùm ex eò, quòd hæc Decreta, quoad hoc, loquuntur generaliter, ut patet eorum tenorem legenti; lex autē generaliter loquens, generaliter debet intelligi: tum quia, ſi S. Cōgregatio voluiſſet, quoad hoc obligare ſolûm Regulares degentes intra Italiam, hoc ipſum expreſſiſſet, ſicut inferiùs expreſſit, dùm obligavit eoſdem Regulares ad computandam ſummam omnium redituum annuorum, aut eleemoſynarum, eamq; in authentica forma mittendam ad ipſam Sacram Congregationem cum numero familiæ, & ſingulorum Conventuum: ſiquidem talem obligationem non extendit ultra Italiam, & Inſulas adiacentes: ut conſtat ex ijs verbis, *exiſtentium intra fines Italiæ, & Inſu-*

& Insularum adjacentium : ex quo infero, quòd, Sacra Congregatio, loquens de prohibitione non recipiendi multiplex ſtipendium, nullam talem limitationem apponat, ſignum eſt, eam velle, quoad hoc obligare Regulares, ſive exiſtentes intra Italiam, ſive extra.

Quæres III. an quando capitale deperijt ſine culpa Conventûs, teneatur Superior facere celebrare? Reſpond: negative, tùm quia nullus Sacerdos obligatur ſine ſtipendio; tùm quia intentio teſtatoris præſumitur velle obligare Sacerdotem ſeu Monaſterium, in quantum recipit ſtipendiũ, & non aliter. Tum quia datur beneficiũ, propter officiũ ergo quando benecium hoc eſt, capitale, ſeu ſalariũ perijt officiũ quoq; celebrandi debet perire.

Neque declaratio S. Congregationis, quia ſtatutum eſt, etiam in caſu, quo legatum ſit adeò tenue, ut non ſit, qui velit onus illi iniunctum ſubire,

ire, recurrendum esse ad Sedem Apostolicam pro moderatione oneris: non inquam talis declaratio videtur extendi ad casum præsentem, in quo supponimus, legatum omninò extingui; ut quid enim recurrere ad Sedem Apostolicam pro moderatione oneris, si nullus relinquitur locus moderationi? cùm ergò lex non obliget ad actum otiosum, dicendum est, Sacram Congregationem non extendisse illam suam declaratione ad præsentem casum, cùm sit diversa ratio de hoc, ac de illo: & ubi est diversa ratio, diversa quoque debeat esse juris dispositio. Dixi *sine culpa*, quia, subsistente culpa, adhuc Sacerdos, seu Religio remanet obligata, quia nemo debet pati damnum ex culpa aliena.

Quæres IV. an privilegium si cōcedatur Episcopo alicui reducendi onera Missarum suæ Dioecesis, extendatur, vel intelligatur etiam respectu Regularium, ita quòd Episcopus possit re-

ſit reducere onera, Miſſarum Regularium?

Reſpond: Poteſt Epiſcopus virtute illius privilegij reducere etiam onera Miſſarum Regularium, modò verba non reſtringant privilegium ad onera ſolùm Clericorum ſæcularium. Probatur, quia etiam onera huiuſmodi ſpiritualia commiſſa Religioſis, ex propria vocabuli ſignificatione dicuntur onera Diæceſis Epiſcopi habentis privilegium, ergo illud extenditur etiam ad Religioſos. Quod confirmatur, quia Epiſcopus ex debito ſui Officij, de jure communi poteſt exequi, & diſponere de ultimis voluntatibus teſtatorum tâm Civili *Cod: de Epiſcop: & Cler:* tàm Canonico *cap: Nos quidem 3. cap: Tua nobis 17.* ubi ſermo eſt etiam de Religioſis, *de teſtam: Clem: de teſtam:* ubi Ordinarius loci rationem exigit â Religioſis etiam exemptis de executionibus teſtamentorum, ergò cùm Religioſi in

hoc,

hoc, quod odiosum reputatur Episcopo subijciant, eò magis in hoc favore, ut possint ab eo procurare reductionem Missarum.

Quæres V. an Abbates & Generales Ordinum possint in Capitulis Generalibus Missas Capellaniarum, & Anniversariorum justa de causa ad minorem numerum reducere? Respond: Id illos potuisse ex Concilio Tridentino *sess: 25. de reform: c. 4.* Nullatenus tamen jam id possunt facere propter Decretum adductum. Possunt tamen Generales in Capitulis Generalibus re diligenter perspectâ juxta prædictum Decretum Concilij Trident: facere reductiones Missarum (idem militat de Anniversarijs, & Officijs defunctorum) quæ ante prædictum Concilium relictæ erant, non in limine fundationis, sed pro alia causa (qualia sunt relicta in ultimis voluntatibus, ac testamentis per modum legati. Ratio est, quia in De-

 creto

creto præſenti ſolùm prohibetur reductio onerum Miſſarum, *quæ aut poſt idē Concilium impoſita, aut in limine fundationis*, ergo illa, quæ ante Concilium & non in limine fundationis impoſitionis erant, non prohibentur reduci.

Quando autem id fiet, curandum eſt, ut piæ fidelium voluntates quàm minimùm defraudentur, & hoc faciendo aliquam compenſationem, v. g. vel celebrando Miſſam Generalem prō ijs in unaquaque hebdomada, vel ſingulis ferijs ſecundis recitando pro iiſdem aliquem Nocturnum defunctorum, vel in una ac eadem Miſſa dicendo pro illis varias collectas.

Difficultas eſſe poteſt, an Generales Ordinū huiuſmodi facultatem reducendi Miſſas poſſint delegare etiā alijs.

Reſpondeo, poſſe, dummodò iſti alij reductionem faciant in Capitulo Generali: quod ſemper eſt ſervandum, ut pote in forma conceſſionis expreſſe præſcriptum, (quamquam

si ea reductio fieret extra Capitulum Generale, adhuc posset censeri valida cùm in forma concessionis nulla extet clausula irritans reductionem factam extra Capitulum Generale, ut patet) Ratio responsionis est. Quod quoties aliquid conceditur Prælatis præsentibus, & futuris in perpetuum, non potest dici, quòd eligatur industria personæ; cùm personæ incognitæ delegetur, ut bene notat *Sanch: lib: 2. de matrim: disput: 40. num: 17.* Quando autem non eligitur industria personæ, facultas concessa potest delegari: unde in præsenti casu, cùm facultas reducendi Missas concedatur Generalibus præsentibus, & futuris, dicendum est, eos posse illam delegare, utpote ipsis jure ordinario competentem, & concessam ratione officij, non verò industriæ ipsorum specialiter electæ.

Quæres VI. an non obstante hac prohibitione possit duplex stipendi-

um recipere, qui in Ecclesia aliqua tenetur celebrare, sine applicatione sacrificij. Respond: affirmative, quia tunc datur stipendium non pro applicatione sacrificij, sed pro commoditate populi, & cultu Ecclesiæ, & ideò potest eleemosynam alienam Sacerdos recipere pro Sacrificij applicatione, absq́ue eo, quòd contrahat peccatum, & restitutionem illius eleemosynæ. Sed adverte, quòd in dubio non præsumitur datum, pro cultu Ecclesiæ, sed pro applicatione sacrificij. Dantes enim stipendia pro Missa, omnem fructum ipsius petunt sibi applicari, appellatione enim rei; simpliciter venit res tota, & non pars tantùm, ut habetur in *cap: fin: de verborum significatione*, & nemo præsumitur juri suo renuntiare, nisi hoc exprimat. Nisi aliud constet ex manifestis verbis testatoris, vel circumstantijs personarum, ideô cûm Regulares faciunt celebrare in sua Ec-

clesia

clesia festis diebus, vel ob commoditatem personarum vicinarum absque alia expressione, non intelliguntur velle applicationem sacrificij. Pro oblatione dicendi Missam summo mane, vel ad locum distantem, etiam plus stipendij potest Sacerdos accipere, quia maiori labore tunc afficitur. Hinc & pro Missa solenni maior eleemosyna debet assignari, quàm pro Missa privata, item quando imponitur Missa cum Officio Defunctorum.

Quæres VII. an Sacerdos quotidianæ Missæ onus suscipiens, peccet mortaliter, si quotidie non celebret? Resp: Legatum factum à testatore pro Missa quotidiana, vel refertur ad locum, vel ad personam Sacerdotis. Si ad locum, ut scilicet, quotidie celebretur Missa in tali Ecclesia, Oratorio, sive Capella, aut Altari, tunc Sacerdos potest celebrare per se, sive per alium, quia ubi verba clara sunt, non est recedendum ab eis, at clara

est institutio Missæ quotidianæ in tali loco celebrandæ: ergo huiusmodi Missa debet quotidie celebrari, & hoc quoad primam partem, scilicet celebrationem quotidianam. Quo verò ad personam Sacerdotis, dico, quòd duobus modis institutio circa talem personam contingere potest; primò, si in institutione ponatur, quòd per se, vel per alium; secundò absolute, & simpliciter, his verbis, vel similibus, scilicet eligatur Capellanus, qui quotidie celebret, & tunc non tenetur Sacerdos quotidie celebrare, sed quantò frequentiùs poterit, salva propria honestate, & debita veneratione tanti Sacrificij. Ratio est, nam Sacerdos non est quotidie apte dispositus ad offerendum tantum Sacrificium, ergo institutio Missæ quotidianæ sine ulla vacantia illicita esset, si peccandi materiam præstaret. Vacantia autem huiusmodi à Missæ celebratione semel in hebdomada originem habet *à cap.*

signi-

significatum de præb: ubi ea conceditur ad peccatum ex mala diſpoſitione evitandum, & cauſa maioris devotionis, & honeſtatis, quare his cauſis ceſſantibus, ceſſat etiam juris conceſſio. Prædicta intellige, ſi ſtipendia dentur omnia ſimul, ſecûs ſi dentur de die in diem ſingulis diebus, tunc enim Sacerdos abſtinere debet à recipiendo ſtipendio, eo die, quo à celebratione vacat. Quod ſi autē explicetur, quòd quis per ſe, vel alium celebret, defectus oneris ſuppleri debebit per aliū.

Concedendum etiam eſt Sacerdotem prædictum obligatum pro quotidiana celebratione, poſſe aliquando in anno, quater, vel ſexies, vel forte ſæpiùs pro ſeipſo, vel pro aliquibus ſuis coniunctis ad obtinendā ſpecialem gratiam, vel pro anima parentum, vel amicorum, vel benefactorum celebrare, quia credibile eſt inſtitutorem quotidianæ Miſſæ, ſi de tali re tàm æqua, & juſta interrogatus fuiſſet, illam non denegâſſet, aliàs

 nimis

nimis intollerabile eſſet onus quotidianæ celebrationis, ſi obligationem naturalem, & charitatem in propriam perſonam, & in parentes, aut amicos, vel benefactores ei præcluderet, & ſemper pro inſtitutore quotidianæ Miſſæ celebrare deberet.

Si verò obligetur Sacerdos ad Miſſam celebrandam peculiarem nempe votivam, aut de mortuis, licet tale fuerit legatum teſtatoris, poterit adhuc celebrare de feſto, aut de feria currente, maxime ſi feſtum ſit duplex, unde in *cap: ſignificatum de præbend:* ſummus Pontifex noluit approbare inſtitutionem Miſſæ quotidianæ de S. Maria, ſed declaravit, quòd Sacerdos ad huiuſmodi præbendam electus, tenetur celebrare Miſſarum ſolennia.

Sed particularis adhuc ſcrupulus eſt circa Miſſas de Requiem, nam aliqui tenent; quòd ſi obligatio ex inſtitutione, ſive ex largitione eleemoſynæ proveniat, tunc Sacerdotem

teneri

teneri ad Miſſam de Requiem celebrandam. Verùm huiuſmodi ſententia nimis rigoroſa videtur, imò aliquando derogare poſſet rubricis Miſſalis, in quibus habetur, Miſſam cum officio concordare debere, quod maxime locum habet in feſtis duplicibus; tùm quia reſpectu fructûs, qui habetur ex ipſa Miſſa, ſi loquamur de valore operis operati, omnes Miſſæ ſunt omnino eiuſdem valoris; reſpectu autem valoris accidentalis, qui eſt ex Sacerdote celebrante, & verba, ac orationes in Miſſa recitante, qui eſt valor ex opere operantis, poteſt eſſe æqualis, imò maior in Miſſa de Sancto.

Verum quidem eſt, quòd quia orationes, quas Eccleſia pro defunctis ordinavit, magis directe petunt effectum liberationis animarum e Purgatorio, & alia etiam, quæ in Miſſa de Requiem dicuntur expreſſius miſeriam animarum in Purgatorio exi-

ſtentium demonſtrant, poſſunt de facili circumſtantes excitare ad orandum pro ipſis, hinc eſt quod in die obitus, vel præſente defuncti corpore, aut in die tertio, vel ſeptimo, vel in Anniverſario ſolemni, utilior eſſe poterit Miſſa de Requiem, atque ita à Sacerdote illa potiùs celebranda erit quàm alia: dummodo tamen non ſit feſtum duplex, aut dies Dominicus, in quibus ex Rubricis Miſſalis non conceditur Miſſa de Requiem, niſi præſente funere.

In hac tamen re admonendus eſt petens Miſſam pro defunctis, & juxta prædicta inſtruendus, ne ſcandalo afficiatur, dum petens Miſſam de Requiem, aliam audit; tùm quia facile ei hoc perſuaderi poteſt, tùm quia Sacerdos tutiùs agit, præmiſſa hac admonitione.

Quod ſi Sacerdos ſtipendio accepto, vel aliâs expreſse Miſſam de Requiem promiſerit, eandem omninò

dicere debet, quia tenetur implere promiſſum, & alias graviſſime peccaret, violando virtutum fidelitatis, præcipue ſi promiſſum eſſet juramento obfirmatum, ut ſæpe evenit in obligationibus Miſſarum in forma ſtipulationis acceptis.

Quæres VIII. an non obſtantibus præfatis Decretis recipi poſſit duplex ſtipendium pro eadem Miſſa, ſi ſtipendia recepta ſint valde exigua, incongrua, & minora ſtipe ordinaria legitime taxata, Sacerdoteſque ratione gravioris mendicitatis cogantur illa acceptare, aliàs non acceptaturi. Reſ. Negative, Prob. tùm ex Decretis Sacræ Congregationis adductis. Si enim verba relata expendantur, & contextus ipſorum, maxime verba illa proemij ſcilicet: *Ut Sacerdos pro neceſſaria ſua ſuſtentatione novis ſe oneribus obſtringere compellatur*, inſpiciantur, facile cognoſcetur non ſolùm hanc eſſe mentem ejusdem Congrega-

tionis, ſed hunc fuiſſe finem edendi dicta Decreta. Tùm quia Chriſtus, aut Eccleſia non inſtituit Miſſas ad alendos pauperes Sacerdotes, imò Eccleſia ſanxit, ut nullus pauper ordinaretur. *cap. non liceat, cap. Episcopus. c tuis & c. cum ſecundum de præbend. & in Concil. Trident. ſeſſ. 21. c. 2.* ubi pro Sacerdotum Ordinatione, Beneficium, aut Patrimonium petitur. Imò etiam *cap. Clericus victũ diſtinct.* 61. decernitur quòd Sacerdos in paupertatem incidens aliqua arte, ſive agriculturâ ſibi victum quærat. Tùm quia eſto, quòd Sacerdotes poſſint pro Miniſterio Altaris ſubſidium corporalis alimenti accipere, ut colligitur ex *Paulo 1. Corinth. 9.* irrationabile tamen prorſus eſt, ut pro ſemihoræ labore, qualis eſt ille, qui in Miſſis dicendis exhibetur, totum diei alimentum exigant. Tùm denique, quia paupertas Sacerdotis non dat illi jus ad recipiendum, ultra juſtum ſtipen-

dium

dium taxatum, ſicut nec in alijs rebus paupertas vendentis, auget pretium rei, quæ venditur.

Quæres IX. Quid dicendum ſit, ſi aliquis petens à Sacerdote v. g. quinque Miſſas, porrigendo ei pecuniam chartâ involutam, quàm cùm acceperit Sacerdos, & Miſſas promiſerit, reperit poſtea, ſtipendium eſſe inſufficiens?

Reſpondeo, ſine præjudicio obedientiæ Decreti S. Congregationis, poſſe tunc Sacerdotem reducere Miſſas ad rationem juſti ſtipendij, dummodò moneat eum, qui petijt Miſſas, defacto, ad hoc, ut ſibi conſulere poſſit, & de alijs Miſſis providere. Ratio eſt, quia tunc juſtitia inter dantem, & accipientem non eſt æqualis, ideò Sacerdos, qui juſtitiam ſtipendij ignoravit, & ſi noviſſet, non acceptâſſet tale onus, eſt læſus, & rationabiliter invitus hoc paſſus eſt gravamen, ac proinde ſe indemnem ſervare poteſt

abſque

absque præjudicio justitiæ. Neque hic Sacerdos damnum infert animabus, pro quibus Missæ petebantur, consulit enim juri suo, quia ut dixi, admonere poterit Sacerdos eum, qui stipendia insufficientia tribuit à quo detrimentum infertur animabus, qui occultato stipendio, plures Missas habere præsumpsit; atque ita asserit *Azorius tom. 3. lib. 12 cap. 6. quæst. 3.* qui addit Sacerdotem posse tunc officium judicis implorare.

Quæres X. an possit dici transgressor eorum Decretorum Regularis, qui habens Missam ex stipendio obligatam, ab alio recipit alterum stipendium, cum onere orandi pro eo in eâdem Missa, aut etiam recitandi aliquam Collectam, seu orationem pro defuncto.

Respondeo Regularem in hoc casu vere non posse dici transgressorem eorum Decretorum: patetque ex eo, quòd quando eiusmodi Decreta præcipiunt,

cipiunt, ut absolute tot Missæ celebrẽtur, quot ad rationem attributæ Eleemosynæ præscriptæ fuerint: supponũt dantes stipendium intendere, ac velle sibi applicari totum Sacrificium; tamen in casu nostro alter ex dantibus stipendium non petat, nec intendat applicationem Sacrificij, sed solùm ut Sacerdos, qui recipit stipendium, pro eo in Missa oret, aut dicat aliquam Collectam, alias habens jus exigendi applicationem totius Sacrificij: quod tamen non facit defacto, cedens juri suo. Ita *Fraxin.* monens, ad id sufficere consensum petentis, etiam tacitũ; qualis posset etiam rationabiliter præsumi in casu, quo quis sciens Sacerdotẽ esse obligatum ad celebrandum pro alijs, nihilominùs ei eâdẽ, aut simili occasione daret stipendiũ pro Missa Sic enim cẽsetur cedere juri suo, iuxta illud: *Volenti, & consentienti non fit injuria*, & præsumitur esse contentus ut in Missa pro eo solũ oretur, aut dicatur Collecta, seu Oratio modo supradicto. Ad-

Addit *Fraxin:* ex *Suar: Azor: Bonac:* & alijs, quod ſicut Sacerdos recipere poteſt pro Miſſa ſtipendium maius, quàm lege, aut conſuetudine taxatum fuerit, ſi gratis, & ſponte offeratur; ita & poterit Sacerdos, ſi voluerit, recipere pro Miſſis ſtipendium minus, quàm fuerit taxatum; alioqui leges Prælatorum excluderent pietatem: & ipſa virtus iuſtitiæ impediret opera Chriſtianæ liberalitatis, ac miſericordiæ: quod ſine dubio eſſet maximum inconveniens.

Quæres XI. An Regulares caſu, quo augeatur res legata Eccleſiæ pro Miſſis celebrandis, teneantur etiam ipſi augere numerum Miſſarum;

Reſpondeo: non teneri, ſi tale augmentum proveniat non ex ipſa re ſimpliciter, ſed ex induſtria, labore, ac expenſis ipſorum Regularium: ſic quippe augmentum eſt præmium laboris, ac fructûs induſtriæ, adeoq́; non debet inducere obligationem

maioris

maioris oneris. Secûs, si dictum augmentum procedat ex casu aliquo fortuito, (ut si fundus assignatus pro Missis sit vicinus flumini, & flumine recedente â suis terminis, ille notabiliter augeatur ex alluvione) tunc enim augeri debet numerus Missarum, ut patet, tum ex *c. fin: de verb: signific:* ubi dicitur, quòd si fructus præbendarum creverint, debet augmentum converti in utilitatem Ecclesiæ, id est, ut *Glossa* exponit, in pias causas, qualis in nostro casu est, quòd augeatur numerus Missarũ in refrigerium animæ testatoris: tùm quia contrariorum eadem est disciplina; idemq́; operatur oppositũ in opposito quod propositũ in proposito *l. quod in rerũ* §. *Si quis potest de legat: 1.* & sic quemadmodũ par est,ut diminutis stipendijs, minuatur numerus Missarum per legitimum Superiorem modo infra explicando: ita & aucta re legata æquum est, ut augeatur numerus

Missarum: cùm commodum ab incommodo reguletur. *l. secundum naturam ff. de regula jur:*

Quæres XII. an sit obligatio celebrandi Missas eo numero, quo relictæ sunt, si contingat stipendium illarum minui, & annui reditus legati ad illum effectum relicti non correspondeant justo stipendio tunc currenti?

Respondeo non teneri, nisi hæredes, ex bonis hæreditatis suppleant stipendium: non posse tamen propria authoritate numerum Missarum diminuere, sed eo modo, quo dicemus infra. Ratio responsionis est, quòd sicut re legata pro Missis notabiliter auctà, augeri debet Missarum numerus, juxta dicta *q. præc:* ita & re legatâ diminutâ, minui debet Missarum numerus; cûm non minùs regulandum sit incommodum â commodo, quàm commodum ab incommodo.

Utrum verò hæredes in casu proposito teneantur supplere stipendium?

Respon-

Reſpondeo negative, & primò quidem, quia alioqui ſæpe ſæpiùs inſurgerent odioſæ, & perpetuæ lites inter Regulares, ac hæredes antiquorum legatorum cum non mediocri animorũ inquietudine: ſecundò, quia aliàs vana eſſet proviſio Concilij Trid: *ſeſſ. 25. de refor. c. 4.* ubi cùm ſæpiùs contingeret, ut in quibuſdam Eccleſijs eleemoſyna pro celebrandis Miſſis olim impoſita adeò tenuis evaſiſſet, ut non facile inveniretur, qui vellet ei ſe muneri ſubijcere, & ideo deperirent piæ teſtantium voluntates, ſanctiſſime ſtatuit, quòd ab Epiſcopis, vel â Generalibus Regularium numerus Miſſarum reſtringi, ac minui poſſet: non autem, quòd ab hæredibus majora ſtipendia exquirerentur: tertiò, quia teſtatores communiter curant gravare ſuos hæredes, quàm minimùm poſſunt, adeoque non eſt ita certum, quòd poſſit præſumi, mentem illorum fuiſſe, ut aucto decurſu

temporis Missæ stipendio, hæredes tenerentur ad auctiora stipendia. Ita *Fraxin: sup:* § *24. n. 2. 3. 4. & 5.*

Quæres XIII. Casu quo, Presbyteri sine notabili expensa, ac incommodo nequiverint recuperare stipendium Missarum jam celebratarũ si postea ab illo eodem petantur Missæ magno numero, & quidem numeratâ pecuniâ, possint quasi titulo compensationis diminuere Missas recens petitas animo resarciendi damnũ expensarũ, quas facere coacti sunt in recuperando stipendio Missarum aliàs celebrandarum?

Respondeo, affirmative, quia ex una parte, non minùs ex justitia tenetur petens Missas solvere iustum stipendium Sacerdoti eas dicenti, quàm tenetur Sacerdos, qui recipit stipendium, eas dicere: ex alia parte, in obligationibus datur compensatio (ut tradunt communiter DD. cum P. Nav: *lib: 3.*

lib: 3. de restit: c. 1. à num: 392.) cùm ergo Presbyteri in præsenti casu iniuste passi sint damnum, & aliunde non possint illud reparare, ut suppono, non video, cur non possint sibi consulere beneficio compensationis, minuendo modo dicto numerum Missarum post illationem talis damni cõmendatarum; intellige, dummodo id non cedat in præjudicium tertij innocentis, quod hic suppono, & omninò supponendum est, ut patet.

Nec obstat huic responsioni Decretum Sacræ Congregationis, præcipiens, ut absolute celebrentur tot Missæ, quot ad rationem attributæ eleemosynæ præscriptæ fuerint: siquidem Sacra Congregatio loquitur de Missis debitis ex stipendio; cùm tamen in præsenti casu Missæ, quæ modo dicto omittuntur ad faciendam justam compensationem, non possint dici debitæ ex stipendio, quantumvis

ſolutum fuerit ſtipendium ipſis reſpective correſpondens, quippe quod dato jure compenſationis, fictione, ut ita dicam, juris, non cenſetur ſolutum pro Miſſis; ſed in compenſationem damni alias injuſte illati, & conſequenter, quoad inducendam obligationem celebrandi dictas Miſſas, perinde ſe habet, ac ſi reverâ non fuiſſet ſolutum.

Quæres XIV. An Regulares faciant contra præſentem prohibitionem, ſi recipiant onus celebrandi Miſſam quotidianam per 100. annòs abſque implicatione pecuniæ ad talem effectum ſolutæ.

Reſpondeo, non facere; cùm ſub præſentem prohibitionem cadunt ſolùm onera Miſſarum perpetua, quale non eſt onus celebrandi per 100. annos, quamvis alias in favorabilibus perpetuum dicatur tempus infra 100. annos, & multò magis ſpatium 100. annorum, quod item procedit in

odio-

odiosis, in quibus *perpetuum* proprie significat tempus non habens certum finem, juxta *l. Iuris peritos: ff: de excusat: tut:* Ita *Bordon: sup: n. 36.* & meo judicio satis probabiliter.

Quæres XV. An Regulares habentes incorporatum Monasterio capitale fructuum 60. aureorum pro obligatione Missæ quotidianæ perpetuæ, consistens in molendino; si eveniat, eos in reficiendo molendino notabilem summam pecuniæ expendere, possint in compensationem per aliquot annos cessare â celebrandis illis Missis, saltem ex parte; vel certe teneantur eas omnes celebrare, sicut antea.

Respondeo, non posse absque consensu Sacræ Congregationis. Et probatur: tûm quia talis cessatio est quædam reductio Missarum, quam nullus inferior Papâ facere potest, ut expresse statuitur in allegatis Decretis.

de celebrat: Miſſ: §. *ca 1.* tùm, quia acceptans capellaniam obligantem ad Miſſam quotidianam, tenetur quotidie celebrare, nec poteſt propria authoritate Miſſas diminuere, quantumvis Capellania ſit tenuis; ergo à fortiori non poterit diminui numerus Miſſarum in noſtro caſu, quo receptum eſt competens ſtipendium; tùm quia expenſæ factæ in refectione molendini augebunt reditus provenientes ex ipſo molendino, ſicque fiet justa compenſatio, abſque eo, quod diminuantur Miſſæ iniunctæ. Ita in terminis *Bordon: ſup: n. 30.* & bene.

Quæres XVI. An Regularis, qui bona fide unicâ Miſsâ ſatisfecit obligationi plurium Miſſarum, ubi devenit in malam fidem, teneatur ad aliquam reſtitutionem. v. g. poſtquam cognovit non ampliùs poſſe practicari doctrinam illam aliàs probabilem, quòd unicâ Miſsâ ſatisfieri poſſit plurimum Miſſarum obligationi.

Reſp:

Resp: Licet in isto casu Sacerdos non teneatur id ratione iniustæ acceptionis, cùm hîc ob fidem bonam nulla culpa interveniat, tamen tenetur ratione rei acceptæ, (ut tenetur quicunque bonâ fide recepit rem, quam putat suam, aut censet acquirere justo titulo, si postea deprehendat rem non fuisse suam, aut non fuisse acquisitam justo titulo) sicque Sacerdos agnita veritate debet vel applicare aliam Missam, vel restituere stipendium.

Quæres XVII. An Prælati Regulares possint diminuere numerum Missarum saltem ad tempus, ut si aliquo anno contingat fundum pro Missis legatum aut nullos producere fructus, aut valde tenues? Respondeo non posse, si id rarò contingat. Ita, *Fraxin sub sect: 7. § 5. num: 9.* cum *Rodriquez:* & Perez: Patetque. Tùm quia fructus unius anni, compensatur excessu alterius: Tùm quia eti-

 am in

am in contractibus civilibus, contrahentes debent esse expositi tùm lucro, tùm damno: alias non servaretur æqualitas: Tùm quia quibus annis excrescunt fructus fundi legati pro Missis, non ideò magis multiplicantur Missæ: ergo neque debent diminui, ut sic incommodum reguletur à commodo, juxta dicta superiùs. Dixi, *si id rarò contingat*: ut innuerem, quòd si sæpiùs contingeret fundum relictum pro Missis, nullos, aut tenues fructus reddere, tunc puto locum habere declarationem Sac: Congregationis *quæst: 3.* relatam.

Quæres XVIII. An præsens prohibitio admittat levitatem materiæ, ut si quis semel tantùm unicam Missam applicet duobus diversum stipendium offerentibus?

Respondeo. Potuisse olim sustineri sententiam affirmantem, tùm quia parvitas materiæ locum habet etiam in debitis ex justitia: tùm quia D.D.

oppo-

oppoſiti docent, omittentem Miſſam liberaliter promiſſam, non peccare mortaliter, ergo nec peccabit omittens ex contractu oneroſo, nimirùm ex accepto ſtipendio, neque enim in uno caſu infertur gravius damnum ſpirituale, quàm in altero, ſupra damnum ergo ſpirituale cùm interveniat ſolùm damnum temporale procedens ex de fraudatione unius ſtipendij, & hoc ſine dubio de ſe grave non ſit, patet, quòd ſicut in multis alijs materijs tranſgreſſio excuſatur à peccato mortali ratione parvitatis materiæ. ita & violatio huius prohibitionis.

Confirmatur, quia in judicanda gravitate damni Spiritualis non debet conferri damnum ſpirituale, cum corporali (alias promittens ſemel orationem Angelicam, & omittens, mortaliter peccaret, cùm damnũ proveniens ex omiſſione talis orationis, ut ſpirituale, anteferri debeat cuicunque bono tempo-

temporali) sed conferri debet damnum temporale cum temporali, spirituale cum spirituali, quod damnum non esse grave in præsenti, jam dictum est. Quia tamen Sententia hæc contrait nunc decisioni fel: rec: Alexandri Papæ VII. ideò huic standum.

Quæres XIX. An sine præiudicio, Decretorum Sacræ Congregationis licite possint Sacerdotes plura stipendia pro una Missa accipere, quando id fiat de petentium consensu, vel interpretativo, vel expresso.

Respondeo affirmative, tum quia scienti, & volenti, non fit injuria: tum qui cessant omnes illi fines, quibus Sacra Congregatio mota fuit ad condendum dicta Decreta, ut ea intuenti constabit. Nota tamen, hunc consensum dare non posse hæredes legatarios, aut alienæ voluntatis executores, cùm isti non sint Domini, sed Ministri.

Quæres

Quæres XX. Quomodo Sacra Congregatio præcipiat, ut pecunia, aut bona mobilia investiantur in bonis immobilibus?

Respondeo. Intentum Sacræ Congregationis esse, ut ex fructibus talium bonorum investitorum sustentari possint Sacerdotes in futurum celebraturi tales Missas. Emenda ergo est nova proprietas, quæ actu fructificet, ut ex fructibus ali possint Sacerdotes celebraturi. Hoc enim importat proprie verbum *investire*, quo utitur Sacra Congregatio, & per consequens hæc est mens ipsius: sufficit autem reficere, seu renovare aliquam proprietatem Monasterij, domum v. g. eam reddendo fructiferam, ita ut ex eius locatione actu percipiatur annui fructus, vel vineam, ita ut ex ipsa etiam fructus percipiantur. Item si census impositus esset super aliquod bonum stabile fructiferum Monasterij, tunc extinctio illius esset quædam

virtu-

virtualis inveſtitio talis pecuniæ in bono ſtabili fructifero, novos fructus fructificante, cùm per illam accreſcerent Monaſterio illi fructus, qui in ſolutione redituum censûs expendebantur, & per conſequens ſalvaretur intentio Sacræ Congregationis.

Onus porrò celebrandarum Miſſarum non incipit à die acceptatæ, aut depoſitatæ pecuniæ pro ipſis celebrandis, ſed à die implicationis, ſeu inveſtituræ. Ratio eſt quia ſolùm ab hoc tempore incipit data pecunia eſſe fructuoſa; aut afferre utilitatem Eccleſiæ. Nec obſtat, interim privari animas defunctorum legantium, Miſſarum ſuffragijs: quia hoc provenit ex difficultate inveniendi bona fructifera, in quibus implicari poſſit ea pecunia. Unde potiùs id imputari debet Hæredibus teſtatoris, qui ſi prædium, vel aliquam rem immobilem Eccleſiæ pro onere Miſſæ legatæ tradidiſſent, utiq; Eccleſia ſuæ obligationi ſatisfeciſſet. Quæ-

Quæres XXI. An licet anticipare Miſſas, id eſt, dicere illas ante præfixum tempus à teſtatore, vel inſtitutore?

Reſpondeo: Licere, niſi contrarium expreſſe declaretur ab illo. Quia generaliter loquendo, anticipata ſolutio nullo modo præiudicat, ſed prodeſt creditori. Unde Sacerdos obligatus ad dicendum 15. Miſſas v. g. ſingulis Menſibus, poteſt hoc Menſe dicere 30. pro præſenti, & ſequenti: ſecus dicendum, quando deſignatio temporis pro Miſſis dicendis facta eſt à teſtatore propter aliquam rationabilem cauſam, ut ſi inſtituit Miſſam Feria 6. in honorem Paſſionis Domini, & Sabbatho pro Beata Virgine, aut propter aliquem decorem Capellæ, vel Altaris, commoditatem populi accedentis illas, &c.

Anticipare autem Miſſas, ipſas applicando pro illis, qui poſtea daturi ſunt Eleemoſynas, prohibitum eſt *à*

Sacra

Sacra Congregatione Concilij, ut videre eſt apud *Tamburinum tom. 2. de jure Abbatum, Diſp. 5. q. 9. Lezanam tom. 5. Voc. Miſſa.* Quam declarationem, & ſententiam emanaſſe à fel. rec. *Paul. V.* refert *Franciſcus Soſa in libello de non fundandis novis Conventibus in Regno Caſtellæ p. 2. Barboſa* verò loco citato vult emanâſſe à *Clemente VIII.* cùm tamen huiuſmodi declaratio die 15. Novembris 1605. ſit data, quo tempore erat Summus Pontifex *Paulus V. & Clemens VIII.* die 3. Martij eiuſdem anni deceſſerat; vnde cauſa huius diverſitatis oriri poteſt ex hoc, quòd opinio de Miſſis anticipatis fuit delata ex Hiſpania, & Clementi VIII. exhibita, & ab eodem *Sacræ Congregationi* prædictæ commiſſa, in eaque decidenda contigerit mors ſupradicti Pontificis, & promulgata fuerit tempore *Pauli V.* Sed hoc parum ad nos: ſufficiat, hoc declaratum fuiſſe à Sacra Congregatione.

Quæres

Quæres XXII. An poſſit quilibet etiam vivens ſibi Officium defuncto-rum, & Miſſam pro defunctis celebrari facere?

Reſpondeo: Optimum eſſe conſilium id facere, ne forte poſtea hæredes, ut frequenter fit, & pigri ſint, & negligenter ſe gerant in huiuſmodì ſuffragijs faciendis cum detrimento animarum ipſorum defunctorum. Primò, quia credi par eſt, ita inſtitutum eſſe à Chriſto hoc ſacrificium, & ab Eccleſia tale officium mortuorum, ut prodeſſe poſſent ei, cui applicantur pro quacunque neceſſitate & occaſione, in qua futurus ſit capax effectús illorum, ita ut interim non maneat ſuſpenſus, ſed veluti reſervatus in acceptatione Divina, eo modo, quo docent Theologi, merita mortificata per peccatum, manere in DEI acceptatione retribuenda, dum homo capax illorum fuerit. Unde non applicantur ſimpliciter pro vivis,

ſed mortuis, quia applicantur vivis, pro tempore, quo mortui fuerint. Secundò, quia ita geſſiſſe inſignes viros pietate & doctrinâ, conſtat ex hiſtorijs nam de *Alberto magno* id refert *Ferdinandus de Caſtello in Hiſtor. gener. S. Dominici p. 2. lib. 3. cap. 46.* & de *Henrico Comite de Ratenec. Epiſcopo Ratisbonenſi VViguleus Hundus in Hiſt.* Quod etiam imitati ſunt, teſte *Lezana* loco citato plures alij pietate & devotione conſpicui. Tertiò, quia id favet non modò devotioni, ſed etiam humilitati, & memoriæ mortis, quæ admodum utilia ſunt hominibus.

Limitant tamen aliqui, dummodò non dicantur eæ orationes, quæ ſupponunt aliquem obijſſe v. g. Oratio *Inclina Domine, in qua dicitur, quam de hoc ſæculo migrare juſsiſti,* ne mendacium committatur. Sed contra, in Miſſis defunctorum dicimus in offertorio, *ne cadant in obſcurum, ne abſorbeat eas tartarus,* hoc eſt: ne ani-

mæ ad

mæ ad purgatorij pœnas detrudantur, cùm tamen ibi iam ſint, vel fuerint, & tamen nullum mendacium committitur, quia tunc Eccleſia repræſentat illas animas Chriſto, ac ſi tunc eſſent e vita diſceſſuræ, eaſque conſiderat quaſi adhuc agonizantes, ſic in caſu præſenti, vt veritas ſalva perſiſtat, ſufficit ſi Eccleſia & Sacerdos oret pro vivo, & repræſentet eum Chriſto Domino, ac ſi jam vitam cum morte commutaverit.

Quæres XXIII. Utrum Sacrificium Miſſæ pluribus applicatum æque proſit cuilibet, ac ſi pro ipſo ſolo applicaretur?

Reſpondeo, quod licet illud ſumptum pro Orationibus, cœremonijs &c. applicatum pluribus non æque proſit cuilibet, ac ſi pro ipſo ſolo applicaretur, cùm valor & effectus ipſius iſto modo finitus ſit, omne autem finitum ſi dividatur inter plures, minùs participatur á quolibet, quàm ſi

ſoli ipſi communicaretur. Nihilominùs ſumptum ſecundo modo, ſcilicet pro ęo, in quo conſiſtit eſſentialiter ratio Sacrificij, dicendum eſt contrarium; ſcilicet quòd pluribus applicatum à Sacerdote, tantum prodeſt cuilibet, quantum ſingulis, ita ut nihil detrimenti accipiat ille, pro quo Miſſa celebratur, ſi pro alijs etiam applicetur. Colligitur primò ex *Canone 23. non mediocriter de conſecr: diſt: 5.* ubi ex *Divo Hieronymo* (eſto ea ſaltem omnia in ipſo non reperiantur) ſic habetur. *Cùm igitur pro cunctis animabus Pſalmus, vel Miſſa dicitur, nihil minùs, quàm ſi pro uno quolibet ipſorum diceretur, accipitur.* Colligitur ſecundò ex infinitate valoris Miſſæ, quemadmodum enim ſi in mari eſſet aqua infinita, quantumvis infiniti homines ex eo aquam haurirent, poſſent omnes quantum vellent aquæ haurire ſine detrimento aliorum & abſque eo quòd

mare

mare evacuaretur: infinitum enim inexhauribile est, & finiri non potest. Ita similiter de Sacrificio Missæ affirmandum est. Colligitur tertiò, exemplo Passionis, & meritorum Christi ex eo enim quòd valor illorum infinitus est, possunt pluribus applicari sine detrimento alicuius, & pluribus applicata, æque prosunt unicuiq; ac si pro illo solo applicarentur, ergo à pari, &c.

DECRETUM
S. D. N. PAPÆ
URBANI VIII.

Feria V. die 14. April: 1633. editum, de Observantia Constitutionū Apostolicarū, ac Decretorum pertinentiū ad S. Officiū, sub pœna privationis Officij, & vocis activæ ac passivæ ipso facto, aliijsq; pœnis arbitrio Suæ Sanctitatis, legengendū Feria 6. post octavam Assūptionis B. V. MARIÆ.

SAnctissimus Dominus noster sedulò incumbens, ut ea, quæ salubri-

 ter Apo-

ter Apoſtolicis decretis, & conſtitutionibus ſtatuta, & ordinata ſunt, præſertim quæ ad ſanctum Officium Inquiſitionis contra hæreticam pravitatem pertinent, inviolabiliter obſerventur, & omnimodam ſortiantur executionem, diſtricte mandat, & præcipit, ut omnes Superiores cuiuſvis Ordinis, Congregationis, Societatis, etiam de neceſſitate exprimendæ Regularis, ſive cuiuſvis alterius inſtituti, etiam quantumvis exempti, & privilegiati, teneantur ſub pœna privationis Officij, ac vocis activæ, & paſſivæ ipſo facto incurrenda, alijſque arbitrio Sanctitatis ſuæ infligendis, in perpetuum ſemel ſaltem in anno, id eſt, feria ſexta poſt Octavam Aſſumptionis Beatæ MARIÆ Virginis in publica menſa, vel in Capitulo ad hoc ſpecialiter convocato, & inſuper in quocumque Generali, ac Provinciali Capitulo, Conventu, Dieta, vel alio quovis nomine nuncupato Capitulari

tulari

tulari congreſſu, ſuos ſubditos, ac Religioſos commonere de iniuncta omnibus obſervantiâ, & executione earundem Apoſtolicarum conſtitutionum, & decretorum ad S. Officium Inquiſitionis adverſus hæreticam pravitatem pertinentium ac præſertim.

IULII III. Conſtit: incipit, *Licet à diverſis*, contra impedientes Inquiſitores hæreticæ pravitatis in eorum Officio aut in cauſis Inquiſitionis ſe ingerentes, eorumque complices, & fautores ; & contra ipſos Inquiſitores admittentes Laicos ad criminis hæreſis cognitionem. Et Pij V. conſtitut: 82. incipit: *Si de protegendis*, contra occidentes, verberantes, deijcientes, aut perterrefacientes quemvis ex miniſtris S. Officij Inquiſitionis, vel Epiſcoporum id munus in ſua diæceſi, vel Provincia, obeuntium accuſatorē, denuntiatorem aut teſtem, in cauſa ſeu fidei quomodocũque productum, vel evocatum: nec non contra diripien-

tes, expugnantes, invadentes, incendentes, expilantes, alióve exportantes alicuius prædictorum bona, libros, literas, auctoritates, exemplaria, regesta, protocolla, exempla, scripturas, aliáve instrumenta, sive publica, sive privata, ubicumque posita, eorũque complices, & fautores: & contra effringentes carcerem, vel custodiam publicam, vel privatam, extrahentes, vel emittentes vinctum, prohibentes capiendum, captumve eripientes, recipientes, occultantes, seu facultatem effugiendi dantes, seu id fieri jubentes, eorumque complices, & fautores etiam effectu non secuto, nullatenus excusandos, nisi claras tantummodo probationes cõtrarium adducentes; & contra intercedentes pro præfatis delinquentibus; inflictis contra quemlibet prædictorum pœnis, quæ damnatis ex primo capite legis Iuliæ Maiestatis, eorumq; filijs irrogantur: & oblata revelantibus impunitate.

Pij IV. constitut: 23. incipit, *Cum sicut nuper*, contra Sacerdotes, qui pœnitentes mulieres in actu Sacramentalis confessionis ad inhonestos actus provocare, & allicere tentant, & solicitant. Et Gregorij XV. constitut: 4. incipit, *Universi Dominici gregis*, ampliativæ circa hujus criminis probationes, & extensivæ contra Confessarios, qui personas (quæcumq; illæ sint, ad inhonesta, sive inter se, sive cum alijs quomodolibet perpetranda in actu sacramẽtalis confessionis, sive ante, sive post immediate, sive occasione, vel prætextu confessionis, vel extra occasionẽ confessionis in confessionario, aut alio in loco ad audiendã confessionem electo, solicitare, vel provocare tentaverint, aut cum eis illicitos, & inhonestos sermones, sive tractatus habuerint. Et contra Confessarios non monentes eos, quos sciunt ab alijs Confessarijs solicitatos esse, ut Inquisitoribus, vel Ordinarijs

ſolicitantes denuntient, vel docentes eos ad ita denuntiandum non teneri.

Gregorij XIII. *conſtit:* 22. incipit, *Officij noſtri partes*, de juriſdictione Inquiſitorum hæreticæ pravitatis in eos, qui ad ordinem Presbyteratûs non promoti, Miſſas celebrant, & ſacramentaliter confeſſiones audiunt. *Clement: VII. conſtit:* 81. incipit, *Et ſi alias*, declaratoriæ pœnæ contra eos infligendæ per Iudices Laicos, prævia eorum degradatione. Et Sanctitatis ſuæ *conſtit:* 79. incipit, *Apoſtolatus officium*, extenſive ad minores 25. annis, dummodo vigeſimum ætatis annum compleverint.

Sixti V. conſtit: 17. incipit *Cæli, & terræ Creator*, contra exercentes artem Aſtrologiæ judiciariæ, & alia quæcunque divinationum genera, libroſve harum artium legentes, vel tenentes. Et Sanctitatis ſuæ conſti-

tut:

tut: 113. incipit, *inſcrutabilis judiciorum* DEI, extenſive ad alia, & cum gravioris pœnis.

Clementis VIII. conſtit: 42. incipit, *Cùm ſicut*, contra Italos, ne extra Italiam proficiſcantur ad loca, in quibus liber cultus, ſive uſus Catholicæ Religionis non exiſtat, minuſque in eis locis habitent. Et Gregor: XV. conſtitut. 28. incipit, *Romani Pontificis*, contra hæreticos, ne in locis Italiæ, & Inſularum adjacentium quovis prætextu commorentur, & contra eorum fautores, & receptatores.

Pauli V. conſtit: 26. incipit, *Romanus Pontifex*, revocatoriæ facultatum Superioribus quorumcunque Ordinum, & Religioſorum quoquomodo conceſſarum, cognoſcendi cauſas ſuorum ſubditorum ad Officium S. Inquiſitionis quomodolibet pertinentes.

Ejuſdem conſtit: 97. incipit, *Regis*

pacifici

pacifici, innovatoriæ conſtitutionum à Sixto IV. & Pio V. de Conceptione Beatæ MARIÆ Virginis editarum: impoſitionis majorum pœnarum intranſgreſſores, à locorum Ordinarijs, & hæreticæ pravitatis Inquiſitoribus puniendos. Et Gregor: XV. conſtit: 29. incipit *Sanctiſsimus Dominus noſter auditis* ampliativæ, & declaratoriæ prohibitionis aſſerendi, Beatam MARIAM Virginem conceptam eſſe in peccato originali.

Gregorij XV. conſtit: 27. incipit, *Romanus Pontifex in ſpecula*, revocatoriæ quarumcunque conceſſionum vivæ vocis oraculo factarum. Et Sanctitatis ſuæ conſtit: extenſivæ adquoſcumque quantumvis privilegiatos, & exemptos, incipit, *Alias fel: recor: Gregor: Papæ XV. ſub dat: Romæ 20. Decembr: 1631.*

Ejuſdem conſtit: 40. incipit *Apoſtolatus officium*, & Sanctitatis ſuæ conſtit: 114. incipit *eo modo*, revo-

catoriæ

catoriæ licentiarum quarumcũque legendi, & habendi libros prohibitos.

Sanctitatis suæ constitut: 37. incipit, *Sanctissimus Dominus noster solicitè animadvertens* de imaginibus nondum à Sede Apostolica canonizatorum, vel beatificatorum cum radijs, splendoribus, aut laureolis, non proponendis: tabellis, aut luminaribus ad eorum sepulchra non apponendis, eorumve gestis, miraculis, revelationibus, beneficiorum impetrationibus, non publicandis, aut imprimendis.

Pariter Sanctitatis suæ constitut: 50. incipit *Sanctissimus Dominus noster pro debito sui Pastoralis Officij*, de libris ubicunque compositis, de quacunque materia tractantibus, ab his, qui leguntur in statu Ecclesiastico, non transmittendis aliò, ut imprimantur, sine Vicarij, & Magistri sacri Palatij in Urbe, vel extra eam sine Ordinarij, & Inquisitoris, aut

ris , aut ab eis Deputatorum licentia.

Et ejuſdem Sanctitatis ſuæ conſtit: ſub dat: Romæ die 5. Novembris, 1631. incipit; *Cum ſicut accepimus*, quòd conſtitutiones Apoſtolicæ in concernentibus Fidem Catholicam, & S. Inquiſitionis Officium hactenus editæ, & impoſterum etiam ſuper quacunqúe alia re edendæ, omnes Regulares quomodolibet privilegiatos comprehendant, niſi in edendis illis ſpecialiter excipiantur.

Et inſuper ijdem Superiores teneantur curare, & efficere, ut huius decreti exempla aliquo in loco apud eos publico affigantur, & affixa conſerventur, ita, ut âb ijſdem ſubditis Religioſis omnibus videri, ac legi commode queant. Deque huiuſmodi commonitione publico documento ſtatim certiorem facere Congregationem Sanctiſſimæ Inquiſitionis inquiſitionis in Urbe. Et ita mandat & præcipit Sanctitas ſua.

DU-

DUBITATIONES
AD HOC DECRETUM.

QUæres I. An non legentes hoc Decretum peccent mortaliter? Reſpondeo, affirmative. Tùm quia eſt omiſſio in re graviſſima, cùm in Bullis huius Decreti directe & immediate diſponatur de materia, in Ordine ad Conſervationem, & manutentionem ſanctæ Fidei, & deſtructionem hæreticæ pravitatis. Tùm quia hanc obligationem ſub mortali indicant illa verba *Diſtrictè mandat ac præcipit*, quæ de ſe inſinuant gravem obligationem, maxime quando ſimul junguntur *Sanchez: lib: 6. c. 4. n. 35.*

Quæres II. An acta Capitulorum Generalium, & Provincialium, in quibus commonitio de obſervatione huius decreti neglecta fuit, ſint nulla? Reſpondeo negative, quia ex eo non annullantur, neque vocales per illius

omiſſi-

omiſſionem ſunt privati facultate & jure peragendi acta ſui Capituli, cùm pœna privationis afficiat tantùm ſuperiorem Capituli negligentem commonere vocales de obſervantia illarum Bullarum.

Quæres III. An puniendi ſint ſuperiores ſub dominijs quorundam Principum, non audentes hoc Decretum legere ex prohibitione ſibi facta â Miniſtris illorum? Reſpondeo, negative: Quia ſicut metus gravis, qui ſolet timeri ex imperio horum magnatum, excuſat â culpa, ita & à fortiori à pœna, quæ neceſſariò ſupponit culpam.

Quæres IV. An ſuperiores ſuo muneri ſatisfaciânt per commonitionem, ſine formali lectione huiuſmodi Decreti?

Reſpondeo, Licet in Decreto dicatur, *ſuos ſubditos, ac Religioſos commonere de injuncta omnibus obſervantia &c.* Nihilominus *li commonere,* impor-

importare lectionem. Tum quia in Decreto fit mentio de publicatione harum Bullarum, quæ non fit nisi per publicam lectionem. Tum quia finis summi Pontificis per hanc commonitionem est, ut Religiosi deveniant in cognitionem huiusmodi constitutionum ministerio sui Superioris, per simplicem autem commonitionem in eam venire non possunt. Demum in hoc Decreto compendiose registratur substantia singularum Cõstitutionum hujus materiæ, ad effectum ut scientifice & doctrinaliter subditi commoneantur, quod fieri non potest sine formali lectione hujus Decreti, ergo &c.

Quæres V. An impedientes ne legantur huiusmodi Decreta, sint suspecti de hæresi, & pro fautoribus Hæreticorum sint habendi? Respondeo, quòd sic, quia efficiunt ut Fideles remaneant immemores eorum, quæ spectant ad tuendam fidem, &

 hære-

hæretici liberiùs errores ſuos ſeminare valeant, dùm ſciant pœnis Bullarum huiuſmodi puniri non poſſe, cum illæ publicatæ, neque receptæ fuerint in illorum ſententia.

Quæres VI. Quomodo deferenda ſit ſcheda fidem faciens lectionis habitæ de huiuſmodi Decreto?

Reſpondeo. Quod cum Pater quidam Societatis Generalis, viſis & conſideratis dictis declarationibus ſupplicaſſet Sacræ Congregat: ut dignaretur declarare infra ſcripta dubia pro Societate nimirum, primum, ubi non ſunt *Inquiſitores* (prout in *Germania &c.* vel ſi ſunt non ſunt deputati à *Sede Apoſtolicà*, cui præſentari debeat præfata fides: ſecundum, an ſufficiat, quòd dictæ fides ſubſcribantur à ſuperiore locorum, & à ſuis Conſultoribus, non autem ab omnibus Religioſis ei ſubjectis, ad evitandam confuſionem in illis locis, in quibus cō-morantur quinquaginta, centum, &

ducenti

ducenti Religiosi, die 21. Maij. 1638. Respondit Sacra Congregatio ad primum. Quòd præsentent fidem publicationis Decreti *Nuntio Apostolico*, aut mittant Patri *Generali*, qui eam præsentet Sancto Officio Urbis. Ad secundum. Sufficere inscriptionem Superioris, & duorum Consultorum. Quæ duæ declarationes videntur posse suffragari etiam Religiosis aliorum Ordinum (& præsertim prior) ita tamen, ut loco duorum Consultorum, subscribant duo Discreti, aut Vocales, aut Seniores, juxta usum Ordinis.

Accedamus nunc ad Materiarum explicationem, quæ in allegatis Pontificum Bullis comprehenduntur, & ad maiorem earum intelligentiam deserviunt.

Primò *Iulÿ III.* & *Pÿ V.* Bulla agit de *Inquisitoribus* in sacro Inquisitionis hæreticæ pravitatis officio versantibus. Circa quam.

Quæres I. Quid requiratur ut pœ-

næ huius Bullæ incurrantur? Respõdeo: Ex parte offendentium, necesse est, ut offendant in odium & contemptum *Sancti Officij*, non ex privato odio alia ex causa concepto. Ex parte offensi autem, quòd actu sit Minister Sancti Officij, aut si jam non est, ut offensus fuerit ex aliqua causa eiusdem Officij. Prima pars probatur. Tum quia id expresse dicitur in Bulla illis verbis: *Qui tantum nefas in contemptum & odium hujus Officij admiserit*, tum quia Papa per suam Bullã intendit protegere *Officium* sanctæ Fidei, & respectu illius Personam eius Ministrum, sed Persona offensa non spectatur ut Minister Sancti Officij, quando offensio aliunde causata fuit, quàm intuitu servitij præstiti sancto Officio, ergò &c.

Secunda pars, quòd offensus debeat esse Minister actu. Probatur. Tùm quia verba formaliter accipienda sunt,

da ſunt, & non per accidens, tum quia hoc idem ſpecificatur de Epiſcopis ibi *id munus in ſua Diœceſi*, & de teſtibus ibidem, *aut teſtem in cauſa Fidei*.

Tertia pars, quòd Miniſter gaudeat hac protectione, quando functo officio offendatur intuitu officij. Probatur, quia hæc offenſio eſt in odiũ ſancti Officij, cùm ex beneficio præſtito illi, offendens moveatur ad offenſam.

Quæres II. Pro quo præſumendũ eſt, quando dubitatur, an offenſa illata fuerit ex contemptu ſancti Officij, an ex alia cauſa? Reſpondeo. Quandó offendens, vel ei conſanguineus querelatus fuit, vel punitus ex cauſa offenſi ſancti Officij tunc offenſa præſumitur facta intuitu ſancti Officij, non verò quando nihil horum præceſſit, quia in hoc caſu nulla ratio ſuadet huiusmodi præſumptionem, ſicut in primo caſu.

Quæres III. Qualis debet esse affectus, ex quo sequantur actiones in Bulla prohibitæ? Respondeo. Debet esse aliquis actus exterior & proximus delicto, neque enim leges puniunt voluntatem male agendi, sed actum exteriorem pravæ voluntatis effectum. Confirmatur. Quia agitur de re odiosa ac proinde restringenda. Actiones porrò prohibitas vide in Bulla.

Quæres IV. An non obvians ijs actionibus prohibitis, cùm possit, fiat reus Bullæ? Respondeo. Non obvians se habendo mere negative, id est, non influendo physice, neque moraliter, huius Bullæ reus non est, quia in ea prohibentur actus mere positivi, *ut occidere, verberare, præstare auxilium*: Non obvians verò per actum positivum, v. g. abscondendo arma Ministro Ecclesiæ, qui non possit se defendere, incurrit pœnas, quia actione positivá hîc prohibitâ offendit Mi-

dit Miniſtrum. *Ita Carena Parte 2. tit: 15.*

Quæres V. An ratum habens, ſeu approbans aliquid ex actionibus illis prohibitis, ſit reus? Reſpondeo, quòd non. Quia ne verbum quidem eſt de hac actione in Bulla, & in materia odioſa utpote ſtricta, non eſt facienda extenſio de perſona ad perſonam, de delicto ad delictum. Et licet in iure ratihabitio comparetur mandato, non tamen eſt mandatum, niſi quoad fictionem juris.

Quæres VI. An lacerare, removere, aut deputare, ſeu comburere Edictum ſanctæ inquiſitionis, affixum in locis ſolitis ſit caſus in Bulla comprehenſus? Reſpondeo negative. Quia in Bulla fit mentio de intervertentibus, diripientibus, ſeu comburentibus res, quæ actu ſunt ſub poteſtate Inquiſitoris, folia autem Edicti affixa non ampliùs ſunt ſub manibus Inquiſitoris.

Quæres VII. An iniurians Ministrum Sancti Officij, sit reus Bullæ? Respondeo negative. Quia actiones in ea prohibitæ habent pro objecto res corporales & materiales, non opus linguæ, nec sit mentio de injurijs, quare Bulla cùm sit odiosa, extendēda non est, nisi ad expressa.

Quæres VIII. Quibus pœnis hæc Bulla afficiat offendentes sanctum Officium? Respondeo. Prima est, Excommunicatio latæ sententiæ. Secunda est, incursio pœnarum criminis læsæ Maiestatis. Tertia est, confiscatio omnium bonorum. Quarta, filij horum sunt infames, sicut eorum Patres. Quinta, ijdem filij sunt incapaces cuiuscunque hæreditatis, successionis, donationis, aut legati, à quocunque sibi factorum. Sexta, perpetuò inhabiles ad dignitatem, tam Patres, quàm filij. Huismodi autem gravioribus pœnis non puniuntur pro qualibet ex dictis actionibus prohibitis.

bitis delinquentes ſed tantùm quando læditur Inquiſitor, vel quivis alius Miniſter occiditur. Et in his caſibus ſolent Inquiſitores conſulere ſupremum tribunal. Vide *Dian: parte 4. tract: 7. reſolut: 13. §. non deſinam.* ſupradictæ pœnæ incurruntur etiam per Eccleſiaſticos, tam Sæculares, quàm Regulares, qui degradati, ſi id gravitas, ſeu enormitas delicti exegerit, traduntur curiæ ſæculari.

Secundo. *Pÿ IV.* & *Gregorÿ XV.* Conſtitutio de Confeſſarijs tractat, qui Pœnitentes dum eos in confeſſione audiunt, ad actus venereos provocant, & ſollicitant.

Quæres I. An ſuperiores Regulares in hac cauſa (idem eſt de reliquis cauſis ſanctæ Inquiſitionis) nunc procedere poſſint contra ſuos ſubditos? Reſpondeo. Olim ſuperiores Regulares erant judices ſuorum ſubditorum in cauſis fidei, & delictis hæreſis ex

Bullis diversorum Pontificum, de quibus *Casarubius*, *Sorbus*, *ver. Inquisitor hæreticæ pravitatis*, *Rodr. tom. 2. quæst. 81.* & antiquiora privilegia erant amplissima, excludendo Inquisitores â cognitione harum causarum respectu Religiosorum, postea *Clem. VII.* & *Pius IV.* ea restrinxerunt, decernendo, quòd Inquisitores possent procedere contra Religiosos, modò à suis Superioribus non essent præventi. Demùm *Paulus V.* & *Vrbanus VIII.* edocti, quod negotia contra hæreticam pravitatem non tractabantur eá diligentiâ, quæ in re tanti momenti necessaria erat, ob diversitatem judicum, revocaverunt quæcunque privilegia, & facultates, alias â Summis Pontificibus prædecessoribus suis concessas, quibuscunque superioribus Regularibus cognoscendi causas suorum subditorum quomodolibet spectantes ad sanctum Officium. Et hoc sub pœnis ipso jure privatio-

vationis Prælaturarum, dignitatum, & Officiorum cum inhabilitate, & privationis vocis utriusque, atque pœnis inflictis contra fautores Hæreticorum, & impeditores Officij, demùm excommunicatione reservata.

Quæres II. An hac lege ligentur sollicitantes tantùm fœminas? Respondeo. Ligari etiam, qui sollicitant Masculos. Dicitur enim in Bulla *Gregorij Personas, quæcunque illæ sunt*. Nomen autem *Personæ* includit utrumque sexum. *cap. Mulieres*.

Quæres III. Quid veniat verbis illis. *Ad inhonesta?* Respondeo. Venire actus tantùm venereos. Et hoc clare patet ex Bulla *Pij IV.* loquente de mulieribus, quæ ordinarie tentari & provocari non solent nisi ad venerea, & in hoc nihil plus continet Bulla *Gregorij*, leges enim adaptantur ad ea, quæ ut plurimùm accidunt. *L. nam ad ea, ff: de Legib.* Quare Confessarij provocantes ad alia peccata, homici-

homicidij, furti, &c. non ſunt denun-
tiandi virtute huius Conſtitutionis.

Quæres IV. An Confeſſarius ſolli-
citans fœminam in actu Confeſſionis,
ut tradat ei ſuam Filiam, ſeu aliam
perſonam, vel ſi ſollicitet mulierem,
vt conſentiat tali amico ſuo, incur-
rat pœnas huius Conſtitutionis? Re-
ſpondeo affirmativè Patet ex Bullæ
Gregorij verbis illis, *ſive inter ſe, ſive
cum alijs*, mandans tamen, vel rogans
Confeſſarium ut Lenonem agat, non
ſubditur prædictis Bullis, quia in his
fit mentio tantùm de Confeſſarijs ſol-
licitantibus, mandans autem, vel ro-
gans, non ideò eſt Confeſſarius.

Quæres V. Utrum Sacerdos has
pœnas incurrat, ſi ſollicitet fœminam
miniſtrando ei alia Sacramenta? v.
g. *Baptiſmi, Euchariſtiæ* &c. Reſpon-
deo negative. Quia cùm conſtat de
Legislatoris mente, legis extenſio fi-
eri non debet, nec coniecturis locus
relinquitur, & conſtat ex Bullis, Pon-
tificem

tificem solùm voluisse obviare abusibus, qui in Sacramento Pœnitentiæ faciliûs & commodiùs fieri possunt, ergo &c. Nec his obstat, quòd initio Bullæ fiat mentio de Sacramentis indistincte, quibus fit injuria, ac proinde suspicio hæresis non magis oritur ex abusu huius Sacramenti pœnitentiæ, quâm aliorum. Quia illa verba non sunt dispositiva sed tantùm narrativa, quæ licet moveant legislatorem ad disponendum, non tamen cogunt illum ad ferendam legem, juxta rationem expressam in narrativa, unde quando verba dispositionis sunt clara, ut in casu nostro, illis standum est, & pro ratione stat voluntas, quòd pro lege sua voluerit comprehendere particularem casum, & non alios, præter quam quòd ideò præfati summi Pontifices legem suam de sollicitatione restrinxerint ad Sacramentum pœnitentiæ, quia re-

spectu

ſpectu aliorum, aut non acciderant caſus, aut illis narrati non fuerunt, niſi ſuper Sacramentum pœnitentiæ, quod ſicut frequentiùs miniſtratur, & modo ſecretiori ex ſua conditione, quàm alia, ita circa ipſum ſæpiùs contingere poteſt abuſus ſollicitationis, unde jure meritò ſummi Pontifices circa illud diſpoſuerunt, & non uper alijs, in quibus non ſolet contingere abuſus ſollicitationis, nam legislatores non diſponunt circa illa, quæ raro accidunt. *L. nam ad ea, ff. de legib.*

Quæres VI. Quid ſibi velint verba illa, *ſive ante, ſive poſt immediate?* Reſpondeo. A parte *ante* illud ſpatium incipere, cùm pœnitens primò petit pro tunc Confeſſarium, vel ad eum jam expoſitum in Confeſſionali accedit, & inchoat genuflexus confeſſionem, in cuius narratione deſinit illud ſpatium *ante confeſſionem.* Confeſſarius igitur, qui intra id

tra id tempus ſollicitat pœnitentem, violat Bullam *Gregorianam*, quia ſollicitat pœnitentem immediate ante confeſſionem. Quare Confeſſarius non dicitur ſollicitaſſe ad mentem Bullæ, qui videns mulierem in ſtallo genuflexam, ad eam accedit, & provocat ad libidinem, quia huiuſmodi tentatio non dicitur facta immediate ante confeſſionem, cùm non acciderit intra illud ſpatium. A parte poſt illud ſpatium incipit à data abſolutione, & deſinit poſtquam pœnitens receſſit à conſpectu confeſſarij, genuflectendo, ut fieri ſolet, extra locum confeſſionis in ſtallo, vel alibi in Ecclesia. Quare confeſſarius poſtea recedendo â ſuo loco, & accedendo ad ſtallum mulieris, & eam provocando, non incurrit hanc Bullam, quia ſollicitatio non dicitur facta immediate poſt confeſſionem, cum illud ſpatium à confeſſione dependens, iam deſierit per ipſum receſſum mulieris, à conſpe-

conſpectu, & præſentia confeſſarij; â fortiori hoc verum eſt, ſi ſtatim proſequatur mulierem ad domum ſuam. Ita *Souſa, Scortia*, & *Trimarchus diſp: 3. num: 59. Carena part: 2. tit: 6. num: 29.* Confirmatur. Tum quia, aliquid fieri immediate, & in continenti coincidunt, ex *Gloſ: ver: in continenti cap: 1. de mutuis petit:* id eſt, nullo actu medio interpoſito, ſed hic intermediat ille receſſus à conſpectu confeſſarij, ergo non dicitur immediate ſollicitare poſt confeſſionem. Tum quia, teſtis dicitur legitime ſuum dictum emendare, quando in cõtinenti, & immediate ſe corrigit, hoc eſt, antequam recedat à conſpectu Iudicis, *Gloſſ: verb. in continenti, cap: Præterea. 7. de teſtib: cog.* Ergo confeſſarius ſollicitans mulierem, quæ jam receſſit à ſuo conſpectu & tribunali, non dicitur in continenti, & immediate poſt confeſſionem ſollicitare, ac proinde neque Bullam hanc violare.

lare. Quod maxime erit verum, quando audivit in confeſſione alium pœnitentem, nam tunc ſine dubio ad alium actum divertit diverſum.

Quæres VII. An confeſſarius vocatus à pœnitente, ut audiat eius confeſſionem, vel poſt veſperam, ſi petit mane, vel ſequenti die, vel ſi petijt ſtatim audiri. Confeſſarius differat in aliud tempus, & hac occaſione confeſſione poſtpoſita, provocet mulierem, vel puerum ad inhoneſta, dicatur violare hanc Bullam? Reſpondeo affirmative. Probatur ex verbis illis, *ſive occaſione confeſsionis*. Occaſio enim ſollicitandi accepta eſt à confeſſione petita â perſona volente confiteri, data opportunitate illius temporis.

Quæres VIII. Confeſſarius non invitatus, ſed ipſe invitans ad confeſſionem perſonam, cujus amore captus eſt, ut ſub prætextu confeſſionis eam provocet ad libidinem potiùs, quàm

ut audiat eius confeſſionem, tranſgrediturne Bullam ex vi illorum verborum, *vel prætextu Confeſsionis*. Reſpondeo quòd ſic. Nam facere aliquid *ex prætextu*, importat facere aliquid ſub velamine rei, quæ non eſt, nec principaliter intenditur, *ex L. ſub prætextu C. de tranſact.*

Quæres IX. An locum habeat Bulla *Gregorij* in eo caſu in quo Confeſſarius dicat pœnitenti. *Peccata tua carnalia me fecerunt in pollutionem incidere contra meam voluntatem?* Reſpondeo affirmative. Colligitur ex illis verbis. *Illicitos, aut inhoneſtos ſermones.* Adde, quòd ſic valde conturbetur mens pœnitentis, & non levis iniuria fiat Sacramento, quod ſancte & immaculate tractandum eſt.

Quæres X. An Confeſſarius, qui in confeſſione pœnitenti dedit literas amatorias, ſigillatas, ut poſtmodum eas extra legeret, nihil dicendo, dicatur

catur

catur ſollicitator contra Bullam hanc? Reſpondeo. Dici omninò ſollicitatorem. Et probatur: Quia à traditione chartæ ex parte confeſſarij incipit inſtigatio ad venerea, & perficitur dùm legitur à pœnitente, ergo violatur Bulla. Confirmatur, nam hoc colligitur, vel ex verbis illis *occaſione confeſsionis*, nemo enim negabit traditionem ſcripturæ ex parte Confeſſarij pendere à confeſſione, & ex parte pœnitentis legi occaſione confeſſionis antea factæ, & intuitu illius, ut obediat in ea legenda confeſſario. Vel ex illis verbis, *immediatè poſt confeſſionem*, immediatio enim fundatur in traditione ſcripturæ inhoneſtæ, cùm inter utrumque nihil mediet.

Quid ſi autem epiſtola non legeretur, ſed combureretur? Dico tunc Confeſſarius non eſſet denuntiandus, quia ignoratur, quid inſcriptura contineatur.

Quæres XI. An laudans mulie-

rem in confeſſione à pulchritudine, venuſtate, &c. violet Bullam? Reſpondeo. Violat. Ratio eſt, tum quia huiuſmodi laudatio cùm ſit impertinens in confeſſione, peccaminoſa eſt graviter, cum ſit incitativa ad libidinem. Tum quia huiſmodi verbis ſolent amantes trahere ad ſe mulieres, quarum amore tenentur, ſunt enim verba amatoria, ac ideo parum honeſta, conſequenter mulier prudẽtem ſuſpicionem habet de ſollicitatione. Adverte autem, ſi Confeſſarius occaſionem ita laudandi ſumat ex fine honeſto, ut quia mulier conqueſta eſt de mala converſatione ſui mariti, qui eſt adulter, & Confeſſarius ſubiungat, *tibi facit injuriam, quia pulchra es &c.* per hæc verba nullam apparere ſollicitationem, cûm ſpecificentur ab alio fine, quàm turpi.

Quæres XII. An Confeſſarius dans donum inſolitum, ut annulum &c. nul-

Iam explicando causam, propter quam donavit, vel aliquam, sed non relatam ad sollicitationem, dicatur tacitus sollicitator? Respondeo negative. Tum quia donum ex sua natura non ordinatur ad venerea, ergo non est signum sufficiens ad arguendam sollicitationem. Tùm quia donum movere etiam potest ad benevolentiam honestam, gratitudinem, donum aliud pinguius, ergo colligi non potest, fuisse traditum ex affectu turpitudinis.

Quæres XIII. An non Sacerdos ministrans hoc Sacramentum, & pœnitentem ad luxuriam provocans, incurrat pœnas Bullarum? Respondeo, non incurrit; tum quia in illis sermo est de vero Sacerdote, & non ficto, & leges pœnales de Sacerdotibus loquentes, non comprehendunt non Sacerdotes, odiosa enim restringenda sunt. Tum quia hîc nulla fit injuria Sacramento, cùm nullum sit,

neque confessio illa Sacramentalis est, cùm non pendeat à jurisdictione, & potestate Sacerdotali, esto aliás dictus Sacerdos fictus peccet sacrilege usurpando potestatem spiritualem, quâ caret. Idem dic de Sacerdote jurisdictione carente. Sicut & interprete confessionis, qui nultatenus fingit, neque fungitur Officio Sacerdotis.

Quæres XIV. An sollicitans Confessàrium in actu confessionis, reus sit harum Bullarum: Respondeo negative. Tum quia ibi fit mentio solum de Confessarijs sollicitantibus: Tùm quia obligatio denuntiandi præcipitur solis pœnitentibus sollicitatis in confessione, ex Bulla *Gregoriana*, Confessarius autem licet sollicitatus, adhuc retinet qualitatem Confessarij; ergò &c.

Quæres XV. An sollicitator, sive confessarius, sive fœmina, sint suspecti de hæresi? Respondeo. Esse Con-

fessa-

fessarium, non fœminam. Prima pars probatur, & constat ex Bullæ verbis. *Nos in animum inducere nequeuntes, quòd qui de fide Catholica rectè sentiunt Sacramentis in Ecclesia Dei institutis abutantur, aut illis injuriam faciant.* Si ergo bene sentientes de Sacramentis, illis abuti non præsumuntur, ergo qui illis abutuntur, præsumuntur male de illis sentire, ac proinde censentur suspecti de hæresi. Confirmatur, quia Confessarius ita agens præsumitur credere, aut licitum esse uti hoc Sacramento ad inhonesta, aut hoc Sacramentum non remittere peccata, hoc ipso quòd inducit in ipso actu pœnitentem ad oppositum, nimirum ad peccandum aut simul stare posse remissionem peccatorum, & eorundem perpetrationem, quod est destruere hoc Sacramentum, quòd ita delet peccatum, ut simul excludat illorum perpetrationem.

Secunda pars, quod mulier sollici-

tans Confessarium, non sit suspecta, de hæresi. Probatur. Tum quia mulier non accedit ad inhonesta, ergo cùm nullum adsit initium Sacramenti, neque proinde illius abusus, suspicio hæresis locum habere non potest.

Quæres XVI. An pœnitens sollicitatus, sub mortali teneatur denuntiare Confessarium sui sollicitatorem? Respondeo. Tenetur, ut aperte exprimitur in Bulla *Gregorij* illis verbis *mandantes omnibus Confessarijs, ut suos pœnitentes quos noverint, fuisse ab alijs, ut supra, sollicitatos, moneant de obligatione denuntiandi sollicitantes, seu, ut præfertur, tractantes, Inquisitoribus seu locorum Ordinarijs prædictis. Quòd si hoc officium prætermiserint, vel pœnitentes docuerint, non teneri ad denuntiandum Confessarios sollicitantes, seu tractantes, ut supra, ijdem locorum Ordinarij, & Inquisitores pro modo culpæ punire non negli-*

negligant. Huiuſmodi autem obligatio ſine dubio eſt ſub mortali reſpectu utriuſque cùm agatur de re gravi, uti de abuſu Sacramenti, ac proinde eius omiſſio mortale peccatum erit, præterquam quod id præcipitur in omnibus edictis Inquiſitorum ſub excommunicatione, quæ non incurritur niſi propter peccatum mortale, & hoc neceſſariò aſſerendum eſt, aliter fruſtratoriæ eſſent Bullæ Pontificiæ, & pauci denuntiarent, ſi ſolùm tenerentur ſub veniali.

Quæres XVII. An Confeſſarius audiens pœnitentem ſollicitatum, teneatur ſub mortali monere illum de denuntiatione facienda Confeſſarij ſollicitantis? Reſpondeo. Sic ex allatis verbis *Gregorij* in præcedenti quæſtione, & hoc ſub mortali, cùm agatur de re gravi, & verbum *mandantes* importat præceptum ſub mortali, ut cum pluribus Doctoribus citatis tenet *Sanch: l. 6. c. 4. n. 35.*

Quòd si pœnitens nolit obedire, nullatenus absolvi potest, cùm existens in peccato mortali inobedientiæ, indignum se reddat absolutione.

Sed quid agendum, quando pœnitens redit ad Confessarium sollicitatorem, ut illi confiteatur? Respondet *Trimarchus disp: 14. n. 59.* quòd Confessarius non tenetur admonere pœnitentem de denuntiatione facienda contra se, quia verisimile est, Papam illi non imponere tam grave præceptum contra seipsum. Confirma hoc ex verbis ipsis Bullæ. *Ut suos pœnitentes, quos noverint fuisse ab alijs sollicitatos &c.* nam particula *ab alijs* distinguit Confessarios sollicitantes à non sollicitantibus, ad quos spectat monere. Optime tamen faciet Confessarius, qui in tantum scelus proruperit, si sponte coram Inquisitoribus compareat, & peccatum suum fateatur: mos enim est Sanctissimi illius tribunalis, quòd solùm

lúm puritatem fidei, & fidelium emendationem intendit, ut cùm sponte comparentibus mitissime se habeat. Et prodest etiam ista spontanea comparitio, quòd, si Confessarius deinde denuntiatus fuerit, non recipietur denuntiatio, cum jam denuntiatus discesserit ab illo Sanctissimo tribunali emendatus. Ita monet *Molfes: 1. p. sum: tract: 7. cap: 24. num: 45. & 46.* qui addit id procedere, etiamsi sollicitans fuisset denuntiatus in uno loco, & ipse sponte comparuisset ante dictam denuntiationem Romæ. Nam non posset ab Inquisitore prioris loci ampliùs puniri, emendatus enim in uno judicio, non est molestandus in alio pro eodem delicto. *Leg: Senatus, ff: de accusat.*

Quæres XVIII. An persona semel sollicitata teneatur denuntiare? Respondeo. Sic, quia Bullæ simpliciter loquuntur de denuntiandis sollicitatoribus, tam autem est sollicitator, qui

qui ſemel provocat, quam qui plu-
ries.

Quæres XIX. An mulier ſollicita-
ta, quæ conſentit, teneatur denunti-
are cum expreſſione conſenſus. Re-
ſpondeo. Perſona ſollicitata, quæ
conſenſum præſtitit, tenetur adhuc
denuntiare ſollicitatorem, de conſen-
ſu autem præſtito nulla mentio ha-
benda eſt à perſona ſollicitata, neque
ſuper hoc à judice interroganda eſt,
imò neque in actis redigendum id
eſt, quamvis à pœnitente ſponte de-
nuntiaretur. Ratio prædictorum eſt,
quia Bullæ Pontificiæ conſiderant
præciſe actum ſollicitationis ex par-
te Confeſſarij, de quo ſolo mentio-
nem faciunt, de conſenſu vero, & co-
pula ſequuta non curant, quia ad il-
lorum officium non ſpectat. Satis
enim Confeſſarius injuria afficit Sa-
cramentum, & redditur ſuſpectus de
hæreſi per ſolam provocationem, cùm
totus abuſus pendeat ex parte Con-
feſſa-

feſſarij. Et ita reſponſum fuit per ſupremum Tribunal, 27. Septembris. 1624.

Quæres XX. An ſciens aliquem pœnitentem fuiſſe ſollicitatum in confeſſione, teneatur denuntiare Confeſſarium ſollicitantem? Reſpon: Qui id ſcit ex ore vel ipſius Confeſſarij ſollicitatoris, vel ipſius pœnitentis ſollicitati, modò tenetur denuntiare. Prima pars, *ex ore Confeſſarij, vel pœnitentis*, probatur, quia in Edictis Inquiſitorum denuntiatio huius criminis non ſolùm præcipitur perſonis ſollicitatis, ut etiam ſtatuitur in *Gregoriana*, ſed *etiam alijs ſcientibus ex auditu prædictorum*, ut reſponſum eſt per ſupremum Tribunal, Anno & Menſe, ut ſupra.

Verùm quidem eſt, quòd ſi principalis denuntiat, ad nihil tenetur ſciens, quia jam ſatisfactum eſt ſancto Officio. Dixi *ex ore Confeſſarij, vel perſonæ ſollicitatæ*, quia qui ab alijs audi-

audivit, non tenetur denuntiare, eò quòd non dicitur in hoc casu scire, & habere notitiam de crimine *l. 2. §. Item habeo, ff. de aqua pluv. arc.* ubi dicitur *Quod audis, nescire diceris*, supple, si perveniat ex auditu mediato, eò quôd ille, qui tibi crimen narrat, id ab alio audivit, nam bene scire dicitur ille, qui crimen immediate audivit ab eo, qui illud perpetravit, vel ab alio, contra quem factum fuit delictum, nam tunc audiens habet pro auctore sui dicti ipsum perpetratorem, vel personam, contra quam factum fuit, ac proinde sui auditûs certum habet auctorem, cui prudenter creditur. Dixi præterea, quando narrans sollicitationem, est bonæ famæ, & fide dignus, nam malevolis, & maledicis credendum non est, sed tantùm providis, & honestis personis, *c. qualiter 24. de accus.*

Denuntiandum insuper hoc crimen est, licet probari non possit. Quia

de ratione denuntiationis eſt, ut denuntians non teneatur probare delictum depoſitum coram Iudice, ergò parum refert, quòd poſſit vel non poſſit probare delictum. Deinde poteſt accidere, quòd Confeſſarius querelatus aliàs fuerit de tali crimine, aut quod impoſterum denuntiabitur ab aliquo, ex quo Iudex habebit jus inquirendi contra illum, & vocandi ad judicium.

Quæres XXI. An ſubitanea pœnitentia Confeſſarij ſollicitantis, qui in ipſo contextu confeſſionis ſigna dat emendationis, & dolet de commiſſo errore coram perſona ſollicitata, excuſet à denuntiatione? Reſpondeo negative. Quia Bulla & Edicta ſimpliciter obligant ad denuntiandum, & non excipiunt hunc caſum, aliàs denuntiatio nunquam locum haberet quia omnes Confeſſarij, ſive obtinerent intentum, ſive non, ſtatim poſt factum, ſignum darent emendationis

ad pœnas evitandas. Et verò in praxi multùm eſt difficile notitiam habere de eiuſmodi emendatione, cùm ſub ementitis verbis lateat cor perverſum, ideò emendatio potiùs manet ambigua, ac proinde non relevat ab obligatione denuntiationis: Licet enim non ampliùs tentet mulierem primam, quæ illi reſtitit in faciem, illi tamen non conſtat de emendatione huius vitij reſpectu aliarum, valde enim ad libidinem inclinatus, non eſt contentus ſollicitatione unius, maxime cùm repellitur, ſed alias etiam provocare ſollicitus eſt. *Ego* inquit *Franciſcus Bordonus præſens fui uti Conſultor, dùm quidam Sacerdos abjuraret ſollicitationem plùs quindecim mulierum.*

Quæres XXII. An in dubio, ſollicitans Confeſſarius ſit denuntiandus? quandoque enim per verba dubia & ambigua aliqui putant induci ſollicitationem; interdum videtur Confeſſari-

fessarius tangere manum, aut faciem mulieris, vel pueri sine alio actu, & talis tactus interpretari potest casu, vel alio fine evenisse. De osculis autem & tactibus impudicis, nulla potest esse difficultas, quin sit denuntiandus. Respondeo. In dubio non est denuntiandus. Quod probatur, tam ex parte pœnitentis. Quia in dubio nemo tenetur, cùm in tali casu quisq; suam possideat libertatem; tam ex parte Confessarij. Quia in dubijs favendum est reo ex vulgaribus juribus. Demùm dubia in meliorem partem sunt interpretenda.

Quæres XXIII. An Confessarius sollicitans, denuntiandus sit, quando convictus fuit & punitus pro sollicitatione respectu aliarum personarum? Respondeo. Fœmina tenetur denuntiare hunc Confessarium non solùm ante punitionem, ut juridice formari possit processus, verùm etiam post punitionem intimatam, quia aliter

non dicitur sufficienter punitus, cùm plus puniantur duæ sollicitationes, quàm una, & quatuor, qnàm duæ.

Quæres XXIV. Quando nam Inquisitor possit procedere ad capturam Confessarij sollicitantis? Respondeo. Vel persona denuntians Confessarium est malæ famæ, & Confessarius bonæ, & tunc non creditur personæ denuntianti, (infamis enim nihil probat) vel persona denuntians est bonæ famæ, & Confessarius malæ & tunc proceditur ad capturam Confessarij, & si examinatus factum neget, torquetur. Nota tamen hîc diligenter. Quãdo denuntiatur aliquis pro hoc delicto in illo sancto tribunali, priusquam ad capturam deveniatur, sumuntur secretæ, & verbo-tenus informationes de denuntiante, & denuntiato, quibus habitis & non aliter, proceditur. Nec unquam capitur Confessarius sive bonæ, sive malæ famæ, ab una tantùm muliere sive honesta, sive in-

honesta

honeſta denuntiatus, prouti Vicario Generali Genuenſi reſpondit ſacrum tribunal 17. Iulij 1627. quod reſponſum quia abſolute datum eſt ſine diſtinctione qualitatis Confeſſarij, aut fæminæ denuntiantis, neque nos diſtinguere debemus ex vulgatis juribus.

Quæres XXV An ſufficiant teſtes ſingulares ad puniendum ſollicitatorem? Reſpondeo affirmative. Et ratio eſt, quia hoc delictum cùm fiat inter ſolam fœminam & Confeſſarium, aliter probari non poteſt, & fruſtra eſſent aliàs horum Pontificum conſtitutiones. Idem diſerte continetur in Bulla *Gregoriana.*

Quæres XXVI. Quid agendum, quando reus perſiſtit in tortura negando ſe delictum ſollicitationis perpetrâſſe. Reſpondeo. Si in tortura, permanſit rigoroſa, abſolvendus eſt quia per eam ſufficienter evacuavit indicia, ſi verò fuit levis, ex quo illa

non destruxit, poterit puniri levioribus pœnis. Ita *Carena par: 2. tit: 6. n. 72.* Quid si Confessarius, ut liber omninò maneat cum sua fama & honore, petat rigorosam torturam? Illi danda est, ut se eximat ab infamia illa, & opinione mala apud homines.

Quæres XXVII. Quibusnam pœnis afficiantur sollicitantes in confessione? Respondeo ex Bulla *Gregorij.* Affici pro criminum qualitate, & circumstantijs, suspensione ab executione Ordinis, privatione beneficiorum, & Officiorum, cum perpetua inhabilitate ad alia, nec non vocis activæ & passivæ, si Regulares fuerint, exilio, damnatione ad triremes, carceres etiam perpetuos, absque ulla spe gratiæ, alijsque pœnis, & si graviores meruerint, debita præcedente degradatione, Curiæ sæculari puniendi traduntur.

Quæres XXVIII. An huiusmodi solli-

ſollicitatores condemnati, ſint infames & irregulares? Reſpondeo. Sunt infames, quia etiam ſola carceratio, ſi ſit legitima, infamat. Non ſunt autem irregulares præciſe ex hoc delicto, cùm id non inveniatur in jure, ſed ſolùm propter infamiam.

Quæres XXIX. An ſe defendens per reprobationem teſtium, ſit declarandus innocens? Reſpondeo quòd non. Et probatur. Quia per teſtes reprobatorios præciſe debilitatur fides teſtium deponentium contra reum, non verò probatur, quòd delictum commiſſum non fuerit, ideò licet abſolvatur denuntiatus in eo judicio non tamen declaratur innocens, cùm innocentia probata non fuerit, niſi probata fuerit falſa fuiſſe accuſatio, vel denuntiatio, tunc enim denuntiatus declaratur innocens;

Quæres XXX. An mulieres ſorrores duæ, an tres denuntiantes Confeſſarium de ſollicitatione, fidem faciant ad carcerandum & torturandum

ſollicitatorem prætenſum? Reſpondeo negative. Quia teſtes inhabiles non probant in cauſis fidei, quando patiuntur alias exceptiones *Farin: q. 62. de teſtib: n. 383. Souſa l. 2. c. 13. n. 5.* conſanguinitas autem eſt exceptio opponenda teſtibus, ratione cuius unus præſumitur ſubornare alium conſanguineum contra Confeſſarium, unde iſti non ſunt integri teſtes, nec faciunt ſemiplenam probationem contra tertium *Maſcard: concl: 408. n. 15.* Unde ſicut unus eſt ſuſpectus de falſitate pro alio conſanguineo, ita duo contra tertium extraneum. *C. Accuſatores.*

Quæres XXXI. An adminicula corroborent depoſitiones mulierum, quæ alios patiuntur defectus. v. g. Teſtis adminiculator probat, quòd Confeſſarius habuit rem cum tali, habet amicitiam, fuit ſæpiùs in eius domo, vocavit illam ad domum ſuam, ubi choreas duxit, quòd non ampliùs mu-

ùs mulier fateatur ſua peccata Confeſſario eidem &c. Reſpondeo. Quandocunque mulier patitur alias exceptiones, meretricij, adulterij, periurij, inimicitiæ, conſanguinitatis cum alia deponente &c. adhuc cum illis adminiculis refellitur, quia hæc nullam habent connexionem cum ſollicitatione, licet inferant aliqualem ſuſpicionem, inſufficientem tamen ad corroborandum fidem mulieris. Tùm quia adminicula fidem mulieris augere non poſſunt, niſi in caſu, quo nullas patitur exceptiones, præter ſexûs, & ſingularitatis. Tùm quia adminicula ſupponunt fidem in muliere deponente, quæ tamen apparet labefactata per teſtes probantes alios earum defectus pro defenſione rei conſtituti, ergo non poteſt per adminicula corroborari & augeri, ſi omninò abeſt fides â muliere. Tum quia teſtes adminiculativi ſunt acceſſorij, conſequenter, deſtructo princi-

 pali,

pali, deſtruitur acceſſorium, & ſic pro nihilo habentur.

Quæres XXXII. Quid concludendum, quando mulieres deponentes de ſollicitatione, probantur in proceſſu eſſe honeſtæ, bonæ famæ, & conditionis. Et pariter Confeſſarius, ſollicitator aſſertus, probatur eſſe honeſtus, bonæ famæ, & conditionis, maxime quando id probatur per teſtes pares & æquales. Reſpondeo, ſi nihil aliud obſtet, ſtandum eſſe pro Confeſſario ratione ſui ſtatûs, & officij, ſemper enim ſtatus Eccleſiaſticus præfertur muliebri, & cuilibet alteri.

Quæres XXXIII. Per quæ Regna hæc Bulla extendatur? Reſpondeo. Extendi per univerſum Orbem Terrarum. Ita enim habet Conſtitutio *Gregorij XV.*

Quæres XXXIV. An perſona ſollicitata priuſquam ſollicitantem denuntiet, teneatur eum ſub mortali fraterne corrigere, ſi ſpem emenda-

tionis

tionis probabilem habeat, quam ſpem noverit ex rubore peccantis, ſubmiſſione, affectu, quo nititur impetrare veniam, ex longo temporis intervallo poſt commiſſum delictum. Reſpon: Teneri omninò. Quia præceptum correctionis fraternæ obligat ſub mortali, quando adeſt probabilis ſpes lucrandi fratrem. Quod docet *Divus Thomas quotlibet Q. 1. a 16. &c.* Confirmatur. Peccatum hæreſis fraternam correctionem admittit, ut eruitur ex illo Apoſtoli textu ad *Titum 3. Hæreticum hominem poſt unam, aut ſecundam correctionem de vita.* ergo à pari &c. Et certe cùm præceptum correctionis fraternæ ſit juris naturalis, á Domino renovatum *Matth. 18.* non video, quare in hoc peccato, cùm adeſt ſpes probabilis lucrandi fratrem, omitti debeat? Cùm præſertim præſumendum ſit Confeſſarium vehemētiſſima tentatione, quæ illum dementaverit, ad tale ſcelus perpetrandum

ſuiſſe impulſum. Facit etiam *cap 2. de hæret.* ubi dicitur. *Qui alios, cum poteſt, ab errore non revocat, ſeipſum errare demonſtrat.* Ita *Peyerinis Tomo 2. ad Conſtitutionem quartam Gregorij XV.* Neque contra hoc facit, Inquiſitores præcipere, ſub anathematis censurà. ut ſtatim hoc delictum ad ipſos deferatur. Nam huiuſmodi præcepta intelligenda ſemper ſunt cum modificatione, ſervatâ formâ Evangelicâ in admonitione facienda. Non tamen quis ideò putet, in Sacramentali Confeſſione non licere ſtatum ſuæ conſcientiæ aperire diſcreto Confeſſario, qui tenebitur, ſi res dubia eſt, mittere pœnitentem, ut conſulat aliquem ex Patribus Sancti Officij. Vide Authorem ſupra citatum.

Quando tamen peccatum, hoc eſt publicum (idem eſt de alijs) ſtatim nulla præcedente fraterna correctione, denuntiari debet. Dicitur enim tantùm *Matth. 18. ſi peccaverit in te,*

id eſt

id eſt, *coram te*, non vero publicé, ut bené advertit *D. Thomas*. Et ratio eſt, quia non ſolùm adhibendum eſt remedium ei, qui peccavit, ſed & illis, coram quibus fuit peccatum, ut ſcandalizati non remaneant, ſi non viderint ſubſequentem pœnam, quæ pœna non infligitur niſi per denuntiationem delinquentis.

Notandum nihilominus eſt, ſi æqué bené poſſet ſatisfieri ſcandalo per publicam correctionem Confratris, vel alio modo, tunc non eſſet denuntiandus, ex ratione oppoſita.

Notandum etiam eſt, ſi peccatum eſt occultum, ſed in damnum particularis perſonæ (ut homicidium, furtum, adulterium &c.) vel communitatis, (ut traditiones, ſubornationes, Electionum &c.) ac æqué provideri poſſit damno publico, vel privato per ſecretam admonitionem, non eſſe recurrendum ad denuntiationem. Quia cùm poſſum conſulere communitati,

vel ter

vel tertio absque detrimento honoris proximi, debeo facere. In dubio tamen denuntiandum est, quia in dubijs magis providendum est bono communi, quám particulari.

Quæres XXXV. An sint casus aliqui assignabiles, in quibus persona sollicitata non tenetur denuntiare sollicitantem? Respondeo. Esse. Et primus esse potest, v. g. metus probabilis mortis, vel gravis vulneris, si cadat in virum constantem. Nam secundum communem sententiam metus cadens in virum constantem excusat á legis observantia. Vide *Divum Thomam 2. 2. q. 147. d. 3. ad 2.* Quando autem dico *in constantem virum*, limita, attentâ conditione personæ, nam metus, qui terrebit virum quietum, pacificum, inermem, non terrebit militem, rixosum, assuetum armis, & sic de fœmina, in qua minor metus desideratur, quám in viro. Idem censeo de metu honoris amissionis, & infamiæ.

famiæ. Nam hic timor æquiparatur timori mortis. *L. justa, ff. de manumissis vind.* Et viro bono gravior est honoris jactura, morte ipsa. Sed in hoc cavendum est, ne trepidetur á timore, ubi timor non est, & suadendum mulieri, non esse inhonestum comparere coram Inquisitoribus pro Catholicæ fidei defensione ad denuntiandum taliter delinquentes.

Idem dic, si personæ sollicitatæ cõstet de emendatione sollicitantis. Quia cum probatum sit, hoc peccatum fraternam correctionem admittere, si hæc profuit, vel sine hac, peccatum est emendatum, quod solùm fraterna correctio requirit, non est, cur ad denuntiationem procedatur.

Quæres XXXVI. An omnibus Sacerdotibus tam Regularibus, quâm Sæcularibus approbandis ad Confessiones audiendas, in actu ipso approbationis legenda, & intimanda sit hæc Constitutio *Gregorij XV.*? Respondeo

deo affirmative. Ita enim in dicta Bulla mandavit Pontifex, & hoc ut ſciant Confeſſarij pœnas tanto exceſſui propoſitas, & quòd non hortantes, ut debent, pœnitentes ſollicitatos ad denuntiandum, vel docentes eos non teneri denuntiare, punientur ab Ordinarijs, vel Inquiſitoribus.

Tertiò. *Gregorij XIII. Clementis VIII.* & *Urbani VIII.* Conſtitutio, in exercētes ordinem Presbyteratûs non ſuſceptum, & ſacramentaliter confeſſiones audientes, invehitur.

Quæres I. An eiuſmodi ſubijciatur Inquiſitori, & ſit de hæreſi ſuſpectus? Reſpondeo affirmative. Ita enim habes in Bulla *Gregorij XIII.*

Quæres II. Qua pœnâ puniendi ſint celebrantes, aut pœnitentiæ Sacramentum adminiſtrantes, cùm non ſint Sacerdotes? Reſpondeo. Licet hi prætendant ignorantiam, tamen degradantur ſuis Ordinibus, ſi quos habent, & traduntur Curiæ ſæculari condignis

dignis pœnis plectendi, ut exprimitur in Bulla *Clementis VIII.* quæ incipit. *Et si aliàs.*

Quæres III. An ille, qui audivit Confessionem, sed non absolvit, & qui incepit Missam, sed non consecravit, tradendus sit Curiæ sæculari juxta prædictam Bullam? Respondeo. Non perficiens illa duo Sacramenta incepta, licet subdatur inquisitioni, non tamen videtur tradendus Curiæ sæculari.

Primum suadetur. Tum quia, audiens Confessionem sine absolutione, & celebrans partem Missæ ante consecrationem abutitur his duobus Sacramentis, siquidem initium Missæ, uti confessio, introitus, Oratio, Epistola &c. sunt partes integrales Missæ, licet non essentiales, & tales spectantur, licet fictus Sacerdos cesset â prosecutione Missæ, neque enim pars alicuius futuri totius, desinit esse pars illius, si agens illud in esse perfectum

non

non deducat. Sacramentum pariter pœnitentiæ conſtat ex actibus pœnitentis, & verbis abſolutionis, ex quibus tanquam ex materia, & forma eſſentialibus totum perficitur Sacramentum. Inter actus autem pœnitentis numeratur confeſſio Sacramentalis quæ talis eſt etiam ſecundum ſe ſpectata, cùm adhuc ſit pars materialis Sacramenti, adeò quòd Sacerdos pœnitentem non abſolvens defectu poteſtatis, aut diſpoſitionis pœnitentis, tenetur ſub ſigillo Sacramentali occultare peccata audita in confeſſione, ita omnes cum *Bonac: p. 2. de ſigillo, num: 6.* imò & fictus Sacerdos, ut in caſu noſtro, de communi idem *Bonac: num: 2.* §. *Verum*. Tum quia delictum ſpectatum ſecundum magis & minus, ſeu ſecundum perfectum & imperfectum, ſicut non dicitur variare ſpeciem, ita neque judicem, quare ſub eodem judice erit utrumque delictum.

Idem

Idem dicendum eſt de incipiente Miſſam, quamvis non perveniat ad Conſecrationem, nam iſte ſe exhibet Miniſtrum Sacrificij, ac ſi eſſet Sacerdos, cùm more Sacerdotum veſtibus Sacerdotalibus accedat ad altare, & Miſſam incipiat. Subditur ergo Officio Sanctæ inquiſitionis, licet Miſſam non perficiat. Indutus etiam veſtibus Sacerdotalibus, qui Miſſam non incepit corrigi poteſt ab Inquiſitoribus, quia, qui habet poteſtatem ſuper delictum conſummatum, habet etiam ſuper attentatum, ſicut ſuper inceptum.

Secundum, quòd fictus Sacerdos non abſolvens, & Miſſam non perficiens, ſeu non conſecrans in Miſſa cæpta, non ſit rigorosè puniendus traditione Curiæ ſæculari, probatur. Quia tradere Curiæ ſæculari, eſt pœna graviſſima, cùm id ſit tradere morti in conſequentiam, cui debet correſpondere delictum graviſſimum

 quià

quià debet eſſe proportio inter pœnã & delictum, ſed Sacerdos fictus non probatur perfeciſſe delictum, cùm tantum illud inchoaverit, ergò puniendus non eſt eâdem pœná quâ plectitur ille, qui delictum inchoatum complevit & perfecit.

Quæres IV an Sacerdos carens jurisdictione audiendi Sacras Confeſſiones, ſeu ſuſpenſus, depoſitus, aut degradatus, miniſtrando Sacramentum pœnitẽtiæ, aut celebrãdo Miſſã ſit de hæreſi ſuſpectus, & ſubdatur prædictis Bullis? Reſpondeo negativé. Quia quoad ſuſpicionem, nullũ eſt motivum præſumendi hæreſim, quia non obſtante carentia jurisdictionis, aut alia ex dictis pœnis, adhuc manet Sacerdos cum poteſtate celebrandi, & Confeſſiones audiendi quoad poteſtatem ordinis, licet impeditam, ex quo celebrans. illicite, ſed valide conficit Sacramentum Euchariſtiæ, non verò pœnitentiæ defectu

fectu jurisdictionis. Nec obstat, quod celebrans, aut absolvens, cûm non possit, abutatur Sacramentis, quia non omnis abusus arguit suspicionem hæresis, sed ille tantum, qui habet fundamentum in hæresi, & non in solo usu illicito, unde potiùs illicitus usus, quàm abusus in hac materia, dicendus est. Demùm clarum est, in dictis Bullis sermonem non esse de veris Sacerdotibus quomodocunque illicite Sacramenta tractantibus, sed de fictis, & non insignitis Sacerdotali ordine.

Quæres V. An Laici Sacerdotium simulantes, denuntiandi sint in sancto Officio? Ratio dubitandi est, quia in supradictis Bullis id non præcipitur. Respondeo. Denuntiandi sunt, ut colligitur ex Edictis Inquisitorum, & ita habetur in Edictis *Mediolon: & Parmen*.

Quæres VI. An in aliquo casu excusari possit Laicus, qui celebravit, vel ab-

vel absolvit, ut non tradatur Curiæ sæculari morte plectendus? Respondeo. Excusatur primò, si actum non perfecit juxta dicta. Secundò, si Laicus probatur lenis, & mente læsus, mitiori pœnâ est puniendus, quia non ex temeritate, ut exigit Bulla ibi *Usurpare præsumentes.* sed ex quadam fatuitate, & vana gloria tales celebrant, unde extraordinariâ pœnâ carceris puniuntur, ut stultus in culpa, fiat sapiens in pæna. *cap: quia eo.* Tertiò, si constet joco celebrâsse, aut absolvisse, quia joco facta pœnam non merentur ordinariam, *cap: 1. de sent: Excom.* Probatur ex joco factum à puero, nam levitas præsumitur in re facta in puerili ætate, cùm desit plena rationis discretio. Quartò, minor ætas infra annum vigesimum primum excusat ab hac pœna, ut dicitur expresse in Bulla *Urbani VIII.* incipit, *Apostolatûs Officium.* Unde qui inchoato etiam, & non perfecto anno vigesi-

vigeſimo primo ſuæ ætatis, etiam, Religioſus cuiuſcunque Ordinis, nondum Sacerdos illa duo Sacramenta miniſtrat, tradẽdus eſt Curiæ ſæculari.

Quæres VII. An Laica poteſtas, cui traditus fuit fictus Sacerdos, debeat hunc morte punire, & ſi nolit, cogi poſſit per Inquiſitorem, ſeu Epiſcopũ, aut Iudicem huius delicti? Reſpõdeo adutrumq́; affirmative. Et colligitur ex citata Bulla *Urbani* illis verbis: *Quocirca omnibus, & ſingulis, ad quos ſpectat, & pro tempore quomodolibet ſpectabit, in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictè præcipiendo, mandamus, quatenus ſtatutum Decretum, & Conſtitutionem hanc noſtram inviolabiliter obſervent, & obſervari faciant.* Obſervatio autem huius Bullæ in eo conſiſtit, ut Iudices Eccleſiaſticæ, Inquiſitionis tradant fictum Sacerdotem Curiæ ſæculari, & hæc exequatur mandatum, quod ſi nolit, cogatur per illos, ut inſinuatur illis

 verbis.

verbis *Obſervari faciant*. Ita *Diana*, *&* *Pegna*, *Carena par: 2. tit: 11. n. 31.*

Quæres VIII. An non Sacerdos celebrans, aut abſolvens, incurrat aliquam cenſuram, ſeu irregularitatem? Reſpondeo. Exercens ordinem, quem non habet, fit irregularis, ut habetur *in cap: 1. & 2. de Clericis non ordin: Miniſt:* ubi ultra pœnam excommunicationis ferendæ contentam illis verbis, *abijciatur de Eccleſia*, fertur & irregularitas ijs verbis. *Nunquam ordinentur*. Quæ irregularitas reſpectu Clerici ſolûm impedit receptionem ordinum, quos non habet, impoſitâ, quoad uſum ſuſceptorum, ſuſpenſione temporali biennij aut triennij, arbitrio Epiſcopi, ut colligitur ex ipſomet textu, ſiquidem in textu citato dicitur. *Diaconum, qui miniſtravit in Sacrificio, & Sacerdotio, quod non habet, manere ſuſpenſum à Diaconatu.* Reſpectu verò Laici miniſtrantis in Ordine, quem non

habet,

habet, incurritur præſens irregularitas, quoad omnes ordines, unde in citato textu dicitur, *non ordinetur*, quæ locutio cùm ſit negativa, ac indefinita, æquivalet univerſali.

Moneo hîc tamen, quòd cùm ſuſpenſio biennij, aut triennij ab uſu ordinum ſuſceptorum committatur arbitrio Epiſcopi, conſequenter ea non eſt latæ ſententiæ, ſed ferendæ, ideò præſupponit ſententiam Iudicis, id eſt Epiſcopi, aliàs quomodo poſſet committi arbitrio illius, ſi de ea nec conſtaret quòd tamen plerumque eveniret, ſi illa eſſet latæ ſententiæ, & ipſo facto incurreretur.

Quæres IX. An abſolvens per literas pœnitentem abſentem ſit ſuſpectus de hæreſi, & incurrat aliquam Cenſuram? Reſpondeo. Abſolvens pœnitentem abſentem, qui per literas, aut Internuntium confeſſus fuit ſua peccata Sacerdoti abſenti, peccat mortaliter, & incurrit excommu-

nicationem Papæ reſervatam, non ideò tamen ſuſpectus eſt de hæreſi, quia licet facto ſuo contraveniat prohibitioni, non tamen id de fide fuit definitum, ut colligitur aperte ex Decreto *Clementis VIII.* emanato die 20. Iunij 1602.

Quæres X. An, qui bis eodem die celebravit, præter diem Natalis Domini, ſit ſuſpectus de hæreſi? Reſpōdeo negative. Etſi enim ſummi Pontifices prohibuerunt pluralitatem Miſſarum celebrandarum eodem die ab uno Sacerdote *cap: ſufficiat 52. d. 1. de Conſecr:* nihilominus hinc nullum deſumi poteſt argumentum ſuſpicionis hæreſis contra illum, qui plures celebraret etiam ſine cauſa, ſed tantùm voluntarie, aut ex inopia, ſeu etiam ex avaritia, vel ſimonia, quia iſti fines, quamvis illiciti, non arguunt ſuſpicionem hæreſis, ſiquidem Simoniaci, neque avari ſubduntur inquiſitionibus. Demùm, ſi pluralitas

celebra-

celebrationis argueret ſuſpicione hæ- reſis, non liceret aliquando celebra- re, ne incurreretur, hæc ſuſpicio, ni- hilominus Summiſtæ omnes referunt plures caſus, in quibus licitum eſt plures celebrare, vide illos apud *An- gelum verb: Miſſa: Palud: in 4. diſt: 12. quæſt: 1. Anton: part: 3. tit: 13. cap: 6. ſſ. 5. Durand: in ration: divi- ni officij lib: 4. c. 1.* referentem Pa- pam *Leonem* eodem die aliquando ſepties, interdum novies celebraſſe Miſſam. Noſtris temporibus in uſu non eſt, quòd idem Sacerdos bis eo- dem die celebret poſito quovis caſu, aliter punitur tanquam tranſgreſſor juris Eccleſiaſtici.

Quæres XI. A quo ſit puniendus ille Sacerdos, qui eodem die bis ce- lebravit? Reſpondeo. Sæcularis ab Epiſcopo, Regularis à ſuo Prælato, quia unuſquiſque delinquens punitur à ſuo Superiore, & Iudice; in caſu autem præſenti Iudex Religioſi bis eo-

dem die celebrantis eſt proprius Superior Regularis. Confirmatur, quia nullo jure exprimitur Religioſũ quoad hoc delictum ſubijci Epiſcopo, quod ſuadetur ex *Trident: ſſ. 22. in Decreto de obſervand: & evitand: in celebr: Miſſ:* ubi Epiſcopus pro data ſibi poteſtate à ſacra Synodo, ac etiam ut delegatus Sedis Apoſtolicæ, prohibere, mandare, corrigere, ſtatuere, atque ad ea inviolabiliter obſervanda cenſuris Eccleſiaſticis, & alijs pœnis, quæ enumeratæ ſunt in dicto Decreto, tranſgreſſores compellere; poteſt ſed in dicto Decreto nulla ſit mentio de hoc exceſſu, ergò Religioſi tranſgreſſores huius non ſubduntur Epiſcopis.

Solent autem puniri in duobus, nam mittuntur ad triremes per triennium, & à celebratione Miſſarum ſuſpenduntur. Ita praxis *Neapolit. 64.* ubi in Annotatione excuſantur à tam rigoroſa pœna triremium, quando

ultra

ultra casus expressos per Doctores celebrarent, adductâ aliquâ causâ honestâ, & paupertate Sacerdotis peregrinantis, &c. Causæ huiusmodi apud Religiosum non possunt habere locum, quia ubique domum habet, vivere debet ex mendicatione, &c.

Quæres XII. Quid sentiendum de Sacerdote, qui pluries finxit se celebrare, sed revera non consecravit defectu aliquando intentionis, aliquando omissione formæ, consecrationis, sit de hæresi suspectus? Resp. certum est, hunc Sacerdotem peccare mortaliter, quia Missæ Sacrificio, quod rite celebrandum est, & non simulate, maximam infert injuriam, & in causa est, quòd populus circumstans idololatriam materialiter committit, adorando hostiam, & calicem, sub quarum speciebus revera Christus non est Sacramentaliter. Præterea talis Sacerdos immemor suæ salutis tenetur ad restitutionem illius eleemo-

synæ,

ſynæ, quæ reſpondet Miſſis revera non dictis niſi ſimulate ſimiles enim Miſſæ ſine conſecratione dictæ, nullius ſunt momenti nullius valoris, ſed abominationes apud Deum, cùm ſint ſacrilegia, non Sacrificia.

Quæres XIII. An Laicus abſolvens ab excommunicatione exiſtentem in articulo mortis fiat ſuſpectus de hæreſi? Reſpondeo. Non eſt ſuſpectus. Tum quia, ſuper hoc nihil de fide definitum eſt, ita quòd facto abſolutionis datæ per Laicum dicatur impugnari. Tum quia hîc nullus eſt abuſus Sacramenti. Tum quia multi graves Doctores docent, Laicum poſſe moribundum abſolvere ab excommunicatione, ut valeat ſepeliri in loco ſacro, & pro illo orari, quia eo caſu Eccleſia illi confert juriſdictionem, ut alijs allegatis docet *Sanch: Sæcularis diſp: 44. num. 7.* Multos citat *Diana reſòl. 7. de excom.* Sed quoad hoc ſpeciale, puto hanc opinionem

nionem non esse multum probabilem Tum quia hæc absolutio quoad salutem non est necessaria, cùm defectu Confessarij sufficiat contritio pro peccatis, & quis nondum absolutus, potest esse gratus Deo existens in excommunicatione, cuius absolutionem paratus erat recipere. Tum quia in foro externo non admitteretur huiusmodi absolutio quoad sepulturam, & suffragia publica, cùm excommunicatus Ecclesiæ nondum satisfecerit, à qua tenetur ligatus, Tum quia, verum non est Ecclesiam supplere jurisdictionem in eo casu, quasi illam communicando Laico, quia Ecclesia supplet jurisdictionem spiritualem in Ecclesiasticis, quia illius sunt capaces, non autem Laicis, qui incapaces sunt. *cap: 2, de jud: cap: Tua 25. de decim.* Unde esto Papa id Laico concedere possit secundum probabiliorem opinionem, id autem facere non præsumitur, sed specialis delegatio neces-

saria

ſaria eſt, propter inhabilitatem Laici, quare cùm nihil proſit abſolutio data à Laico defectu juriſdictionis, hæc opinio uti de re inutili reijcienda eſt, præterquam quod magis obeſt juriſdictioni Eccleſiaſticæ, quatenus eam extendit ad Laicos, quàm, proſit Laico, cui non eſt proficua, ſed fruſtratoria, cùm per Eccleſiam abſolvendus ſit ab excommunicatione, ut fiat capax ſepulturæ, & Eccleſiæ ſuffragiorum, ut ex *Rituali Pauli V. colligitur in tit: de ſepulturis.*

Quæres XIV. An frangens ſigillum confeſſionis ſit ſuſpectus de hæreſi? Reſpondeo negative, quia Sacerdos revelans, quod in confeſſione audivit, nullum fidei articulum nec verbo, nec facto impugnat, ex quo reddatur ſuſpectus de hæreſi. Confirmatur, quia ex hoc præciſe non dicit licitam eſſe revelationem confeſſionis, nec male ſentit de Sacramentis, licet huic Sacramento iniuriam inferat.

Quæ-

Quæres XV. An Confeſſarius, qui non vult abſolvere pœnitentem, niſi ſibi revelet complicem, ſubijciatur Inquiſitoribus? Reſpondeo negative; quia cogere pœnitentem ſub ea conditione, non eſt actus hæreticus, aut inducens ſuſpicionem hæreſis, quaſi ex hoc intendat licitum eſſe infamare proximum, quod dicere hæreticum eſt, ſiquidem manifeſtare complicem in Confeſſione, non eſt præciſe proximum infamare, ſed neceſſariam circumſtantiam aperire in confeſſione, ut integra ſit.

Quartò, *Sixtus V.* in ſua Conſtitutione 17. quæ incipit *Cœli & terræ*, quoslibet ſuperſtitioſos, Sortilegos & Aſtrologos, Iudiciarios ſubdit tribunali Epiſcoporum, & Inquiſitorum ſevere puniendos, & eorum libros prohibet, & damnat cum incurſione pœnarum *in Iudice Librorum* contentarum. Bulla verò *Urbani VIII.* incipiens, *Inſcrutabilis judiciorum* fertur

contra

contra Aſtrologos judiciarios, qui de ſtatu Reipublicæ Chriſtianæ, vel Sedis Apoſtolicæ, ſeu vita Romani Pontificis, aut eius conſanguineorum, judicia facere, nec non eos, qui illos deſuper conſulere præſumpſerint.

Quæres I. An omnis ſpecies ſuperſtitionis & ſortilegij ſit caſus Inquiſitionis ſecundum hancBullam *Sixti V.* Ratio dubitandi eſt, quia hæc Bulla intitulatur contra exercentes artem Aſtrologiæ, quæ eſt ſpecies ſuperſtitionis, conſequenter non comprehendit omnes ſuperſtitionis ſpecies. *R*eſpondeo. Per hanc Bullam omnis ſuperſtitionis ſpecies eſt caſus Inquiſitionis, ut aperte habetur ex ſupradictis, ibi: *Quivè huiuſmodi illicitas divinationes, ſortilegia, ſuperſtitiones veneficia, incantationes, &c.* Nec obſtat tituli inſcriptio limitata ad divinationes, quando in textu materiæ ampliatur, & exprimitur quoad omnes ſpecies.

Quæres

Quæres II. An comprehendantur tantùm exercentes hanc artem, an etiam, qui ſemel divinaverunt, vel alicui amico nativitatem, ut aiunt, fecerunt? Ratio dubitandi deſumitur ex illis verbis: *Iudiciariæ Aſtrologiæ artem exercentes*, nam ſignificant iterationem actûs, ex ijs, quæ in ſimili refert *Nav: c. 27. n. 250.* de exercente ſodomiam, qui pœnas in Bulla *Pij V.* non incurrit per unum, vel alterum ſodomiæ actum, ergò neque caſum Inquiſitionis incurrit ille, qui amico nativitatem facit. Reſpondeo. Etiam unicus ſuperſtitionis actus ſubditur Inquiſitioni, ut colligitur ex illis verbis. *Præmiſſa deteſtanda ſcelera, & delicta (ut præfertur) faciunt aut in eis ſe quomodolibet intromittunt.* Ex quibus verbis prædictæ clauſulæ rationis dubitandi explicatio colligitur, nimirum *exercentes*, id eſt, *facientes*, ſeu ſe ingerentes in actibus ſuperſtitioſis.

Quæres III. Quot actiones subdantur officio sanctæ Inquisitionis? Respondeo, sequentes exercitium, & professio Astrologiæ, instructio, quâ Astrologi alios imbuunt, disciplina, hoc est, illam addiscere, facere actum superstitiosum. Demùm se in prædictis intromittere, auxiliando, consulendo, mandando, consentiendo &c. In his omnibus casibus Bulla Astrologos, & superstitiosos subijcit sanctæ Inquisitioni.

Quæres IV. An in hac Bulla prohibeantur non solùm judicia assertiva de futuris contingentibus, verùm etiam conjecturæ de eisdem cum protestatione nihil certò asserendi? ratio dubitandi est, quia hîc prohibetur Astrologia non quæcunq; sed tantùm judiciaria, quæ consistit in judicio affirmativo rei eventuræ, qualis non est cognitio coniecturalis, quæ potiùs dubitatio est, quàm judicium de futuris. Respondeo. Non solùm

prohi-

prohibetur judicium, ſed etiam conjecturatio etiam ſub proteſtatione nihil certò affirmandi, & id expreſſe certò affirmandi, & id expreſſe colligitur ex illis verbis: *Facientes judicia & nativitates hominum, quibus de futuris contingentibus, ſucceſsibus, fortuitiſq; caſibus, aut actionibus ex humana voluntate pendentibus aliquid eventurum affirmare audent, etiamſi id ſe non certò affirmare aſſerant, aut proteſtentur.* Et id procedit in utroque foro, ut bene, *Salas*, *& Sanch:* docent *lib: 2. cap: 38. n. 34.* tum quia Papa permiſit judicium de agricultura, navigatione, medicatione in utroque foro, ergo damnavit in alijs Aſtrologiam in utroque foro ad omnem cognitionem. Tum, quia per hunc modum occultatur malitia ſuperſtitionis, conſequenter quilibet Aſtrologus ſub his modis coniecturandi futura contingentia ab humana voluntate pendentia, excuſare-

tur à violatione huius Bullæ, ex quo nullus puniri poſſet, & ſic fruſtraretur mens legis, cuius finis eſt, extirpare hoc vitium ſuperſtitioſum divinationis, caſtigando delinquentes. Colligitur hinc, non eſſe permittendos, ut aiunt, *Lunarios* quoſdam, qui prædicunt revolutionem regnorum, mortem alicuius Principis, deſolationem alicuius Provinciæ, victoriam in bello, pacem, &c.

Quæres V. Quam pænam incurrant legentes, aut retinentes libros, opera, & tractatus de Aſtrologia judiciaria, aut alijs ſuperſtitionibus? Reſpondeo. Incurrere excommunicationem, quarum prima refertur in *Bulla Cœnæ Domini*, altera in *Bulla Pÿ IV.* initio *Indicis*. Cedulam tamen habens, in qua de ſcripta eſt propria vel alterius nativitas, hanc pœnam non incurrit. Quia ille non eſt liber, neque opus, neque tractatus, de quibus eſt ſermo locis citatis. Cedula

tamen

tamen illa lacerari debet, nec fides ulla illi haberi.

Quæres VI. Quæ pœnæ, & propter quas actiones, & contra quas personas ferantur in Bulla *Urbani VIII.* Respondeo. Actiones hic prohitæ sunt novem, quatuor ex parte quærentium divinationem, quinque verò ex parte Astrologorum, & divinantium. Ex parte quærentium sunt primò consilium petere, secundò, recipere, tertiò, retinere, quartò, ostendere divinationem factam de statu Reipublicæ Christianæ, vel de vita, aut morte Papæ, aut eius consangvineorum usque ad tertiam generationem inclusive. Ex parte verò Astrologorum seu divinatorum actiones sunt quinque, prima, factio & constructio prognostici de prædictis; secunda; retentio prognostici, etiam alieni; tertia, datio eius alteri; quarta eiusdem ostensio: quinta demum, eiusdem tractatio, sive verbo, sive scripto etiam

per modum improbationis. Procedunt, quamvis divinatio non contineat judicium, imò Astrologus, sive divinator, se non certo affirmare, quod prædicit protestetur, ut dictum est.

Reus unius etiam harum actionum, incurrit excommunicationem. Ecclesiastici quoque cuiuslibet ordinis, tam Sæculares, quàm Regulares præter excommunicationem, & privationem Officiorum, beneficiorum, & dignitatum, cum perpetua inhabilitate, traduntur Curiæ sæculari puniendi, prævia degradatione, si rei fuerint etiam unius illarum actionum.

Episcopi pariter, & alij maioris excellentiæ, & constituti in sublimi, & speciaci nota, dignitate, etiam mundanâ, aut suprema, eandem incurrunt excommunicationem, & privationem regiminis, & admistrationis Ecclesiarum, & aliorum quorumcunque beneficiorum, & dignitatum

quan-

quantumvis amplissimarum, & Patriarchali maiorum, ac officiorum suorum, ipso facto, cum perpetua inhabilitate. Sub his clausulis efficacissimis comprehenduntur etiam Cardinales, Electores Imperij, & quicunque alij habentes mixtam dignitatem ex Laicali, & Ecclesiastica. Non verò Imperator, nec Reges, quia sermo est de Ecclesiasticis tantùm, ut patet legenti partem Bullæ sub *num. 2.*

Prædicta autem de Ecclesiasticis, & Episcopis intelligenda sunt dequibuscunque actionibus tam respectu quærentium divinationem, quàm Astrologorum, & divinatorum, cùm impositio pœnarum respiciat personas superiùs expressas, quoad actiones omnes & quaslibet.

Præter excommunicationem, & privationem Officiorum, de quibus supra, imponuntur etiam aliæ pœnæ contra requirentes divinationem, aut pronosticantes de statu Reipublicæ

 Chri-

Christianæ, &c. Nempe, uti rei læsæ Majestatis ultimo supplicio & bonorum confiscatione puniendi sunt, cum devolutione etiam quarumcumque Civitatum & locorum etiam jurisdictionalium, & feudalium, ut habetur in Bulla. Sed hæ pœnæ afficiunt tantum modo Laicos, cum de illis tantùm sermo sit unde per eandem Bullam Ecclesiastici omnes infra dignitatem Episcopalem degradati traduntur Curiæ sæculari pro ultimo supplicio. Episcopi verò, & alij maiores Prælati etiam dignitate mundanâ præditi, etiam supremâ ipso jure præter excommunicationem sunt privati suis beneficijs, officijs, regiminibus, & administrationibus. Ex quo in his confiscatio bonòrum locum non habet, sed tantûm respectu Laicorum.

Sed ad quem spectent bona confiscata, & devolutio Civitatum, & jurisdictionalium? Respondeo. Ad eum

Supre-

Supremum Principem, cuius erant; unde feudum conceſſum ab Eccleſia, redit ad Eccleſiam, ſive delinquens ſit Comes, ſive Marchio, ſive Dux cuiuſcunque conditionis, & notæ, ſi verò conceſſum fuit à Laico, revertitur ad ipſum, quia æquum eſt, ut unaquæq; res redeat ad ſuum directum dominum, qui illam conceſſit, & non ad extraneum? Sunt & actiones aliæ, ob quas incurritur excommunicatio latæ ſententiæ, & beneficiorum, ac quorumcumque Officiorum privatio, cum inhabilitate ad illa, videlicet impedire, moleſtare, perturbare Iudices in cauſis huiuſmodi procedentes, aut non conſignare reum huius criminis cum ſcripturis ijſdem Iudicibus. Et demùm quælibet actio, quâ reus huius criminis effugit judicium, aut non cadit in manus Iudicis, aut ex Illius manibus & poteſtate ſubtrahitur, inducit excommunicationem. Hæc autem excommunicatio non comprehendit

sæculares perpetrantes actiones supra prohibitas, quia de illis fit nulla mentio, sed solùm de Personis Ecclesiasticis. Vide Bullam antecitatam.

Quæres VII. An prohibita sit Astrologia judicans de temperamento bono, seu malo hominis ex observatione influxûs constellationum tempore Nativitatis? Respondeo. Non, quia certum est directe influere in corpus humanum. De quibus autem alijs judicare possit Astrologus, dixi *Philosophiæ meæ Tomo 3. in disp: de Cœlo.* Ibi me vide.

Quinto. *Clemens VIII.* statuit ne Itali habitare possint in terris hæreticorum, quam Bullam confirmat Bulla *Gregorij XV.* & addidit, ut nec hæretici apud Italos morari possint, & Catholici eos receptantes, aut favorem & auxilium præstantes, puniantur uti fautores & receptatores hæreticorum, sive sint Ecclesiastici, sive Laici.

Quæres

Quæres I. Quid requiratur, ut Catholicus possit habitare in terris hæreticorum juxta Bullam *Clementis VIII.* Respondeo. Tria requiruntur. Primò, licentia Ordinarij, vel Inquisitoris loci, à quo disceditur, quia in Bulla exprimitur, quòd discedere volentes, debent idsignificare uni ex prædictis, à quo admonendi sunt de vita religiose ducenda in terris hæreticorum. Secundò, in illis locis, ad quæ transit Catholicus, debet publice & palam vigere cultus divinus quoad Missam, Sacramenta, & huiusmodi. Tertiò, singulis annis scheda de Confessione, & Sacra Communione transmittenda est ad Ordinarium, seu Inquisitorem, à quibus recessit.

Quæres II. Quibus prohibeantur, dum in terris Hæreticorũ habitant? Respondeo. A quatuor prohibētur. Primò, non possunt contrahere matrimonium cum hæreticis, propter periculum subversionis, est etiam

jure

jure communi prohibitum *Cap. Cave.* Idem dic de Sponſalibus, licet de illis non fiat mentio, quia quandocunque prohibetur unum, cenſentur etiam vetita reliqua omnia, per quæ pervenitur ad illud, *l. oratio ff. de ſponſal. c. 4. de conſtit.* Per ſponſalia autem pervenitur ad matrinonium, ut patet ergo prohibito matrimonio intelliguntur interdicta ſponſalia. Secundò, debent abſtinere á ſepulturis hæreticorum, quod intelligitur non ſolum paſſivé, ut non ſepeliantur in eorum Eccleſijs, ſeu ſepulchris, verùm etiam activé, ne concurrant ad ſepeliendos hæreticos: quod poſtremum, ſub excommunicatione latæ ſententiæ erat iam prohibitum *cap. 2. de hæret. in 6.* Tertiò. In baptizandis ſuis filijs non poſſunt aſſumere in compatres, aut commatres hæreticos; neque Catholici id munus præſtare poſſunt reſpectu hæreticorum, niſi in caſu, quo filij hæ-

retico-

reticorum baptizarentur á Sacerdote Catholico, more item Catholico. Id autem prohibetur, non quia irritus sit baptiſmus ab hæretico collatus in forma Eccleſiæ tenet enim de fide hoc credendum, ſed ne Catholici videantur approbare errorem hæreticorum, & ſic ſubvertantur, nam *Lutherani & Calviniſtæ* admittunt quidem Baptiſmum Sacramentum eſſe neceſſarium, non tamen delere peccatum Originale, ſed tantum tegi, & non imputari extinctione reatûs, quod eſt error in fide, ut conſtat ex *Trident. Seſsion. V.* Quartò, demùm Medicis hæreticis uti non poſſunt, quando habent copiam medici Catholici idonei; ſi igitur Medicus Catholicus inſufficiens eſt, vel nullus eſt, uti poſſunt hæretico, ut infirmitatibus ſuis conſulere poſſint. Si unicus eſt Medicus Catholicorum, & gravis urget infirmitas, non prohibetur uſus Medici hæretici periti,

ut re-

ut refert ex *Riccio, vol. 4. decis. 208. Carena part. 2. tit. 17. n. 19. §. Tertio.* Id etiam ante prohibitum fuit à *Gregorio XIII.* in Bulla incip. *Alias piæ memoriæ.* Ut neque in terris fideliū vocarentur Medici Iudæorum, aut aliorum infidelium ad medendos fideles, & contra facientes mandat puniri ab Ordinarijs locorum. Vide *Naldum verb: Medicus*, Bullam hanc extēdentem, ubi ait, tempore pestis admitti ob carentiam fidelium medicorum.

Quæres III. An accedentes ad terras hæreticorum pro aliquo negotio, sed ibi non commorantes, infra paucos dies ad domum propriam redeuntes, teneantur petere licentiam, & observare supradicta in Bulla *Clementis?* Respondeo negative, quia in Bulla fit mentio de habitatione, & domicilio, ibi *Audeat habitare, vel domicilium tenere in Civitate.* Nam habitatores, vel domicilium habentes,

non

non dicuntur advenæ, peregrini, neque viatores, de quibus hîc non fit mentio. Confirmatur ex actibus ibidem prohibitis, & de ſchedulis pro Sacramentis receptis ſingulis annis tranſmittendis ad unùm ex prædictis Superioribus ſuis, quæ omnia indicant diuturnam habitationem.

Quæres IV. An Bulla *Gregorÿ XV.* quòd hæretici non habitent in *Italia*, *& Inſulis adjacentibus*, comprehendat hæreticos milites, quorum multi his noſtris temporibus militant in diverſis exercitibus hîc in Italia? Reſpondeo. Non comprehendit, quia Bulla loquitur tantùm de hæreticis domicilium, ſeu habitationem in Italia habentibus, milites autem de exercitu proprie domicilium, neque habitationem dicuntur habere, cùm ſequantur exercitum, vagando huc, vel illuc, juxta exigentiam belli, & imperium ducis exercitûs; domicilium autem tunc acquiritur ab aliquo,

quando

quando animum habet perpetuò manendi in loco electo, *Glos: ver: Larem: C. ne incolis.*

Quæres V. An hospitio receptans hæreticum transeuntē subdatur huic Bullæ *Gregorij XV.* & puniendus sit tanquam fautor & receptor hæretici? Respondeo negativè, quia receptor hæretici dicitur ille, qui recipit occulté in domo sua eum, quem scit esse hæreticum, illum occultando, ne incidat in manus justitiæ. *L. fin. cap. de eo, qui lat.* Fautor verò dicitur ille, qui hæretici cogniti commodum & utilitatem ex animo tuetur in causa hæresis. *arg. lib. 1. parag. 1 ff. de justit.* nihil autem horum in casu nostro intervenit.

Sextò *Paulus V. Constit. sua 26.* quæ incipit *Romanus Pontifex*, revocavit facultates Superioribus quorumcunque Ordinum & Religiosorū, quoquo modo concessas, cognoscendi causas suorum subditorum ad officium

ficium ſanctæ Inquiſitionis quomodolibet pertinentes, neque denuntiationes recipiendi, teſtes examinandi, proceſſus conficiendi, aut quoquo modo ſe in eas cauſas intromittendi. De quo vide *dicta quæſt:* 1. dum de Confeſſarijs pœnitentes ſuos ſollicitantibus ageremus.

Septimò Idem *Paulus V. Conſtit:* 97. *Regis pacifici* innovat Conſtitutiones *Sixti IV.* & *Pij V.* de Conceptione Beatæ Mariæ Virginis editas, imponit maiores pœnas in tranſgreſſores, eoſque tradit locorum Ordinarijs, & hæreticæ pravitatis Inquiſitoribus puniẽdos. *Gregorius* verò *XV. Conſtit.* 29. incipiente, *Sanctiſsimus Dominus noſter auditis*, ampliat & declarat prohibitiones aſſerendi B. Mariam Virginem conceptam eſſe in peccato originali.

Quæres I. Quid prætactorum Bullæ contineant? Reſpondeo. *Sixtus V.* in ſua *Grave nimis* excommunicatione

reſervata affligit quoſcunque aſſerentes ſequentes propoſitiones. Prima. *Credentes, aut tenentes, Mariam eſſe præſervatam à peccato Originali, ſunt hæretici, aut peccant mortaliter.* Secunda, *Officium Conceptionis celebrans, peccat mortaliter.* Tertia, *audientes ſermones de Conceptione, alicuius peccati ſunt rei.* Papa prædictas propoſitiones uti falſas & erroneas damnat cum libris de illis agentibus, & contrarium ſentientes excommunicat, ut ſupra. Quarta, *Credentes, aut tenentes Mariam fuiſſe conceptam in peccato Originali, ſunt hæretici, aut peccant mortaliter.* Hanc igitur, & prædictas aſſerentes, ſunt ipſo jure excommunicati.

Pius V. in ſua 114. incipiente *ſuper ſpecula* §. 2. ponit pœnam ſuſpenſionis à divinis abſque nova declaratione ipſo facto incurrendam, & privationem cuiuſcunque gradûs, dignitatis, aut adminiſtrationis cum inhabilita-

bilitate ad quæcunque, omnibus reſervatis, quicunque, qui in popularibus concionibus vel ubicunque promiſcua virorum, & mulierum multitudo convenire ſolet, de huiuſmodi controverſiæ alterutra parte diſputare rationibus, vel doctorum authoritate, aſſerendo propriam ſententiam, & contrariam refellendo, aut impugnando, vel de hac ipſa quæſtione, cuiuſvis pietatis, aut neceſſitatis prætextu vulgari ſermone ſcribere, vel dictare præſumit, ſubditur §. *3. Liceat viris doctis in publicis diſputationibus, ubi nulla ſcandali habetur occaſio de illa quæſtionem facere, & argumentis utramque partem aſſerere, vel impugnare, ſervatis ſupradictis â Sixto V.* cuius pœnæ in hac innovantur.

Paulus deinde *V.* in Bulla proxime citata ſupradictas Bullas cum ſuis pœnis in omnibus innovat, & præterea alias addit, nempe privationem

vocis activæ & passivæ, atque facultatis interpretandi cum inhabilitate ad prædicta, omnibus reservatis, cōtra Concionatores, aut publice legentes, seu docentes contra præscriptum Bullarum suorum Prædecessorum, & transgressores subijcit Ordinarijs, & Inquisitoribus.

Gregorius tandem *XV.* in sua 29. præcitata, Constitutionem *Pij V.* in qua prohibuit, ne de huiusmodi controversia vulgariter disputaretur in concionibus, & publice; extendit etiam ad colloquia privata quoad partem affirmativam, ne quis scilicet imposterum audeat in publicis Concionibus, Lectionibus, Conclusionibus, & alijs quibuscunque actibus publicis asserere, quòd B. Virgo Maria fuerit concepta cum peccato Originali, ac etiam in privatis colloquijs. De hac ergo parte affirmativa non est amplius loquendum, sed illi silentium omninò imponendum.

Quæ-

Quæres II. Quid veniat nomine *Conceptionis?* Reſpondeo venire *immaculatam.* Colit enim Conceptionem Eccleſia, quæ rem maculatam non colit. Nec id poteſt intelligi de Conceptione *ſanctificata,* quia ſanctificatio, & Conceptio ſunt omninò diverſa, adeò quòd qui colit Conceptionem, non dicitur venerari ſanctificationem, ut expreſſe docuit *Sixtus V.* in Bulla prædicta. Sed ad maiorem horum lucem, firmiuſque robur, vide Conſtitutionem Alexandri Papæ VII.

Octavò *Gregorius XV.* Conſtit: ſua 27. incipiente. *Romanus Pontifex in ſpecula,* revocat quaſcunque conceſſiones vivæ vocis oraculo factas. Et *Urbanus VIII.* in ſua, quæ incipit. *Aliàs felicis recordationis Gregorius,* eam revocationem extendit ad quoſcunque quantumvis privilegiatos & exemptos.

Quæaes I. Quid ſit vivæ vocis

raculum? *R*eſpondeo. Eſt conceſſio, ſeu gratia oretenus facta, ſine ſcriptura à ſummo Pontifice. Unde non ſolùm conceſſiones factæ per Bullam, non dicuntur oracula vivæ vocis, ſed etiam illæ, quæ fiunt per ſignaturam Papæ, quando ſcilicet ipſe alicui petitioni propria manu ſubſcribit, vel ſolûm ſcribendo *Fiat*, quia tales conceſſiones non fiunt oretenus, ſed etiam manu.

Quæres II. Quænam vivæ vocis oracula revocata ſint? Reſpondeo, non eſſe revocata ea vivæ vocis oracula, quæ conceſſa ſunt generaliter omnibus Fidelibus, aut omnibus Eccleſiaſticis, ut enim patet ex Conſtitutionibus relatis, ſolùm revocantur eæ conceſſiones, & gratiæ vivæ vocis oraculo factæ quæ fuerunt conceſſæ Superioribus & Perſonis cuiuſcunque Ordinis, Congregationis, Inſtituti, & Societatis, vel ipſis Ordinibus, Congregationibus, Societatibus & Inſti-

tutis, ut patet ex verbis ipsis dictorum Pontificum. Ita *Lerana* Voc: *Oracula vivæ vocis num: 5.* cum alijs ibi citatis, *Peyrinis Tomo 3. Privileg: Minim.*

Nec sub hac revocatione veniunt Privilegia declarativa aliorum Privilegiorum, Sacrorum Canonum, & Apostolicarum Constitutionum, aut statutorum Religionis. Quia causa finalis, quæ movit hos Pontifices ad faciendam hanc revocationem, erat, quia usus illorum erat ut plurimum in detrimentum Ecclesiasticæ disciplinæ, ut patet ex Bulla *Urbani VIII.* Privilegia autem huiusmodi declarativa, non sunt in detrimentum Ecclesiasticæ disciplinæ, sed multùm conducunt ad conservationem Religiosorum in Regulari observantia. *Lerana* ubi sup: *Navarrus in Lucerna Regularium* Ver: *Privilegia num: 5. Bordonus Resolut: 31. num: 5. &c.*

Præterea non censentur revocatæ

concessiones factæ per vivæ vocis oracula, quæ sunt sortita suum effectū, licet effectus habeat tractum successivum pro futuro tempore. Unde si aliquis Religiosus habuit gratiam ante has Constitutiones à Pontifice, solo vivæ vocis oraculo, quod esset Magister, &c. non censeatur revocata. Ita enim ad instantiam *Fratris Dominîci de Molin: Ordinis Prædicatorum*, *&* *Procuratoris omnium Religionum*. Mēdicantium, & non Mēdicantium, Provinciæ Bethicæ respondit sacra Congregatio Regularium die 2. Aprilis 1625.

Nota tamen, si aliquis Religiosus haberet per aliquod vivæ vocis oraculū sibi concessam facultatem, v. g. dispensandi, vel absolvēdi quemlibet ad se venientem in casibus reservatis, & talem facultatem non exercuit, revocatam censeri per dictas Constitutiones, quia illa non est sortita suum effectum, neque habet tractum successivum,

ſivum, per unicum ſolum actum, prout illum habent gratiæ relatæ in declaratione ſacræ Congregationis.

Inſuper per dictas Conſtitutiones non revocantur vivæ vocis oracula, quæ licet primotenus, verbotenus conceſſa ſunt, poſtea tamen per Bullam, vel Breve fuerunt confirmata. Ratio eſt, quia iam prædicta vivæ vocis oracula, deſinunt eſſe talia, & fiunt veluti conceſſa per dictas Bullas, & Brevia.

Deinde, ſi privilegium per Bullam uni Religioni conceſſum, vivæ vocis oraculo alteri communicetur, probabile ſatis eſt, tale vivæ vocis oraculum non revocari per dictas Conſtitutiones. Nam vere non eſt ſimpliciter vivæ vocis oraculum ſed privilegium Bullarum.

Quæres III. An revocata ſint illa vivæ vocis oracula, quæ continent gratiam omninò favorabilem, & nulli præjudicialem? Reſpondeo affirma-

tive. Nam Constitutiones citatæ universalissime loquuntur, & alias sequi videretur inutilem ferme esse revocationem per illas factam, cùm fere omnia vivæ vocis oracula Religionibus, aut Religiosis concessa, concernant, saltem regulariter loquendo, forum conscientiæ, nec alijs præiudicium afferant.

Sub eandem revocationem cadunt vivæ vocis oracula concedentia Indulgentias. Quia Pontifex *Gregorius* revocat omnes gratias, & concessiones quascunque spirituales, & Ecclesiasticas, tam ad forum interius, quam exterius spectantes. Similiter *Urbanus* revocat omnes & quascunque gratias, & nomine *gratiæ* jure intelligendæ veniunt etiam *Indulgentiæ*.

Nonò, Ijdem Pontifices, *Gregorius* quidem Constit: 40. quæ incipit *Apostolatûs officium*. *Urbanus* autem constit: 114. eodem modo incipiente, revocant licentias quascunque legen-

di, vel

di, vel habendi libros prohibitos.

Quæres I. An per Bullam *Urbani VIII.* Episcopis sublata sit licentia habendi & legendi libros prohibitos, & facultas licentiandi alios ad habendum, vel legendum libros huiusmodi? Respondeo, esse sublatam, Ait enim Bulla, libros *quomodolibet prohibitos*, se interdicere, *Quibuscunque personis, Laicis, & Ecclesiasticis, quacunque dignitate, etiam Ecclesiastica fulgentibus, etiam speciali notâ, & mentione dignis.*

Neque dicas præcitatam Bullam *Urbani* revocare præcise licentias legendi libros prohibitos; Episcopus verò non indiget licentia huiusmodi, quia ex officio illos legit ad confutandos errores; nam licentia non est necessaria in ijs, quæ aliâs de se, & de jure sunt concessa. Contra enim est, nullo jure probari Episcopum ex officio posse legere libros prohibitos; tenetur quidem ex officio, expurgare li-

re libros nondùm prohibitos, nam prohibiti ſufficienter purgantur per ignem; is enim debet eſſe executor prohibitionis, atque etiam procurare, ne quis apud ſe illos retineat, aut legat, quæ præſtare poteſt ſine illorũ lectione, aut retentione, cùm in Bulla dicatur, ut ſtatim comburantur.

Quod dixi de Epiſcopis, applicandum etiam eſt Inquiſitoribus (niſi habeant ſpecialem licentiam) cùm à fortiori videatur facultas ſublata iſtis, quam Epiſcopis, qui ex Officio ſunt antiquiores. Deinde ex præſcripto Bullæ, libri Inquiſitoribus delati comburendi ſunt, ergo fruſtratur illorum licentia. Si tamen ſpecialem licentiam habeant, adhuc alios ad legendum libros prætactos, licentiare non poſſunt. Aliud enim eſt, habere licentiam, aliud licentiare alios, ex diverſis autem non fit illatio, maximè in odioſis.

Eadem facultas ſublata eſt Prælatis Re-

tis Regularium, ut ex Bulla ejusdem *Vrbani VIII.* colligitur. Præterea idem Pontifex vult in Decreto supra expresso, Constitutiones editas, & edendas in concernentibus Catholicam Fidem, & Officium Inquisitionis sanctæ, comprehendere omnes Religiosos, derogando in his quibuscunque eorum Privilegijs, & sic & licentijs legendi libros prohibitos. Demum si Episcopis & Inquisitoribus ea licentia sublata est, ut dixi, á fortiori ipsis Regularibus sublata censebitur.

Idem dic de Regibus, & Imperatore, ex illis Bullæ verbis. *Quibuscunque Personis, Laicis, & Ecclesiasticis, cujuscunque status, conditionis, qualitatis, & præeminentiæ, etiã speccali notâ & mentione dignis.*

Quæres II. An in aliquo casu necessitatis occurrentis, possint libri prohibiti legi, aut retineri? Respõdeo negativé. Ratio est, quòd Bulla di-

la dicat, eos quantocjus comburi debere, verſum autem *debet* importat neceſſitatem exequendi. *Gloſſa vir. debeat*· Nec video cauſam neceſſitatis, quia libri prohibiti, uti aboliti per ſententiam, ad nihil deſerviunt, ac proinde nullam neceſſitatem inferre poſſunt. Unde non ſubſiſtit, quod dicit *Naldus*, illos nimirũ retineri poſſe ad effectum judicandi, an poſſint recipere correctionem, quia cum jam ſint damnati nullam poſſunt recipere correctionem, aliter ſupremum Tribunal, cuius eſt libros damnare, defeciſſet prohibendo libros, qui potuiſſent corrigi, & permitti, & jubendo, ut eiuſmodi libri omninò comburantur.

Quæres III. An habens licentiam legendi libros prohibitos, poſſit illâ uti extra Territorium concedentis, ac proinde ubique terrarum? Reſp: poſſe. Quia eſt Privilegium perſonale, quod ſequitur perſonam, quocunque pergit. Niſi limitetur locus, in quo legendus ſit liber prohibitus,

nam

nam privilegium tantùm valet, quã-
tum ſonat.

Quæres IV. A quo Iudice, & quibus pœnis puniendus ſit legens, aut retinens libros prohibitos? Pro ſolutione nota, ex triplici fine libros prohiberi. Primò, quia continent hæreſim. Secundo, propter ſuſpicionem hæreſis. Tertio, propter obſcænitates. Reſpondeo iam quæſtionem hanc reſolvi ex Bulla *Pÿ IV.* quæ incipit *Dominici gregis* regiſtrata in *Indice*, ubi legitur. *Qui hæreticorum libros vel cuiusvis Auctoris ſcripta propter hæreſim, vel falſi dogmatis ſuſpicionẽ damnata, atq́; prohibita legerit, habueritvè, in excommunicationis pœnam ipſo jure incidat, eamq́; ob cauſam in eum tanquam de hæreſi ſuſpectum inquiri, & procedi liceat.* Ab Inquiſitore igitur hæc pœna ferri debet. Et licet Bulla loquatur tantùm de primis duobus caſibus, nihilominus extenditur jurisdictio Inquiſi-

quiſitorum etiam ad tertium, prouti reſponſum fuit Inquiſitori *Cremonæ*, ſub die 21. Ianuarij 1627. Si quis verò legat, aut retineat libros prohibitos alia ex cauſa, præter peccati mortalis reatum, Epiſcoporum arbitrio ſeverè ſe noverit puniendum. Ita expreſſè *Pius IV.* in Bulla citata. Plura vide in Bulla *Cœnæ Dòmini.*

Excuſat tamen ab his parvitas materiæ, ea enim excuſat à mortali peccato, ſine quo excõmunicatio major non incurritur. Parvitatem autem materiæ in hac parte, alij putant pauca verba, alij decem lineas, alij unam paginam. Ego exiſtimo, quòd ſicut in materia furti illa dicitur parva materia, in qua ſpectatis circumſtantijs non infertur nocumentum grave illi, cui res aufertur, ſic in præſenti, eam dicendam parvitatem materiæ, per cuius lectionem, inſpectis circumſtantijs libri, legentis, &c. non timetur grave periculum perverſionis ipſi legenti. Quæ-

Quæres V. An legens, ſeu retinẽs libros prohibitos, denuntiandus ſit inquiſitori? Reſpondeo affirmative. Sic enim habent Edicta Inquiſitorum, quæ vide apud *Bordonum Sacri Tribunalis cap: 14.*

Quæres VI. An legens librum Hæretici nondum damnati, incurrat cenſuras taxatas? Reſpondeo affirmative. Quia condemnatio non conſtituit Hæreticum, ſed iam exiſtentem, talem declarat, ac proinde ante condemnationem eſt vere Hæreticus, de quo in Bulla, in qua non ſolùm mentio fit de hæreticis ſectarijs ibidem expreſſe nominatis, ſed de alijs quibuſcunque, ut colligitur ex verbis illis, *Ac omnes & ſingulos alios hæreticos quoqno nomine cenſeantur.* Neceſſe verò eſt, ut legens, ſeu retinens librum, ſciat illius auctorem eſſe Hæreticum, quia ignorans non peccat, neque incurrit pœnas, quæ peccatum ſupponunt.

Quæres VII. Quis incurrit has pœnas apud Regulares, ſi retineantur huiuſmodi libri in ſuis Bibliothecis? Reſpondeo. Incurrit Superior Monaſterij, & Cuſtos Bibliothecæ, iſti enim propriè dicuntur retinere, quia habent curam librorum ex officio. Incurrit etiam ille Religioſus, qui extractum de loco retinet in ſua camera, ſive id faciat de licentia Superioris, ſive non.

Quæres VIII. An retinens alienum librum prohibitum, apud ſe depoſitum, has pœnas incurrat? Reſpondeo, quòd ſic. Quia verba Bullæ ſufficienter verificantur, cum retineat librum prohibitum, neque enim Bulla requirit, vt liber ſit proprius retinentis. Et ex vulgatis juribus, ubi lex non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus.

Quæres IX. An legens librum, quem nullatenus intelligit, incurrat? Reſpondeo negative, juxta illud Catonis,

tonis, *Legere, & non intelligere, est negligere, id est, non legere, negligere enim, est compositum ex non* & *legere.* Et *Ioan: 22. de verborum signif:* dicit quòd *legere, sine intelligere parum est.*

Quæres X. Quomodo quis dicatur defendere librum Hæretici, ad effectum incurrendi excommunicationem? Respondeo, ille dicitur defendere librum Hæretici, qui aliquid dicit, vel agit in favorem libri, prout Hæretici, laudando, approbando, scribendo protegendo librum, aut impediendo, ne inveniatur, comburatur, ne tradatur Inquisitoribus, &c. Laudans stylum aut ingenium Auctoris, non defendit librum uti Hæreticum. Ita omnes cum *Bonac: Disp: 1. Bullæ q. 2. p. 4. n. 20.* sed nunquid defendens unicam hæresim, incurrit? Dico, quòd sic. Quia dicitur defendere librum, licet unicam ejus probet, ac laudet hæresim. Qui tamen defendit librum, in quo unica est hæ-

resis, non incurrit, quia liber non est de hæresi ex professo.

Quæres XI. A quibus non incurritur hæc excommunicatio? Respondeo. Non incurritur ab eo, qui legit libros aliorum infidelium, scilicet Gentilium, Hebræorum, Mahometanorum, &c. quia isti non sunt Hæretici, & textus solùm loquitur de hæreticis. Excluduntur etiam libri hæreticorum, non continentes hæresim, neque de Religione tractantes, cùm Bulla loquatur de libris hæreticis, de hæresi, vel Religione tractantibus. Præterea non excluduntur libri *Origenis*, & *Tertulliani*, licet habeant errores contra fidem, quia ab Ecclesia ob communem utilitatem permittuntur, imò nunc sunt expurgati. Item non incurrunt legentes libros Catechumenorum, qui à fide defecerunt, quia isti non subsunt Ecclesiæ jurisdictioni, cùm intra ipsam ingressi non fuerint per portam, quæ est Baptismus.

Quæ-

Quæres XII. An quis propria authoritate poſſit comburere libros prohibitos? Reſpondeo negative. Tum quia adeſt obligatio tradendi Inquiſitoribus ex Bulla *Iulij III.* de qua *Azor: par: 1. lib: 8. q. 16. q. 11.* & ex eorundem Inquiſitorum Edictis. Tum quia per privatam authoritatem comburens, impedit jus Inquiſitoris inveſtigandi cuiuſnam ſit liber, & apud quos antea fuerit. Tum quia ſicut hæreticus deferendus eſt ad ſanctum Tribunal, ſic & liber, acceſſorium enim ſequitur naturam ſui principalis. Unde & comburentes incurrunt excommunicationis pœnam ab Inquiſitoribus poſitam. Ita *Delrius lib: 5. ſec: 7. Sanchez: lib: 2. cap: 10. num: 56. Farinac: quæſt: 180. n. 40. Lerana Tomo 4.* Ver: *Libri, num: 16. Ricciull: lib: 5. cap: 24. ſua p. de Fide, Diſp: 20. ſec: 2. num: 23. Portell:* Ver. *Libri, num: 13.*

Quæres XIII. An libri prohibiti

comburendi ſint ab Inquiſitoribus? Reſpondeo affirmative. Tum quia hæreticorum libri comparantur Zizaniæ ex Divo *Auguſtino in quæſt: Evangel: ſuper caput. 13. Matthæi:* ſed Zizania alligatur in faſciculos, & traditur comburendum igni, ex eodem *cap: 13.* ergo & hæreticorum libri. Tum quia libelli famoſi lacerandi ſunt & comburendi. *L. Un: C. de libell: famoſ:* qui tantùm lædunt famam proximi, ergo à fortiori libri hæreticorum, quibus hæretici conantur deſtruere fidem Catholicam, in convitium & contumeliam Divinæ Maieſtatis.

Quæres XIV. An habens licentiam legendi libros prohibitos, vel aliter illos apud ſe habens, teſtari de illis poſſit? Reſpondeo negative. Quia habens huiuſmodi libros, comparatur Religioſo Profeſſo, in eo quòd ſicut hîc teſtari, & diſponere non poteſt de rebus, quas ex licentia Superio-

ris,

ris ſui habet, ita neque de libris prohibitis de licentia habitis quis teſtari poteſt, eò quòd nihil proprij ſuper illos habet, ſolus enim ſimplex uſus lectionis illi conceditur.

Decimò. *Urbani VIII.* Conſtitutio 37. quæ incipit *Sanctiſsimus Dominus noſter* agit de imaginibus nondum á ſede Apoſtolica canonizatorum vel beatificatorum, cum radijs, ſplendoribus, aut laureolis, non proponendis, tabellis, aut luminaribus ad eorum ſepulchra non apponendis, eorumve geſtis, miraculis, revelationibus, beneficiorum impetrationibus, non publicandis, aut imprimendis.

Quæres I. Prædictorum tranſgreſſores quibus pœnis afficiantur? Reſpondeo. Eos ſi regulares fuerint privari à Pontifice, ubi ſupra voce activa & paſſiva, nec non á Divinis ſuſpendi. Si verò ſint Clerici ſæculares, privari ſuis officijs, ſuſpendi à Di-

vinis, & ab adminiſtratione Sacramentorum, executioneq; ſuorum ordinum reſpective, alijq; pœnis arbitrio Ordinariorum, aut Inquiſitorum plecti. Qui autem libros impreſſerint, aut imagines pinxerint, ſculpſerint, vel formaverint, vel quoquomodo quicunque artifices circa præmiſſa qualitercunqne deliquerint, prædiomnia amittunt, & inſuper pecuniarijs, alijſque etiam corporalibus pœnis juxta criminis gravitatem eorundem Ordinariorum & Inquiſitorum arbitrio afficiendi ſunt.

Quæres II. An depingi poſſint imagines horum, qui obierunt cum opinione ſanctitatis, ſive ſignis ſanctitatis? Reſpondeo affirmative. Nam ſi aliorum hominum etiam non eximiorum, imagines depinguntur, non venerationis cauſa, ſed ut eorum memoria apud alios conſerventur, quidni idem cum opinione ſanctitatis decedentibus præſtari poſſit.

Quæres

Quæres III. An huiuſmodi imagines ſine laureis, radijs, & ſplendoribus depictæ exponi poſſint in Eccleſijs ad ornatum? Reſpondeo affirmative, modò non apponantur Altaribus. Ratio eſt, quia non ſunt in hoc deterioris conditionis, quàm imagines aliorum virorum, uti Imperatorum, Regum, & aliarum perſonarũ memoriâ dignarum, quarum imagines appenduntur in Eccleſiarum parietibus ad ornatum. Non autem ſuper Altaria, quia in tali ſitu collocatio, arguit potiùs cultum quàm ornatum.

Quæres IV. An eiuſmodi viros venerari poſſimus ſaltem occulte & privatis honoribus? Reſpondeo poſſumus. Quia in decreto prohibetur ſolùm cultus publicus, conveniens tantùm Sanctis, ſeu Beatis, ab Eccleſia declaratis, vel pro talibus habitis ab antiquo tempore. Quare venerari eos non poſſumus per invocationem

in Litanijs, in orationibus Missalis, aut Breviarij, nec in publicis concionibus sanctos, aut beatos appellare, aut invocare, nec illis templa, oratoria, eremitoria, altaria erigere, &c. hæc enim omnia ad cultum publicũ spectant, possunt tamen scandalo cessante etiam alijs scientibus in privatis colloquijs, aut precibus sancti & beati nominari, ac invocari, sicut egisse constat *S. Gregorium Nazianzenum in oratione de Sancto Athanasio*, & altera, *de Sancto Basilio*, & Sanctũ *Hieronymum in vita Paulæ* pro tempore, quo *Athanasius*, *Basilius*, *Paula*, ab Ecclesia universali inter Sanctos recensiti non erant.

Quæres V. An illorum sepulchris aptari possint vota, ut communiter fit Beatis, & Sanctis ab Ecclesia recognitis, in gratiarum actionem beneficiorum receptorum? Respondeo. Possunt modo recipiantur attestationes eorum, qui gratiæ factæ conscij sunt,

& refe-

& referantur ad Ordinarium, hoc eſt ad Epiſcopum loci, qui illas approbare debet. Licet enim quandoque nomine *Ordinarij* veniant etiam Superiores Regulares, nihilominus hîc locum habere non poſſunt, quia hæc materia tangit *Officium ſanctæ Inquiſitionis*, in quo caſu Regulares etiam Superiores pro ſubditis habẽtur. Nec hoc loco venit ſub nomine *Ordinarij* Inquiſitor, cùm in Decreto Pontificio, contradiſtinguantur Inquiſitores ab Ordinarijs. Præterea vota illa in ſecreto aliquo ſeorſim ab Eccleſia loco cuſtodienda ſunt. Quæ omnia probantur ex decreto *Urbani VIII.* dato 2. Octobr: 1525.

Quæres VI. Quid velit Pontifex, dum in Bulla *Sanctiſsimus Dominus noſter* num: IV. declarat, quòd per ſupraſcriptas prohibitiones præiudicare in aliquo nolit, neque intendat ijs, qui aut per communem Eccleſiæ conſenſum, vel immemorabilem temporis

poris cursum, aut per Patrum, virorumq́; Sanctorum scripta, vel longissimi temporis scientià, ac tolerantia Sedis Apostolicæ, vel Ordinarij, coluntur. Nota nonnullos Dei servos publicum cultum acquisivisse sine formali beatificatione, aut canonizatione ex supra dictis causis. Quæres ergo an *per communem Ecclesiæ consensum* veniat etiam consensus unius Civitatis? Deinde qualis cursus temporis immemorabilis sufficiat.

Ad I. Dico, sufficere consensum unius Ecclesiæ Episcopalis & Diœcesanæ, quælibet enim Ecclesia particularis dicitur Ecclesia, ergo â fortiori Ecclesia Episcopalis, & hanc sufficere colligitur ex postremis verbis, dum in Decreto dicitur, *non præiudicari ÿs, qui ex scientia seu tolerantia Ordinarÿ coluntur*, sufficit ergo consensus Ecclesiæ Episcopalis, & tolerantia Episcopi. In singulis fere Civitatibus habentur peculiares

Sancti,

Sancti, & Beati, qui ab incolis coluntur, quamvis in Martyrologio Romano non inveniantur, uti *Parmæ Sanctus Ioannes primus Abbas, Sanctus Ioannes Evangelista, Moderannus in Castro Berceti, &c. Beati Domini Presbyteri, Ioannis Buralli Generalis Ordinis Minorum, Ursolina Virgo, &c.*

Ad II. Respondeo, temporis cursus immemorabilis dicitur spatium annorum centum, ex *Baldo, Cæpola, Zabar. Felin.* apud *Gabriel. de præscript. Concil. 1. num. 71. Rota Rom. vol. 4. decis. 583.* Et ita declaravit *Urbanus* in prædicta Bulla his verbis: *Insuper longissimum tempus, illiusque immemorabilem cursum, de quo in prædicto Decreto intelligi declaravimus, esse tempus centum annorum.*

Quæres VII. An in impressione librorum, qui tractant de vita & gestis Beatorum, seu Sanctorum antiquorum ex communi Ecclesiæ consensu juxta dicta quæst. præcedenti, servan-

ſervanda ſit forma præſcripta in decreto, ne ſcilicet imprimantur ſine ſpeciali examinatione, & approbatione Epiſcopi, & habita reſponſione Sacræ Congregationis? Reſpondeo negativè. Quia hoc Decretum emanavit præciſe reſpectu eorum hominum qui non per communem Eccleſiæ conſenſum, aut non per ſcientiam, & tolerantiam Epiſcopi coluntur, ut expreſſe ibidem dicitur, ſed tantùm reſpectu illorum, qui paucis ab hinc annis deceſſerunt, & in dies decedunt cum fama ſanctitatis, aut Martyrij, pro quibus ſupradicta forma omninò ſervanda.

Quæres VIII. An prædicta forma ſpecialis licentiæ Ordinarij approbantis miraculum, vel beneficium receptum cum reſponſione ſacræ Cõgregationis obſervanda ſit, quando aliquis Sanctus, vel Beatus ab Eccleſia recognitus, vel pro tali habitus juxta *n. 4.* edit novum miraculum, vel gra-

vel gratiam? Reſpondeo, ea forma ſervanda non eſt, quia illa reſtringitur ad miracula, revelationes, & alia beneficia, quæ fiunt ab his hominibus, qui decedunt cum fama ſanctitatis, aut martyrij, quare extendenda non eſt ad Sanctos, nec Beatos ab Eccleſia beatificatos, vel ſanctificatos, neque ad antiquos curſu longiſſimi temporis cultos ex ſcientia & tolerantia Epiſcoporum. Nihilominus horum etiam miracula & beneficia à fidelibus in dies recepta approbanda ſunt ab Epiſcopo, vocatis in Conſilium Theologis, & alijs pijs viris, juxta *Trident. initio, ſeſſ. 25. in titulo de invocatione & veneratione Sanctorum* prope finem.

Quæres IX. An liceat reliquias hominis non canonizati habere & venerari? Reſpondeo. Eas in templo conſtituere publice honorandas, propter ſupra dicta non licet, habere tamen, & eas venerari licet etiam

alijs

alijs videntibus, modo ſcandalum abſit. Id enim habet praxis Eccleſiæ, mox enim ac Martyres defuncti erant, currebant fideles ad Reliquias rapiendas, & ſimiliter quando moriuntur homines clari ſanctitate, multi devote oſculentur manus, & pedes illorum & de veſtibus eorum pro reliquijs ſervant, nec id unquam prohibitum fuit. Præterea ſi licet honorare viventes, quos credimus Sanctos, cur non mortuos?

Undecimò. Pariter *Urbanus VIII.* Conſtitutione ſua 50. jubet libros ubicunque compoſitos; de quacunque materia tractantes, ab his, qui degunt in ſtatu Eccleſiaſtico non tranſmitti aliò, ut imprimantur, ſine *Vicarij* & *Magiſtri ſacri Palatij* in *Urbe*, vel extra eam, ſine Ordinarij, & Inquiſitoris, aut ab eis deputatorum licentia: & conſequenter ubi munus id ad *Univerſitates* & *Academias* pertinet, ſine Cenſorum ibi deſignatorum facultate. Quæ-

Quæres I. Quis ſtatus dicatur *immediatè*, quis *mediatè* ſubiectus Apoſtolicæ Sedi? Reſpondeo. *Immediatè* ſubiectus dicitur ille, qui immediate gubernatur á Miniſtro Sedis Apoſtolicæ, ut *Bononia*, *Ferraria*, *&c*. Mediate ſubijcitur ille, qui gubernatur ab aliquo feudatario Eccleſiæ, ut *Parma*, *Placentia*, &c. Ita *Rota Rom: vol: 3. lib: 3. deciſ: 18. n. 4.*

Quæres II. Quid intelligatur in hoc Decreto per degentes in ſtatu Eccleſiaſtico? Reſpondeo. Intelligi habitantes, non verò qui obiter per tranſitum, aut ad breve tempus ibi exiſtunt. Quia *degere* ſignificat *habitare*, ut habetur §. *penult: inſtit: de uſu & habit*. De quo *& Sanchez lib: 3. de Matrimonio diſp: 23. n. 12.* Advertendum tamen eſt, quòd in proœmio ipſius Decreti non videatur eſſe ſermo de degentibus, ſed de exiſtentibus ut patet illo verbo, *nonnullorum exiſtentium*: quia tamen in ſe-

 quenti-

quentibus bis ſermo eſt de degentibus, ideò prædictæ expoſitioni ſtandum eſt, maxime cùm materia ſit pœnalis. Pro maiori autem parte anni degens in ſtatu Eccleſiaſtico acquirit quaſi domicilium, teſte *Sanchez lib: 3. de Matr: diſp: 23. n. 12.*

Quæres III. Quæ ſit cauſa finalis huius Decreti? Reſpondeo. Me putare, ne Typis mandentur aliquæ doctrinæ contrariæ ſtylo *curiæ Romanæ*, aut in ſtatu Eccleſiaſtico non permiſſæ, de quibus alibi non curatur.

Quæres IV. An Regularis degens in ſtatu Eccleſiaſtico, ſubſit pœnis huius Decreti, ſi editurus librum à ſe compoſitum de licentia ſuorum Superiorum domicilium transferat extra ſtatum Eccleſiaſticum præciſe ad effugiendã obligationem præfati Decreti? Reſpondeo. Non ſubeſt, etiamſi transferat domicilium, illud repetiturus ſtatim, ac evaſit obligationem dicti Decreti, nimirùm cùm

primùm

primùm liber fuerit impressus. Utitur enim jure suo, & utens jure suo nemini facit iniuriam. Obtinenda tamen semper est facultas à Censoribus eo in statu deputatis, quæ modificatio sequentibus etiam resolutionibus semper adhibenda est. Confirmatur ex *Sanchez lib: 3. de Matr: disp: 18. n. 21. Navar: Lopez: & Rodrig:* docentibus, non delinquere proficiscentem die festo ad locum, ubi eiusmodi festum non obligat, gratià exercendi opera servilia, cùm lex non obliget extra locum obligationis incolam illius, & non vetet exitum à loco, in quo obligat.

Imò cùm præsens decretum solùm prohibeat, ne degens intra statum Ecclesiasticum, extra illum imprimere faciat libros à se compositos, &c. potest alicui videri non improbabile, Prælatum Regularem non obstante hoc Decreto posse libros conscriptos à suis subditis existentibus intra

ſtatum Eccleſiæ, eos mittere imprimendos extra ſtatum Eccleſiaſticum ſine approbatione Ordinarij, ac Inquiſitoris loci, in quo degunt Authores illorum librorum; cùm ſic Prælatus non edat libros à ſe compoſitos (quod ſolùm conſtat prohiberi in hoc Decreto) & aliàs verſemur in materia pœnali, quæ non eſt amplianda, ſed reſtringenda ad caſus expreſſos, ſecundum propriam verborum ſignificationem.

Addo, quòd ſi Regularis extra ſtatum Eccleſiæ degens, tunc temporis aliquem edidit librum à ſe compoſitum, ſi poſtea transferat domicilium intra ſtatum Eccleſiæ, & tunc iterum velit edere dictum librum, item extra ſtatum Eccleſiaſticum; non obſtante illo Decreto *Urbani VIII.* non videtur cogendus illum ſubijcere approbationi Ordinarij, ac Inquiſitoris loci in quo de præſenti habitat: Si quidem Decretum loquitur ſolùm de

libris

libris imprimendis; & cùm ſit maxime odioſum, non debet ampliari ad libros reimprimendos; cùm hoc ſit quid diverſum, & à diverſis non fiat illatio.

Nec obſtat, quòd reimprimens librum, à ſe aliàs impreſſum incurrat pœnas latas contra imprimentes librum indebite; ſi illum de novo non ſubijciat approbationi Superiorum, nam ibi loquitur de libri reimpreſſione reſpective ad jus commune editum circa librorum impreſſionem & approbationem, hîc verò loquimur reſpective ad Decretum præfatum *Urbani*, quod cùm non faciat mentionem de librorum reimpreſſione, ad eam non debet extendi, manente tamen obligatione juris communis hac de re editi, quod utique debet obſervari.

Licet autem etiam videri poſſit probabile, non incurri pœnas taxatas in eventu, quo Author libri illũ

donet amico ad effectum, ut faciat illum imprimere extra statum Ecclesiasticum, contra prohibitionem hujus Brevis; quatenus in hoc dicitur: *Nemo in statu prædicto* (id est Ecclesiastico) *degens libros de quavis materia tractantes, & ubivis compositos audeat aliò deferre, aut mittere imprimendos, &c.* Quæ non videntur hîc verificari; cùm Author libri reverà illum non deferat aliò, aut mittat ad imprimendum, & alias pœnæ sint molliendæ, non exasperandæ. *l. Interpretationem, ff: de pœnis.* In hoc tamen facit difficultatem, quòd in tali casu intercedere videtur fraus, ac dolus, at nemo ex suo dolo debet juvari. *l. non debet, ff. de dolo malo, & fraus debet in suum Authorem retorqueri, l. pen: C. de leg:* quamquã possit opponi his juribus, quòd dolum nulli facit, qui utitur jure suo. *L. non utitur, ff. de Reg: jur.*

Nec eæ pœnæ incurruntur, si Au-

thor

thor libri incipiat degere in ſtatu Eccleſiaſtico, poſtquam liber cœptus eſt imprimi extra, nec poſtea deſiſtat ab impreſſione. Patet, tum quia ſic non verificatur à degente in ſtatu Eccleſiaſtico mitti, aut deferri librum ad imprimendum; cùm Author, quo tempore miſit librum, non degeret in ſtatu Eccleſiaſtico, ſicq; caſus iſte non comprehenditur ſub Brevi.

Neq; ſub prohibitione huius Brevis comprehenditur impreſſio ſcripturæ, quæ moraliter dici non poſſit liber; cùm in Brevi fiat mentio ſolùm de libris: *Libros de quavis materia tractantes*, & alioqui ſimus in materia odioſa, quæ debet non ampliari, ſed reſtringi, ſcripturaque in rigore non ſit, nec dici poſſit liber: præterquã quod hic facit doctrina, quam in ſimili tradit *Sanchez l. 2. mor: cap: 10. num: 31.* Nomine verò ſcripturæ venit ea, quæ non continet tot folia, ut a librarijs ſoleat communiter ligari tanquam liber. Quæ-

Quæres V. Quibus pœnis huius Decreti transgressor subijciatur? Respondeo. Ex eodem Decreto, libros eiusmodi, præter alias pœnas arbitrio suæ Sanctitatis infligendas, absq; alia declaratione ex nunc prohiberi, & pro expresse prohibitis haberi.

Quæres VI. In librorum editione quid servandum est? Respondeo. Ne sine approbatione Ordinarij, ac Inquisitoris loci, aut Censoris, ad quē id spectat in quo liber imprimi debet, & proprij Prælati Regularis licentia (si librum editurus, regularis sit) & Authoris proprij nominis appositione, ac probatione ipsa apposita, prælo mandentur. Ita enim habetur in Concilio *Lateranensi*, sub *Leone X.* in *Concilio Trident: sess:* 4. *&* *Indice librorum*, sub pœnis locis allegatis contentis.

Quæres VII. Quid si Generalis alicuius Ordinis velit imprimere li-

brum aliquem à se conscriptum? Respondeo. In tali casu non esse opus, ut intra ipsum Ordinem obtineat licentiam illum imprimendi, cùm non habeat in Ordine superiorem (de quo Tridentinum loquitur) à quo illam impetret, & alias ipse sibi eam dare possit, non secus ac alijs, ne illis deterioris conditionis sit. Ita *Pellizarius Tract. 6. cap. 4. n. 27.* & viri valde docti ab illo consulti. *Bordonus, Resolutionum par. 2. Resol. 48. n. 28.* Confirmatur. Potest Generalis se licentiare ad absolutionem, ut probat idem *Bordonus Resol. 3. n. 23.* ad electionem Confessarij ut probat *Resol. 34. n. 33. & 34.* ad casus reservatos, ut probat *Resol. 39. n. 63.* ad dispensationem, ut probat *Resol. 10. n. 13. & Resol. 11. n. 55.* Ergo idem facere potest respectu impressionis Librorum. Nec obstat, quòd in exemplis allatis negotium exercetur per tertium, qui patet in locis citatis

ſaltem diſpenſationem poſſe exerceri ab ipſomet Prælato in perſonam propriam judicando ſe indigere tali diſpenſatione, ſic etiam judicare poteſt ſuum opus eſſe integrum, ſanum, & alienum ab erroribus, cum totis viribus elaboraverit, ut doctus, & ſcientificus exeat ſine ulla ſuſpicione erroris.

Quæres VIII. An Regulares ſubſint pœnis in locis citatis expreſſis, ſi edant de novo librum alias impreſſum. eum de novo non ſubjicientes examini, & approbationi Ordinarij, ac Inquiſitoris, aut Cenſoris, ut ſupra? Reſpondeo ſubſunt, quia quòd liber alias fuerit impreſſus, non facit, quominus adhuc ſubſiſtat finis illum iterum examinandi, cùm poſſit contingere, ut qui alias eum examinârunt, ex incuria, aut imperitia aliqua in eo prætererint, quæ indigebant correctione, unde non eſt fruſtraneum examinare libros alibi impreſſos:

pressos: sicut nec frustraneum est, quod Episcopus successor in sua Diœcesi per examen de novo approbet Confessarios à suo prædecessore iam approbatos: quòd videmus passim fieri, & quidem justissimé.

Quæres IX. An Regulares contrahunt eas pœnas si quem librum imprimere faciant absque legitima Superiorum approbatione, eò quòd certò sciant ex testimonio virorum doctorum nihil in eo reperiri dignũ censurâ, & consequenter cessare finem legis requirentis præfatam librorum approbationem? Respondeo quòd quamvis possèt aliquis speculativé loquendo, sustinere id licere, ob doctrinam, quam tradunt *Navar. Mexia, Henriq. Angel. Sà, Camitol. Megala, Granado, & Abb.* apud *Dianam p. 1. tract. 10. resolut. 28.* quòd cessante adæquato fine legis in aliquo casu particulari, cesset obligatio legis pro eo casu particulari: hinc

infe-

inferentes cum eodem *Diana p. 5. tract. 14. resol. 96.* Laicum doctum sine peccato posse disputare de rebus fidei cum hæretico, ac infideli, non obstante, quòd hoc prohibeatur in cap. *Quicunq; de haret. in 6.* practice tamen videtur oppositum omninò sustinendum, tum quia doctrinam illam negant communiter alij Doctores, ut videre est penes *Dianam* in cit. *resolut 28.* tum quia negari posset in præsenti casu cessare finem adæquatum legis in eo casu particulari, cùm præceptum non edendi libros sine approbatione Superiorum inductum sit, non solùm ad vitandum periculum prævaricationis sed etiam ad servandam debitam subordinationem fidelium erga Ecclesiam in rebus fidei: qui finis utique non cessat in præsenti casu: tum quia admissâ illâ doctrina graviter offenderentur Ordinarij, ac Inquisitores, qui pro inde nixi opinione op-

posità possent procedere contra usurpantes facultatem ipsis ex officio competentem; tum quia in propria causa nemo est bonus Iudex, præsertim in ijs, quæ subsunt foro contentioso, & alienæ præjudicant jurisdictioni.

Quæres X. An ijs pœnis subiaceant non apponentes nomen Authoris? Respondeo. Non esse improbabile; apponi posse nomen alterius; qui succedat in jus Compositoris; titulo donationis; aut hæreditatis, suisque expensis imprimi faciat librum proprio nomine, cùm is vere sit Author, si non compositionis; saltem impressionis, & Concilium non distinguat inter Authorem compositionis, & Authorem impressionis; sicque mens ipsius sufficienter impleri videatur hoc ipso, quòd apponitur nomen illius, qui librum curat imprimi.

Imò docet *Azor Par. 1. lib. 8. cap. 17. quæst. 3.* Ad implendum Concilij præceptum sufficere; quòd apponatur

natur

natur libro impresso nomen *Academiæ Collegij*, ac *Universitatis*. In jure venit nomine *Personæ*, quamvis fictæ, unde & cum ipsis potest iniri contractus, & contra ipsa inquiri: tum quia *Collegium* & *Universitas* realiter loquendo, nihil aliud sunt, quàm ipsæ personæ singulares, tum quia defacto editi sunt libri cum simili nomine, ut *Collegium Conimbricense.*

Quæres XI. An Regulares possint puniri ab Ordinarijs, ac Inquisitoribus, si forte in librorum impressione delinquant contra præallegata decreta, nec Censoribus, quibus id cõpetit, libros imprimendos subijciant? Respondeo posse, & probatur ex eo, quòd cui datur jurisdictio, ea quoq; concedi videntur, sine quibus illa exerceri non potest. *l. 2. ff: de jurisd: omn: Iudic: cap: Pastoralis*, *c. præterea, de offic: de leg:* Unde cum Ordinarij, & Inquisitores vi supradicto-

rum

rum Decretorum constituantur Iudices librorum, sive scriptorum, sive impressorum consequens est, ut & ipsis concedatur facultas coercendi transgressores præfatorum Decretorum, ne alioqui jurisdictio illa concessa supra librorum divulgationem reddatur inutilis, ac frustranea. Quòd si talis jurisdictio extenditur ad Regulares, etiam exemptos (quomodo vere extenditur, attenta præsertim Constitutione *Urbani VIII.* edita 5. *Novembr: 1631.* quà declaratum est, constitutiones Pontificias in concernentibus fidem Catholicam, & sanctæ Inquisitionis officium hactenus editas, & imposterum etiam super quacunque alia re edendas, omnes Regulares quomodolibet privilegiatos comprehendere; nisi illi in edendis specialiter excipiantur) utique & Regulares poterunt ab Ordinarijs, & Inquisitoribus puniri, si in hac materia delinquant.

Quæres

Quæres XII. An incurrantur pænæ, si liber imprimendus detur Typographo, supponendo hunc sine approbatione, ac examinatione debita nihil impressurum, interea verò Typographus id munus non obeat? Respondeo non incurri. Quia sicut bona fides excusat à culpa, ita & excusat à pœna censuræ, quæ præsupponit gravem culpam.

Quæres XIII. An idem liber duobus, aut tribus possit dedicari? Respondeo. Vel is, cui liber dedicatus est, donum misit, vel non? si misit, petam cur? An pro uno chartæ folio, an quia potiùs putabat omnia sibi fuisse dedicata volumina? Porrò finis ita actionem specificat, ut illo cessante, cessare cætera videantur. Ergo si ab eo, cui liber dedicatus est catenâ v. g. aureâ donaris, quòd putârit, sibi omnia dedicari volumina, quâ te non donâsset, si unum solum folium, aut exemplar sibi dedicari scivis-

scivisset, involuntarius catenam dedit, potest de fraude conqueri, & ad restitutionem teneris. Si verò nihil tibi ob librum dedicatum donavit, cessat ratio præmissa, & si aliud non emergat inconveniens, librum poteris sine conscientiæ scrupulo alteri dicare.

Duodecimò. Idem *Urbanus VIII.* Constit. sua, quæ incipit *Cùm sicut accepimus*, statuit, quòd Constitutiones Apostolicæ in concernentibus Fidem Catholicam, & sanctæ Inquisitionis Officium hactenus editæ, & deinceps etiam super quacunquæ alia re edendæ, omnes Regulares quomodolibet privilegiatos comprehendant, nisi in edendis illis specialiter excipiantur.

Quæres I. An hæc Bulla afficiat etiam *Generales?* Respondeo afficere, ut colligitur ex illis verbis. *Etiamsi ipsi privilegiati forent magis speciali notâ, & expreßione digni.*

Quæres II. An Bullæ Pontificiæ imposterum edendæ, non solùm spectantes Catholicam Fidem, & Officium sanctæ Inquisitionis, sed etiam concernentis alias materias extraneas, comprehendant Regulares, si de illis nulla fiat mentio in Bullis edendis? Ratio dubitandi desumitur ex illis *Urbani VIII.* verbis. *Edendæ verò imposterum per nos, & Romanos Pontifices Successores nostros, tam in favorem præfatæ Fidei Catholicæ illiusq; propagationis, & sanctæ Officij Inquisitionis, quàm super quacunq; alia re, negotio, seu materia, constitutiones, dispositiones, & ordinationes huiusmodi, similiter omninò comprehendant Regulares, nisi expressè excipiantur, &c.* Respondeo. In Bullis edendis non comprehenduntur Regulares, quando de ipsis nulla fit mentio, est enim certum id ex communi Doctorum, nam Bullæ Pontificiæ spectari possunt quadrupliciter. Primò,

quate-

quatenus loquuntur per terminos generalissimos disponentes de materia, cuius omnes homines sunt capaces, & sub hac ratione comprehenduntur Laici, Clerici, & Religiosi, masculi & fœminæ, exemplum sit in Canone: *Si quis suadente diabolo*, cuius terminus *si quis*, universalissimus & generalissimus comprehendit supradictos omnes, ut patet. II. Prout loquuntur de solis Laicis & in his dispositionibus non includuntur Clerici, neque Religiosi, quia isti nullo modo sunt Laici. III. Sub Constitutionibus loquentibus de Clericis, non veniunt Regulares, ut notum est, maxime in odiosis. *Abbas in cap: 1. de Cler: n. 7. in cap: 1. de Institut: n. 3.* Quartò, quatenus Constitutiones Pontificiæ loquuntur de Religiosis, & in hoc sensu comprehendunt quoscunque Religiosos cuiuscunque sint Religionis quomodolibet privilegiatos, quæ deinceps edentur à summis

Pontificibus de quacunque materia tractent, etiamſi non ſpectent ad Sanctam Fidem, neque de officio Inquiſitionis, ut expreſſe dicitur in hac Bulla per illa verba in ratione dubitandi allata.

Quæres III. An, & quomodo Inquiſitores, ſeu Epiſcopi poſſint procedere contra Generales Ordinum? Quoad Religioſos ſubditos, & alios Superiores minores, nulla eſt difficultas, tam de jure communi, *cap: Ad abolendum 9. de hæret: cap: Ut officium 11. Cod: in 6.* quàm ex Bullis modernis: remanet difficultas quoad Generales, qui videntur poſſe puniri ab Inquiſitoribus. Tum quia denuntiandi ſunt. Tum quia in hac materia pares ſunt cum cæteris Religioſis ex probatis per Bullam *Urbani VIII.* Reſpondeo. Inquiſitores poſſunt, & debent recipere denuntiationem, ulteriùs tamen procedere contra Generales non poſſunt, ſed admone-

monere ſupremum Tribunal, ut decernat, quid agendum. Ita colligitur *ex cap: Inquiſitores 16. eod: in 6. ibi. Si tamen Inquiſitores ipſi, Epiſcopos, vel alios Superiores Prælatos ſciverint, vel invenerint circa crimen hæreſeos commiſiſſe, aut eos de hoc diffamatos, exiſtere vel ſuſpectos, id tenebuntur Sedi Apoſtolicæ denuntiare.* Ratio eſt, quia Sedes Apoſtolica non vult ſibi præiudicari reſpectu harum perſonarum, quæ ex vi ſuæ dignitatis immediate ſunt ſubiectæ ſuæ Sedi & auctoritati ſupremæ.

Quæres IV. An Inquiſitores procedere poſſint contra Superiores Regulares impedientes, ne ſui ſubditi denuntient alios Religioſos de hæreſi ſuſpectos? Reſpondeo affirmative, quia delinquunt contra *Officium Sanctæ Inquiſitionis* denuntiationem impedientes, contra id, quod diſponitur in dicta Bulla *Pauli V.* ne ſcilicet Superiores Regulares audeant, &

præſumant impedire illos Religioſos qui volunt denuntiare alios Religioſos, ubi contra ipſos impedientes, vel cauſam denuntiationis perquirentes ſtatuuntur diverſæ pœnæ, præſertim excommunicationis latæ ſententiæ reſervatæ.

Quæres V. An Inquiſitores procedere poſſint contra Superiores Regulares negligentes publicationem ſuorum Edictorum, & Decreti de lectione viginti unius Bullarum privando, vel eos ſuſpendendo à ſuis Officijs? Reſpondeo. Inquiſitor recipere poteſt querelam ſibi delatam contra Superiorem negligentem prædictorum Edictorum, & Decreti lectionem, non tamen poteſt ulteriùs procedere, ſed in hoc debet conſulere ſupremum Tribunal. Et ita reſponſum fuiſſe refert *Carena par: 2. tit: 17. in fine n. 99.*

DE-

DECRETA

Sacræ Congregationis Concilij S. D. N. Urbani VIII. jussu edita.

DE REGULARIBUS

APOSTATIS, & EJECTIS.

Sub pœna privationis omnium Officiorum, vocisq; activæ ac passivæ, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa imposterum obtinenda, bis in anno legenda, die à Superiore præscribenda.

SAcra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum, Regularium eiectorum, & fugitivorum statui consulere, illorumq; scandala summovere, & succrescentem numerum frangere operæ prætium existimans, auditis Religionum Superioribus, reque diligentissime perpensa, communito etiam consilio cum

S. D. N. Urbano VIII. atque ex peculiari Sanctitatis Suæ facultate, infraſcripta decreta edidit.

Ac primò, ut infecta ſemina, è quibus pravi eiuſmodi fructus potiſſimum prodeunt, deinceps ne ſerantur in vinea Domini, cenſuit eſſe innovandas, & Sanctiſſimi authoritate innovat Conſtitutiones, & Decreta generalia ſan: mem: *Clementis VIII.* ad Regularium reformationem, ac novitiorum receptionem profeſſionem, atque inſtitutionem ſpectantia, diſtricteque præcipit Generalibus, atque alijs omnibus Ordinum Superioribus, ut illa exacte obſervent, atque, ut obſerventur, efficiant, ſub pœnis ſtatutis in ijſdem Conſtitutionibus. A quibus tamen excipiendum cenſuit, caput illud, quo decernitur, ne in Conventibus, ſeu Monaſterijs ad Novitios recipiendos hactenus deſignatis, & approbatis, ſeu impoſterum deſignandis, & approbandis, Novitij ad habi-

habitum ullatenus recipi possint, nisi priùs à Congregatione Reformationis Apostolicæ, vel proprijs locorum Ordinarijs expresse, & nominatim approbati fuerint. A cuius quidem decreti observatione Sacra Congregatio justis de causis censuit Regulares esse absolvendos, prout authoritate Sanctissimi Domini nostri absolvit, atque eximit.

Deinde, ut apostatãdi opportunitas Regularibus præripiatur, statuit, ut de cætero nullus permittatur ad arctiorem Religionem transire, nisi priùs Superiori legitime constiterit, eam Religionem paratam esse illum recipere, qui licentiam petit, tumq; Regularis recta se transferat ad arctiorem. Quod, ut re ipsa adimpleatur, idem Superior omni studio, ac diligentia invigilet.

Rursus statuit, ut fugitivi & Apostatæ, sive habitum regularem deferant, sive non, possint, ac debeant

 ab Epi-

ab Epiſcopo loci, ubi moram trahunt, in carceres conijci, ac Superioribus Regularibus conſignari, ſecundùm regularia inſtituta puniendi, utque ipſi quoque Superiores teneantur eos perquirere, ad Religionem reducere atque efficere, ut apprehendantur; ſalva tamen in omnibus facultate Ordinarijs locorum attributa decreto *Concil. cap. 3. ſeſſ. 6.* Quod ſi Apoſtatæ huiuſmodi citra montes infra quatuor, ultra montes verò infra octo menſes à præſentis Decreti publicatione inchoandos, ſua ſponte ad ſuam quiſque Religionem redierint, tum pœnarum omnium ipſis propter Apoſtaſiam inflictarum, aut infligendarum remiſſionem, atque impunitatem aſſequantur. Ita tamen, ut debeant à Superiore abſolutionem humiliter petere, & coram eo culpam fateri, atque emendationem polliceri; Superior verò è contra benignè illos teneatur excipere, ab huiuſmodi pœnis

abſol-

abſolvere, & paterna charitate complecti.

Ad hæc, ut impoſterum é Religionibus nullus legitime profeſſus eijci poſſit, niſi ſit veré incorrigibilis; veré autem incorrigibilis minimé cenſeatur, niſi non ſolum concurrent ea omnia, quæ ad hoc ex juris communis diſpoſitione requiruntur, ſublatis hac in parte Statutis, & Conſtitutionibus cuiuſque Religionis, & Ordinis, etiam á ſede Apoſtolica approbatis, & confirmatis: verùm etiam unius anni ſpatio in jeiunio, & pœnitentia probetur in carceribus, proindequê unaquæq; Religio privatos habeat carceres in qualibet ſaltem Provincia. Elapſo autem anno ſi nihilominus non reſipuerit, ſed animo indurato in ſua pervicacia perſeveraverir, ne contagione peſtifera plurimos perdat, tamquã pecus morbida, ac membrum putre ejici tandem poſſit, ſed ab ipſomet Generali tantùm de conſilio, & aſſen-

ſu ſex

ſu ſex Patrum ex gravioribus Religionis eligendis in ſingulis Capitulis, vel Congregationibus generalibus; tumque non niſi inſtructo, ſecundum eorum ſtylum, & Conſtitutiones, proceſſu, & plenè probatis cauſis expulſionis ad Sacrorum Canonum præſcriptum. Intereà tamen uſque primum generale Capitulum, ſeu Congregationem proximè celebrandam, ſi quempiam ex juſtis & neceſſarijs cauſis expellere oportebit, ejectio fieri poſſit à Generali cum conſilio, & aſſenſu ſex Patrum, ut ſupra, quos idemmet Generalis eligere debeat infra quatuor menſes à præſentis Decreti publicatione: ſervata tamen in reliquis forma ſuperius præſcripta. Sic verò ejecti, quamdiu non redierint ad Religionem, in habitu clericali incedant, atque Ordinarij loci juriſdictioni, & obedientiæ, ſubſint; proindeque Generalis illico expulſionis ſententiam eidem Ordinario notifica-

tificare teneatur. Cæterùm Sacra Congregatio Religionum Superiores seriò admonet, ac per IESU Christi viscera obtestatur, ut, memores paternæ charitatis, & mansuetudinis, quam profitentur, nihil intentatum relinquant, ut lucrenur animas fratrum suorum fere in profundum malorum delapsas, antequam gravissimum, atque extremum expulsionis remedium experiantur. Idque eò magis, quod subditorum sanguinem, qui ex malo negligentium, & sui officij immemorum Prælatorum regimine peribunt, Dominus noster IESUS Christus in supremo DEI judicio de eorundem Prælatorum manibus sit requisiturus.

Intereà statuit, ut ijdem Superiores nemini ex Religiosis expulsis litteras testimoniales concedant, illos ad Sedem Apostolicam reijcientes, vel jubentes aliam ingredi Religionem.

Item, ut ejecti extra Religionem degen-

degentes ſint perpetuò ſuſpenſi ab exercitio Ordinum, ſublata Ordinarijs locorum facultate dictam ſuſpenſionem relaxandi. aut moderandi.

☞ Ac poſtremò eſſe innovandam, & ſuæ Beatitudinis authoritate innovat Conſtitutionem fel: record: *Gregorij IX.* relatam, *in cap. fin: de Regul:* ac propterea declarat, eam Conſtitutionem in ijs quoque vendicare ſibi locum, ſervandumque eſſe, qui juſte diffinitiveque, ac juris ordine ſervato expulſi fuerint, dummodo tamen in expulſis huiuſmodi ſubſit ſpes evidens emendationis ex literis ſaltem teſtimonialibus Ordinarij, cuius conſcientiam in his literis concedendis S. Congregatio ſeriò oneravit.

Ne qua verò difficultas in ſuprascriptis Decretis, & Ordinationibus exequendis ſuboriatur, Sacra Congregatio, Sanctiſſimo Domino noſtro annuente, atque approbante, univerſis Generalibus, Provincialibus, Commiſſa-

missarijs, Ministris, Præsidentibus, Abbatis, Prioribus, Præpositis, Guardianis, Vicarijs, & quibuscunque alijs Superioribus quorumcunque Ordinum, vel Congregationum, Monasteriorum, Conventuum, Collegiorum, Domorum, ac locorum Regularium, ubique locorum existentium injungit, serioque mandat, ut illa diligenter observent, atque observari procurent in omnibus Cœnobijs, ac Monasterijs, Collegijs, ac Domibus, quorumcunque Monachorum, ac Regularium ubique locorum existentibus, efficiantque, ut tam Decreta supradicta fel: recor: *Clementis VIII.* quàm præsentes Ordinationes in singulis eiusmodi locis bis saltem in anno legantur in publica mensa.

Si quis verò ipsorum adversus ea, quæ superius præscripta sunt, vel eorum aliquid, quoquomodo facere, vel moliri præsumpserit, ipso facto pœnam incurrat privationis omnium officiorum,

rum, quæ tunc obtinebit, vocisque activæ, & passivæ, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa imposterum obtinenda, pœnaq; huiusmodi sit Sanctitati suæ, ac Sedi Apostolicæ reservata, ijsdem Superioribus, etiam Generalibus, & Protectoribus illam moderandi, seu relaxandi potestate penitus interdicta, & nihilominus sit irritum, & inane quicquid secus, à quoquam actum extiterit. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis in favorem quarumcunque personarũ, atque Ordinum, tam Mendicantium, quam nõ Mendicantium, Congregationum, Monasteriorum, Conventuum, Domorum, ac locorum Regulariũ quorumcunque, nec non illorum etiam juramento confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, vel consuetudinibus, etiam immemorabilibus, exẽptionibus quoque, indultis, & privilegijs, etiam in

corpo-

corpore juris clausis aut ex causa, vel titulo oneroso, vel in limine fundationis concessis etiam Mari magno, seu Bulla aurea, aut alias nuncupatis, sub quibuscunque tenoribus, & formis, & cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, nec non irritantibus decretis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, ut alias quomodolibet, etiam per viam communicationis, seu extensionis concessis, & iteratis vicibus approbatis & innovatis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, & formis, specialis, & individua, ac de verbo ad verbum, non autē per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma servanda esset; tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbū, nihil penitus omisso, & forma in illis

tradita obſervata, inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habentes, quibus quo ad ea, quæ ſupradictis quomodolibet adverſantur, illis alias in ſuo robore permanſuris, ſpecialiter & expreſſe Sanctitatis ſuæ authoritate derogat, cæteriſq; contrarijs quibuscunque. Dat: Romæ die 21. Septembris. 1624.

DUBITATIONES
Ad Hoc Decretum.

QUæres I. In quo conſiſtit incorrigibilitas in Ordine ad expulſionem? Reſpondeo in tribus, primò, ut ea talis judicetur, qualem diſponit jus commune, rejectis ſtatutis Ordinum ſuper ea diſponentibus; Secundò, eidem debet addi unus annus carceris; tertiò, demùm perficitur & completur incorrigibilitas ex perſeverantia poſt carcerationem in mala vita, unde finito carceris an-

ris anno non ſtatim eijciendus eſt, ſed expectandus eſt per aliquod tempus, ut per eius mores appareat emendatio, vel permanentia in ſuis malis operibus. Hæc duo poſteriora ſatis clara ſunt ex ipſis Decretis, primum ſatis obſcurum; ideò videndum modò eſt, in quo coſiſtat incorrigibilitas jure communi.

Incorrigibilis jure communi ille dicitur, qui de uno delicto pluries repetito, vel pluribus diverſis, & illis gravibus, fuit legitime convictus, & punitus, ſi poſtquam fuerit ter monitus, redierit ad vomitum. Colligitur id totum ex *cap: cùm non ab homine 10. de judic:* & de monitione *ex cap: 1. diſt: 34. cap: in Canonibus 57. 16. q. 1. cap: Cùm contingat 45. de ſentent: excom.*

Dixi primò *jure communi*, quia, Decreta petunt incorrigibilitatem juris communis præciſe, & non ſtatu-

torum Ordinis. Et cùm duplex ſit incorrigibilitas, *juris* jam definita, & *facti*, cum ſcilicet deeſt aliquid, ut quia delinquens non fuit punitus, ſed diſſimulatum eius crimen, aut non fuit proceſſus fabricatus. Decretum hoc diſponit tantùm ſuper incorrigibilibus de *jure* non de *facto* talibus.

Dixi ſecundò *requiri pluralitatem delictorum, vel delicti*, quia ex quo incorrigibilitas dicit perſeverantiam & obſtinationem in delicto, vel delictis, per unum, vel alterum non poteſt cognoſci, nec inferri perſeverantia in peccato ſine illius, vel aliorum repetitione. Et præterea cùm trina monitio debeat præcedere incorrigibilitatem, debuit eam præceſſiſſe pluralitas delictorum, non enim ſolet formaliter moneri, qui ſemel peccavit, ſed tantùm corrigi. Et id totum colligitur ex eodem *cap: 10. de judic.*

Dixi

Dixi tertiò, *quòd ea crimina debent esse gravia,* quia expulsio est gravissima pœna, ideò ei debet proportionari, & correspondere grave delictum, qualia sunt furtum, homicidium, perjurium, seu aliud crimen, inquit præfatus textus. Talia crimina sunt enim crimen læsæ Maiestatis, Divinæ, & humanæ, balsphemia, falsitas, adulterium, stuprum, falsificatio monetæ, latrocinium, falsificatio sigilli, apostasia, votorum transgressio, & scandalosa ebrietas, ut habet *Porrel: in Respons: Moral: Tomo 2. cas: 35.* his enim omnibus graves pœnæ taxatæ sunt, & ex genere pœnarum cognoscitur qualitas delictorum. Depositio enim, excommunicatio, & anathema, quibus incorrigibiles per dictum textum puniuntur, sunt pœnæ gravissimæ, ergo respondere eis debent graviora delicta.

Dixi quartò, *incorrigibilitatem supponere punitionem delicti,* ut expresse

dicitur in eodem textu, & ratio est, quia pœna non tantùm ordinatur ad punitionem, sed etiam ad emendationem. Unde *D. August: lib: 1. Retract: cap: 9.* ait, *pœnam esse culpæ medicinam* si ergo medicina non operatur, sed revertitur penitus ad peccatum, jam manifestat, se non esse correctum.

Dixi quintò, *necessarium esse, ut ter sit monitus* super his omnibus, & non resipuerit, de hac monitione habetur *cap: 1. dist: 34. & cap: In cantoribus 57. 16. quæst: 1. cap: constitutionem 9. de sent: excom: in 6.* sed quomodo fit huiusmodi monitio? Estne quid diversum à citatione ad allegandum, & se defendendum, quare non debeatur castigari: quod est etiam quærere, an necessaria sit trina monitio diversa á citationibus, per quam Iudex admoneat Religiosum delictorum patratorum, ut se corrigat, & deinceps abstineat à delictis, aliter,

aliter, si se non emendaverit, eijcietur extra Ordinem? Puto hanc formalem monitionem esse necessariam, ut colligitur ex mox citato *cap:* illis verbis: *Mandamus ut tales, si tertiò à te moniti se ipsos contempserint emendare, illius efficiantur immunitatis extorres.* Sunt ergò formaliter admonendi, quòd deinceps abstineant à delictis, & se emendent, aliter eijcientur ab Ordine. Monitio igitur hæc, quæ omninò trina esse debet, refertur fuse ad correctionem, & emendationem, non autem ad citationem in ordine ad sententiandum, ratione cuius non intenditur emendatio, sed punitio.

Dixi sextò, eum constitui incorrigibilem, *qui post trinam monitionem prosequitur delinquere*, ex hoc enim apparet illum non se emendâsse ac proinde factum esse incorrigibilem, sicut ergò abstinentia, & cessatio à peccatis arguit emendationem, & corre-

ctionis utilitatem, & effectum, ita perseuerantia in peccatis arguit delinquentis pervicatiam, obstinationem, & incorrigibilitatem, ut docent omnes.

Quæ verò requirantur, habes in præcitatis Decretis. Ubi tamen adverte, finito anno, carceratum non esse statim expellendum, sed dandam illi libertatem more aliorum Religiosorum, ut per hoc veniri possit in cognitionem, an se emendaverit, necne, quod indicant illa verba, *Anno elapso, si nihilominus non resipuerit, &c.*

Quæres II. Supposito quòd incorrigibilis jam alias fuerit processatus (quia non potest dici incorrigibilis, nisi de criminibus convictus & punitus, quod sine processu non contingit) an hi processus sufficiant ad actualem expulsionem? Respondeo negative, quia ex illis processibus reus non fuit declaratus incorrigibilis, sed tantùm tale & tale delictum commisisse, &

talem

talem ſubijſſe pro illis ſententiam, ideò novus proceſſus formandus eſt, per quem probanda eſt incorrigibilitas formaliter in ordine ad carcerationem annualem præſcriptam in Decretis, ad quod præſtandum juvant efficaciter proceſſus antecedenter fabricati.

Quæres III. An formato proceſſu citari debeat Religioſus ad defendendum, quare non debeat declari incorrigibilis? Reſpondeo. Debet omninò, aliter ſententia lata valida non eſt ex 1. *cap: 1. de cauſa: poſſeſſ:* ubi *Gregorius Papa dicit, nec nos contra inauditam partem aliquid poſſumus definire.* 2. Ex *Clement: Paſtoralis de ſentent: & re judic: verſic. Nec prædicta ſuppletio*, ubi dicitur *Imperatorem*, non poſſe *ſupplere citationem: quia eſt de jure naturali, & 2. q. 1. cap. Deus*, ubi dicitur, *Deum noluiſſe punire peccata Sodomorũ*, niſi deſcenderet, & videret nec *Adam* niſi prius eo vocato, & ejus

 defen-

defensione audita. 3. Quia citare partem, ut se defendat, est de jure naturæ, quod dicat unicuique locum se tuendi concedendum esse. 4. Ante sententiam est plene cognoscenda culpa, quod effici non potest, nisi pars citetur, & audiatur, an aliquid habeat, quo à culpa purgetur.

Quæres IV. Supposita iusta carceratione ex formali incorrigibilitate probata, an è carcere fugiens, expelli possit? Respondeo non posse, sed in carcerem reducendus est, & annus debet continue, non interpolate peragi, ut respondit Sacra Congregatio 13. Novemb: 1632. Patri Generali *Minimorum* ibi *Fugientes verè è carceribus, etiam pro huiusmodi fugæ delicto esse puniendos, & posse ferreâ custodiâ in carceribus detineri.*

Quæres V. An à Religione ejecti sunt infames? Respondeo sunt. Nam vel *fama* definitur cum Summistis. *Illæsa dignitatis status, vitâ & moribus*

bus comprobatus, & in nullo diminutus. Et tunc infamis meritò dicitur ejectus, quia dignitatem Monachiſmi læſit, ab honorato ſuo ſtatu deceſſit per peſſimam vitam, moreſque depravatos. Vel ſi famam definiamus cum Theologis, quòd ſit *communis & clara* opinio, & æſtimatio bonæ & inculpatæ vitæ voce manifeſtata, quam de aliquo habent homines. Et tunc infamiſſimus dicitur ejectus, communis enim omnium ſenſus eiectos judicat ſceleratos & improbos. Præterea, ſicut qui prohibitus eſt â teſtimonio ferendo, vel â teſtamento condendo propter ſua demerita, dicitur infamis, ut demonſtrat *Gellius lib: 6. cap: 7. & lib: 15. c. 13.* Sic Sacerdos privatus ob flagitium jure confeſſiones audiendi, Prædicator prædicandi, Doctor docendi, infamis meritò dicitur.

Quare tanquam talibus nulla eſt adhibenda fides, ſi quid in Religionem

effuti-

effutiant, nec multùm curandum de eorum maledictis; *dementia enîm est maxima*, ut ait *Seneca Epist: 92. vereri ne infameris ab infamibus*; genius namque illorum notus, quia quod ipsi agunt, aut agere cogitant, id per summam impudentiam Ordini affingunt, ut ejectionem suam, & flagitia excusent, ac velent. Et tantùm abest, ut eorum maledictis Religioni, & Fratribus maculam inurant, ut his potiùs eam laudare videantur, ait enim *Gregorius in Ezechielem, perversorum derogatio vitæ nostræ approbatio est, quia jam ostenditur, aliquid justitiæ nos habere, si illis displicere incipimus, qui non placet* DEO.

Nec novum est in mundo, malos maledictis insequi bonos, incontinens enim, & impura Domina, sed suarum passionum serva, puri, & *S. Ioseph:* eum incontinentiæ notavit, *Gen: 39.* superbi, & elati *Hebræi*, humilem *Moysem*, superbiæ redarguerunt *num: 16.*

scele-

ſceleſtus *Rapſaces*, ſceleribus nutritus, ſcelerum accuſabat ſincerum *Ezechiã*, ſic *Alexander* ærarius multa mala oſtendit *Paulo* II. *ad Timoth*: 4. ſic *Semei* maledixit *David* 2. *Reg*: 16.

Quæres VI. An eiecti, ſi emendati humiliter petierint in Religionem iterum recipi, admitti debeant? Reſpondeo? quód ſic. Ita enim expreſſe habetur in *cap: finali de Regularibus*. Et ratio eſt; quia Religio non habet jus á vinculo Religionis aliquem abſolvendi, & ab eâ eijciendi, niſi quatenus id permittunt illius delicta, ergo ceſſante iſtâ causâ; & eiecto ad meliorem frugem reducto, & penitus emendato, debet ceſſare effectus, & debet eum humiliter, & de corde puro petentem iterum recipere. Limitat tamen *Corduba*, niſi aliud obſtet: utpote ſi ſit probabile, ſcandalum ex tali admiſſione ſecuturum, vel ſi redeant morbo aliquo contagioſo infecti: vel alias inhabiles ad Ordinis

officia

officia: vel tandem si ad aliorum terrorem valde conducat, hos iterum non admittere; limitat etiam *Lessius*, nisi Religio justas non admittendi causas haberet, dictas scilicet, vel alias.

Imò potest Religio tales ejectos cogere ad redeundum. Prob. 1. *ex cap. fin. de Reg.* ubi statuitur hos ejectos debere censuris Ecclesiasticis cogi redire ad Religionem. Dubijs autem, quæ possunt fieri circa hanc decretalem, respondet bene *Sanch: lib: 6. in Decal: n. 17. 18. & 30.* Secundò, quia isti eiecti non liberantur à votorum obligatione, & remaneant veri eiusdem Ordinis Religiosi, & Prælatis Ordini subditi, ut declaravit *Ioann: 22.* ut refert *Festus in summario constit: Prædicatorum 4. p. cap: 25.* de gravissima culpa his verbis. *Ille autem, qui propter culpam suam expellitur ab Ordine, adhuc Prælato subditus est, sicut morbida ovis quamvis à*

grege

grege expulsa, tamen pastoris est. Tertiò, quia ob eorum delicta, non debent commodum libertatis perpetuæ consequi, & fieri potioris conditionis, quam alij Religiosi.

Insuper prædicti eiecti tenentur in sæculo existentes vivere morigerate, & aptos se reddere ad vivendum in Religione, si ad eam vocentur â Superioribus. Ratio est, quia per professionem, quam emiserunt, obligârunt se ad perseverandum in Religione usque ad mortem, nec per eiectionem sunt soluti ab hac obligatione, sed separati ad tempus, donec corrigantur: ergò quantum est ex parte ipsorum, debent esse parati ad implendum id, quod promiserunt, sed nisi se corrigant, non redduntur apti ut admittantur, sed potiùs resistunt, ergo. Deinde, *in cap: fin: de Regul:* innovato à S. Congregatione Concilij præcipitur Prælatis Religionum, ut tales quærant, & ad Religionem

redu-

reducant, quando ſalvâ Ordinis diſciplinâ admitti poſſunt, unde infertur, nullum ita eijci poſſe, ut Religio non debeat ipſum admittere, ſi eſt correctus, ac proinde tenetur ſe corrigere, ut adimpleat, quòd in profeſſione promiſit.

An verò ſic redeuntes admitti debeant in eodem gradu antiquitatis, quem habebant ante ejectionem, & cum ijſdem prærogativis, pendet ex varijs legibus Religionum, regulariter tamen dicendum eſt, quod non. Cùm enim meruerint eijci, digni quoque ſunt, ut eiuſmodi prærogativis priventur. *Suarez. 4. Tomò de Relig: tract: 8. lib: 3. c. 15. n. 17.*

Quæres VII. Utrùm eiecti tempore, quo manent extra Religionem, poſſint tranſire ad aliam, ſive æqualem, ſive laxiorem ſine licentia Superiorum ſuæ Religionis? Reſpondeo negative. Quia ejecti etiam tempore eiectionis perſeverant Religioſi illius

lius Ordinis, à quo ſunt eiecti, & illi ſubiecti, non ergò poſſunt ſine licentia Superiorum Ordinis eiuſdem hunc tranſitum facere.

Quæres VIII. An eiecti maneant Religioſi cum onere trium votorum eſſentialium, ſicut antea? Reſpondeo affirmative: Colligitur hoc ex *cap: fin: de regul.* Et ratio ſuadet, cùm per eiectionem non ſint diſpenſati, aut abſoluti à profeſſione, quam fecerunt, aliàs ex ſuo delicto commodum reportarent, contra ea, quæ traduntur *cap: 1. de poſt: Prælat:* eſſentque melioris conditionis, quàm Religioſi facti Epiſcopi aut Cardinales, qui manent vere Religioſi. Accedit, eiectū, ſi revertatur, non emittere novam profeſſionem, non ergò diſpenſatus erat in votis profeſſionis.

Unde manent cum eodem voto obedientiæ, quantùm ad hoc, quòd teneantur obedire Superioribus, ſi eos velint ad Religionem vocare. Non

tamen ex vi huius voti tenentur ſubjici Epiſcopis ſpecialiori modo, quàm alij Clerici, quia votum obedientiæ, quod emiſerunt, ſolùm erat obediendi Prælatis Religionum, non alijs. Nec tenentur ex vi eiuſdem voti tranſire ad aliam Religionem. Quia nullo modo illam voverunt, ſicut neque Religionem in genere, ſed ſolùm illam determinate, à qua expulſi ſunt. Idem in Decreto ſupponitur, dum dicitur de Superioribus, *ne huiuſmodi expulſis literas teſtimoniales concedant jubentes ingredi aliam Religionem.* Quoad votum paupertatis, ejecti habere non poſſunt dominium cuiuſvis rei, quia hoc eſt directe contra votum, nec uſum irrevocabilem, ob eandem rationem, ſed ſolum uſum rerum ad victum, veſtitum, &c. neceſſarium quia hoc non eſt contra votum paupertatis, nec profeſſi poſſunt carere his rebus. Quare ſi illæ â Religione non concedantur, eo ipſo datur li-

tur licentia quærendi, & habendi illas. Nec possunt *testari*, quia hoc supponit dominium rei. Nec facere magnas expensas, donationes, &c. ob eandem rationem. Si quid autem acquirant, acquirunt Monasterio, vel Religioni, unde sunt expulsi, manent enim Religiosi, ut alij. Et etiam si iniuste sint eiecti, aut detenti extra Religionem, acquirunt ipsi. Quia mala voluntas Prælatornm inique eijcientium Religiosos, aut extra Ordinem detinentium, non debet in damnum Religionis vergere. Huiusmodi tamen eiectorum bona post illorum mortem, si extra Religionem eos mori contigerit, applicari debent ad *Cameram Apostolicam*, propter Constitutionem *Gregorij XIII. numero 43.*

Quæres IV. An eiecti teneantur ad alias observantias Regulares? Respondeo non tenentur. Ratio est, quia hæc præcepta non sequuntur perso-

nam præcise quasi ratione sui, ut faciunt vota essentialia, sed in ordine ad statum illum vivendi in communi uniformiter sub tali disciplina, ergo ab ea communitate juste remotus, ampliùs non tenetur, cùm non sit deinceps membrum unitum illi corpori communitatis, cum quo debeat se conformare in observantijs Regularibus. Confirmatur. Quia vota obedientiæ & paupertatis in multis relaxantur tunc, & mortificantur, ut evidens est, ergò à fortiori cæteræ observantiæ.

Quæres X. An eiecti promoveri possint ad superiores Ordines? Respondeo negative. Quia cui vetita est functio Ordinis, vetita etiam est illius susceptio, cùm Ordines suscipiantur, ut exerceantur, istis autem prohibita est functio cuiuscunque Ordinis, ut liquet ex Decreto adducto, ergò. Deinde eiecti sunt irregulares quia infames, ut dictum est. Idem

dicen-

dicendum de huiusmodi eiectis, si alias non erant in sacris constituti, scilicet non posse promoveri ad sacros Ordines propter dicta.

Quæres XI. An Religio teneatur præstare alimenta Religiosis legitime eiectis? Respondeo negative. Tum quia ij dimittuntur in punitionem suorum defectuum, Iudex autem non solet alere, quos punit: tum quia injustum videtur, quòd Religio maximos sumptus efficiat in Religiosis alendis, formandis, ac erudiendis in studijs, & postea etiam eos alere teneatur post legitimam expulsionem: Tum denique, quia alioqui, cùm ij dimittantur in pœnam suorum delictorum, commodum reportarent ex delicto fruentes alimentis Religionis, & gaudentes libertate sæculi, ita *Fagund:*

Neque prædicti eiecti audiuntur, si prætendant venire adversus renuntiationem bonorum factam ex causa

ingressus Religionis. Ita enim ex *Rotæ* quadam decisione refert *Novarius*. Et certe cùm prædicta acquisita sint Religioni, non debet illis privari ex ea causa, præsertim quòd alias ex suo delicto commodum maximum reportarent eiecti, & idcirco etiam plures eiectionem procurarent.

Quæres XII. Quomodo eiecti teneantur incedere? Respondeo. In habitu Clericali, ita enim in *Decreto* habetur. Quare non tenentur portare habitum Religionis, imò non debent, nam hoc cederet in dedecus Religionis, nihilominus casu dato, quod Religio eos eijciens ob aliquam rationabilem causam, ipsos habitu non privaret, tenentur ad illum portandum, cum vere Religiosi sint, & alias possint extra Religionem vivere cum habitu, quemadmodum Episcopi e Religionibus assumpti, extra

illas

illas vivunt cum Religionis habitu.

Quæres XIII. An Generalis possit delegare facultatem eijciendi á Religione Provincialibus pro eorum Provincijs, seu Commissarijs, vel Vicarijs Generalibus? Item, an sex Patres, de quorum consilio & assensu eiectio fieri debet, sint eligendi de tota Religione, an sufficiat ex qualibet Provincia, seu Regno; præterea, si á Religione huiusmodi sex Patres non fuerunt electi in Capitulo Generali, quid faciendum usque ad primum Capitulum Generale? Demum, an Generalis possit ferre sententiam eiectionis, si maior pars sex illorum Patrum dictam sententiam approbet, non verò omnes sex. Respondeo ad primum negative. Ad secundum sufficere ex qualibet Provincia, seu Regno. Ad tertium, recurrendum ad Sacram Congregationem in singulis casibus. Ad quartum, votum ma-

ioris partis sufficere. Ita Anno 1653. Sacra Congregatio *Concilij Tridentini Interpretum* respondit ad instantiam Procuratoris Generalis Ordinis *B. Mariæ de mercede redemptionis captivorum.* Potest tamen Generalis formare processum sine Patribus deputatis. Nam Patres illi adhibendi solùm sunt ad ejectionem, quæ est quid diversum à fabricatione processûs.

Quæres XIV. Quis dicatur proprie & rigorose Apostata? Respondeo. Essentialis ratio apostasiæ consistit in hoc, quòd quis recedat à Religione animo deserendi illam, unde qui hunc animum non habuerit, non erit proprie Apostata, sed fugitivus. Ita Doctores, nota tamen primo, licet e Religione hoc animo recedens non relinquat habitum, nec habeat animum illum relinquendi, adhuc erit vere Apostata: Sicut enim *habitus non facit Monachum, cap: Porrectum est.* Sic retentio habitûs non

tollet

tollet esse Apostatam eum, qui à Religione modo dicto recedit. Idem colligitur ex Decretis *Clementis VIII. de casuum reservat: pro Regul.* ubi inter casus reservabiles à Regularibus ponit Apostasiam à Religione, sive habitu dimisso, sive retento, ubi manifeste supponitur posse esse Apostasiam etiam habitu retento. Nota secundò. Quamvis ad veram Apostasiam requiratur animus non revertendi ad Religionem, nihilominus in foro externo id extenditur etiam ad eum, qui recedit â Religione animo non revertendi ad illam, nisi post longum tempus, prout colligitur ex textu *in paragr: Pavonum, instit: de rer: divis.*

Quæres XV. An Monasterium teneatur solvere debita contracta à Religioso Apostata, vel fugitivo? Respondeo negative. Nisi in casu, quo rediens ad Religionem secum adduxerit aliqua bona, ex quibus possent

ſolvi talia debita. Ratio utriuſque partis eſt, quia ſicut ratio naturalis dictat, quòd qui ſentit commodum, debeat etiam ſentire onus juxta *regul: Iuris in 6.* ſic etiam, quòd, qui nullum commodum ſentit, nec ſentiat damnum.

Quæres XVI. An Religio teneatur præſtare alimenta Religioſis Apoſtatis aut fugitivis, ſaltem quando ratione morbi aut ſenectutis non poſſunt ea ſibi comparare aliunde? Reſpondeo non teneri. Tum quia frangenti fidem, frangenda eſt, ideóque cùm Apoſtata, vel fugitivus fregerit fidem, quâ Religioni obedientiam, & obſequium promiſerat, par eſt, ut & ipſa Religio non ſervet ei fidem datam de præſtandis alimentis. Tum quia eatenus Religio tenetur alere Religioſum, quatenus iſte illi inſervit, hæc autem ratio ceſſat in caſu noſtro, ut patet.

Verum attamen eſt, quod ſi Religi-
oſus

osus Apostata, aut fugitivus, ab aliquo capiatur, revocandus ad Monasterium, aut ipsemet pœnitentiâ ductus redeat, tunc Religio tenetur de expensis, & alimentis, cùm in priori casu alter ex tunc utiliter gerat negotium Religionis, faciens id, quod ipsa tenebatur efficere: in posteriori verò ipse Religiosus Apostata, aut fugitivus prævenit obligationem Religionis, quæ tenebatur eum revocare. Ita *Sanchez*, addens potiori jure Religionem teneri ad alimenta, ac expensas Monachi fugitivi licitè fugientis, & ex justa causâ, v. g. ad se præsentandum Superiori, siquidem Monasterium tenetur dare Monacho expensas necessarias ad litem, & justa *cap. Ex parte de accusat.* debentur alimenta Monacho accusanti Abbatem, de quo vide *Sylv. verb. Apostata q. 10.*

Quæres XVII. An Religiosus fugiens ad Prælatum Superiorem, eò quòd certò illi constet se gravari injuste

justé nimis á Prælato immediato, vel quòd velit illum gravare notabiliter, ſit Apoſtata? Reſpondeo negativé. Quia non deſerit Religionem, cùm potiùs pergat ad ſuum Prælatum ſuperiorem imò licité id facere poteſt, cùm jure naturali defenſionis utatur. Nec Concilio *Tridentino* contradicit, quia hoc ſolum loquitur in caſu quo Religioſi non injuſté nimis gravantur á Prælatis ſuis.

Qui autem fugiunt ad Superiorem Prælatum, vel ſine fundamento, vel non nimis, ſed tantum leviter ab inferiori Prælato gravati, vel ſi graviter gravati, ad faciendum quærelam contra ipſum, cùm tamen commodé eam facere poſſent vel per literas, vel alio tempore, licet non ſint veri Apoſtatæ propter dicta, contraveniunt tamen Decreto Concilij *Tridentini* relato, & velut vagi & profugi puniri debent juxta ſtatuta ſuarum Religionum.

Quæres,

Quæres XVIII. An Epiſcopus regularis renuntians Epiſcopatui, vel depoſitus, ſi non revertatur ad Religionem, ſit Apoſtata? Reſpondeo affirmativé, Nam non eſt exemptus â Religione ratione Epiſcopatus, ſed ratione vinculi matrimonialis, quod contraxit cum ſua Eccleſia, â quo vinculo cùm jam ſit liberatus, tenetur ad propriam Religionem redire.

Quæres XIX. Cui acquirat Religioſus Apoſtata, vel fugitivus? Reſpondeo. Acquirit ſuæ Religioni. Tum quia ita definitur in cap: *Abbas 18. q. 2.* Tum quia iſti ſunt veri Religioſi, ac per conſequens debent Monaſterio acquirere, ſi autem moritur in Apoſtaſia, vel fuga bona, quæ illi ſuperſunt, pertinent ad Cameram Apoſtolicam propter Conſtitutionem *Gregorÿ XIII.* quæ incipit *Officÿ noſtri*.

Quæres XX. An ſuſcipiens Ordines in Apoſtaſia ſit irregularis? Reſpondeo

ſpondeo eſt. Quia cum Apoſtata ſit ipſo facto excommunicatus, ut late probat *Caſarubius in Compendio privileg: Mendic: verbo Apoſtata ab Ordine, & Sanchez lib: 6. in Decal: c. 8. n. 20.* Neceſſe eſt, quòd dicamus Ordines recipientem, eſſe irregularem, cùm excommunicatus Ordines recipiens ſit irregularis, *cap: Cùm illorū de ſentent: excom: parag: ſi autem, hos.* ſunt etiam infames ex *cap: Alieni 2. q. 7. & cap: Infames: 6. q. 1.* Patetq; ex ijs, quæ attulimus ſupra, dum eiectos eſſe infames diceremus. Exercentes etiam Ordines ſacros, fiunt irregulares, tales enim ſunt, qui exercent Ordines ſacros cum aliqua cenſura. Neque decet ſtatim ſuper his cum illis diſpenſari, eſto redeant ad Religionem, ne qui hodie in circo ſaltat, mane in Altari miniſtret, ut loquitur jus Canonicum.

Quæres XXI. Quid ſentiendum de cooperantibus ad fugam, vel apo-

ſtaſi-

ſtaſiam? Reſpondeo. Hi non ſolùm peccant graviter, eò quòd cooperantur ad rem intrinſece malam & ſacrilegam, ſed etiam tenentur reſtituere ea lucra temporalia, quæ Religio amiſit propter fugam talis Religioſi. Ratio eſt, quia tunc fit grave nocumentum Religioni contra eius voluntatem, ergo peccatur contra juſtitiam, ac per conſequens eſt obligatio reſtituendi damnum. Non tamen tenentur Religionem ingredi pro illis, quos apoſtatare faciunt, aut alios quærere, qui pro illis Religionem ingrediantur. Ingreſſus namq; Religionis voluntarius eſſe debet.

Quæres XXII. Quid dicendum de detinentibus in ſuis domibus Fratres Apoſtatas, occultantibus, ipſiſq; favorem impendentibus? Reſpondeo. Eos eſſe ipſo facto excommunicatos, propter multa Privilegia Religionibus conceſſa, de quibus *Caſarubius in Compend: Privileg: Verbo Apoſtata ab Or-*

ab Ordine. Episcopi tamen retinentes Apostatas non possunt à Prælatis Ordinis excommunicari, de quo vide Concilium *Tridentinum*, *sess* 24. *cap.* 5.

Quæres XXIII An Apostata sit ipso jure & facto excommunicatus, si habitum retineat? Respondeo affirmative. Nam in *cap: ut periculosa*, ideò fertur excommunicatio in eos qui temere suæ Religionis habitum dimittũt, ut periculosa Religiosis evagãdi subtrahatur occasio, ergò sive habitu indutus, sive eo exutus Religiosus à Religione defecerit, ut libere evagetur, in excommunicationem incurret, ut bene *Azor*. Nam tam periculosa est vagatio cum habitu, quàm sine illo, imò magis periculosa & scandalosa, quia cum habitu nocet sibi & Religioni, eam suis malis actibus infamando, sine illo autem non nocet nisi sibi ipsi, cùm non cognoscatur ab omnibus.

Quæres

Quæres XXIV. Apoſtatæ, & fugitivi an poſſint ubiqúe, etiam extra territorum apprehendi à Superiore ſuo, incarcerari, & duci ad Monaſterium? Reſpondeo poſſe. Qui enim debent alijs perpetuam obedientiam, poſſunt de manibus quorumcunque capi. Et ita ſtatuitur in *cap: final: de Regular:* ijs verbis. *Si verò hujuſmodi fugitivos inobedientes invenerint, eos excommunicent, & tamdiu faciant ab Eccleſiarum Prælatis excommunicatos publicè nuntiari, donec ad mandatum ipſorum humiliter revertantur.* Quæ omnia innovantur in Decreto.

Quæres XXV. An Religioſus in pœnam alicuius delicti à ſuo Superiore detentus in carcere poſſit licite ex illo fugere? Reſpondeo non poſſe. Tum quia tenetur obedire Prælato quoad pœnas juſte inflictas. Tum quia non poteſt ſe abſtrahere à jugo & obedientia ſuorum Superiorum.

Prædicta intellige etiam de carcere perpetuo, cùm ad illum plerique Religiosi, se obligaverint ex vi professionis, quando crimen proportionatũ perpetraverint.

Quæres XXVI. An possit Religiosus vivere extra Monasterium retento habitu? Respondeo. Posse cum facultate, quia nec hoc est intrinsece malum, nec derogat votis Professionis, cùm etiam ibi possit observari, Obedientia, Paupertas, & Castitas. Hoc de jure communi accipiendum est, nam jure novo *Clementis VIII.* in *Decreto* sequenti afferendo, sic habetur. *Degentes extra Conventûs claustra, ad ea quamprimum revocentur, nec de cætero, nisi ex gravissima causâ à Sede Apostolica probanda hujusmodi facultates concedi possint.* Ubi nota pro servitio Principum sæcularium, sacram Congregationem non velle hoc admittere, unde Anno 1644. jussit, ut existentes extra claustra hoc titulo ad ea revocarentur. Quæ-

Quæres XXVII. Religioſus extra clauſtra delinquens quomodo puniendus ſit? Repſondeo. Præſcribitur modus in *Trident: ſeſſ: 25. cap: 14.* ſcilicet *Regularis non ſubditus Epiſcopo, qui intra Clauſtra Monaſterij degit & extra ea ita notoriè deliquerit, ut populo ſcandalo ſit, Epiſcopo inſtante, à ſuo Superiore infra tempus ab Epiſcopo præfigendum ſevere puniatur, & delinquens, ab Epiſcopo puniri poſsit.* Circa quod adverte, ut Episcopus teneatur inſtare apud Prælatum ut puniat Religioſum, debere delictum hujus eſſe notorium & ſcandaloſum populo, ſic enim habet *Concilium*, nec ſufficit, quòd tale delictum ſit notum alicui, vel aliquibus paucis.

Quæres XXVIII. An ſit Apoſtata Religioſus reclamans contra propriam Profeſſionem, cùm tamen ſciat illam eſſe validam? Reſpondeo. Eſſe. Utpote qui á propria Religione recedit, animo amplius non redeundi

ad illam, & quidem ſine licentia proprij Prælati; cùm licentia ab eo obtenta fuerit extorta doloſe & fraudulenter, ideoque perinde ſe habet, ac ſi non eſſet obtenta.

Quæres XXIX. An Religioſus tranſiens abſque legitima facultate Superioris ad aliam Religionem, ſive arctiorem, ſive laxiorem, ſive æqualem ſit Apoſtata? Reſpondeo negative; Quia Apoſtaſia, teſte *Suarez: Tomo 4. de Relig: Tract: 8. lib: 8. c. 10. n: 10.* ſecundum communem Doctorum ſententiam eſt proprie retroceſſio à ſtatu Religioſo, in noſtro autem caſu non retroceditur à ſtatu Religioſo ſimpliciter ſed ſolùm à tali ſtatu Religioſo; ergò &c. ſic tamen tranſeuntes, non unam pœnam incurrunt, de quo vide *Tridentinum ſeſſ: 14. cap: 11. de Reformatione, & Peyrinis de Relig: ſubd: q. 1. c. 24. Lezanam Tomo 1. c. 22. n. 24.*

DECRETA CLEMENTIS VIII. DE REFORMATIONE REGULARIUM

Sub pœna privationis omnium Officiorum, vocisq; activæ & passivæ, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa imposterum obtinenda, bis in Anno legenda, diebus à Superiore designãdis.

NUllus omninò prætextu cuiuscunque privilegij vel superioritatis, etiam Generalatûs, à servitio Chori censeatur immunis, nisi pro tempore, quo quis in proprij Officij munere actu fuerit occupatus: Cùm Lectoribus autem & Prædicatoribus, Superiores ijs tantum diebus, quibus eos legere aut prædicare contigerit, dispensare possint. Idem quoque præstare valeant cum ægrotis, & studiorum causa legitime impeditis. In eos verò qui negligen-

tes, aut inobedientes fuerint, ſalutari pœnitentia Superiores animadvertant, ad præſcriptum Regulæ, & Conſtitutionum, alimenti etiam ſi opus fuerit ſubtractione.

Lectio ſacræ Scripturæ, vel caſuum conſcientiæ bis in hebdomada, præſcriptis diebus, in ſingulis Conventibus habeatur, ad quam Fratres omnes conveniant, eâque abſolutâ, mutua collatione circa explicatam doctrinam ſeſe utiliter exerceant.

Quò *Tridentini Conciliÿ* Decreta de paupertatis voto cuſtodiendo fideliùs obſerventur, præcipitur, ut nullus ex Fratribus, etiamſi Superior ſit, bona immobilia, vel mobilia, aut pecuniam, proventus, cenſus, eleemoſinas, ſive ex concionibus, ſive ex lectionibus, aut pro Miſſis, tam in propria Eccleſia, quàm ubicunque celebrandis, aliòve ipſorum juſto labore & cauſa, & quocunque nomina acquiſita, etiamſi ſubſidia conſanguineorum,

orum, aut piorum largitiones, legata, aut donationes fuerint, tanquam propria, aut etiam nomine Conventûs possidere possit, sed ea omnia statim Superiori tradantur, & Conventui incorporentur, atque cum cæteris illius bonis, reditibus, pecunijs ac proventibus confundantur, quo communis inde victus, & vestitus omnibus suppeditari possit. Neque Superioribus, quicunque illi sint, ullo pacto liceat eisdem Fratribus, aut eorum alicui, bona stabilia, etiam ad usumfructum, vel usum, administrationem, aut commendam etiam depositi, aut custodiæ nomine concedere. Eorum verò, quæ ad necessitatem concessa erunt, nullus quicquam possideat ut proprium, neque ut proprio utatur. Qui in præmissorum aliquo deliquerit, pœnas nedum â *Concio Trident*: præscriptas, sed aliâs quoque multò graviores, Superiorum arbitrio imponendas incurrat.

Nulla quorumcunque Superiorum dispensatio, nulla licentia, quantum ad bona immobilia, vel mobilia Fratres excusare possit, quo minus culpæ, & pœnæ ab eiusdem Concilij Decretis impositæ, & ipso facto incurrendæ obnoxij sint, etiamsi Superiores assererent huiusmodi dispensationes, aut licentias concedere posse, quibus in ea re fidem minime adhiberi volumus.

Fratrum vestitus, & suppellex cellarum ex communi pecunia comparetur, & omninò uniformis sit Fratrum, & quorumcunque Superiorum, statuique paupertatis, quâm professi sunt, conveniat: ita ut nihil superflui admittatur; nihil etiam, quod sit necessarium, alicui denegetur.

Quæcunque Fratrum vestes, sive laneæ sive lineæ, omnisque alia suppellex in aliquem cõmodum Conventus locum deferantur, ibique ab uno, vel duobus Fratribus huic muneri depu-

deputatis diligenter cuſtodiantur, ut inde Superioris arbitrio, prout unicuique opus fuerit, ſubminiſtrari opportune poſſint.

Omnes etiam Superiores, quicunque illi ſint, eodem pané, eodem vino, eodemq́ue obſonio, ſive eadem (ut aiunt) pitantia, in communi menſa prima vel ſecunda, niſi infirmitatis cauſa impediti fuerint, veſcantur, neque ſingulare aliquid, quo privatim quiſque in cibum utatur, ullo modo afferri poſſit, ſi quis in ea re peccaverit nihil ea die alimenti percipiat, niſi panem, & aquam.

Superiores omnes, etiam Generalis, qui reditus, aut præſtationes peculiares ratione officiorum habet, eorum accepta, & expenſa in libro diſtincto fideliter, & diligenter adnotari curent, neque in alios uſus, quàm ratione Officij ſui neceſſarios, quicquam expendant. Cùm verò contigerit ipſos in aliquo Conventu commorari,

eam pecuniæ quantitatem in commune conferant, ex qua ſibi & ijs, qui ſecum erunt, victus ad præſcriptum Regulæ, & conſtitutionū ſuppeditetur.

Nullus ex Superioribus locorum, adminiſtrationem bonorum, aut aliarum rerum diſpenſationemque pecuniarum, & redituum ſui Conventus, per ſe ipſum habere, ſive exercere poſſit; ſed univerſum id onus tribus Fratribus ejuſdem Conventùs á Generali ita demandetur, ut unus rerum & bonorum, redituumq; colligendorum, ac exigendorum curam habeat; alter tanquam Depoſitarius, pecunias, ac cætera ab illo collecta, & exacta fideliter aſſervet: alius de pecunijs, & rebus â Depoſitario acceptis, Priori, & Fratribus, ac Conventui univerſo de neceſſarijs, mandante tamen ipſo Priore, non ſecundum proprium affectum, ſed juxta charitatis regulam, veluti bonus Diſpenſator provideat, officiorū hujuſmodi confuſione penitus interdicta. Cæ-

Cæterum hi tres tam impensi quàm accepti singulis mensibus Superiori locali, adhibitis etiam duobus vel tribus Fratribus ejusdem Conventùs probatioribus, rerumque usu peritis, rationem reddent: Deinde ipsimet rursus, præsentibus Priore, & peritis prædictis, Generali, cum advenerit: denique ipse Generalis, in quolibet proximo Capitulo saltem coram tribus judicibus ab ipso Capitulo ad hoc constitutis ‘ illorum omnium, universamque suæ administrationis tam publicæ, quàm privatæ rationem reddere teneatur, cujus etiam exemplũ authenticum ex actis Capituli describatur, ad hoc, ut ad omne mandatum nostrum, vel Sedis Apostolicæ Romam transmitti possit.

In quocunque Conventu, Fratrum is tantum deinceps constituatur, & imposterum retineatur numerus, qui ex reditibus illjus proprijs, vel ex communibus consuetis, vel etiam singulo-

gulorum eleemoſynis, alijſq; quibuſcunque obvenientibus in commune (ut præfertur conferendis) commodè poſſit ſuſtentari; reditus verò & ſupradicta omnia in communi loco, ac tuto diligenter aſſerventur.

Superioribus autem, ne Concilij Tridentini, aut hæc noſtra Decreta declarare, interpretari, aut relaxare ullo modo poſſint, omnino interdicimus, & prohibemus, decernentes irritum &c. Si quis autem cõtra præſumpſerit attentare, is eo ipſo omni gradu, officioque privatus, & ad ea perpetuò inhabilis exiſtat.

Nullus niſi actu legat, vel prædicet, aliquo ſui gradus privilegio gaudeat.

Si alicui ex neceſſaria cauſa, Generalis judicio probanda, ſocius ex eodem ordine, qui illi miniſtret concedendus erit, is niſi vigeſimũ quintum agat annum, & qui communi ſervitio ſit deputatus, non concedatur, & ſi commode fieri poteſt ſit laicus converſus. Ut

Ut omnis ſcandalorum, & vagationis occaſio tollatur. Convẽtus clauſura perpetuò, ac diligenter ſervetur, ac propterea à Superiore janitor conſtituatur, qui diligentiâ, ac morum integritate maxime commendetur, is januæ cuſtodiendæ ſemper aſſiſtat, eamq́; nemini Fratrum aperiat, niſi ſocium, & exeundi licentiam obtinuerit.

Nullus à Conventu egredi audeat, niſi ex cauſa, & cum Socio, licentiaq́; ſingulis vicibus impetrata, ac benedictione accepta à Superiore, qui non aliter eam concedat, niſi cauſa probata, ſociumq́; exituro adjungat; non petentis rogatu: ſed arbitrio ſuo, neq́; eundem ſæpiùs. Licentiæ verò generales exeundi, nulli omninò concedantur.

Contravenientes autem pœna gravi etiam carceris ad Superioris arbitrium plectantur eandem etiam janitor ſubeat, ſi ſciens exeundi facultatem fecerit.

Cùm

Cùm autem quis in Conventum revertitur, Superiorem iterum adibit benedictionem recepturus, qui â Socio itineris rationem, & quid rei actum ſit diligenter requirat.

Nullos Fratres Romam venire Superiores permittant, niſi priùs à Generali, vel Protectore dumtaxat licẽtiam in ſcriptis impetraverint.

Si quis autẽ ſine hujuſmodi facultate Romam venire præſumpſerit, voce activa, & paſſiva biennio privatus exiſtat, ſubiturus etiam alias arbitratu Superiorum infligendas pœnas, Quæ item omnia adverſus eos, qui ſupradictos admiſerint, & receperint, ſine ulla exceptione locum habeant.

Habeat Superior clavem ita fabrefactam, ut cùm ſibi videbitur, cellas omnes reſerare poſſit, & propterea nullus cellam, etiam noctu ita claudat, quin ſemper à Superiore poſſit aperiri.

In medio dormitorij totam noctem lampas colluceat. Nul-

Nullus etiam Superior cellas ſive in clauſtro, ſive alibi ſeparatas à cõmuni dormitorio habeat, ſed unuſquiſque unica cella, eadem cum cæteris aliorum fratrum coniuncta, nudis omnino parietibus, ac lecto, & menſa humilibus, uniformique ſupellectili (ut præfertur) quemadmodum Religioſos decet contentus ſit: poſſit tamen Generalis alicui ex Superioribus Conventuum, ſi eorum muneris, & officij neceſſitatem id exigere cognouerit; alteram etiam cellam concedere.

Cellæ, ſive ædiculæ, quæ extra dormitorium ſeparatim ſunt, ad officinas, aut aliàs ad communem uſum & commoditatem Conventus redigantur.

Sigillatim ſuo quiſque lecto cubet, neque ulibi duo eodem lecto dormire poſſint, qui omnes ad certam formam redigendi erunt.

In privatis cellis nulli camini permittantur: ſed omnes obſtruantur ſta-

tim,

tim, cardinibus etiam e parietibus convulſis, ut res illa non ad tempus facta ſed ad perpetuò duratura videatur, cellis tamen Generalis, aut alteriùs Snperioris, ac Prædicatoris exceptis.

Conventus feneſtræ omnes, quæ in vias publicas, aut in vicinas laicorum ædes proſpiciunt, muro ita obſtruantur, ut omnino is proſpectus impediatur.

Valetudinarium in ſingulis Conventibus certo, ac ſalubriori loco cõſtituatur, quod pro loci ſitu, ac Fratrum numero, quoad fieri poterit, commodiſſimum eſſe poſſit, in quo Fratres omnes, cum ægrotabunt curentur, nec inde niſi recuperata ſanitate abire permittantur. Qui verò infirmorum curæ præpoſiti ſunt, omni ſedulitate, ac charitate operam ſuam præſtabunt, ac curabunt, ne quid ægrotis omnino deſit, quod ad ſanitatem recuperandam pertineat.

Inea-

Ineatur ratio, qua ſublatis licentijs, aut facultatibus hactenus quibuſcunque conceſſis, degentes extra Conventus clauſtra, ad ea quamprimum revocentur, nec de cætero, niſi ex graviſſima cauſa à Sede Apoſtolica probanda, huiuſmodi facultates concedi poſſint.

Nulli impoſterum ad habitum, aut profeſſionem admittantur, niſi in Conventibus per Sedem Apoſtolicam in qualibet Provincia deputandis.

Curent Superiores, ut Cōſtitutio interdicens largitiones munerum, & præſcribens hoſpitalitatis formam ab omnibus in quolibet Conventu inviolabiliter obſervetur.

Ut omnis officiorum ambitus occaſio præcludatur, caveant omnes à directa, vel indirecta vocum, ſeu ſuffragiorum procuratione, tam pro ſe ipſis, quàm pro alijs, tum in Capitulis locorum, tum in cæteris, præſertim Generalibus Capitulis aut Congrega-

tionibus, seu alibi. Quicunq; secus fecerit, præter alias pœnas, & censuras hactenus contra huiusmodi ambientes inflictas, quas in suo robore permanere volumus, in pœnam privationis officiorum, quæ obtinent, eo ipso incidant, & ad futura quæcunque pariter inhabiles habeantur, super quo cum eis dispensari à nemine possit, nisi à nobis, vel successoribus nostris; & pro qualitate culparum graviùs etiam plectantur. Porrò supradictas omnes pœnas ad complices, ac simpliciter scientes: & non revelantes extendimus.

In Superiorum, & Officialium omnium electionibus forma præscripta à Sacro Conc: Trid: & Ordinis constitutionibus inviolabiliter servetur, juventque Electores secundùm veritatem cuiusque conscientiæ, probiores, ac magis idoneos se electuros, ac propterea priusquam ad electionem deveniatur, in primis, & ante omnia

prælegantur constitutiones de qualitate, & requisitis eligendorum. Ad officia, gradus, & Prælaturas illi præcipue eligantur, qui possint, & consueverint regulas Ordinis & Constitutiones observare, præsertim quæ pertinent ad servitium chori, ac vestitum, & victum communem.

Eligantur in Capitulo Generali vel Provinciali aliquot graves, & periti ex Fratribus cuiuslibet Provinciæ, saltem tres, qui admittendos ad prædicationem verbi Dei, vel ad audiendas confessiones etiam ipsorum Fratrum, ac Lectores publicos diligenter simul examinet, priusquam probentur, & ad huiusmodi ministeria admittantur. Horum etiam curæ sit examinare, & probare, tam quoad doctrinam, quàm quoad mores promovendos ad quoscunque Ordines, in quo servetur Decretum Congregationis Interpretum Sacri Concilij Tri-

dentini, hac de causa nuper editum & promulgatum.

Illud porro Superiores omnes in Domino admonemus, ut memores sint rationis quam in novissimo die reddituri sunt pro grege sibi commisso, ac propterea omni studio invigilent, ut quæ in eorundem Ordinum Regulis, & constitutionibus de oratione mentali, silentio, jeiunijs, Capitulo culparum, alijsque spiritualibus exercitijs prudenter, ac pie sancita sunt, ea omnia, & singula ad unguem observentur, intelligantque super his veluti fundamẽtis omnium Religionum ædificia construenda, & amplianda esse quæ ut faciliorem exitum sortiantur, & fructus uberiores in animis Fratrũ producant, valde opportunum erit, si in quolibet Conventu, singulis hebdomadis habeatur sermo de religiosa disciplina, regularique observantia.

Quo verò omnia ordinate peragantur,

tur, appendatut tabella in loco conſpicuo uniuſcujuſque Conventus, in qua diſtincte adnotetur quid ſingulis horis cuiusque diei quilibet Frater præſtare debeat, ut certo quoque ſigno præmonitus, maiore animi præparatione ſuo muneri ſatisfacere poſſit. Quæ Ordinis Conſtitutiones, his Decretis non adverſantur, inviolate cuſtodiendæ erunt.

Quibus horum Decretorum capitibus certa pœna præſcripta non eſt, arbitrio Generalis, vel alterius immediati Superioris infligatur. Ut autem hæc Decreta (donec alia quæ pleniorem reformationem facient, edantur) ab omnibus obſervari poſſint, diſtricte præcipimus Generalibus, ac omnibus alijs quibuſcunque Superioribus, ad quos hoc ſpectat, ut curent, ac efficiant, ea omnia inter alias eorundem Ordinum conſtitutiones perpetuò valituras redigi, interdicta omnino eorum ſingulis facultate illas

declarandi, & adverſus eas unquam diſpenſandi. Alioquin ſciant ſe in pœnam, Generalatus, & officiorum privationis, ac inhabilitatis perpetuæ ad alia quoque munera ipſo facto, & ſine ulla exceptione reſpective inci-diſſe.

Ne verò prætextu dilatæ publicationis eorum obſervatio, quoquomodo differri poſſit, aut impediri, volumus, ut poſt illorum publicationem in Conventu, vel Monaſterio cuiuslibet Otdinis de Urbe factam, Generalem, alioſque Ordinum Superiores, cæteroſque quoſcunque Fratres præſentes, ſtatim, reliquos verò abſentes citra montes, unius menſis, ultra montes, trium menſium ſpatio inarctent, ac ſi eorum ſingulis perſonaliter intimata fuiſſent.

Inſuper mandamus, quòd Generales in ſingulis Conventibus citra montes, unius menſis, ultra verò montes, trium menſium curſu, Decreta ſupra-

dicta

dicta publicari faciant, ſub pœna privationis Generalatus, alijſque arbitrio noſtro imponendis. Datum Romæ apud Sanctum Petrum die 25. Menſis Junij. 1599.

DEcretum illud, quo Fratres Romam petere cum Generalis, & protectoris licentia duntaxat permiſſum eſt, Sanctitas Sua extendit ad Provincialem, decrevit, ita ut Provincialis ipſe ex cauſa communi totius provinciæ duntaxat facultatem huiuſmodi facere valeat, declaravitq; pœnam privationis vocis activæ, & paſſivæ contrafacientibus inflictam Sanctitati Suæ reſervatam eſſe, interdicta omnino eorum Superioribus ſingulis, etiam Generali, ac Protectori facultate illam moderandi, ac relaxandi, Datum Romæ die 20. Martij, Anno 1601.

DUBITATIONES
AD HOC DECRETUM.

DEcretum hoc media illa, rationesque vivendi præscribit, quibus verum disciplinæ Regularis, Religiosæq; perfectionis tramitem assequamur. Multa ibi dilucida sunt, & ideo specialibus quæstionibus non pertractanda. Cætera hîc resolvere studebimus.

Primò igitur statuit, ne Religiosi, non urgentibus causis in Decreto enumeratis, super alios extolli cupientes, immunitates, exemptiones, privilegia, in Religionibus quærant. Et vero hæc observantiæ Regulari obstant, magnaque parte illam evertunt. Audiatur *D. Bonaventura* qui in *pharetra* sua sic inquit: *Si peculiaritas à Monachis habeatur, nec concordia, nec charitas in Congregatione eadem poterit permanere. Rationem sic subjungit. Quia qui post te ad Ordinem veni-*

veniunt, non attendunt quid ante eos laboraveris, sed solùm accipiunt, quale ijs exemplum præferas in præsenti, in laboribus vigilis, cibis, in aliјs observantijs Ordinis, in quibus vellent sibi seniores suos præire: alioquin aut scandalizantur de ipsis, aut imitari eos incipiunt. Iungatur *Bonaventuræ S. Ignatius,* sæculi nostri decus, & *Societatis IESU* universo in Orbe celeberrimæ Antesignanus, qui serventi Zelo observantiæ regularis vigere suos cupiens, inter cætera quæ illis commendata reliquit, illud non posterum est, ut penitus singularitates, privilegiaq; in Religione abijciant. Unde ingredientem *Societatem* interrogari præcipit. *An contentus fuerit eodem atque alij modo in Collegio agere, nullisq; privilegijs aut prærogativis minimum omniū, qui in eo fuerint, anteire.* Adstipulantur Sancti Patres alij, quos longa serie invenies apud *Lezanam Tomo 1. cap: 12.*

Hæc tamen nolim accipi de ijs, qui juxta instituti sui leges, similia privilegia adepti sunt, scio etenim plures, quorum vita exemplaris, modesta & humilis, suadet illorum immunitates non obesse, sed prodesse Religionibus, illas namque non ad commoditatem propriam, non ad honorem proprium, sed ad Religionum suarum authoritatem, suæque familiæ decorem, quæritant. Solùm igitur ij tanguntur, qui nullis omninò meritis, sed nescio quo prætextu ad exemptiones, & immunitates aspirant, qui ut extollantur, promoveri se procurant ad laureas, esto literaturâ vix aliquâ sint præditi, & fortassis de quibus illud emanavit adagium. *Maneat ejus argentum apud nos, asinusq; laureatus revertatur in patriam.*

Quæres I. Illud *actu legere, vel prædicare*, an trahi possit ad casus similes, videlicet, libros edere, casus conscientiæ resolvere &c. Respon-

deo

deo poteſt, quia dictio taxat in Decretis, non excludit caſus ſimiles, vel urgentiores, maxime cùm intentum Pontificis in illo Decreto videatur eſſe, quòd Magiſtri & graduati Religionum, exerceantur ſemper in aliquo literario exercitio, ſi volunt uti graduum ſuorum privilegijs.

Quæres II. An Lectores dicantur actu legere tẽpore vacationum? Reſpondet *Peyrinis Tomo 1. ad ſecundã Iulij 2.* Conſtitutionem, quòd ſic & bene. Quia tunc ſtudent, ut legant, & nunquam minùs vacant, quâm cùm vacant, qui Officij debito ſatisfacere volunt.

Venio jam ad ſanctam & Religioſam Paupertatem, de quâ in eodem Decreto copioſe diſſeritur. Circa quã.

Quæres I. An poſſint Religioſi habere dominium ſeu proprietatem jurium, aut bonorũ ſpiritualium? Reſpondeo poſſe. Quia per votum paupertatis non renunțiant bonis, aut juribus

juribus ſpiritualibus, ſed ſolùm bonis temporalibus. *S. Thom. 2. 2. quæſt. 186. art. 7. ad 4. Leſſius de juſtit. lib 2. cap. 4.* Imò etiam quarundam rerum quæ non ſunt pretio æſtimabiles, v. g. paucarum reliquiarum, *Agnus Dei &c.* Quia per votum paupertatis ſolùm abdicârunt à ſe dominium rerum pecunia, aut pretio æſtimabilium. Ita colligo ex *Sancto Thom.* ubi ſupra. Hinc ſi habeant, vel accipiant, jura aliqua Eccleſiaſtica, v. g. facultatem excommunicandi, abſolvēdi, diſpenſandi, &c. ſine licentia, non erunt proprietarij, propter eandem rationem. *Navar. comm. 2. de Regul. Sanchez. lib. 7. in Dec-log. cap. 19. n. 58.*

Quæres II An Religioſus dicens aliquid eſſe *ſuum* v. g. *mea veſtis, meus liber*, peccet? Reſpondeo. Si id dicat, intendens, ſe habere dominium illius rei, vel uſum, independenter à Superiore, & mentitur, quia dicit falſum, & peccat peccato pro-

prieta-

prietatis, quod opponitur Paupertati. Si autem velit ſolùm dicere illá rem eſſe ſuam quoad uſum dependentem à voluntate Prælati, nullo modo peccat neque contra veritatem, neque contra paupertatem, ob rationem oppoſitam.

Quæres III. An peccet Religioſus peccato proprietatis, tenens, retinens, aut poſſidens quamcunque rem ſine licentia ſui Superioris, etiamſi talis res ſit ex illis, quæ uſu conſumuntur? Reſpondeo affirmative. Ratio eſt quia per votum paupertatis adſtringitur ad non exercendum aliquem actum proprietatis, eſt autem præcipuus actus proprietatis, tenere, poſſidere, aut retinere aliquid ſine licentia Superioris.

Quæres IV. An in Monaſterijs, in quibus vel ob nimiam paupertatem, vel ob malitiam & negligentiam Superiorum, non poteſt obſervari vita communis dando ſingulis Religioſis

ea, quæ

ea, quæ ſunt ſimpliciter ipſis neceſſaria ſecundum decentiam ſtatûs vel defacto non dantur, poſſit permitti Religioſis aliquod peculium, &c. in Ordine tantùm ad uſus ſimpliciter neceſſarios, & amovibiliter á voluntate Superiorum? Reſpondeo poſſe. Nam eatenus *Concil: Trident:* & ſummi Pontifices prohibuerunt Religioſis peculium, &c. quatenus vel ſupponebant concedi Religioſis omnia neceſſaria, vel præcipiebant Superioribus, ut ita facerent, ut conſtat ex mente, & verbis ipſorum Decretorum, ergo in caſu propoſito ceſſat hæc lex. Nec enim præcepta Eccleſiaſtica obligant cum morali impoſſibilitate, qualis in allato caſu eſſe cenſetur. Deinde Superiores tenentur concedere Religioſis, ea quæ neceſſaria ſunt ad vitam, & decentiam ſtatûs: Si ergo hoc fieri non poſſit, nec Religioſus aliter poſſit, neceſſitati ſuæ ſuccurrere, niſi

medi-

mediante aliquo peculio, &c. poterit id ipsi permitti. Hac occasione.

Quæres V. An & quomodo teneatur Religio suppeditare suis Religiosis necessaria ad victum, vestitum, habitum, medicinas? Respondeo. Teneri, & quidem potiùs large ac abundanter, quàm parce & diminute stante quòd juxta effatum *S. Bernardi* relatum à *Perez. in Reg. S. Benedicti cap. 32. n. 7. Ubi non est abundantia, non est observantia*, & ut habetur in *Psalmo 58. si non fuerint saturati & murmurabunt*. Teneri inquam, & non solùm ex charitate, aut fidelitate, sed ex justitia, ut in terminis docet *Peyrinis de Rel. Præl. q. 1. c. 5. n. 59.* Probatur autem responsio. *Tum quia qui in sacrario operantur, quæ de sacrario sunt, edunt, & qui Altari deserviunt, cum Altari participant.* Cùm ergò Religiosi, in sacrario operentur, & Altari deserviant, constat eis deberi alimenta ne-

cessaria

cessaria ipsorum statui ac conditioni proportionata. Tum quia in Professione Religiosa initur reciprocus contractus inter Religiosum profitentem, & Religionem admittentem ejus Professionem, quo ille se obligat ad inserviendum Religioni, seque ei per omnia subijcit in perpetuum, Religio verò se obligat ad illum alendum, regendum, tractandum, &c. at omnis contractus est ultro citròque obligatorius, ergò &c. Tum quia Bona Monasteriorum dantur à Fidelibus in sustentationem Religiosorum, qui in ijs degunt, adeòque isti jus habent ad illa, & Monasterium obligatur ea illis distribuere juxta propria statuta & communem Ordinis consuetudinem.

Ex quo bene infert *Navar: lib: 3. de Restit: cap: 1. n. 201.* quod si Religiosus vere indigeat re aliqua ex deputatis ad usum communem, & suam superiori proponat indigentiam, iste

iſte verò ei nolit providere, poteſt ille eam rem occulte accipere. Ratio eſt, quòd ea deputantur ad uſum communem, & cùm Superior non ſit Dominus, ſed diſpenſator, injuſte denegat, ideoque ipſi poſſunt uti jure ſuo, præſertim attentâ doctrinâ *Suarez Tomo 3. de Relig: lib: 6. cap: 9.* quòd perinde eſt habere Prælatum abutentem poteſtate ſua, ac illum non habere, unde fit, ut ſicut abſente Prælato poſſet Religioſus ſubditus conſulere propriæ neceſſitati ex bonis communibus Monaſterij, ſic etiam poſſit eo præſente. Nec id eſt exercere actum dominij ſed ſolùm ſibi aſſumere uſum rei neceſſariæ, qui voto paupertatis non repugnat. Cavendum tamen ſumme in tali caſu eſt, ne quidquam ſumatur ultra præciſam neceſſitatem.

Quæres VI. An Prælatus Regularis ad ſublevandas Monaſterij ſui neceſſitates, poſſit, & debeat facere ali-

qua debita, si ipsum Monasterium non habeat sufficientes reditus, aut eleemosynas? Respondeo. Licet superiori plurimùm cavendum sit, nè suum Monasterium gravet ære alieno, ob multa incommoda, quæ hinc sequuntur, expedit tamen interdū gravare Monasterium debitis aliquibus, quàm minùs sufficienter providendo necessitatibus subditorum, ijs præbere ansam detrahendi de Superioribus, conquærendi de Officialibus, Monasterij, inducendi proprietatem, sicq; disciplinam regularem evertendi, ut proinde teste *Pellizario Tract: 3. cap: 6. n. 18.* cuidam Superiori locali glorianti, se in suo gubernio nullum debitum contraxisse, imò ex reditibus Monasterij ipsi superfuisse, prudentissime responderit sapientissimus Generalis illius Ordinis. *Quam ego mallem ut potius gravâsses Monasterium ære alieno, quàm quòd tuis subditis ansam præbuisses tot & tantarum*

quæri-

quærimoniarum. Sic ille, & non minùs prudenter, quàm pie, cùm certâ constet experientiâ, nihil magis conducere ad promovendā regularem observantiam, quàm subditis necessaria abundanter ministrare, ut fatetur *Peyrinis* sup: citatus. Quanquam, ut recte idem advertit, in casu quo reditus, aut eleemosynæ non sufficiant ad debitam Monasterij sustentationem, magis conduceret minuere Familiam, sic enim non gravaretur Monasterium ære alièno, & alioquin possent ministrari necessaria Religiosis ibi degentibus.

Quæres VII. An in Monasterijs, ubi à Superioribus assignantur Depositarij, ad hoc, quòd apud illos deponant Religiosi suas pecunias, si id non faciant, sed apud se retineant, peccent peccato proprietatis? Respōdeo. Peccant, quia possident illas contra voluntatem sui Superioris, & contra Decreta summorum pontifi-

cum: quæ omnia constant, ex Decreto Sacræ Congregationis *Apostolicæ Visitationis* jussu *Urbani* Papæ *VIII.* pro *Franciscanis Conventualibus Monasterij Sanctorum Apostolorum Romæ 13. Iulij, 1627.*

Quæres VIII. An possit Superior Monacho cōcedere aliquam rem, quæcunque illa sit, ad usum irrevocabilem? Respondeo non posse. Quia hoc est esse directe proprietarium; cùm de essentia paupertatis sit, nihil habere, nisi dependenter à voluntate Superioris.

Quæres IX. An peccet Religiosus contra votum paupertatis si Superiori volenti ea quæ illi concessa sunt, auferre, resistat, aut si non sit paratus ad eius nutum se illis abdicare? Respondeo peccare. Quia tunc est manifesta proprietas, cùm velit aliquid tenere, aut possidere contra voluntatem Superioris sui.

Quæres X. An Religiosus, qui ex

eo,

eo, quòd alteri conceſſum ad uſum eſt, clam ſibi aliquid aſſumit, v. g. librum, veſtem, &c. peccet peccato proprietatis? Reſpondeo. Peccat, Quia ſine conſenſu Superioris aſſumit ſibi aliquid, alteri deſtinatum. Si tamen conſtaret aliquem Religioſum habere aliquid ſuperfluum, & contra voluntatem ſui ſuperioris, & alius indigeret tali re, nec aliter ſubvenire poſſet ſuæ neceſſitati, ſi illam ab illo acciperet, non peccaret contra paupertatem. Ratio eſt, quia in tali caſu debet præſumi voluntas Superioris, quòd talis res ſuperflua uni, applicetur alteri indigenti. Attendendum tamen eſt ne inde ſequātur ſcandala, ſuſpiciones, quærelæ, quæ evenire ſolent.

Quæres XI. An Religioſus, acceptans donationem, aut legatum abſq; licentia ſui Superioris, peccet? Reſpondeo. Peccat, quia vel acceptat ſibi, vel Monaſterio? ſi ſibi, eſt pro-

prietarius, si Monasterio, si ad hoc non habet consensum saltem implicitum, usurpat authoritatem illius. Ita *Sanchez lib: 7. in Decal. c. 31. n. 34.* Talis tamen acceptatio, si est in favorem Monasterij, tenet, quia semper præsumitur voluntas Monasterij & Ecclesiæ in illis, quæ cedunt in ipsius utilitatem.

Quæres XII. An Novitius professionem facturus, & sua Religioni relicturus, possit Religionem obligare ad sibi solvendum quotannis 40. v. g. *scuta?* Supposito quòd facultates relictæ multùm excedant dictam pensionem? Respond: Posse, & Conventum deinde teneri solvere. Cùm enim sit Dominus rerum suarum, potest eas relinquere, cuicunque vult absolute, vel limitate. Nec hoc est contra votum paupertatis, aut Concilium, quia semper suppono, quòd hunc redditum retineat & expendat cum voluntate Superioris, idq; in usus

usus necessarios. Conventus autem acceptans hæreditatem sic gravatam, tenetur solvere: sicut si dictus novitius mandasset Conventui, ab ipso instituto hæredi, dictam pensionem alicui alij Personæ extra Religionem solvere, & Conventus acceptasset, nonne teneretur ex debito justitiæ solvere? sic tenetur solvere Novitio jam professo. Ita *Ledes: de statu Relig. in communi. c. 4. concl. 3. dub. 14.*

Quæres XIII. An peccet Religiosus contra paupertatis votum, quando rem cum Superioris licentia acceptam, occultat, ne superior auferat? Respondeo. Peccare, nam sic occultans, vult contra superioris licentiam rem illam ablaturi, si conscius esset, possidere: quod directe est esse proprietarium. *Proprium enim est, quidquid celatur Abbati, vel tenetur contra voluntatem Prælati*, ut ait *Antonin: 3. part: tit: 16. cap: 1.*

Quæres XIV. An Religiosus ha-

bens multa, de quibus conſtat, quòd ſint ſuperflua, de ſuperioris licentia, paratus tamen omnia in manus Superioris reſignare cùm fuerit requiſitus, nec de illis diſponere abſque Prælati licentia, ſit in ſtatu peccati mortalis, contra votum paupertatis? Reſpondeo. Convenire Doctores, quòd tam Superior concedens, quàm ſubditus retinens, peccent mortaliter. Superior quidem, quia abutitur poteſtate, peccat peccato infidelitatis, quá obligatur ad curandum pro poſſe, ut ſervetur in Religione æqualitas, uitaque communis. Subditus autem peccat peccato avaritiæ, plura retinens, quâm ſibi & uſui ſuo neceſſaria ſint. Ita *Antoninus loco ſup: cit: Ledes: ubi ſup: &c.* Et utrumque peccàre mortaliter declaravit Sacra Congregatio Cardinalium, ut refert *Quaranta in ſum: Bull: Verbo caſus, declar: 2.* Peccatum tamen hoc non eſt proprietatis, quia proprium ſolùm eſt,

ut di-

ut diximus, quod celatur Abbati, & quod retinetur contra voluntatem illius.

Quæres XV. An à ſolis Profeſſis contrahatur proprietatis vitium? Reſpondeo. Quod ſic, quia votum paupertatis violare non poſſunt alij, cùm nemo violare dicatur id, ad quod ſe nondum obligavit.

Quæres XVI. Qualis licentia requiratur, ut Religioſus poſſit recipere, & retinere aliquid pro ſuis uſibus abſque vitio proprietatis? Reſpondeo. Licentiam expreſſam optimam eſſe, ſufficere tamen tacitam, & præſumptam. *Eò quòd ſit eadem virtus taciti expreſsi. L. Labeo ff: de pactis.* Vide Authores multos idem docentes apud *Bordonum variarum Reſolut: parte priore q. 4.* Reſponſio tamen hæc locum non habet, quando in Religione adeſſet præceptum, ut licentia expreſſe peteretur, nam tunc non ſufficeret tacita, quæ locum non ha-

bet, quando formaliter exigitur expreſſa.

Quæres XVII. An taciturnitas Superioris ſcientis aut videntis Religioſum aliquid recipientem, vel expendentem, neque contradicentis, æquipolleat licentiæ tacitæ? Reſpondeo. Utique per *reg: 43. Qui tacet, conſentire videtur.* Sed conſenſus excuſat à vitio proprietatis, ergo & taciturnitas. Confirmatur: quia conſentire, & non contradicere, paria ſunt, *L. In adoptionibus ff: de adop:* ſed tacens non contradicit, ergo conſentit. Quæ dicta ſint non de taciturnitate permiſſiva, qualis eſt illa, quâ ſuperior ex timore, aut verecundia tacet, aut quia loqui non poteſt, nam in hoc caſu Religioſus non excuſatur à vitio proprietatis, quia cauſa permiſſiva non excuſat à peccato, verùm de approbativa, qualis eſt ea, quæ ſecluſo timore poteſt repugnare, & non repugnat.

Quæres

Quæres XVIII. An licentia concessa sub uno superiore, duret etiam sub alio? Respondeo affirmative, modo ea licentia non revocetur. Responsionis ratio est, quia gratia simpliciter facta non expirat concedente amoto ab officio *cap: si super gratia.* Et licet, ibi sermo sit de morte, tamen extenditur etiam ad mortem civilem per quamcunq; remotionem *Glossa Ver: mortuo Prælato, cap: un: de Sede vacan: in 6.*

Quæres XIX. An Religiosi ludentes peccent peccato proprietatis? Respondeo. Religiosi ludentes de licentia sui Superioris, si non extet, prohibitio Regulæ, vel Constitutionum, in quibus ipse dispensare non potest, non peccat peccato proprietatis, quia rem ludo exponunt dependenter à voluntate Superioris, quæ tamen non præsumitur in ludis illicitis, sed licitis & honestis, ubi parva pecunia insumitur, & moderata ad

statum

ſtatum Religioſi. Ita *Sanchez lib: 7. cap: 16. n. 76.*

Quæres XX. An peccet contra votum paupertatis Religioſus, qui ſine licentia recipit nummos ab externis, eoſque expendit in emendis libris v. g. eoſque libros retinet in cubiculo palam expoſitos? Reſpondet *Diana Trac: de pauper: Reſol: 26. ex Azor: Fabio Corrol: Homob:* negative. Quia libros emptos ita tenere expoſitos, eſt conſequenter eos voluntati ac poteſtati Superioris ſubijcere, quod eſt emiſſe ac poſſidere tales libros de licentia Superioris, ſaltem tacita, & præſumpta. Verùm probabilius dicitur oppoſitum, ex eo, quòd licentia extendi non poteſt ad omninò incognita, ideòque cùm in caſu propoſito Superiorem lateat, an aliqui ex illis libris palam expoſitis acquiſiti ſint abſque eius licentia, ex eo quòd libri ipſo inſcio empti, expoſiti ſint manifeſte, non videtur cenſeri

dare

dare licentiam ad illos detinendos. Præterquam quòd ſic Religioſæ paupertatis obſervantia magna ex parte deficeret. Niſi pro Diana velimus dicere, quòd cùm in iſto caſu, libri empti acquirantur Monaſterio, quoad eorum acquiſitionem poteſt præſumi licentia Superioris.

Quæres XXI. An delinquat contra paupertatem Religioſus, qui indigens aliquibus libris, curat eos emi ab aliquo amico, ſibiq; tradi ad uſum quoad voluerit, manente eorum dominio penes ipſum amicum, idque ut ijs libere uti poſſit deferendo de Monaſterio in Monaſterium, & ubi ampliùs ijs non indiguerit, reddere poſſit, amico tanquam Domino? Reſpondeo. Non delinquere, ſi tales libros recipiat cum licentia Superioris, ſecus ſi recipiat ſine licentia. Ita *Sanchez. lib: 7. mor: c. 19. n. 49.* Patetque, quia in priori caſu Religioſus nihil ſibi uſurpat tanquam proprium, ſed

ſolum

ſolum uſum, iſque petitur cum licentia, in poſteriori autem caſu Religioſus abſque licentia, ſibi uſurpat uſum librorum, qui eſt pecuniâ æſtimabilis, adeòque peccat contra paupertatem.

Quæres XXII. An peccet contra paupertatem Religioſus, qui habens libros, aut alias res ſimiles ad uſum proprium conceſſas, ijs revera non indiget, neque ijs utitur, & tamen non vult ea commodare alijs Religioſis Monaſterij indigentibus, ac petentibus? Reſpondeo. Peccare, & mortaliter quidem, ſi materia judicio prudentis, ſit gravis, & interveniat juſſio Superioris id præcipientis, cùm ſic uſus talium rerum ſit proprietarius, & Religioſus in dictarum rerum diſpoſitione ſe gerat ut Dominus; quod utique eſt contra paupertatem. Secùs dicendum, ſi non adſit juſſio Superioris ob rationem oppoſitam. Tunc tamen etiam contra charitatem peccaturum puto.

De

De manuſcriptis autem proprijs ſtudijs ac laboribus confectis, quid ſentiendum ſit, dixi in dubitationibus ad Decretum de largitione munerum *q. 5.*

Quæres XXIII. An Religioſus factus Epiſcopus, recuperet jus ſuccedendi Parentibus, & cognatis, nec non adminiſtrandi bona dum vixerit? Reſpondeo affirmative. Ratio eſt; quia per Profeſſionem non omnino, ac irrecuperabiliter extinguitur jus ſuccedendi, ſed conſopitur & ſuſpenditur, unde Religioſus translatus ad Epiſcopatum, recuperat jus ſuccedendi priore profeſſione ſuſpenſum, proportionaliter ut *L. 1. parag: Filio qui mortis digeſtis ad Tertullian:* dicitur, jus ſuccedendi non omninò amitti ſervitute pœnæ, ſed ſuſpendi eo ſtatu durante, ideoque conceſſa beneficio Principis reſtitutione, liberari. Ita *Fagund: lib: 7. in Decal: c. 6. n. 5. ex Sanchez. Azor Molina &c.* monens

nens Religiosum translatum ad Episcopatum, desinere acquirere Monasterio, & acquirere suæ Ecclesiæ à tempore, quo à Papa confirmatur in Episcopum, ex tunc quippe eximitur penitus à jurisdictione Monasterij. Confirmatur responsio ex responsione ad quæst: seq.

Quæres XXIV. An Religiosus creatus Episcopus, eo ipso eximatur à voto paupertatis? Respondeo affirmative. Ita *Pellizarius Tract. 4. cap. 2. sec. 5. n. 366. Diana p. 3. Tract. 2. Resol. 50. ex soto, Vasque, Medina, imò & Sanchez. lib. 6. mor. c. 6. n. 13.* qui concedit istam opinionem esse probabilem, licet ipse oppsitam sequatur. Ratio responsionis est, quòd *cap. Vn. 18. q. 1. de Religioso Episcopo dicitur. Velut legitimus hæres paternam hæreditatem postea jure vendicandi potestatem habet:* signum ergò est Religiosum Episcopum esse verum Dominum, cùm *vendicare, & sibi acquire-*

quirere ſolis veris Dominis compe-
tat, *L. in rem ff. de rei vendicat.*

Quæres XXV. An Religioſus ad breve tempus ſubſtitutus in locum Prælati Monaſterij, v. g. per 15. dies, poſſit ſibi ipſi conferre facultatem dandi, & accipiendi res pretio æſtimabiles, pro eo tempore quo erit in eò Monaſterio ſubditus? Reſpondeo: Poſſe ſibi conferre totam eam facultatem, quam poſſet tunc dare cuicunque alteri ex ſuis ſubditis. Moveor, quòd Superior ut talis non debet eſſe deterioris conditionis, ac ſint eius ſubditi, eſſet autem, ſi frui non poſſet favoribus, & gratijs, quas poteſt conferre ſubditis.

Quæres XXVI. Quæ requiratur quantitas in pecunia, rebuſque alijs, ad conſtituendum in Religioſis peccatum proprietatis? Mirum eſt, quantùm varient Authores. Ego Reſpōdeo. Hanc quantitatem, eſſe id, quòd impenditur congruæ ſuſtētationi ho-

minis plebei uno die, qui cibis ordinarijs, veſtitu, & habitatione ſufficienti ad bonam ſui conſervationem abſque luxu & ſuperbia utatur, ut communiter ſunt cives quamvis plebei commode viventes. Probatur reſponſio. Nam juxta *Apoſt: 1. ad Tim: 6.* Non poteſt eſſe homo contentus, niſi habeat, quæ neceſſaria ſunt ad ſuſtentationem congruam, dicit enim. *Habentes autem alimenta, & quibus tegamur, ijs contenti ſimus,* unde rogabat *ſapiens* Deum. *Divitias & paupertatem ne dederis mihi, ſed tantum victui meo tribue neceſſaria,* qui ergo damnum patitur per negationem ſuſtentationis debitæ uno die homini in mediocritate conſtituto, habet juſtam cauſam, ne ſit contentus, adeoque ut iraſcatur, & diſſolvat mutuam benevolentiam adverſus eum, qui ſic defraudaverit ipſum, ſi ergo tantum accipitur, invito Superiore accipi cenſendum eſt, pecca-

peccatumque proprietatis incurri.

Et licet videatur hæc regula non esse bona respectu locorum opulentorum, quæ ex damno allato non patiuntur tale damnum, nec rationabiliter dissolvunt amicitiam, cum abundent divitijs: hoc tamen est per accidens, quia quòd homo sit dives vel pauper, est per accidens ad rationem hominis, in ponderando autem damno spectari debet, quod per se homini debetur. Sicut enim qui lethaliter vulneraretur, gravem pateretur injuriam, utut haberet medicamenta, per quæ vel vix sentiret dolorem vulneris, vel statim sanaretur, sic & in casu nostro.

Et certe semper mihi visa est difficilis alia determinatio, ex valore pecuniæ, mercium, &c. Nam vel hic valor accipitur, ut est in uno loco, & hoc non valet pro alia regione, ubi non est idem valor, vel accipitur valor, ut est in diversis locis, & hic

non eſt etiam capax unius determinationis, quod enim apud nos habet tantum valorem, habebit multò majorem apud aliquos, & multò minorem apud aliquos, & multò minorem apud alios. Idem dic de determinatione ex valore mercium, quia quod in una Religione æſtimatur plurimi, in alia erit vile.

Quod punctum de non pluribus in Monaſterijs alendis, quàm ex conſuetis redditibus ali poſſint, & ut alibi ſtatuitur, de non recipiendis Conventibus niſi in eis duodecim Fratres degere valeant, aliàs Ordinarij viſitationi & juriſdictioni ſubderentur, âttinet. Nota id comprehendere etiam eas Religiones, quæ onera Miſſarum non recipiunt, ut Religio *Capucinorum*, & habere etiam locum extra Italiam. Ita enim reſpondit Sacra Congregatio Concilij ad 17. & 18. dubium circa ea Decreta *de celebratione Miſſarum.*

Nota

Nota etiam in eo caſu omnimoda juriſdictio, viſitatio, & correctio, accipienda eſt ſolùm quod ſpectat ad diſciplinam Eccleſiaſticam, non quoad obſervantias regulares. Ratio eſt, quia cùm votum Religioſorum non ſit de obediendo Epiſcopis, ſed proprijs Prælatis, ſolùm poterunt illis eſſe ſubiecti ſicut alij Clerici ſæculares, ac per conſequens non quoad obſervantias regulares. Ita *Lezana Tomo 1. cap: 11. n. 4.*

Nota præterea, ibi non tangi Conventus ante ea Decreta erectos, ſed poſt *erigendos*. Vide Decretum Sacræ Congregationis ſub *Gregorio XV. & Urbano VIII.* emanatum: ſed utinam fuiſſet additum, ut illa Monaſteria jam recepta, in quibus dictus numerus non poteſt ſuſtentari, vel non eſt ſaltem probabiliſſima ſpes, quòd de brevi poterit, dimitterentur. Et enim ubi parvo nimis habitatur in numero, ubi tres quatuor degunt,

impossibile moraliter est, ut vita regularis, & disciplina observetur, coguntúrque ibi Religiosi frequenter ita ostiatim mendicare, ut potiùs continui Cursores, & eleemosynarum quæstores nuncupandi sint, quàm Religiosi, & potiùs videantur ibi stare ad victum sibi quærendum, quam ad Deo serviendum. Inde Religiosorum vilipendium. Inde sibi quisq; quærit peculium, ut possit necessitatibus suis subvenire, ut si quando contigerit eum ad talia loca inhabitanda mitti. Inde unusquisque facit, quæ sibi placita sunt. Inde scandala, relaxationes paupertatis, aliorumque votorum, & taliter assueti si deinde reducantur ad Conventus, in quibus vigeat regularis disciplina, jam fracto jugo, ruptis vinculis, eis subijci ampliùs non possunt. Quod malum si ponderarent Prælati, equidem tot tuguria vel relinquerent, vel non susciperent.

Electio res valde familiaris eſt inter Regulares, & novis quotidie difficultatibus expoſita. Agit de illa Decretum, & nos quæ digniora circa eam exiſtimabimus, non prætermittemus.

Quæres I. An tractatus & colloquium, ſi fiat à vocalibus ante electionem, vitiet electionem? Reſpondeo. Non vitiat, imò jure communi debet præmitti electioni, *Gloſſa verb: tractantes cap: 1. diſt: 23. per cap: in Geneſi 55. de elect.* Unde habetur tractatu omiſſo, nullam ſequi electionem, unde *Anton:* de *Butrino* dicit tractatum eſſe de ſubſtantia electionis, ſicut eſt de eſſentia alienationis in *cap. Cùm inter*, & in *cap. In cauſis de elect.* Quomodo enim legitima electio fieri poteſt à vocalibus, niſi priùs inter ſe diſcurrant, & judicent, quinam digni ſint, ut excludantur indigni, & inter dignos aſſumantur digniores? non ergo hoc pro-

hibent ſummi Pontifices, & multorum Ordinum Conſtitutiones, pœnas taxantes contra ſubornatores in Electionibus, intelligi enim ſolùm debent contra illos, qui precibus vel donis ſuadent alijs, ut dent vocem quibuſdam ob finem pravum, vel iniuſte mentiendo vitia, vel virtutes eligendorum. Confirmatur reſponſio noſtra, qui enim tenetur ad finem, tenetur & uti medijs neceſſarijs ad finem obtinendum, juxta regulam juris: *Qui vult conſequens, vult & antecedens, conducens ad illud*, cùm ergo electores teneantur eligere digniorem, tenentur etiam inquirere ipsũ, ad quod facit dictus tractatus.

Quæres II. An electores ſi ſciant eum, de cuius electione agitur, eſſe indignum, & futurum pernicioſum bono communi, teneantur manifeſtare Præſidi electionis defectus illius, eſto occultos? Reſpondeo affirmativè. Quia in tali eventu eligendus

non

non habet jus proximum ſuæ famæ, bonum enim commune præferri debet bono privato particularis Religioſi.

Quæres III. An teneat electio per fabas facta? Reſpondeo negative. Ratio eſt, quia in caſu quo aliqui ex electoribus ex fraude, vel mala alia intentione, ad impediendam electionem plura ſuffragia dent, vel quid ſimile maligni faciant, munus erit Præſidis præcludere viam, tali malignanti, & ut fiat electio legitime, præſcribere ſcrutatoribus, ut aperiant votum eorum de quibus eſt talis ſuſpicio, & manifeſtentur, ut puniantur, quod fieri non poſſe ſi electio fiat per fabas, per ſe patet. Et licet *Tridentinum ſeſſ. 25. c. 16.* præcipiat, ut eligentium nomina nunquam publicentur, hoc tamen ideo præcipit, ut ibi dicitur, *quo omnia rectè, & ſine ulla fraude fiant*. Non ergo extenditur ad caſum allatum.

Quæres IV. An poſſit quis licite ſuffragium ſuum negare alicui, quem per ſolam Sacramentalem Confeſſionem novit indignum? Reſpondeo I. Indigno ita cognito, nemo tenetur denegare ſuffragium. Ita *D. Thomas in 4. diſt. 21. q. 3. a. 1. quæſtiuncula 1. ad 3.* Ratio eſt, quia non tenetur quis mederi ſaluti & animæ, proximi, ut habet *D. Thomas* loco citato, niſi eo modo quo ſcit illam periclitari ergo ſciens in foro conſcientiæ aliquem eſſe indignum, in eodem foro tantummodo debet illi remedium adhibere, admonendo, ut à tali electione abſtineat, ergo non tenetur ad denegandum illi ſuffragium extra illud forum. Reſpondeo II. Nullum Electorem poſſe unquam uti ſcientiâ partâ per Confeſſionem Sacramentalem, ad non eligendum aliquem, quem aliunde non novit indignum. Aliàs ſiquidem multi delinquentes retraherentur á Confeſſione au-

one auriculari facienda de gravioribus peccatis, si præviderent ex eorum Confessione sumi posse occasionem ipsis denegandi suffragia in electionibus. Nec refert, quod forte sequetur ex eorum electione detrimentum aliquod temporale, vel etiam spirituale; hoc enim non ita nocebit Ecclesiæ universali, sicut noceret aversio & horror Sacramenti pœnitentiæ, si ex eo sumi potest ansa denegandi suffragium in electione. Non item refert, quòd ille peccator sit indignus qui eligatur, nam eiusmodi indignitas non magis cognoscitur ex Sacramentali scientia, quàm si jugiter ignoraretur. Deniq; qui confitetur animo contrito, post absolutionem debet à Confessario pro innocente reputari, alioquin absolvi non debuisset, si rediturus iterum ad vomitum præsumebatur.

Quæres V. An Superior teneatur publicare electionem, si ipsi constet

electum

electum fuisse indignum? Respondeo, Teneri, & hoc ne alioqui feratur sententia contra reum inauditum, & in materia gravi condemnetur non citatus.

Quæres VI. Eligendus ad Prælaturam qualis esse debeat? Respondeo. Debet esse cœteris sanctior & doctior. Ita enim habetur ex *cap. Vnum dist.* 25. subi dicitur, *quod eligendus ad Ecclesiasticam dignitatem, talis debet esse vt cæteri comparatione illius grex dicantur.* Et verò natura ipsa id dictat, apes enim & grues, cœteraque animalia, quæ sibi constituendi Regem, habent instinctum, semper eligunt, qui cœteris præstat magnitudine, &c. Idem præscribitur in *Tridentino sess.* 24. *de refor. c.* 1. & 18.

Quæres VII. An in electione, indigenæ præferendi sint extraneis? Respondeo. Esse. Probatur ex illo *Ierem.* 30. *Conteram jugum ejus de collo tuo, & vinicula ejus disrumpam. &*

non

non dominabuntur eis amplius alieni: Ubi notanda ſunt illa verba: *conteram jugum, & vincula diſrumpam*, quia jugum portare, vinculiſque ligari, eſt gubernari ab aligenis, *Deut.* etiam 17. habetur. *Non poteris alterius gentis hominem, Regem facere.* Deinde *cap. enim nullus invitis 16.* ait *Cæleſtinus* Papa, *Tunc autem alter de altera eligatur Eccleſia, ſi de civitatis ipſius clero nullus dignus, (quod evenire non credimus) poterit reperiri.* Probat idem *D. Thomas 2. 2. q. 63. a. 2. ad 4.* Quia unuſquiſq; ut propenſiorem habet animum ad ſuam propriam civitatē & Eccleſiam, quā ad aliam, & hac ratione poterit eſſe utilior. Itaq, ſanctiſſimæ ſunt illæ leges, quibus cavetur, quòd non niſi naturales aſſumantur ad officia patriæ ſuæ, & ut *Sotus lib. 4. de juſt. q. 6. a. 2.* paulò ante 10. concl. ait, *Vtinam eas ubiq; ſanciret Eccleſia, quemadmodum & in Trident. Concil. me præſen-*

præsente inquit consultabatur.

Quæres VIII. An postquam quis dedit suum suffragium, posuitq; schedam in urnam, possit eam recipere, ac votum mutare; si de novo audivit vitium Personæ cui suffragatus est? Respondeo non posse. Quia sic posset quilibet ex malitia electionem in longum protrahere. Deinde scheda projecta in urnam, ita miscetur cum alijs ut impossibile sit eam cognoscere : unde posset quis in fraudem electionis fingere, velle se sumere suam schedam ad mutandum votum, & sumere aliam. Accedit quòd Elector priùs debeat adhibere omnem diligentiam, ad cognoscendas qualitates personæ eligendæ, unde si vitium latens audit, postquam votavit, non est quòd sollicitetur, cùm fecerit quantum potuit & sic legem implevit.

Quæres IX. An semel reprobatus propter vitium ab aliqua dignitate, possit iterum eligi ad illam vel aliam?

am? Reſpondeo non poſſe. Quia *ſemel malus ſemper præſumitur malus*, quæ eſt *8. reg: jur: in 6.* niſi probetur emendatus.

Quæres X. An licitum ſit offerre munera, ut non eligatur indignus, in caſu quo Electores eſſent determinati ad eligendum indignum prætermiſſo digno? Reſpondeo eſſe. Imò concedit *Suarius Tomo 1. de Relig: lib: 4. c. 50. & Leſsius lib: 2. de juſt: cap. 35. dub: 19. n. 113.* quòd ſi aliqui Electores injuſtè electionem impedirent, poſſet illis pecunia offerri pro redimenda vexatione Eccleſiæ; cuius plurimùm intereſt dignum habere Paſtorem. Alijs tamen vijs priùs procurandum eſt, ne quiſpiam ſuffragetur indigno.

Quæres XI. An Electio Prælatorum Regularium poſſit arctari ad certum genus hominum v. g. ad eos, qui tot, & tot annos attigerunt, tali aut tali gradu ſint inſigniti? Reſpondeo

deo posse. Tum quia sic non tollitur libertas eligendi, nam electio Papæ est restricta ad Cardinales, ita ut non possit eligi, nisi unus ex illis, & tamen est libera, tum quia valet consuetudo, ut Abbas certi Monasterij non eligatur, nisi de certo quodam Monasterio. *cap. Cùm dilectus de consuet.* Tum quia hinc non sequitur Electores in aliquo casu posse adstringi ad eligendum indignum; nam si intra genus illud Personarum non reperiatur ullus dignus, tunc cessat ratio statuti, sicq; potest eligi alius dignus.

Quæres XII. An in Conventu ubi sunt tantùm duo vocis passivæ capaces, unus alterum eligere possit? Respondeo non posse. Quia in hoc casu impossibile est servare essentiam electionis, quæ est assumptio unius ex pluribus ad minus ex duobus, quia pluralitas salvatur in duobus *reg: 40. in 6.* in casu autem præsenti eligens

non

non habet duos quos eligere poſſit, ſed unus alterum eligere debet. Ex quo fit, neque poſſe hac ratione ſervari electionis ſecretum, ut per ſe patet.

Quæres XIII. An abſens poſſit eligi? Reſpondeo, nulli dubium eſt, nihil de jure obſtare, quin poſſit eligi abſens, & ignorans futuram de ſe electionem. Ita colligitur ex *cap: Quam ſit 6.* & *cap: Cupiens 16. de elect: in 6.* Quia ex electione electus nullam actionem, nullum conſenſum, dum præciſe eligitur, præſtare debet, niſi in eiuſdem acceptatione, quæ poſtmodum fit, ergo eius præſentia neceſſaria non eſt. Limitanda eſt tamen reſponſio, reſpectu earum Religionum, in quibus electi in ipſo electionis capitulo exercere habent aliquos electionis actus, unde in Generales, Provinciales, Definitores eligi abſentes non poſſunt, quan-

do hi ad electiones Priorum, &c. concurrere debent.

Quæres XIV. An valeant acta in Capitulo, si inter Capitulares reperiatur aliquis affectus censurâ aliquá excludente ab electione? Respondeo valere, si censura sit occulta, ideoq; ignorata ab alijs Capitularibus, siquidem defectus unius, aut aliquorum, non debet nocere Capitulo id ignoranti, ut recte advertunt *Abbas cap: Cùm Vitonensis de Elect: n. 2. Navar: lib: 1. Consil: de Elect:* Tum ex *Regula 73. in 6. Utile non debet per inutile vitiari.*

Quæres XV. An idem in plures Officiales eligi possit, v. g. in definitorem, & Superiorem localem? Respondeo non posse. Et Probatur.

I. Quia in Canonibus sacris *Decret: 1. par: Distinct: 89. cap: 1.* Uni Personæ duo non esse committenda Officia definivit Papa *Gregorius* in hæc verba. *Singula Ecclesiastici*

juris

juris officia, singulis quibusq; personis singillatim committi jubemus, sicut enim in uno corpore multa membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habent, ita in Ecclesiæ corpore, secundum veridicam Pauli sententiam, in uno eodemq; spiritu, alÿ conferendum est hoc officium alÿ, cōmittendum est illud, neque uni quantumlibet exercitatæ Personæ uno tempore duarum rerum Officia committenda sunt. Et infra *sicut indecorum est, ut in corpore humano alterum mēbrum alterius fungatur Officio, ita nimirum noxium, simulq; turpissimum, si singula rerum ministeria Personis totidem non fuerint distributa.*

II. Electio dicta enervatur ex *Decret: lib: 3. Tituli 5. de Præbendis & dignitatibus cap: 28.* ubi legitur. *De multa providentia fuit in Lateranensi Concilio prohibitum, ut nullus diversas dignitates Ecclesiasticas, vel plures Ecclesias Parochiales reciperet contra*

ſacrorum Canonum inſtituta, alioquin recipiens ſic acceptum amitteret, & largiendi poteſtate conferens privaretur. Quam prohibitionem novo Decreto ampliat Pontifex, & adijcit. *hoc idem in Perſonatibus eſſe decernimus obſervandum, addentes, ut in eadem Eccleſia* (infertur, eâdem Religione) *nullus plures dignitates, aut perſonatus habere præſumat, etiamſi curam non habeant animarum.*

Conſonant his *Decret:* itidem *Libri 3. c. 5. 7. 13. & 14.* alijque paſſim textus complures, quibus locis pluralitas beneficiorum, & *canonibus inimica* eſſe dicitur, & *diſſolutionis, ac evagationis materiam inducere,* mandaturque ſingula officia ſingulis eſſe committenda perſonis, ſub pœnis ibi contentis.

III. Diſpoſitio hæc cenſetur irrita ex Tridentino *ſeſſ: 24. de Reform: cap: 17.* quod decidit, Eccleſiaſticum ordinem perverti, *quando unus plurium of-*

um officia occupat Clericorum, ſtatuitque ut deinceps *unum tantum beneficium Eccleſiaſticum ſingulis conferatur*, extendendo id ad omnia beneficia, *tam ſæcularia, quam regularia*, ut loquitur *Concilium*.

Quæ omnia ſubſiſtunt firmiùs, & à Religione non una veniunt obſervanda exactiùs, quòd earum conſtitutiones Pontifices non aliter approbârunt, & confirmârunt, quàm *in quantum, ſacris Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis non adverſantur*. Illud etiam expreſſè ſæpiùs apponentes, fore *irritum & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari*.

IV. Unus Sponſus debet una Spōsâ tantùm eſſe contentus, ſed definitor vel ſuperior, reſpectu officij ſui ſe habet tanquam ſponſus erga ſuam ſponſam, ut eruitur *ex cap. Ne pro defectu de electione* ergo nequit habere

bere & definitoratum, & Superioratum, aliàs esset, ac si quis plures haberet uxores, vel Bigamiam contraheret, quod detestatur Ecclesia.

Quando alicui hoc modo assignantur duæ dignitates, sequitur maxima inæqualitas, scilicet, quòd alius quidem quantumlibet probus & doctus, officioque dignissimus, *esurit*, *alius autem ebrius est*. Confirmatur. Nam ex textu infra immediate citando, consuetudo hæc, imò (verba sunt Potificis) *corruptela, processit à radice ambitionis*, à qua Religiosis abhorrendum est.

VI. Unum officium, ut prudentissime advertit *Bonifacius VIII.* & habetur *in 6. de consuetudine titulo 4. cap: 1.* propter sui magnitudinem diligenter aliquis ægre adimplere potest, incongruum igitur est ut duo conferantur eidem. Propter quod haud dubie, uti est in *Decretal: lib: 3. tit: 5. cap. 13.* supra citato. *Salernitano*

nitano

nitano Archiepiſcopo ſignificavit Pontifex, *eſſe omni rationi contrarium, ut unus Clericus in una vel diverſis Eccleſijs plures dignitates, vel perſonatus obtineat.*

Et ſane cùm Patres Definitores, juxta conſtantem Doctorum ſententiam, curare debeant, ut eàdem ſcientià polleant, quâ Generales ipſi, ac Provinciales præditi ſunt, utpote iſtorum in cauſarum deciſionibus Conjudices, ac in gubernando Collegæ, liquidò patet, eſſe periculum, ne implendæ huic obligationi plane ſint impares, ſi localis etiam Prælaturæ, & Oeconomiæ curis diſtrahantur.

VII. Evacuatur hæc Electio. Quippe dum eligitur Pater Generalis, aut Provincialis ad quam electionem non modò Definitores, ſed & Superiores locales ex Ordinis non unius ſtatutis concurrunt, numerari tot vota, ſuffragiaque non poſſunt, quot nume-

 raren-

rarentur, si officia hæc conferrentur diversis. Etenim Patres Definitores, qui simul Superiores locales sunt, in dictis electionibus non minùs uno tantum voto suffragantur, quàm si locales Superiores non essent, Superioratusque a Patribus Definitoribus gubernati vocem amittunt, unde restringuntur & imminuuntur vota, quod & illicitum est, & vergere potest in fraudem Electionum, & grave Religionis detrimentum.

VII. Pater Generalis, & Provincialis causas suas expedire debet cum Patrum Definitorum consilio consensu *collegialiter* & *simul* habito, alias si separatim consentirent, actus prorsus esset irritus & nullus. Ita *Parmit: in cap: Cùm Ecclesia num: 14.* & plures alij apud *Sigismundum à Bononia de Elect: & potest: Prælat: Regul: dub: 3. n. 3. & 9.* Quare & sacra Congregatio Propagandæ Fidei declarat in Ordine meo *non licere Patri Generali*

vota

vota definitorum per literas exigere ſecus uota per literas data, nulla ſint, ac invalida. Iam verò quâ ratione de prætacto conſilio, & conſenſu negotia celerrime occurrentia modo dicto expediri poſſunt, ſi Patres Definitores perConventus quibus præficiuntur, diſperguntur remotique à Patre Generali, vel Provinciali ſunt.

IX. Videtur ſic abſolute exerceri non poſſe à Patribus Definitoribus debita juſtitia, quam tamen ſervaturos ſe communiter jurant. Conſtat enim, dùm locales Superiores agunt eos vel incidere ſæpiùs actu, vel ſaltem incidere poſſe in culpas, & negligentias, quarum Superiores alij non Definitores, vi adminiſtrationis ſuæ culpabiles nonnunquam efficiuntur. Quomodo autem picem in alijs punient, quà ipſi inquinati erunt, & errores plectent, quorum ipſi ſunt participes? Accedit, ſi Fratres ſubditi graven-

tur in Conventibus, quibus Patres Definitores præponuntur, & difficillimos reddi ad Definitorium recursus, utpote cui intersunt, & intolerabile recurrentibus illorum iterum quos detulerint jurisdictioni ordinariæ subjacere, & in una persona tam Definitorem, quàm Superiorem localem sibi videre infensum.

X. Ad electionem Superiorum localium concurrunt cum Patre Generali, aut Provinciali, Patres Definitores, cumque hi votis suis tanquam plures prævalere in Religionibus certis possint, accidere potest, ut semper ipsi se invicem in Superiores ejusmodi eligant, & in ijs Officijs cōservent. Atque cùm personarum dispositio etiam ab ijs dependeat, pro parte sua eas eligant, quas voluerint, nec unus obstet alteri, ut hîc vicissim ejus favorem in simili materia experiatur.

Quod quàm cum insigni justitiæ distri-

diſtributivæ, bonique communis detrimento, & requiſitæ in Electionibus Superiorum localium, libertatis jactura, Conventuumq; quibus præſunt Patres non Definitores, lamentis Contingere valeat (cùm ſubjecta in Ordine deteriora ſibi proijci *vident*) nemo non *videt*.

Prædicta procedunt ſecluſis Religionum ſtatutis, à ſede maxime Apoſtolica approbatis, quæ ſi antelatas electiones concedant, hæ validæ ſunt, ac inexpugnabiles.

Declaremus iam decretum, quo Religioſi Romam petere non poſſunt, niſi cum licentia Generalis, aut protectoris, aut Provincialis.

Quæres igitur An ſubditus gravatus injuſte, deque gravamine proteſtans, & appellans, nec licentiam eundi ad ſedem Apoſtolicam, obtinere potens, poſſit illam adire? Reſpondeo Poſſe Neque enim id contrariatur *Concilio Trident. ſeſſ. 15. de Regul: c.*

gul c. 4. aut ſummis Pontificibus, ſiquidem non prohibentur ibi Religioſi recurrere ad ſuperiores ſuos per viam appellationis, ſed tantùm quòd ad eos perſonaliter non recurrant ſine ſuperiorum ſuorum licentia, quæ duo longe diviſa, & diſtincta ſunt. Neque enim credendum eſt vel à Concilio, vel à Pontificibus tolli Religioſis id, quod eis competit de jure naturæ quòd cum ſuadeat, ut quiſq; ſeipſum meliori modo quo poteſt, defendat, certe reus injuſte gravatus, ad judicem ſuperiorem legitimũ appellare poteſt, ut hoc modo, ſe ab injuſto gravamine ſalvet. Id quod exemplo *Pauli Apoſtoli* confirmatur, qui *Actorum 25. Cæſarem appellavit.* Adde neminem privari voce activa & paſſiva (quam pœnam afligit *Clemens VIII. Romam* ſine debita licentia venientibus) niſi præceſſerit culpa, in caſu autem noſtro nulla adeſt culpa, ergo &c.

Nota autem I. Si ſuperior petitam licentiam denegaverit, tunc ſubditus gravatus coram teſtibus fide dignis, licentiam petat, licet certò ſciat eam ſibi denegandam, & procuratis literis teſtimonialibus ab illis, qui audîerunt dictam licentiam ab eo fuiſſe petitam, ſuperiorem adeat, juxta Bullam *Sixti V.* quæ incipit *ad Romanũ ſpectat*. Quas literas illi facere tenẽtur, cùm de injuſtitia gravaminis omninò conſtat. Quia injuſte gravato debitum charitatis poſtulat, ut omnes ſuccurramus. Vide *Suarez Tom. 4. de Relig. tract. 1. lib. 3. c., 1. n. 7.* Addunt *Navar. com. 3. de Regul. n. 15. ad 4.* & *Sayrus in Clavi Regia lib. 12. cap.* 17. Si ſubditus petendo licentiam ſuperiorem majorem adeundi, timet rationabiliter de maiori aliquo gravamine, non tenetur eam petere, ſed poteſt etiam illâ non petitâ Superiorem adire, quia nemo tenetur ſibi majus gravamen procurare.

Nec

Nec judicanda ſunt hæc nimium ſubditis favorabilia, cùm Superiores aliquando ita ſint indiſcreti, parùm charitativi, ſeque magis paſcentes, quam ſubditos, ut ijs miſera ſit agenda vita, niſi eiuſmodi jurium fulcris ſuſtententur. Imò advertit *Portel: in addit: ad dubit: Reg:* verbo *Habitus n. 3. Diana Tomo 3. Tract. 2. reſol: 115.* Quòd Religioſus gravatus recurrens ad ſuum Prælatum, ſi *prudenter* timet ſibi impediri iter, & plùs gravari, poteſt habitum dimittere, & ſic incognitus iter ſuum proſequi, nam portare habitum eſt præceptum humanum, quod non obligat cum periculo carceris v. g. infamiæ, gravaminiſque iniuſti.

Nota II. Regularis non poteſt appellare à punitionibus ſibi juxta ſtatuta inflictis. Quia appellatio inventa eſt ad tollendum injuſtum gravamen. ſed gravamen non ſentit Religioſus, cùm ſecundùm ſtatuta ad quæ profeſ-

professus est, corrigitur, quia ad id sponte se obligavit, *scienti enim & volenti non fit injuria*. Et verò sic appellare teste *Lezana* inf: mox citando, est inventum diabolicum, honorem religionis inhonestans, pacem & tranquillitatem religiosorum perturbans, signumq; maximæ relaxationis, cùm regulariter loquendo, solùm apud aliquos ambitiosos, superbos, & deformatos locum habeat; eosdem his elogijs condecorat *Peyrinus Tomo 1. q. 1. c. 20.* Latrones sunt & fures, bonum nomen, & famam suorum confratrum harpagantes, Fratricidæ, fratrum suorum honorem maculantes, ferientes, & quandoque omninò tollentes, Matricidæ, Religionem pijssimam, & munificentissimam illorum matrem, quæ tot, tantisque gradibus eos cumulavit, dignosque reddidit honorari ab omnibus, necare quantum in ipsis est, non verentes. Ingrati homines, ingratæ

bestiæ,

bestiæ, imò ingratiores, & bestialiores bestijs: nam *cognovit Bos possessorem suum, & asinus præsepe domini sui:* ut ait *Isaias cap: 1.* Isti autem benefactricem suam non cognoscunt.

Nota III. Non licet Regularibus ad tribunalia sæcularia appellare, aut coram illis querelam facere contra suos Prælatos: sicut nec ad tribunalia Ecclesiastica, quibus non subduntur. Cùm enim ab ipsorum jurisdictione exempti sint, nullo jure id possunt, appellatio enim, seu querela, non est, nisi ad superiorem. Secùs facientes quas pœnas incurrant, vide *Lezanã Tomo 2. Vocab: Appellare.*

Nota IV. Appellationem debere fieri tempore legitimo, scilicet 10. dierum *cap: Concertationi, & c. Non solùm de appel: in 6. c. Cùm dilectus fin: de elect.* Hic porrò terminus decem dierum currit à die scientiæ latæ, sententiæ, quia datur reo ad deliberandum, an velit stare sententiæ

latæ,

latæ, an ab illa appellare, ad quod est necessaria scientia illius. Nec potest Iudex hoc tempus minuere, aut augere, quia illud est introductum à jure in favorem partium.

Nota V. Appellationem hoc ordine debere fieri à Priore ad Provincialem, ab hoc ad Generalem, á Generali ad protectorem &c. Ita enim statuit Sacra Congregatio Anno 1587. Possunt tamen Religiosi immediate à suo superiore appellare ad Sedem Apostolicam. Probatur per duo *cap: ad Romanum 5. & 7. 2. q. 6.* Ratio est, quia Papa est principalis, universalisque superior Regularium, unde illorum est Prior, Provincialis, Generalis, omnesque illi immediate subijciūtur, *cap: Authoritate paragr: 1. de privil: in 6. glos: c. 1. de rebus Ecclesiæ non alienandis in 6.* vide *Navar: Consil: 2. & 4. de appel: n. 3.* Idem sentit *Lezana de sacra Congreg: Regulariū Tomo 1. c. 9.* quæ jure cōputanda videtur inter tribunalia Regularium.

DECRETA GENERALIA;
Fel: record.
CLEMENTIS PAPÆ VIII.

De Novitijs ad habitum Regularē, & professionem non admittendis, nisi in Conventibus designandis, sub pœnis ut supra, bis in Anno legenda, diebus à Superiore præscribendis.

CLEMENS PAPA VIII.

REgularis disciplinæ restitutioni, pro qua potissimum juxta nostri muneris debitum laborare non desistimus, illud in primis magnum impedimentum afferre quotidiano usu compertum est, quod in omnibus Conventibus, ijs præsertim, qui majori reformatione indigent, singuli ad Religionem venientes; passim recipiuntur. Unde fit, ut quò magis,nos varijs constitutionibus male affectas radices amputare studemus: eòmagis in dies depravata, in-

fructu-

fructuosaque eiusmodi noviter profitentium germina succrescant. Cui quidem malo occurrere volentes, praesenti Decreto statuimus, districteque praecipimus omnibus Generalibus, Provincialibus, Commissarijs, Ministris caeterisque Superioribus Conventuum intra Italiae, & insularum adiacentium fines existentium quibuscunque, & quorumcunque Ordinum mendicantium, ut de caetero neminem sub quovis praetextu, aut colore ad habitum regularem admittant, nisi in Conventibus auctoritate nostra propediem in unaquaque Provincia designandis. Insuper sancimus, ut quo- ad ejusmodi Conventus, ut praefertur per nos deputati non fuerint; omnes praefatorum Ordinum Superiores à receptione quorumcunque novitiorum, sive ad habitum, sive ad professionem omnino abstineant. Superior, qui hujus Decreti transgressor extiterit, ipso facto poenam privatio-

nis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, vocisque activæ, & perpetuæ inhabilitatis ad alia imposterum obtinenda, se noverit incurrisse, ac alijs etiam pœnis arbitrio nostro subiaceat. Receptiones verò, & professiones quaslibet eorum, qui contra huiusmodi Decretum nostrũ admissi fuerint, nullas & irritas ex nunc decernimus, & declaramus. Privilegijs, statutis, & consuetudinibus quibuscunque in contrarium minime obstantibus. Datum Romæ die 12. Martij, 1596.

Renovatio, & ampliatio eiusdem Decreti.

De Novitijs ad habitum Regularem non recipiendis, nisi in Monasterijs, & locis designandis.

SAnctissimus in Christo Pater, & Dominus noster D. Clemens Divina providentia Papa VIII. cum jam

dudum

dudum animadverteret collapsæ Regularis disciplinæ restitutioni; pro qua potissimum, juxta sui muneris debitum, vigilare, ac laborare non desistit, illud in primis magnum impedimentum afferre, quòd in omnibus Monasterijs, & Conventibus, ijsque præsertim, qui majori indigent reformatione, singuli ad Religionem profitendam accedentes, passim, ac sine delectu recipiuntur, ac inde fieri, ut quò magis varijs constitutionibus male affectas radices evellere studet, eò magis infructuosa noviter profitentium germina quotidie succrescant: cumque ob zelum, ac desiderium, quo tenetur Sanctitas Sua omnes Regulares ad vetus suæ cuiusque religionis institutum redigendi, districte prohibuerit, ne quis in certis Monachorum, & mendicantium Ordinibus ad suscipiendũ habitum Religionis admitteretur, profiteretur ve, quousque Monasteria, & Conventus

aliquot destinarentur, in quibus posset commodiùs Regularis observantia, secundùm reformationem à Sanctitate sua institutam introduci: Quia tamen non obstante tali prohibitione, cognovit nonnullos fuisse, vel sub colore facultatis, & licentiæ à Sanctitate sua obtentæ, vel quia talis prohibitio ad illorum notitiam non pervenerit, receptos, & admissos, præter mentis suæ sensum: Idcircò huic malo prospicere volens, ne licentiarum, ac facultatum huiusmodi subreptione, ac prætextu, decretum Sanctitatis suæ irritum reddatur; nunc denuò stricte præcipit, ac mandat omnibus Generalibus, Provincialibus, Commissarijs, Ministris, Præsidentibus, Abbatibus, Prioribus, & Guardianis quibuscunque, cœterisq; Superioribus, Conventuum, Monasteriorum ac Domorum quocunque nomine appellantur, intra Italiam, & Insularum adiacentium fines existentium,

um, quorumcunque Ordinum mendicantium, (exceptis tamen Carthusianorum Fratrum Minorum de strictiori obſervantia, nec non Capuccinorum S. Franciſci, Reformatorum S. Dominici, Diſcalceatorum Ordinis Carmelitarum, nec non Fratrum Congregationis Fulienſis Ciſtercienſis Ordinis, ac Eremitarum Eremi Camaldulenſis, & Montis Coronæ: Clericorum Regularium Theatinorum, Societatis Iesu, S. Pauli Decollati, & aliorum de Somaſcha, Miniſtrorum, Infirmorum, reſpectiue Ordinibus, Societatibus, ſeu Congregationibus nuncupatis, quæ etiam antea excoperat, & nunc iterum excipiendo, voluit prohibitionem hanc ad illa nullo modo extendi.) Ne ſub cuiuſvis licentiæ, & facultatis impetratæ, vel impetrandæ obtentu, niſi per literas in forma Brevis dumtaxat, & non alias quemquam ad habitum Regularem ſuſcipiendum, nec etiam conver-

 ſos, ni-

ſos, niſi in Conventibus, Monaſterijs, & Domibus, auctoritate ejuſdem S. D. N. propediem in unaquaque Provincia deſignandis, recipere, aut receptos ad profeſſionem admittere ullo modo audeant. Quinimò contra primam prohibitionem Sãctitatis ſuæ receptos, etiamſi imperfectum habitum, aut ſine caputio gerant, poſt præſentis Decreti in Romana Curia publicationem, omninò eijcere debeant.

Superiorem autem, qui huius Decreti tranſgreſſor extiterit, ipſo facto pœnam privationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, vocis activæ, & paſſivæ; & perpetuæ inhabilitatis ad alia impoſterum obtinenda, eo ipſo incurrere voluit, ac decrevit & alijs etiam pœnis arbitrio Sanctitatis ſuæ imponendis ſubiacere.

Receptiones verò, & profeſſiones quaslibet eorum, qui contra huiusmodi Decretum admiſſi fuerint, nul-

las,

las, & irritas esse ad quemcumque effectum, ex nunc decernit, & declarat.

Hoc autem Decretum noluit Sanctitas sua eos ordines comprehendere, qui Conventus, Domos & Monasteria à se probata pro Novitiorum receptione, & educatione, hactenus permissione sua constituerint.

Cæteras verò licentias, sive particulares quæ in hanc diem effectum non sunt sortitæ, revocat & annullat.

Vult autem Decretum hoc suum in solitis locis Urbis publicatum ita prædictorum singulos afficere, ac si cuilibet personaliter fuisset intimatum, privilegijs, statutis, & constitutionibus quibuscunque in contrarium minime obstantibus. Datum Romæ apud Sanctum Marcum die 20. Mensis Iunij 1599.

FORMULA

Concedendi facultatem pro Novitÿs ad Regularem habitum recipiendis in Monasterÿs, & locis designatis.

SAnctissimus in Christo Pater, & D. N. D. Clemens divina providentia Papa VIII. cum regularem disciplinam restituere, atque in pristinum statum revocare maxime cuperet, Regularesque omnes vitam, moresque suos ad rationem ejus instituti, quod quisque professus esset, ita componere, ut quæ ad votorum vim, habitum, victumque communem pertinent, ea potissimum singuli religiosissime observarent, generali Decreto, quod de mense Iunij anni 1659. promulgatum fuit, Ordinum Religiosorum Superioribus (nonnullis exemptis) prohibuit, ne aut Novitios reciperent, aut quemquam ad professionem ante admitterent, quâm à Sanctitate sua monasteria aliquot

ad eam

ad eam rem præſcripta eſſent, in quibus obſervantia regularis vigeret. Nunc verò eadem ſanctitas ſua à locorum etiam Ordinarijs, quibus id muneris demandaverat, certior facta in infra ſcriptis Monaſterijs, & Conventibus Ordinis noſtri præfinitum eſſe numerum dumtaxat eorum, qui vel ipſius Monaſterij cenſibus, vel conſuetis eleemoſynis ſuſtentari ibi cōmode poſſunt, atque in ijs omnia fideliter obſervari, quæ ſunt cum illorum profeſſionis perfectione conjuncta, nempe caſtitatis, paupertatis, & obedientiæ vota, una cum cæteris decretis particularibus, vel inſtituti ipſius, vel Pontificiis etiam ad victū, veſtitumq; communem ſpectantibus (ipſi Decreto, ut ſupra edito, & promulgato, nequaquam obſtante) poteſtatem facit Superiori ejuſdem Ordinis Novitiatus in infraſcriptis Monaſteriis, & Conventibus erigendi, Novitios recipiendi, educandi, atque

ad pro-

ad professionem admittendi, modo tamen id ad præscriptum instructionis jussu suæ sanctitatis editum, neque alio modo fiat. Quoniam verò ea est suæ Sanctitatis mens, & voluntas ut in Monasteriis, & Conventibus, ad alendos Novitios præfinitis, regularis observantia perpetuò retineatur, mandat, & præcipit, ut in ipsis præscriptis jam personarum numerus imposterum servetur, nullusque omninò Superior cujusvis conditionis, personarum, & Novitiorum numerum augere præsumat, ea pœna proposita, ut in omnibus privatus officijs vocis activæ, & passivæ jus omne amittat. Vult denique Sanctitas sua hujusmodi facultatem per Congregationem Reformationis Apostolicæ, hæc Decreto Secretarij manu subscripto concedi, non obstante decreto, ut supra promulgato. Datum Romæ die, &c. Præscribitur verò numerus Sacerdotum. Clericorum Novitiorum Conversorum autem. &c.

N. VI-

N. VISITATIONIS, ET REFORMATIONIS APOSTOLICÆ, SECR.

Decretum ſuper forma recipiendi Novitios Regularium ad habitum, & profeſsionem.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater & D. N. D. Clemens Divina providentia Papa VIII. qui alias pro Regularis diſciplinæ reſtitutione, ſingulis Regularium Ordinibus (quibuſdam exceptis) prohibuit ne ad Regularem habitum Novitios impoſterum reciperent, receptoſve ad profeſſionem admitterent, quouſque in aliquibus cuiuſvis Ord. Monaſterijs, ſeu Conventibus (in quibus Novitiatus pro recipiendis, & educandis Novitiis deſignarentur, & approbarentur) ad ejus, quam profeſſi ſunt, Regulæ præſcriptum, vitam moreſq; reſtituerent & componerent, certior deinde factus quoſdam omnium fere

Ordi-

Ordinum Conventus, ſeu monaſteria ad priſtinam illam regularem vivendi formam, & diſciplinam, quam diutius deſideraverat, fuiſſe redacta: in eiſdem Monaſteriis, & Conventibus, ut Novitiatus erigi, Novitiique recipi poſſent, (ſub certis tamen legibus, ac ea præſertim, ut licentia à Cong. Reformationis Apoſtolicæ prius obtenta eſſet) conceſſit, & ad illa deſignavit & approbavit, nunc volens, ut ea, quæ pro Novitiorum receptione, & inſtitutione, de mandato Sanctitatis ſuæ præſcripta fuerunt, imposterum accuratius, & exactius obſerventur, ultra formam traditam in Conſtitutionibus fel. rec. Sixti Papæ V. etiam Sanctitatis ſuæ ſuper receptione Novitiorum, decrevit, ac præſentis Decreti virtute mandavit, ne in Conventibus ſeu Monaſterijs ad Novitios recipiendos, de Sanctitatis ſuæ, ſeu dictæ Congregationis reformationis licentia hactenus deſignatis; & ap-

& approbatis, ſeu impoſterum deſi-gnandis, & approbandis Novitij ad habitum recipi ullatenus poſſint, vel admitti niſi priùs ab ipſa Congreg: vel à proprijs locorum Ordinarijs, aut ab illis, in quorum diœceſiNovitiatus exiſtunt in quibus Novitij recipiendi fuerint, expreſſe, & nominatim Novitij ipſi recipiendi approbati fuerint, & ut recipi, & admitti poſſint, licentiam in ſcriptis (gratis tamen in omnibus etiam quoad ſcripturam concedendam) obtinuerint, monet autem Sanctitas ſua eoſdem Ordinarios, omnem curam, & diligentiam adhibere, ut circa ætatem, conditionem, educationem, ſcientiam, vitam, & mores cæteraſque qualitates in ipſis Novitijs requiſitas, obſerventur inſtitutiones pro illis recipiendis ab eadem Congr: Reformationis factæ, & publicatæ, neque aliter, nec alio modo aliquem ad habitum recipi permittant; Ordinariorum ipſorum cõſcienti-

ſcientiam onerando, ſi quempiam approbaverint, vel admitti permiſerint, qui non ſit idoneus, & juxta conſtitutiones, & inſtitutiones prædictas, approbandus & admittendus. Firmis nihilominus remanentibus pœnis omnibus contra Superiores quorumcunque Ordinum, qui in admittendis ad habitum & profeſſionem, Novitijs, formam conſtitutionum, & inſtitutionum prædictarum non ſervaverint, aut Novitium aliquem, quantumvis idoneum, & approbatum, in quovis alio Conventu, & loco, ſeu Monaſterio, præterquam in hactenus à ſua Sanctitate, vel à dicta Congreg: deſignatis, & approbandis, vel ultra numerum in eorum ſingulis præſcriptum, ſeu præſcribendum receperint, vel admiſerint, ſeu alias præmiſſis, quovis modo contrafecerint. Irritum ex nunc, & inane decernens quicquid ſecus, & alias, quavis auctoritate à quovis geſtum, vel attentatum fuerit.

rit. Non obſtantibus quibuſcunque, &c. Datum Romæ apud S. Petrum, die 19. Maij 1602. Pontificatus eiuſdem S. D. N. Anno undecimo.

Inſtitutiones ſuper receptione, & educatione Novitiorum Religioſorum in Monaſterijs, & Conventibus deſignatis, vel deſignandis, Clementis ejuſdem juſſu editæ.

CUm ad regularem diſciplinam in ſingulis Religioſorum Monaſterijs propagandam, Novitiorum inſtitutio maxime utilis ſit, ac neceſſaria, & nihil ad gravem illã, ac laudatiſſimam priſcorum Patrum vivendi rationem relaxandam majorem vim habuiſſe compertum ſit, quàm vel nimiam in recipiendis Novitijs facultatẽ ſupra numerum, quem capere, atq; alere Monaſteria ipſa poſſent, vel negligentiam in probando, & examinando eorum ſpiritu, an vere eſſet ex DEO, atque ex præcipuo

illi inserviendi, vel denique incuriam in eis educandis, atque instituendis. Idcircò, ut huiusmodi incommodo deinceps occurratur, præcipitur omnibus, & singulis, ad quos spectat, ut in recipiendis Novitijs, & in eorum institutione, atque educatione, nec non in ministri, & aliorum ministrorum electione, præter alia, quæ in sacris Canonibus, ac Decretis, præsertim Concilij Tridentini Pontificis, & cuiuscunque Ordinis, aut instituti constitutionibus continentur, tam in alias designatis, quàm nunc, & inposterum ad hoc designandis Monasterijs, & Conventibus, hæc quæ sequuntur inviolate observari, & exequi perpetuò curent.

Primùm, quod attinet ad Novitiorum recipiendorum formam, ultrà diligentem perquisitionem, quæ habenda erit de uniuscuiusque natalibus, corporis habitudine, moribus, & vita antecta, ac præcipue eorum, qui

sextum-

ſextumdecimum ætatis ſuæ annum excedent, an criminoſi, an ære alieno gravati, vel reddendæ alicuius adminiſtrationis rationi obnoxij ſint, juxta formam conſtitutionis fel: rec: Sixti V. & moderationum ſubſecutarum. Illud etiã Superiores ad quos ſpectabit, ſedulò perquirant, ut quibus in Monaſterijs, & Conventibus, ex Apoſtolica facultate Novitiatus fuerint inſtituti, in ijs ad Religionem nullus inpoſterum admittatur, qui & ex honeſtis parentibus natus non ſit, & conditiones ſacris Canonibus, Summorumque Pontificum conſtitutionibus præſcriptas non habeat, juxta Decretum ſuper forma recipiendi Novitios die 19. Maij 1620. editum.

Quiſque recipiendus in aliquo Ordine Regulari, etiam mendicantium, in ea ſit ætate conſtitutus, quam eius Ordinis, in quo recipietur, regularia inſtituta, & ordinationes requirunt; eam verò literarum ſcientiam calleat,

 aut il-

aut illius addiſcendæ ſpem in dubiam præſerat, ut minores, & ſuis temporibus maiores Ordines, juxta decreta Sacri Concilij Tridentini ſuſcipere valeat. Sed ſi quis annum vigeſimum quintum excedens ad habitum regularem admitti poſtulaverit, & talis eruditionis expers inventus fuerit, in converſorum tantum, quibus literarum ſcientia non eſt neceſſaria, numerum referatur, ipſi autem converſi non recipiantur ante vigeſimum ætatis ſuæ annum; & niſi ſaltem præcipua doctrinæ Chriſtianæ capita noverint.

Demum Superiores diligenter exquirant, quo ſpiritu, qua mente, ac voluntate id regularis vitæ genus elegerint, quem ſibi finem propoſuerint, num zelo melioris frugis, ac perfectioris vitæ, & ut DEO liberiùs famulari poſſint, an potiùs levitate, vel humano aliquo affectu, aut inordinato animo ducantur, & an eorum

paren-

parentes ope, & ſubſidio ipſorum indigentes deſtituantur.

Provideant quoque, ut omnes etiam converſi recipiendi; priuſquam ad habitum regularem admittantur, ab ijs, quibus munus hoc incumbit, de regula, quam profeſſuri ſunt, tribus votis eſſentialibus, ſtatuque regulari, & alijs cuiuſque Ordinis peculiaribus inſtitutis, & conſtitutionibus diligenter inſtruantur. Et quia quarundam Religionum moris eſt, nedum converſos ad profeſſionem admittendos, verum & oblatos ut vocant, recipere, circa ipſorum oblatorum receptionem unaquæq; religio ſuas peculiares conſtitutiones, ſpecialiaque inſtituta obſervare teneatur.

Statim atque novitij ad habitum recepti, & in locum novitiatus introducti fuerint, per generalem omnium peccatorum confeſſionem totius anteactæ vitæ conſcientiam diſcutiant, & expurgent.

Quod verò ad loci qualitatem uniuſcuiuſque novitiatus ſpectat, locus huiuſmodi propria clauſura ab ea parte Conventus & Monaſterij,in qua degunt profeſſi, ſegregatus ſit, atque diſtinctus,habeatq́; tot ad dormiendum cellulas ſeparatas, quot erunt numero novitij,vel dormitorium ita capax, ut pro ſingulis ſinguli lectuli commode ſterni poſſint, in quo etiam cellula, vel certus ac determinatus locus pro Magiſtro, eiuſque ſocio reperiatur.

In eo etiam, præter alias communes commoditates aptus locus adſit ad ſpirituales collationes, ſeu conferentias faciendas, ac lectiones, inſtructionesq́; Magiſtri audiendas, & in quem hyemis tempore ad calefaciendum ſe igne communi recipiant.

Oratorium inſuper ſeu Capella, ſi commode fieri poterit, ad novitios in ſpiritualibus, præſertim in ceremonijs, Eccleſiaſticiſq́; functionibus exercendos.

Hor-

Hortus quoque peculiaris ad honeſtam recreationem bene concluſus, atque munitus adſit, ſin minus, hortum cæteris Fratribus communem recreationis tẽpore ingrediantur. Ipſis verò novitijs ibi commorantibus, curabit Magiſter cum loci Superioris auctoritate (ſi opus fuerit) ne in eundem quiſquam alius ingrediatur.

Ad huiuſmodi locum Novitiatus nemini eiuſdem, vel alterius ordinis regulari etiam Conventus, & Monaſterij Officiali, ullo unquam tempore ſub quovis prætextu aditus pateat, præterquam Magiſtro, ejuſque ſocio, ac etiam Monaſterij, aut Conventus Superiori, ſi quandocunque ingrediendum ſibi neceſſariò exiſtimaverit, quo tamen caſu aliquem ſemper ex ſenioribus Conventus, vel Monaſterij Patribus ſocium aſſumat.

Huius loci clauſuræ clavis apud Magiſtrum ſemper aſſervetur, illique ſoli liceat ex gravi tantum cauſa in-

 greſſum

greſſum illuc alicui permittere: ſi quis autem novitiorum quempiam alloqui voluerit, Magiſtro præſente, & non aliter alloquatur.

Novitiorum Magiſtro ſocius, ſi per novitiorum inſtruendorum multitudinem neceſſarius fuerit, vita, & moribus (quoad fieri poterit) conſimilis deputetur, qui in his, quæ ad novitiatus regimen ſpectant, dicto Magiſtro immediate ſubiectus exiſtat, eliganturque tam Magiſter, quâm ſocius per Provinciale Capitulum, per triennium ad minus onus huiuſmodi ſubituri. Quòd ſi aliquo caſu extra tempus capitulare nova loca novitiatus concedi contingat, tunc electionem magiſtri novitiorum, & ſocij huiuſmodi in his novis locis per Generalem, vel Provincialem, ſeu miniſtrum, aut eorum viſitatores, ſeu Vicarios, de Definitorum tamen, vel graviorum aliorum Patrum conſenſu fieri permittatur: idemq; ſervetur, ſi in-

ſi intra triennium, alterum, vel utrumque urgenti aliqua de cauſa ex illis locis amoveri, vel mori contigerit, in cuius, vel quorum locum alij conſimiles ſubrogari debeant.

Tàm novitiorum Magiſter, quâm ſocius ab ijs omnibus officijs, oneribuſq; vacationem habeant, quæ novitiorum curam, & regimen impedire valeant. Ipſe Magiſter ſacerdotali ordine ſit initiatus, ac in quinto ſaltem ſuprà trigeſimum ætatis ſuæ anno conſtitutus, & per decennium à profeſſione emiſſa in Religione perſtiterit: ſocius verò trigeſimum annum excedat, ſintq; ambo doctrina, & quantum per Superiorum diligentiam, & vires fieri poterit, vitæ etiam anteactæ exemplo præſtantes, orationis præterea, & mortificationis operibus addicti prudentiâ, charitateque referti, non ſine affabilitate graves, zelum Dei cum manſuetudine præſeferentes: ab omni cordis, ac

 animi

animi perturbatione ira præſertim, & indignationis, quæ in ſe, & erga alios charitatem impedire conſueverũt, quàm longiſſime alieni, & tales demum, qui in omnibus ſeipſos bonorum operum exemplum præbeant, ut ij, qui eorum curæ ſubſunt, illos non tam metuant, quâm revereantur, nec illis unquam detrahere quicquam poſſint.

Habeat etiam Magiſter plenam, & abſolutam poteſtatem, circa Novitiorum inſtitutionem, ac Novitiatus regimen, ita ut in illis nemini (Viſitatoribus ac Superioribus majoribus, vel etiam localibus exceptis) quovis colore ſe ingerere liceat.

Curam adhibeat diligentem, ut Novitij omnes in regulari diſciplina ſeduló exerceantur, agnoſcantque præcipue divinæ, qua digni facti ſunt, vocationis præſtantiam & excellentiam, quæ vera ſit, atque perfecta votorum ſolennium, & quam neceſſaria

cujuſ-

cujusque Ordinis Constitutionum observantia modum in oratione, tum vocali, tum mentali fructuose persistendi, illicitas passiones, & vitia (ad quæ natura per peccatum labefactata omni tempore prona est, atque proclivis) per sensuum custodiam, & mortificationem cohibendi, austeritatem, jejunia, cilicia, disciplinas, conscientiæ puritatem, crebram illius discussionem, Sacramentorum frequentiam, confessionis præsertim, quæ bis saltē singulis mensibus fiat, per apertionem quotidianam motuum internorum, cordis, & tentationum manifestationē, per exercitium humilitatis circa viliora ministeria, per modestiam in omnibus actionibus, diuturnumq; silentiū.

Quilibet Novitius bis quotidie orationi mentali, & vocali incumbat, unusquisque secundum propriam capacitatem, & ordinem sibi à Magistro præscriptum, ac pluries in die propriam conscientiam unusquisque

examinare contendat. Ipsi autẽ Magistro soli Novitiorum confessiones audiendi cura committatur. Liceat tamen Superiori, etiam locali, si ita expedire judicaverit, vel per seipsum, vel per alium ab eo deputandum, semel aut bis in anno eorundem Novitiorum confessiones audire.

Quotidie Missæ sacrificio intersint, & statutis horis in Choro nocturnis, diurnisq; divinis Officijs assistant.

Exercitationibus etiam corporalibus vacent, legant, vel scribant res spirituales, modestam animi recreationem interponant, quæ in solitario loco, & commodo extra Novitiatum semel in hebdomada, vel in alternis saltem hebdomadibus longior statuatur, fiatque semper Magisto præsente, vel socio, qui multum invigilent, ne duo ab aliis commorentur disjuncti, atque eo tempore, cujusque, in quam natura feratur; propensionem scrutentur.

Non

Non liceat eis, durante Novitiatus, & probationis tempore, una cum Professis, nisi in Choro, in Ecclesia tempore officiorum, in processionibus aut in cœnaculo causa refectionis cõmorari, nec permittatur eis Professionis domo exeuntes comitari.

Pro communibus, & proprijs cujusque necessitatibus, quæ accidere possunt, unus ex novitiis ipsis, ætate, moribusque provectior deputetur, qui absente socio, Magistro permittente, omnia prout opus fuerit, agat, cui etiam januæ custodia, & rerum levioris momenti provisio intra Novitiatum committi poterit.

Cum autem, licet Clericorum bene instituendorum cura debeat esse præcipua, Conversorum tamen Religiosa instructio non sit prætermittēda, quin potius æquaminiter amplexāda, quādoquidē satis exploratum est, illorum etiam, cum regulam profiteantur eandem, perfectam educationem, tu

Religi-

Religioni decorem, & ornamentum, tum alijs Christi fidelibus ædificationem, exemplum, atque utilitatem afferre. Conversis ipsis à Clericorum Novitiatu separatus ad dormiendum locus (quantum commode fieri poterit) assignari præcipitur. Illi tamen hac separatione non obstante Magistro Novitiorum, seu Superioribus Monasteriorum, & Conventuum iuxta cujusque Ordinis Statuta, & Constitutiones subditi esse, & obedientiam præstare, debebunt, â quo non tantùm circa corporalia obsequia probandi, & exercendi, verûm etiam pro eorum capacitate, & commoditate, de spiritualibus, præsertim de modo mentaliter orandi, diligenter instituendi erunt, quod ut commodius fiat, ad Capitula, & spirituales Conciones, quæ per Magistros Novitijs fieri solent, accersiri debeant, & in Ecclesiis statutis horis conveniant, nisi tunc in suis officijs actualiter occupati fuerint. Tem-

Tempore verò probationis elapſo, ij tantùm, qui non ſolùm Religioſæ perfectionis capaces: ſed ad laborem corporalem apti novo, ac diligenti examine reperti fuerint (dummodo ætatis ſuæ annum quoad Clericos decimumſextum, quo verò ad Converſos, vigeſimum primum exceſſerint) ad profeſſionem admittantur. Sed qui ad Converſorum habitum recepti fuerint, ad Clericorum ſtatum tranſire, etiam durante tempore probationis, non poſſint.

Superior cuiuslibet Conventus, in quo Novitiatus fuerit conſtitutus particularem librum habeat, in quo uniuſcuiuſque Novitij profeſſio regiſtretur, illamque Novitius profeſſus propria manu, & duo teſtes, qui præſentes fuerint, ſubſcribant.

Converſus verò literarum ignarus, profeſſus, in eorundem, teſtium, qui ſe ſubſcripſerint, præſentia propria manu ſignum Crucis apponat, aſſer-

vetur-

veturque liber, & custodiatur in Archivio, ubi scripturæ ad Monasterium seu Conventum pertinentes reponi consueverunt.

Quia verò in quibusdam Ordinibus filiationis usus est receptus, declaratur, quòd licet decretum sit, ut novitijs educandis certa Monasteria, aut Conventus designata quilibet Ordo habere debeat, licitum tamen sit Superioribus Monasteriorum, & Conventuum huiusmodi Ordinum, in quibus filiationis usus receptus est, eos, quos prænarratis qualitatibus suffultos repererint, in suorum locorum filios, juxta cuiusque Ordinis constitutiones adscribere, sicque adscriptos, cùm iuxta præsentes institutiones, & aliàs, servatis servandis, ad Ordines recepti fuerint, ad loca novitiatuum cum testimonialibus literis transmittere, ut tamquam dictorum Conventuum, seu Monasteriorum filij, eorundem nomine, & instantiâ recipi, ac
in No-

in Novitiatu probari, & deinde, antequam ad eadem Monasteria, seu Conventus filiationis huiusmodi remittantur, in professorio ad perfectionem, ut permissum est, exerceri debebunt.

Porrò, ne loca unius Monasterij, seu Conventus ab alio præoccupentur, Capituli Generalis, aut Provincialis partes erunt, numerum præscribere pro omnibus; & eam similiter rationem circa alimentorum contributionem (si opus fuerit) inire, ac singulis Conventibus, & Monasterijs præscribere, quæ magis expedire videbitur.

Ut autem Novitij jam in Professorum numerum (sicut præmittitur) recepti meliùs in bono spiritu, regularisque disciplinæ observantia stabiliantur, & confirmentur, mandatur, ut statim professionem emissam, si in Conventibus, ac Monasterijs pro novitiatibus assignatis locus aderit se-

cundi novitiatus, ſive profeſſorij ab ea, quæ Novitiorum eſt, atque antiquorum Profeſſorum habitatione diſtinctus, & ſegregatus, ibi collocentur, ſi Monaſterium, aut Conventus eos alere queat, ſin minus, in alium commodiorem Conventum, aut Monaſterium transferantur, in quo is locus cum requiſitis ad novitiatum ſupra narratis recipiatur, vel accommodetur, aut de novo conſtruatur.

Ad hoc tamen illæ religiones excipiuntur, quæ ſuarum conſtitutionum, ſeu inſtitutorum vigore majoris temporis curſu novos profeſſos intra Novitiatum detinere conſueſcunt, quibus in hac parte non derogatur, illis tamen permittitur, ut prædictis earum conſtitutionibus non obſtantibus, idipſum facere poſſint, ſi id rationi, ac Religioni magis expedire dijudicaverint, quibus in locis degant ſub Regulis, & modo vivendi adhuc arctiori, quam ſervent anti-

antiquiores professi, ita quod in negotijs Monasteriorum, aut Conventuum non se intromittere, nec communibus tractatibus interesse, neque alicuius exterioris obedientiæ officium exercere debeant, ibique permaneant quousque ad ætatem sacris Ordinibus suscipiendis sufficientem devenerint, vel saltem per triennium post professionem, quo etiam tempore poterunt, quinimo, & debebunt literarum, studijs operam navare sub directione, ac regimine Superioris, qui eas qualitates habeat, quibus novitiorum Magistrum præditum esse oportere dictum est.

Declaratur tamen, quod propter præmissa non censeatur concessa licentia recipiendi novitios, nisi in locis pro novitiatu designatis, aut in posterum designandis, & pro numero dumtaxat in eorum singulis præscripto, vel præscribendo.

Denique si illi, qui inter Religi-

oſos gradu, & ordine Superiori ſunt, & alij, ad quos ſpectat, in prædictis omnibus, vel eorum aliquo deliquerint, ſeu quovis modo contrafecerint, officiorum omnium, quæ tunc obtinebunt, privationem, graviorefque pro modo admiſſæ culpæ pœnas, ſe ſubituros certò ſciant. Datum Romæ apud Sanctum Petrum die 19. Martij 1603.

DUBITATIONES
AD HOC DECRETUM.

Quæres I. An in quolibet Conventu recipi Novitij poſſint? Reſpondeo propter Decretum *Clementis VIII.* innovatum à Sacra Congregatione *Concilij* ſub *Urbano VIII.* non poſſe Religiones (quibusdam exceptis) & ſupra expreſſis, intra *Italiæ* & *Inſularum adjacentium fines in* Novitios aliquos recipere, niſi in Cōventibus auctoritate Apoſtolica approbatis, receptioneſque, & profeſſio-

fessiones aliter factas, irritas omninò esse, & transgressores varias pœnas incurrere. Item postea, propter *Motum proprium*, seu *Breve Urbani* editum *11. Apr: Anno 1632.* habetur, eos, qui in Conventibus non approbatis Novitiatum jam pridem non fecerant, de novo admitti posse ad professionem sine novo Novitatu, etiam in eadem antiquitate, & jure, sicut priùs erant. Constat etiam, quòd cùm Sacra Congregatio cerneret plures Regulares ab Ordinarijs locorum habitûs, & professionis relaxationem postulare, sub prætextu quod Novitiatum non gessissent in Conventibus à Sede Apostolica designatis, ipsique Ordinarij facile prædictam relaxationem illis sæpiùs concederent, ideò huic malo obviare intendens Sacra Congregatio *Concilij* sub anno 1636. statuit, quòd si aliqui contra formam prædictorum Decretorum recepti, & professi e Religione infra quinquen-
 nium

nium exire, vel Superiores extra eam respective illos eijcere voluerint, annuente Sanctissimo, tam ipsi professi, quàm Superiores respective teneantur jura, quæ sibi favere visa fuerint, priùs deducere coram eadem sacra Congregatione, quæ ex speciali etiam suæ Sanctitatis facultate super hoc concessa providebit. Inhibendo præterea Primatibus, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & sacræ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, etiam de latere legatis, sedisq; Apostolicæ Nuncijs, ne imposterũ in hoc quoquomodo se ingerant, absque speciali eiusdem Sanctitatis commissione, sub pœna ipso facto incurrenda, quoad Episcopos, Archiepiscopos, Patriarchas, & Primates interdicti ab ingressu Ecclesiæ, quoad Abbates, Prælatos inferiores, ac alios Iudices prædictos excommunicationis latæ sententiæ, quo verò ad Nuncios, & ad sacræ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, etiam de la-

tere legatos, indignationis ſuæ Sanctitatis, & pœnarum arbitrio eiuſdem imponendarum. Item ibidem pro maiori cautela, contra delinquentes ſtatuit, ac decrevit, quòd ſi ijdem, ut ſupra, recepti, & profeſſi, juribus ſuis minime deductis coram ſacra Cõgregatione *Concilÿ*, & ſine illius expreſsà licentia e Religione exire, vel Superiores religionis eos eijcere auſi fuerint, ipſi recepti, & profeſſi tanquam Apoſtatæ puniantur, & pro talibus habeantur, nec non contra eoſdem juxta formam Decreti de Regularibus apoſtatis, & ejectis procedatur, & Superiores, qui ejecerint pœnam ſuſpenſionis à divinis, nec non privationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebunt, ac perpetuæ inhabilitatis ad ea impoſterum obtinenda, vociſque activæ, & paſſivæ ipſo facto abſque alia declaratione incurrant. Extat etiam aliud Decretum ejuſdem ſacræ Congregationis eodem

anno 1636. ſubſcriptum ab Eminentiſſimo Cardinali *Veroſpio*, & Iluſtriſſimo Domino *Paulucio*, Secretario apud *Novarium in lucerna Regularium* in fine, in quo ſtatuitur, prædictos, qui habitum, & profeſſionem in locis non deſignatis non habuerint, audiri non poſſe tranſacto quinquennio.

Nota autem intentionem Sanctiſſimi in eo *Brevi ſeu Motu, proprio*, eam proculdubio fuiſſe, ut prædicti Religioſi, qui Novitiatum Conventibus non deſignatis egerant, non egrederentur, aut eijcerentur à Religionibus, ſed potiùs profeſſionem ratificarent. Hoc enim colligitur, tum ex ipſo *Brevi* ſeu *Motu proprio* in princio, ubi ratione ipſius concedendi, ait Pōtifex, *ut in vocatione, quâ vocavit eos dominus, permaneant*. Tum quia præcipit Superioribus, ut prædictos Religioſos ad profeſſionem denuò emittendam admittant. Tum quia, ut ad id eos alliciat, poſt ratificatam

profeſſi-

professionem, præcipit restitui ad propria jura, & habilitates, quas primò habebant, ac si prior professio fuisset valida. Tum denique, quia propterea sacra Congregatio in decreto relato, prohibet facilem egressum dictorum Religiosorum. Nec obstat, quòd talium professiones fuerint irritæ, & nullæ, ut constat ex decretis adductis. Ex eo enim, quòd irritæ fuerint, solùm sequitur teneri eos, quia ita professi sunt, etiamsi id omninò occultum fuerit, professionem denuò facere, ut illis conceditur in prædicto *Brevi*, aut *Motu proprio*, vel si nolint id facere, causam prosequi in judicio. Ubi si nihil effecerint nec professionem suam ratificaverint, erunt in peccato mortali, & maximo detrimento suæ conscientiæ, usurpando bona Religionis quæ sunt propria Professorum, qualia sunt primò, ali reditibus & eleemosynis Religionis; secundò, posse confiteri peccata sua

 sacer-

ſacerdoti approbato ſolùm à Superiore Regulari, & non ab Ordinario; tertiò frui privilegijs, veris Profeſſis tantùm conceſſis.

Quæres II. Quæ informationes fieri debeant â Regularibus, antequā admittant Novitios ad habitum Religionis? Reſpondeo, extare deſuper Conſtitutionem *Sixti V.* in ordine 71. his verbis. *Perpetuo ſtatuimus, & ordinamus, juvenes aut viros adultos majores 16. annis, non aliter, in aliquam Religionem recipi poſſe, nec debere, niſi prius de eorum Parentibus, Patria, dequè anteacta vita diligenter inquiratur, & ex accurata informatione, & fide digna relatione compertum, & exploratum ſit, eos neque aliquorum criminum, qualia ſunt homicidia, furta, latrocinia, vel alia ſimilia aut graviora, reos vel ſuſpectos exiſtere, ut propterea damnati ſint, aut ne damnentur, formident, neq; ingenti ære alieno ſupra vires faculta-*

tum

tum suarum gravatos, vel reddendos ratiociniÿs ita obnoxios, ut ex hujusmodi causa, lis vel modestia eis jam illata, vel timendum sit, ne inferatur: nisi deniq; constet, ipsos non humana aliqua ratione, sed tantum devotionis & pietatis fervore vitam Religiosam sponte & ex animo elegisse, deniq; his omnibus in Generali, vel Provinciali Capitulo plena, indubitata fide facta tam Superioris, Generalis, seu Provincialis, quàm Definitorum consensu approbati, & ad habitum Regularem admissi fuerint; omnes autem & quoscunq; ut dictum est, & criminosos vel suspectos, aut æri alieno, ut etiam diximus, vel rationibus reddendis obligatos, ad Religionem perpetuò inhabiles declaramus. Ita Sixtus V.

Quæres III. An istæ informationes sumi debeant de quocunque potente admitti ad Religionem? Respondeo. Non debere sumi, nisi de juvenibus sæcularibus, qui sunt majores

jores 16. annis, & tunc primò fiunt Religiosi. Unde fit, ut Religiosus ab uno Ordine transiens ad alium, non habeat opus præmittere dictas informationes, utpote quæ probabiliter possunt supponi factæ, quando admissus est in priorem Ordinem, siquidem Bulla *Sixti V.* clare loquitur de solis juvenibus sæcularibus primò receptis ad habitum Ordinis, & cùm sit odiosa, non debet extendi ad casus in ea non comprehensos.

Quæres IV. An præfatæ informationes sumi debeant, si admittendus aliunde cognoscitur sufficiens quoad omnes conditiones? Respondeo negative, Ita *Suarez Tomo 4. de Relig. trac. 10. lib. 2. cap. 3.* Ratio est, quia cessat finis Constitutionis *Sixti V.* adeoq; cessat ejus obligatio. Præterea, *quæ clara sunt, examinatione non indigent, cap. manifesta, 2. quæst. 1. Et in notorijs juris ordinem non servare, ordo est. cap. Ad nostram. de jurejurando.*

Quæ-

Quæres V. An prædictæ informationes debeant esse juridicæ, nimirum factæ, per duos aut tres juratos, qui jurent talem recipiendum in Novitium, non habere aliquid ex impedimentis allatis? Respondeo quòd sic. Quia aliàs non facerent fidem, aut probarent intentum; *cap. tuis & capit. nuper de testibus. Suarez Tomo 3. de Relig. Miranda Tomo 1. Manual. q. 21. a. 1. Rodriquez Tomo 3. quæstionum Regul. q. 10. a. 13. & alij.*

Quæres VI. An professio sit irrita ad habitum receptorum conditionibus dictis non servatis? Respondeo. Ita quidem declarasse in prædicta sua Constitutiones *Sixtum V*: postea tamen *Clemens VIII. Anno 1602.* illam reduxit ad terminos juris communis, salvis semper pœnis contra transgressores inflictis, ideò licet professio secuta sine illis valida sit, Prælati tamen illam dantes incidunt in pœnas à *Sixto V.* positas; videlicet in priva-

vatio-

vationem vocis vtriusque, dignitatum, honorum, & inhabilitatem ad hæc perpetuam.

Quæres VII. An ad hoc, ut aliquis ex vi Bullæ *Sixti V.* excludatur à Religione tanquam criminosus, sufficiat præcise quòd commiserit crimina recensita in ea Constitutione? Respondeo negative, sed requiritur, ut constet actis publicis, Iudices, & Curiam sæcularem, ante susceptionem habitûs de ipso crimine adversus eos accusationem suscepisse, vel inquisitionem instituisse. Ita enim habet ipse *Sixtus V.* in alia Constitutione, quæ incipit *Ad Romanum Pontificem* 12. Calendas Novembris Anno 1588. data. Quamquam si quis per calumniam fuisset injuste inquisitus de aliquo gravi delicto, si postea constaret illum fuisse innocentem, non ideò excludendus esset à Religione, cùm talem casum non comprehendat Constitutio *Sixti V.* Idem proporti-

onali-

onaliter putat asserendum cum pluribus DD. *Pellazarius Trac: 2. cap: 3. n. 9.* in casu, quo quis juridice de delicto convictus, & ad pœnam damnatus, illam jam implevit, & tam Reipublicæ, quàm parti læsæ satisfecit, intentio enim Papæ solùm est præcavere, ne colore Religionis, criminosi maneant impuniti. Addit *Suar: Tomo 3. de Relig: c. 7. n. 19.* non debere excludi à Religione eum, qui commisit reverà aliquod ex ijs delictis, & de eo inquisitus juridice, illud negavit, sicque fuit absolutus. Ratio est, quòd ejusmodi delictum in his circumstantijs reputatur occultum, & accusatio, aut inquisitio, cum jam per absolutionem sit terminata, perinde est ac si non præcessisset.

Quæres VIII. An in præsens necesse sit ad Novitiorum receptionem fidem dictam facere in Capitulis Generalibus, seu Provincialibus? Respondeo, quòd non. Tum quia ipsemet

met *Sixtus* in sua Constitutione altera supra citata concessit, ut sumptis debitis informationibus Novitij recipi possint ad habitum quocunque tempore à tribus deputatis per Capitulum Provinciale, aut etiam locale. Tum quia ad talem effectum in quolibet Ordine juxta proprias Constitutiones, varia privilegia Regularibus concessa sunt.

Quæres IX. An casu, quo Novitius recipiendus interrogetur de aliquo defectu gravi, & forte etiam non parùm infamatorio, teneatur eum Novitius pure ac sincere aperire? Respondeo quod sic. Ratio est, quia sicut, si quis velit cum alio convenire in emptione equi v. g. & eius conditiones inquirat, tenetur verum fateri, ita & in casu nostro, hoc ipso, quòd Novitius recipiendus vult quasi pactum inire cum Religione, quam intendit ingredi, ideoque voluntarie se subijcit examini, juste interro-

terrogatur, ac proinde tenetur fateri veritatem, alioquin dari poſſet quaſi bellum ex utraque parte juſtum, quod negant DD. communiter, niſi in caſu ignorantiæ probabilis, quæ tamen in præſens locum non habet. Ita *Suar: Tomo 4. de Relig: Tract: 10. lib: 2. c. 3. &c.*

Nec obſtat, quòd nemo teneatur detegere propriam turpitudinem, ſe ipſum infamando, ſiquidem in noſtro caſu, nulla vel certe levis ſequitur infamia cùm is, cui modo dicto detegitur defectus, vi ſecreti naturalis non poſſit illum alteri manifeſtare, & aliàs infamatio, quæ fit apud unum, aut alterum tantùm, qui perinde ſe habebunt erga infamatum, ac ſi nihil ſcirent, non cenſetur notabilis, ut docent apud *Leſsium lib: 2. cap: 11. d. 11. Navar: Cajet: Cordub.* Et ſi eſſet notabilis, debet poſtponi communi bono Religionis, quod ſine dubio præferri debet famæ perſonæ privatæ.

 Præter-

Præterquam quòd volenti, & consentienti, non fit iniuria, qui autem vult & petit admitti ad Religionem, sponte se subijcit huic incommodo detegendi proprios defectus, sicque cedit juri suo, juxta illud, *qui vult finem, vult consequentia ad finem.*

Quæres X. An interrogatus de moribus novitij recipiendi; possit detegere defectus illius graves? Respondeo. Posse imò & teneri. Quia nemo habet jus tuendæ famæ cum damno gravi alterius inde injustè consequenti. Ita in terminis *Lessius sup. D. 9. n. 59.*

Quæres XI. An possint admitti ad Religionem, qui sunt onerati debitis? Respondeo cum distinctione. Vel debitor est impotens ad solvendum tum in re, tum in spe, & sic potest admitti ad Religionem, cùm inanis sit actio creditoris, quam excludit inopia debitoris, & debitor in tali statu perinde excusatur à solutione debiti,

biti, ac ſi nihil deberet. Vel debitor non habet quidem actu unde ſolvat, probabiliter tamen ſperatur fore, ut manens in ſæculo acquirat bona, quibus ſolvat, & tunc probabile eſt, hunc non poſſe admitti ad Religionem, cùm præceptum naturale ſolvendi præferri debeat conſilio ingreſsûs Religionis, & nefas ſit quærere lucrum ſpirituale cum præiudicio tertij.

Quæres XII. An furioſi, ac mente capti poſſint admitti ad Religionem, ac in illa valide profiteri? Reſpondeo negative. Cùm non habeant ſufficientem libertatem, aut diſcurſum ad vovendum. *Sylveſter verbo Religio.* Adde, in eo caſu non poſſe experiri rigorem Religionis, quod eſt finis Novitiatûs.

Quæres XIII. An poſſint admitti ad Religionem filij, qui habent parentes gravi egeſtate laborantes? Reſpondeo non poſſe, ſi aliunde parentibus

tibus ſuccurri non poſſit. Ita *S. Thomas 2. 2. q. 101. a. 4. Suar: Tomo 3. de Relig: lib: 5.* alijque communiter. Ratio eſt, quia propter opera conſilij, non debet prætermitti præceptum divinum, & naturale, at filius tenetur ex præcepto naturali ſubvenire parentibus, ergo &c.

Quæres XIV. An poſſint & debeant recipi in Religionem novitij inſcijs, & invitis eorum parentibus? Reſpondeo. Poſſe, imò & in aliquo caſu teneri ex charitate, quamvis regulariter non expediat, præſertim ſi parentes ſint viri potentes, qui gravia damna ideo Religioni inferre poſſint, quo caſu præferri ſine dubio debet bonum totius Religionis, bono privato particularis novitij. Cœterùm reſponſio noſtra patet, quia ſic nulla fit injuria parentibus, cùm filij in electione ſtatûs ſint liberi, & nulla ratione ſubijciantur voluntati parentum, ut colligitur ex *S. Thoma 2. 2.*

q. 104.

q. 104. a. ult. Unde S. Bernardus cap: 111. ait: Sola causâ, quâ non liceat obedire parentibus Deus est, ipse enim dicit, qui amat patrem, aut matrem plus quàm me, non est me dignus. Quò facit etiam illud D. Hieronymi ep: 1. ad Heliodorum. Licet parvulus pendeat ex collo nepos, licet sparso crine, & scissis vestibus ubera, quibus te nutrierat, mater ostendat licet in limine pater jaceat, per calcatum perge Patrem, siccis oculis ad vexillum crucis evola, solum pietatis genus est, hac in re esse crudelem. Quòd verò filij aliquando debeant recipi ad Religionem invitis Parentibus, hinc constat, quòd quis potest in eo statu versari, ut non possit moraliter vitare æternam damnationem, nisi ingrediendo Religionem, idque ob naturæ suæ proclivitatem ad malum, ob imminentia pericula, & animæ & corporis, ob frequentes occasiones peccandi, cui utique ex charitate tenemur

confulere,cùm unicuique mandaverit DEUS de proximo fuo.

Quæres XV. An admitti poffit ad Novitiatum, qui matrimonium contraxit, & fimul confummavit? Refpondeo. Non poffe,nifi adfit confenfus alterius Coniugis. Quia feclufo tali confenfu eiufmodi admiffio directe repugnat cum ufu matrimonij, quem alter conjux licite poteft exigere, & confequenter continet manifeftam injuriam, & fic ex natura rei eft illicita & invalida.

Quæres XVI. An fi alter conjux dedit alteri facultatem ingrediendi Religionem, poffit eam ad libitum revocare ante Profeffionem? Refpondeo poffe. Et probatur. Quia in propofito cafu, coniux, qui ingreditur Religionem, poteft fua fponte exire ante Profeffionem, & ad alterum redire, qui tenetur illum recipere, & vitam maritalem cum eo agere, ergo & ipfe poteft alterum revocare, & ipfi

& ipsi tenetur parêre, jura enim debent esse paria, & uterque intelligi debet esse pro eo anno in probatione, an sibi expediat, perpetuò ab alio separari. Ita *Suar: Tomo 3. de Relig: lib: 5. c. 3.* oppositum tenet *Peyrinis de Rel: Præl: q. 3. c. 1. num: 52. tum ex Regula 21. in 6. Quod semel placuit, amplius displicere non potest*, tum quia licentia ingrediendi Religionem data alteri conjugi, respectu illius est quidam favor, & privilegium, dans autem privilegium, non potest illud revocare, nisi in casu abusûs, qui non adest in casu nonostro.

Quæres XVII. An possint admitti ad Habitum Religionis coniuges, si consummato matrimonio alter illorum adulteretur? Respondeo. Posse, si adulterium sit notorium, cum hac tamen differentia, quòd conjux innocens potest admitti altero invito, utpote liberatus à debito conjugij ob

adulterium ab altero perpetratum, juxta *cap: significasti, de divortio*, & *cap. fin: de adult.* Conjux verò nocens, non potest admitti invito altero coniuge innocente, cùm enim divortium sit in favorem innocentis, non debet inde privari dominio, quod habet super conjuge nocente, alioqui puniretur sine culpa.

Quæres XVIII. An illegitimi sint incapaces habitûs, & Professionis regularis? Respondeo negative, nisi peculiares Religionum Constitutiones obstent. Quia licet *Sixtus V.* in sua Constitutione *Cùm de omnibus* prohibuerit hos ad Religionem admitti, & professionem fore irritam declaraverit, tamen *Gregorius XIV.* in sua Constit. *Circumspecta* oppositum statuit, certis tamen conditionibus appositis, quas ibi vide.

Quæres XIX. An possint admitti ad Religionem, qui præ morbo, aut senectute non possunt observare regulam

lam proprij Ordinis? Respondeo non posse. Tum quia turpis est pars, quæ non congruit suo toti, quod tamē eveniret in casu nostro, tum quia profitens in Religione promittit observare regulam, & Constitutiones sui Ordinis, quomodo autem id promittere potest, qui certò scit se fore ad hoc impotentem Novitiatus autem ordinatur ad Professionem.

Quæres XX. An Infames, histriones, carnifices, satellites, &c. ad Religionem recipi debeant? Respondeo negative. Quia sunt infames, vel quasi infames, & non decet Religionem similibus deturpari.

Nec illiterati ad statum Clericorum recipiendi sunt, nisi ea saltem sciant, quæ ad Divinum Officium recte persolvendum requiruntur.

Quæres XXI. An admitti possint ad Religionem Episcopi? Respondeo. Non posse sine licētia Papæ. Tum quia ita expresse definivit *Innocen: III. in*

cap. Nisi cum pridem de renuntiatione. Tum quia status Episcoporum altior est statu Religiosorum, & ita ab illo ad istum non est transitus sine dispensatione Summi Pontificis. Prælati autem Episcopo inferiores ad Religionẽ admitti possunt propter oppositam rationem. *S. Thomas 2. 2. q. ult: a. 7. Suar: 3. Tomo de Relig: lib: 5. c. 4. &c.*

Quæres XXII. An sit de essentia Novitiatus, ut peragatur intra Monasterium? Respondeo. Esse. Tum *ex cap: 1. de Reg: in 6.* ubi dicitur. *Quod si per totum annum sequentem in Monasterio permanserit.* Tum ex quadam declaratione sacræ Congregationis relata à *Sanchez lib: 5. in Decal: c. 4. n. 27.* Tum quia Novitiatus ad eum finem est institutus, ut & Novitius experiatur asperitates Religionis, & Religio sumat experientiam morum ipsius, quod obtineri non potest, si Novitius Novitiatum extra Monasterium peragat.

Quæres XXIII. An de licentia Prælati poſſit peragi quædã pars Novitiatus extra Monaſterium? Reſpondeo. Poſſe. Quia Converſi Novitij, v. g. non poſſunt experiri præcipuas auſteritates Ordinis, niſi exerceantur in quæſtuando, etiam extra Civitatem, quod utique ſupponit illos per plures dies pernoctare, & commorari extra Conventum.

Si autem quæras, per quantum tempus manere poſſit Novitius extra Conventum? Reſpondeo non convenire, DD. ſiquidem *Navar. conſ. 32. de Regul.* concedit Novitium de licentia Superioris poſſe degere extra Conventum per 6. menſes *Azor Tomo 1. lib. 12. c. 2 q. 8.* admiſit hoc pro toto anno Novitiatûs. Alij apud *Sanchez* non cõcedunt niſi duos menſes. Alij cum *Diana de Dub. Regul. reſol. 84.* aſſignant majorem partem anni, unde patet tale tempus iudicio prudentis definiendum eſſe, ſpectato impri-

imprimis fine, ad quem institutus est Novitiatꝰ, qui est, ut Novitius experiatur Ordinis asperitates, quas minùs bene experiri potest, extra Cõventum.

Quæres XXIV. An sit de essentia statùs Religiosi, ut peragatur in peculiari habitu Religionis susceptæ? Respondeo affirmative, nisi aliud constet ex Regula Ordinis alicuius à Papa approbata. Probatur. Tum quia in *Concil. Trid. seß. 25. de Regular. cap. 15.* id videtur expresse decidi, dum statuit annum Novitiatus ad valorem professionis numerandum esse à die susceptionis habitûs; Tum quia in ipsa delatione habitûs Religiosi adest quædam austeritas, quæ inter experimenta Religionis recensetur, ideóq; necesse est ut Novitius hoc experiatur.

Quæres XXV. An sit de essentia Novitiatûs, quod duret per annum integrum, & hunc continuum, non autẽ interpolatum? Respondeo quod sic. Quia is annus præscribitur, ut Novitius

tius integre ac perfecte experiatur asperitates Religionis, at inter alia non infimum locum tenet, quod eas perferat sine intermissione, ut vel hinc patet, quòd difficiliùs est jejunare 40. diebus continuis, quàm interpolatis. Ita *Sanchez lib. 5. in Decal. c. 4.* ex communissima DD. sententia. Nota tamen paucorum dierum interpolationem non interrumpere Novitiatum, cùm non adsit moralis interruptio, nec obstet quò minùs Novitius dici possit experiri Religionem, & Religio Novitium. Vide *Lessium lib. 2. c. 41. n. 59.*

Quæres XXVI. An validus censeri debeat Novitiatus, si Novitius toto tempore illius ægrotet, ideoque non possit experiri austeritates Religionis? Respondeo. Validum censeri Ita *Suar. Tomo 3. de Relig. lib. 5. c. 1. n. 15.* ex *Navar. Miranda, Sanchez, Rodriquez*, &c. Et probatur. Quia sic Novitius, quantum est ex se, vere manet in statu probationis in tali Religione, &

sub il-

ſub illius obedientia, quod autem a-ctu probari non poſſit, eſt per accidens. Nec refert, quòd annus probationis inſtitutus eſt ad capiendam experientiam. Tum quia finis legis non eſt de ſubſtantia legis. Tum quia in caſu propoſito, Novitius ſatis probatur per infirmitatem, in qua Religio ſufficienter poteſt explorare naturam illius, & aptitudinem ad Religionem, ſicut & ipſe poterit cognoſcere charitatem & moresReligionis.

Quæres XXVII. Utrùm annus Novitiatûs debeat eſſe completus de momento in momentum? Reſpondeo affirmative. Ratio eſt, quia *Trident.* ſtatuit, ut nullus ad profeſſionem admittatur, qui minori tempore, quàm per annum in probatione ſteterit, ſed qui unâ horâ, vel mediâ minùs, ſtetit minùs anno juxta *L. 3. §. Minorem, ff. de minor.* ergò &c. Nec hoc debet cuiquam videri durum. Cùm enim qualibet horâ fungi naſcuntur,

poteſt

poteſt dari in illa hora talis occaſio, quæ & Religioni ſuadeat, ut Novitiū expellat, & Novitio, ut ſponte egrediatur. Et adverte, quod in Anno biſſextili duo dies debent computari pro uno, quia tunc ille annus eo ſolùm modo dicitur completus. Et adverte etiam, quòd iſte annus debet quoque compleri ab illis etiam Religioſis, qui tranſeunt de una Religione ad aliam, cum debeant priùs probare & probari.

Quæres XXVIII. An Novitius ejectus ab Ordine, & iterum admiſſus debeat repetere Novitiatum? Reſpondeo debere. Si juſte fuit eiectus, ſicut enim ipſe judicatus eſt ineptus ad Ordinem, ita nullus eſt Novitiatus in eo factus. Secùs, ſi iniuſte fuit ejectus, nam nemo ſine culpa privari debet jure ſuo, niſi occurrat juſta cauſa id faciendi, quare cùm in iſto caſu Novitius abſq; ſua culpa ſupponatur privatus jure proſequendi Novitiatum, reſtitui debet in integrum. Sic *Bordonus*, addēs

non

non interrumpi Novitiatum per accessum ad Superiorem causâ appellationis, aut ad dicendum jus suum, cùm sic non adsit recessus ab Ordine, sed justus recursus ad Superiores.

Quæres XXIX. An expediat Religiosos aliorum Ordinum recipere in propriàm Religionem? Respondeo negative. Primò quia ut plurimùm mutatio Religionis est signum inconstantis animi, & mutabilis, cùm *Apost. 1. ad Cor 7.* dicat. *Unusquisque in vocatione, qua vocatus est, in ea permaneat.* Secundo. Quia non raro, qui curant transire ab uno in alium Ordinem, id faciunt ut studio majoris perfectionis, sed ex rationibus mere naturalibus, v. g. ut commodiorem vitam degant, ut faciliorem accessum ad honores habeant, &c. Tertiò. Quia in eo, qui aliam Religionem probavit, & deservit, plerũq; manent aliqua vestigia prioris Professionis, & aliquæ apprehensiones di-

versæ

verſæ ab inſtituto Religionis, in quá de novo admittitur, ideoque timeri poteſt aliqua difformitas, quæ poſſit pacem communem turbare.

Quæres XXX. An Novitij teneantur ad obſervantiam Regularum, & Conſtitutionum Ordinis, in quo probantur? Reſpondeo. Per ſe, & directe non teneri, teneri tamen ex gravi decentia, poſito quòd velint manere in probatione. Ita *Suarez* loco ſupra citato. *Sanchez Lezana &c.* Prima pars probatur, tum quia nondum profeſſi ſunt Regulam, neque ſe totos Religioni tradiderunt, ſed verſantur in probatione ad experiendum an debeant admitti, nec ne. Tum quia etiam Cathechumeni non adſtringuntur legibus Eccleſiæ, donec per baptiſmũ in Eccleſiæ gremium perfecte admiſſi ſint, quippe qui non ſunt vera membra Eccleſiæ, ſed ſunt in via, ut fiant per baptiſmum. Eadem autem ratio militat quoad Novitios reſpectu ob-

ſervantiæ regularis, cùm hi vere non ſint partes communitatis Religioſæ, ſed ſolùm ſunt in via, ut per profeſſionemReligioſam ad eam admittantur.

Partis ſecundæ ratio eſt. Tum quia ut habetur *cap: Recolentes de ſtatu Monach:* dignum eſt, ut qui ſimilem cum alijs vitam ſuſcipiunt, ſimilem ſentiant in legibus diſciplinam. Tum quia ipſi Novitij ad hoc videntur ſe virtualiter obligaſſe, quando habitum ſuſceperunt, inito pacto cum Religione, ut quamdiu ibi manerent, ſicut ab eà ſuſtentari debent, ita & ab eà religioſe corrigi poſſint.

Quæres XXXI. An Novitij egredientes à Religione teneantur ſolvere expenſas in ſuis alimentis conſumptas in Monaſterio? Reſpondeo, ſecluſo pacto, non teneri. Tum quia Novitius libere poteſt redire ad ſæculum; non poſſet autem libere redire, ſi ad præfatas expenſas teneretur, ſæpe enim retineri poſſet, quod non habe-

ret, un-

ret, unde ſolvat expenſas. Tum quia ingrediens Religionem, ſtatim ſe offert ſervitio ac utilitati Religionis, ideòque debitum eſt, ut eius bonis alatur: quamquam *Lezana* putet hāc reſponſionem non habere locum in eo, qui Religionem ingrediatur depravata intentione, cùm non deceat illum referre commodum ex delicto.

Quæres XXXII. An egredienti novitio ſit reſtituendus habitus factus expenſis ipſiuſmet novitij? Reſpondeo. Dictum habitum non eſſe reſtituendum ei, bene tamen valorem illius temporis, quo eum deponit, non quo factus eſt. *Barboſa in cap: de reg: n. 5.* afferens Decretum Sacræ Congregationis. Ratio reſponſionis eſt, quia per *Trident: Seſſ. 25. de Regul: cap: 16.* Novitijs reſtituenda ſunt omnia, quæ à principio ad Religionem detulerunt.

Quæres XXXIII. An novitij poſſint uti privilegijs ſui Ordinis? Re-

ſpondeo poſſe, tum quia juxta communem DD. ſententiam, novitij in favorabilibus veniunt appellatione *Religioſi*, *cap: Religioſo*, *paragrapho Quamvis de ſent: excom: in 6.* Ubi ut novitius gaudeat privilegio Canonis, dicitur comprehendi ſub nomine Religioſi. Tum quia novitij pro tempore novitiatûs ſunt ſub poteſtate Religionis, & ſuo modo ſuſtinent onera illius, ergo & par eſt, ut participent privilegia. Ita *Suar: Mol: Azor Diana* relati à *Pellizario Tract: 2. c. 7. n. 1.*

Quæres XXXIV. Si Novitius ordinetur, à quo Epiſcopo ordinari debeat? Reſpondeo. Licet probabile ſit, eos debere ordinari à proprio Epiſcopo, quippe per Novitiatum non cenſentur acquiſiviſſe domicilium in loco probationis, cùm non habeant animum perpetuò manendi in Religione, ſed eam experiendi, eâque expertâ ſtatuendi, num ibi permanſuri ſunt,

ſunt, quomodo non compararet domicilium, qui à proprio domicilio recederet aliò, nondum firmiter ſtatuens illîc permanere, ſed ſolùm experiri, an id ſibi expediat. Eſt tamen probabile, Novitios poſſe ordinari ab Epiſcopo, in cuius Diœceſi probantur, ſiquidem novitius per habitûs Religioſi aſſumptionem cenſetur acquirere domicilium, utpote qui ingreditur Religionem cum propoſito ibi manendi perpetuò, quantum eſt ex parte ſua, niſi forte mutatio aliqua contingat, ratione cuius inſtitutum Religionis ei conveniens non videatur, quod certe non obſtat, quò minùs dicatur acquirere domicilium, ſicut nec obſtat alijs, qui regulariter eo animo conſtituunt domicilium, ut ſi caſus incidat, aut melior occaſio offeratur, mutaturi ſunt. Ita *Pellizarius tract: 2. cap: 7. n. 47.* cum *DD.* ibi citatis. Dimiſſorias autem dare debet Prælatus Conventûs, non

ſecùs ac alijs Religioſis, quorum privilegijs frui novitios, dictum eſt ſupra.

Quæres XXXV. An Novitij ordinari poſſint titulo paupertatis? Reſpondeo negative. Quia ut Regularis hoc titulo ordinari poſſit, requiritur, ut ſit profeſſus, ex Conſtitutione *Pij V.* in ordine 75. in qua extendens Decretum *Concilij Trid:* de Clericorum ſæcularium promotione ad ſacros Ordines, etiam ad Clericos regulares, ſive ſæculares more Religioſorum in communi viventes, prohibet, ne dicti Religioſi non profeſſi ullo modo promoveantur abſque titulo patrimonij, aut beneficij, ipſis non ſuffragante titulo paupertatis, ſub pœnis ibi contentis.

Quæres XXXVI. An valide ac licite poſſit eligi in Prælatum Monaſterij, qui poſt emiſſam profeſſionem expreſſam in aliquo ordine, tranſit ad alium, ibique adhuc eſt novitius? Re-

ſpon-

ſpondeo negative, Nam *cap: Nullus de elect: in 6.* dicitur. *Nullus Religioſus ad Abbatiam ſeu Prælaturam, ſuæ vel alterius Religionis de cætero eligatur, niſi antea fuerit Ordinem regularem expreſsè profeſſus, quod ſi ſecus actum fuerit, eo ipſo irritum habeatur.* Concedo tamen, quod ſi Religioſus profeſſus in uno Ordine, tranſeat ad alium, ibique adhuc novitium agat, poſſit eligi in Prælatum prioris Ordinis, cùm ſic revera eligatur profeſſus ordinis, in quo exercenda eſt Prælatura, & conſequenter obſervetur dictum caput *Nullus.*

Quæres XXXVII. An Religioſus jam profeſſus poſſit teſtamentum ſuum in aliqua parte dubium ſimpliciter, & ſincere ad lites vitandas declarare? Reſpondeo. Poteſt, quia qui declarat, nihil de novo addit. Et ſicut Iudex ſententiam latam revocare non poteſt, poteſt tamen declarare, ita & in præſenti fieri poteſt,

cùm militet eadem ratio. Vide *Peyrinis de officio Præl: regul: q. 3. cap: 1. n. 209.*

Quæres XXXVIII. An renuntiatio facta à novitio ante ingressum religionis, intuitu tamen ingressûs, valeat? Respondeo, Valet, ita *Vega 1. p. sum: cap: 91. casu 4. Passarel: in privil: minim: notab: 37.* ad finem, ubi refert declarationem *Sacræ Congregationis* pro hac sententia factam *Anno 1573. die 22. Octob:* in hæc verba: *Congregatio Conciliÿ censuit Decretum Conciliÿ Trident: sess: 25. de Regul: cap: 16.* non habere locum in renuntiatione facta ante susceptionem habitûs. Quam sententiam defendit etiam *Sanchez lib: 7. in Decal: cap: 5. num: 4.* Et in praxi eam observari, asserit *Peyrinis ad constitutionem Sixti IV. n. 73.*

Comprehenduntur ergo in eo decreto , omnes contractus, in quibus novitius spoliat se aliqua parte notabili hæreditatis suæ, absque spe eam

ampli-

ampliùs recuperandi, ut donatio, renuntiatio, alienatio. Illi autem cõtractus, in quibus novitius nihil deperdit de ſuo, ut ſunt emptio, venditio, permutatio, locatio & ſimiles non comprehenduntur hoc decreto. Et ratio eſt, quia finis huius Decreti eſt, ne novitius patrimonio ſuo deſtitutus, hac occaſione cogatur profiteri.

Quæres XXXIX. Si novitius renuntiatione facta in favorem Monaſterij, vel alterius, modo debito facta. é vivis decedat, an renuntiatio illa valeat, maxime ſi revocata non ſit? Reſpondeo negative. Quia *Trident.* expreſſe dicit, quòd dicta renuntiatio non intelligatur effectum ſuum ſortiri, niſi ſecutâ profeſſione. Et ita ſibi â Sacra Congregatione reſponſum agit *Paſſar.* ubi ſupra, *parag, Si autem.*

Si quæras, ſi profeſſio ſecuta quidem ſit, ſed invalida, quid dicendum?

Respondeo cum *Sanchez* supra citato, renuntiationem non valere. Quia *Tridentinum* petit sequi professionem, & verba intelligenda sunt cum effectu & perinde est actum non fieri, ac esse nullum, *L. duo sunt Tityj, ff. de testam. tutel.*

Quæres XXXX. Ad validitatem professionis an requiratur legitima auctoritas in recipiente? Respondeo affirmative. Quia professio est contractus onerosus, ultrò citròq; obligatorius, qui fieri non potest sine consensu utriusque partis, ergo pro parte Religionis requiritur persona idonea, quæ habeat potestatem eam obligandi. Quæ autem sit hæc Persona, inspicienda sunt statuta specialis Religionis cujusque. Unde sequitur Superiorem ad officium suum electum invalide, ad professionem recipere non posse.

Quæres XXXXI. In dubio an professio sit valida, nec ne, pro quo præsumen-

ſumendum ſit? Reſpondeo. Profeſſione, tum quia in dubijs melior eſt conditio poſſidentis, & Religio eſt in poſeſſione. Tum quia ſumma eſt ratio, quæ pro Religione facit *L. ſunt perſonæ, ff. de Relig. & ſumpt. fun.* Dubius itaque de validitate ſuæ profeſſionis eam ratificare tenetur, ut dicit *Suar. Tomo 3. de Relig. lib. 7. c. 2. n. 6.*

Quæres XXXXII. An certus de nullitate ſuæ Profeſſionis, quam bona fide à principio fecit, teneatur quocunque tempore eam ratificare? Reſpondeo. Non teneri, licet per ſententiam publicam cogatur in Religione manere, unde ſi non poteſt illam in foro exteriori probare, poteſt ſecluſo ſcandalo fugere. Intellige in foro conſcientiæ, nam de foro externo infra patebit quid dicendum ſit. *Ita Suarez Tomo 3. de Relig: lib: 7. cap: 2. n. 6. & cap: 3. n. 1. & 9. Navar: comm: 4. de Regul num: 76. ver-*

ſu Ad-

ſu Advertendum 4. & lib: 3. conſ: de Regul: conſ: 89. n. 6. & 7. Henriq: lib: 11. cap: 11. n. 3. Hinc & in cap: 8. num: 9. in comm: lit. S. Rodri: Tomo 3. quæſt: Regul: quæſt: 17. art: 71. Verſu ſuper quibus, Sà verbo Religio, num: 71. Sanch: lib: 7. de matrim: diſp: 37. num: 11. Vech: de nov: diſp: 14. a. num: 3. Leſſ: lib: 2. de juſt: c. 41. dubit: 7. n. 65. Peyrinis de officio Prælati Regul: q. 3. c. 1. n. 141. Probatur. Tum quia nemo poteſt ad Religionem cogi. Tum quia ſententia ſuper hoc à Iudice lata, cùm falſo fundamento innitatur, non obligat, & ſi obligaret, ad ſummum obligaret ad actus externos. Tum quia ſententia non obligat ad vovendum, ſeu ad ſervandum vota, ſi ergo non vovit, vovere denuò non tenetur.

Quæres XXXXIII. Si profeſſio fuit irrita non ratione inhabilitatis profitentis, ſed quia ficte, aut metu, vel dolo irritante illam, emiſſa eſt, an requi-

requiratur ad eam validandam novus Conventûs consensus? Respondeo. Sufficere, si accedat liber professi consensus, qui sciens suam professionem esse irritam, velit eam ratam habere. Ratio est, quia consensus Conventûs jam interfuit â principio validus. *Navar lib: 3. cons. de Reg: cons: 50. n. 1. Sanchez: lib: 7. de matrimonio, disp: 57. n. 60. & 61. Sà verbo Religio, n. 23. Suar: Tomo 3. de Rel: lib. 7. c. 1. n. 16.*

Idem docent multi & graves DD. apud *Peyrinum* supra citatum *n. 146* de professione, quæ fuit irrita ratione qualiscunque inhabilitatis. Quia licet Conventus non potuerit legitime acceptare, Papa tamen pro bono pacis, & Religiosorum consolatione dictam Professionem acceptat Religionis nomine, *in cap: significatum de reg: & in cap: 1. eodem tit: in 6.* Opinionem tamen oppositam sequi volens, posset, si defectus esset occultus, â Præla-

à Prælato Conventûs in Sacramento Pœnitentiæ novam acceptationem requirere, & si ipse solus non posset, tacito nomine, posset impetrare Conventûs consensum vel licentiam petere à Papa.

Quæres XXXXIV. An quando novitiatus fuit invalidus, quia Novitius habeat uxorem v. g. & sine illius consensu ingressus est, vel alia de causa, cessante impedimento propter mortem mulieris, &c. Absque novo Novitiatu revalidari possit? Respondeo. Posse, quia cùm jam probatæ sint anno integro austeritates novitiatûs, novitij qualitates, satisfactum est fini, propter quem jura dictum Novitiatum instituerunt, *Sanchez lib: 7. de matr: disp: 37. n. 47. & 48.*

Quæres XXXXV. An Novitiatus iterandus sit, quando aliquis Conversorum ad statum Clericorũ transfertur? Respondeo negative. Quia Novitiatus conceditur ad experimentum

tum

tum ſumendum de qualitatibus novitij, & Religionis, ut uterque ſit in libertate, ille ad exeundum, hæc ad expellendum, ſed quando Converſi transferuntur ad ſtatum Clericorum, non ponuntur in libertate vel permanendi, vel exeundi ex Religione, ergo &c. Fateor in oppoſitum circumferri aliquam declarationē ſacræ Congregationis *Anno 1618.* emanatā quæ tamen *Peyrino* teſte loco ſupra citato *n. 148. fortè non eſt vera, vel ſi eſt vera, non eſt uſu recepta.*

Quæres XXXXVI. Quod tempus determinatum eſt Religioſis ad reclamandum, ſeu allegandum, ſe non eſſe profeſſos? Reſpondeo. Quinqennium, quo elapſo, nullatenùs id poſſunt facere. Ita *Trident: ſeſſ. 25. c. 19.* Hoc tamen intellige, niſi allegaverint legitimas cauſas, ob quas non potuerint intra prædictum tempus reclamare. Quia ita pie interpretanda eſt mens *Concilij.* Ita probabiliter *Navar.*

com. 4. *de Reg. a. num.* 71. Intelligitur etiam quoad forum exterius, nam quoad interius, si professio fuit nulla propter metum, coactionem, &c. nulla erit per se obligatio. Cùm nec summus Pontifex possit efficere, ut consensus coactus, durante coactione, sit liber, qualis requiritur ad professionem. Hoc tamen decreto non obstante, putat *Peyrinis tomo* 1. *de subdito, q.* 1. *cap.* 25. posse Prælatos Religionum etiam transacto quinquennio eijcere Religiosum, quem noverint habuisse in professione defectum alicujus conditionis irritantis illam. Quia Concilium solùm videtur determinare illud quinquennium pro reclamatione professorum. Porro ut reclamatio professi audiatur, quid requiratur, vide *Trident. loco citato.*

Quæres XXXXVII. Quid sentiendum de professione Hermaphroditi? Respondeo si in eo prævaleat sexus virilis, valida erit in Monasterio virorum,

rorum, si prævaleat sexus fœmineus, in Monasterio Monialium. Ratio est, quia hic judicatur vir, aut fœmina, juxta sexus prædominantem; si verò uterque sexus sit æqualis, & aptus ad coitum, in neutro Monasterio poterit valide profiteri. Quia tunc respectu fœminarum erit vir, & respectu virorum fœmina. Ita *Henriquez lib: 14. de Regul: cap: 8. num: 6.* Qui bene advertit etiam in casu, quo hermaphroditus haberet sexum prævalentem, v. g. viri, non esse admittendum inter illos, nam afferret maximum periculum incontinentiæ Religiosis.

Quæres XXXXVIII. An professio facta ficte, id est sine intentione profitendi, sit valida? Respondeo. Non esse quoad Deum, quia non est vera, sed ficta promissio, sicut homo pictus non est verus homo. Quoad forum externum tamen valida est. Quia Ecclesia non judicat nisi de externis

Professio autem facta animo promittendi, sed non se obligandi, quoad Deum, & homines, valida est. Quia ex natura promissionis sequitur naturaliter obligatio, sicut illuminatio ex sole.

Quæres XXXXIX. An Decretum *Concilij Tridentini sess: 25. cap: 19. de Regul:* vendicet sibi locum non modò cùm professus nullitatem suæ professionis allegat, causasque deducit, verum etiam cùm Superiores ipsi ex se illum eiecere tanquam in validũ professum? Respondeo affirmative, dimissionesque ac ejectiones professorum â Religione, sive ex capite illegitimitatis, vel ex alio defectu, fieri debere conjunctim coram Ordinario, & Superiore Regulari loci ad præscriptum *Tridentini* loco citato. Ita decrevit sacra Congregatio *in Neapolitana die 16 Decemb: 1617. & die 15. Novemb: 1653.* quæ decreta vide extensa apud *Lezanam Tomo 1. cap: 2. dubio 1. n. 53.* Quæ-

Quæres L. An qui habuit Novitiatum in diversis Conventibus, necesse sit ad validitatem professionis ipsius, ut acceptetur ab utroque Conventu, an sufficiat acceptari a posteriori, ubi Novitiatum perfecit, & professionem emisit? Respondeo; sufficere acceptationem posterioris. Ratio est, quia prior Conventus non habet amplius jus super Novitium â se licentiatum, cùm sit modò sub disciplina secundi Conventûs. Confirmatur, quia sicut per translationem alicuius Religiosi ex una Religione ad aliam, deperditur omne jus, quod prior Religio in ipsum habebat, ita etiam per translationem ex uno Novitiatu ad alium, deperditur omne jus, omnisque potestas in Personam Novitij translati: ad quid ergo necessarius est prioris Conventûs consensus? Adde, supponi Prælato posterioris Conventûs constare de idoneitate Novitij ad professionem

 admit-

admittendi, ut quid ergo erit opus requirere consensum alterius Conventús. Ex Regula enim illa juris, quæ inter illas est 31. habetur, eum, qui certus est, certiorari ulterius non oportere. *Lezana loco citato dubio 4. n. 85. & 86. &c.*

Quæres LI. An decepti quoad essentialia, v. g. quòd non tenebitur servare castitatem, aut in Ordine *Minimorum*, quòd non obligabitur abstinere carnibus, valida sit professio? Respondeo. Nullius eam esse vigoris. Quia cùm deceptio sit circa substantialia regulæ, quæ sunt vota, tollit omninò voluntarium requisitum ad votum. *Sayrus in Clava regia lib: 6. cap. 9. Ledesma pagina 218.*

Si tamen deceptio fiat non circa substantialia, sed circa statutum aliquod particulare illius Religionis, quod est apud illam maximi ponderis, & in maxima observantia, tunc

dece-

deceptio quidem illa non annullat professionem, sed dat professo justam causam petendi transitum ad aliam Religionem. Primum probatur, quia circa substantialia deceptus non est unde ad illa tenetur. Secundi ratio est, nam cùm sit deceptus in re gravi, & multum contra suam voluntatem gravatus, nec possit gravamen illud alterâ ipsi viâ compensari, habet justum titulum petendi dispensationem, ut ad aliam Religionem transire possit.

Quæres LII. An liber, in quo registratur Novitiorum professio, fidem faciat, probetque in judicio? Respondeo affirmative. Quia hic liber est sicut liber Ecclesiæ Rectoris, ex quo probatur nativitas, & mors. Nota hîc autem, esse optimam consuetudinem earum Religionum, in quibus non solùm scribitur annus, dies & hora professionis, sed etiam annus, mensis, dies, & hora induitionis No-

 vitij,

vitij, ſæpiùs enim accidere poteſt, ut ij, qui non Religionis, ſed panis amore, ad Religionem veniunt, poſtquam eſurientem repleverint ventrē, murmurent, impinguati recalcitrent, & antiquarum miſeriarum obliti, nauſeantes cœleſte Religionis manna, in Ægyptum ſæculi reverti quærant, prætendentes, quòd annum profeſſionis non expleverint, quibus *Peyrino* teſte *in addendis ad Conſtit: Urbani VIII. cap. 8.* ſi conſcientia ſineret, portæ omnes eſſent aperiendæ, & pulſantibus campanis dimittendi.

Quæres LIII. Cùm profeſſus unius Ordinis tranſire petit ad arctiorem Religionem, unius Superioris ſit eam facultatem facere? Reſpondeo. Generalis in toto Ordine, vel Provincialis in ſua Provincia. Quia ad ipſos ordinarie ſpectat recipere Fratres ad Religionem, ſed per eaſdem cauſas diſſolvitur contractus, per quas fit, ergo &c. Ubi autem

Priores conventuum habent facultatem Fratres ad Ordinem recipiendi, poterunt ipsi talem facultatem concedere ob eandem rationem.

Si verò loquamur de trâsitu ad Religionem æqualem, & adsit justa caussa dispensandi, potest Prælatus Regularis dispensare, ut tradunt *Panormit. Rodriq. Sanch. Mir.* & alij relati à *Peyr: de Rel: sub: q. 1. c. 24. ex Glossa in c. Cùm singula de præbend: & dignit: in 6.* adducente ad hoc *c. statuimus. 19. q. 3.* si verò non adsit justa causa, tunc solus Papa potest dispensare, ut docent DD. ab eodem *Peyrino* allegati. Ratio est, quia talis facultas non videtur deneganda supremæ potestati Papæ, præsertim cum sic votum commutetur in bonum æquale, Deoque parùm referat, quòd in hoc vel illo loco ei debita solvantur.

Si loquamur autem de transitu ad Religionem laxiorem, idque sine caussa fa-

ſa, facultatem eiuſmodi nec ipſe Pontifex dare poterit. Pro quo vide DD. multos ubi ſupra apud *Peyrinum*. Et ratio eſt, quia diſpenſatio circa legem dependentem à jure Divino, ut in caſu noſtro, non poteſt à Pontifice fieri, ſine juſta, & legitima cauſa, ut habet in ſpecie *Rodriq: tom: 3. quæſt: Regul: q. 52. art: 10.* ſed hîc intervenit diſpenſatio, ergo, &c. oppoſitum dic, ſi iuſta cauſa, & legitima interveniat, quo caſu eſſe probabile facultatem talem concedi poſſe etiam à Prælato Religionis docet *Peyrinis* loco citato cum multis DD. quos ibi vide. Cœterùm cùm omnes fere Religiones habeant ſua peculiaria privilegia prohibentia huiuſmodi tranſitum, etiam ad Religionem arctiorem, ut eſt videre apud *Caſarub: in Compen: privil:* verbo *Apoſtatæ*, & verbo *Religio*, ad evitandas cenſuras in eiuſmodi privilegijs poſitas, tam cõtra receptos, quàm cõtra recipi-

entes,

entes, consultum est ut volentes zelo perfectioris vitæ transire, obtineant licentiam à Pontifice, vel à sacra Cõgregatione Regularium.

Causæ autem legitimæ transeundi ad Religionem minùs strictam esse possunt, si Religiosus infirma vel incommoda valetudine utatur: Vel certe sit naturâ corporis adeò fragili, ut austeritates Religionis strictioris ferre nequeat: si sit senex, ac proinde ineptus asperitatibus Ordinis (si in propria Religione extet aliquod perfectionis impedimẽtum, quod non sit in alia) si odio habeatur ab illis Correligiosis, aut indigne, ac male tractetur (siquidem nullam dedit causam, vel si dedit, eam sustulit resipiscendo) si in Ordine ita infamatus sit ob aliquod delictum commissum, ut semper in eo victurus sit tristis, & pudore suffusus: si imprudenter ibi professus est, aut ex simplicitate credens eam Religionem non

esse sic austeram: si obnoxiam aeris intemperiem non possit reperiri Monasterium, in quo degat sine periculo (quod tamen non potest moraliter evenire (si in uno Ordine laxiori subvenire possit gravi indigentiæ parentum, cui commode nequit succurrere in strictiori. Ita *Sanch: lib: 5. moral. cap: 4. n. 72. ex Rodriq: tom: 3. quæst: 52. art. 9. Azor: tom: 1. lib: 12. cap. 14. quæst. 8. & alijs.*

Quæres LIV. An Novitij in articulo mortis existentes possint profiteri ante annum probationis expletum, dummodo tamen in ætate legitima constituti sint, sicque lucrari indulgentias, & gratias alijs Professis concessas? Respōdeo affirmative. Quia ita concessit *Pius V.* Monialibus *S. Dominici* Anno 1570. Unde isto privilegio potiri possunt omnes communicationem habentes cum *Dominicanis*. Ita *Lezana Tomo 1. cap. 25. num: 39. &c.* Probabile etiam est

sic pro-

ſic profeſſum, ſi non decedat è vita, non indigere nova profeſſione.

Cùm talis profeſſio valida fuerit, & ſolùm illi defuerit complementum Novitiatûs, in quo Papa diſpenſat. Unde *Peyrinis* loco citato. Si tamẽ oppoſitum à ſacra Congregatione aliquãdo deciſum ſit, ei deciſioni colla ſubmittenda.

Cætera dubia huc ſpectantia, qua ratione ſolvenda ſint, Decreta adducta, & Religionis unius cuiusq. ſtatuta docebunt.

F I N I S.

